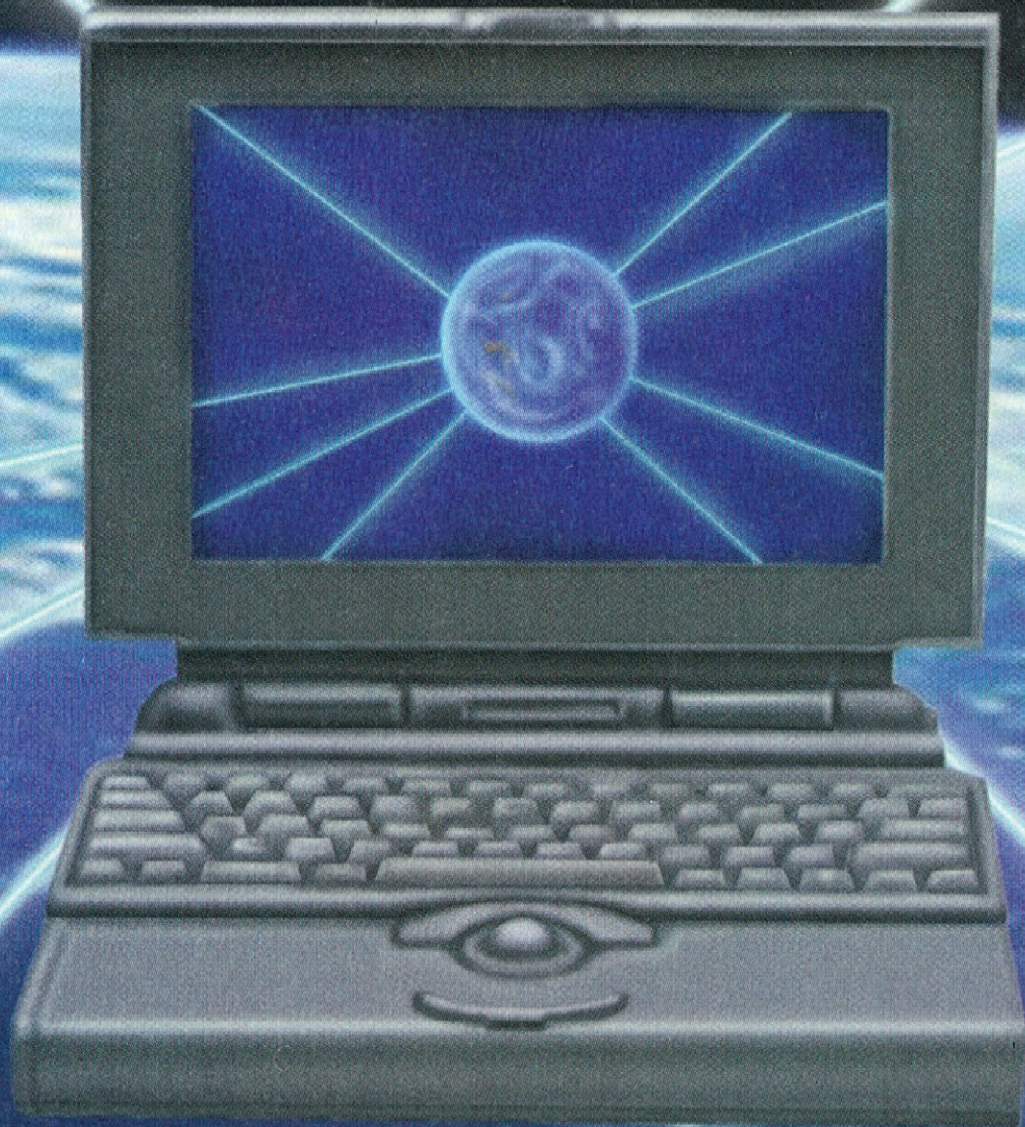

Nagy Tibor

AZ INTERNET ALAPJAI

Nagy Tibor

Az Internet alapjai

Nyomdai előkészítés:

Nagy Tibor

Olvasószerkesztő:

Koczka Ferenc

Nagy Zoltán

Oros Imre

Felelős kiadó:

Szalay Könyvkiadó és

Kereskedőház kft.

Kisújszállás, Pf. 108.

Tel.: 59/322-555

ISBN 963 9080 39 X

Nyomás, kötés:

START Rehabilitációs Vállalat és Intézményei

Nyírségi Nyomda Üzeme – 816

Felelős vezető: Balogh Zoltán vezérigazgató

Bevezetés

Egy kis történelem...

Az Amerikai Egyesült Államok, mint katonai nagyhatalom fejlesztette ki az első nagyszámítógépes hálózatot. Céljük az volt vele, hogy az összekötött nagygépek olyan hálózatot alkossanak, amely még egy atomcsapást is képes elviselni, azaz működőképes maradjon a rendszer akkor is, ha egy-két eleme kiszakadna a hálózatból. Ezt a hálózatot ARPANET-nek hívták.

A hálózatot alkotó számítógépeket a honvédelmi minisztérium alkalmazottai birtokolták és nem csak a rendszer biztonságát szolgálták, hanem a személyközi kommunikáció eszköze is lett. Az emberek társalogni kezdtek különböző témákban, gondolatokat cseréltek stb. Innen ered az elektronikus levelezés (e-mail). Kialakultak közös érdeklődésű emberek különböző levelezési listái, a hírcsoportok, magazínok.

Az ARPANET a 70-es évekre ARPA-Internetté alakult, melynek irányítója a Pentagon volt. 1985–86-ban MILNET-re (katonai hálózat) és Internetre bomlott. Az Internet egy világméretű számítógéphálózat, amely a különböző rendszerű számítógépek között egy egységes hálózati nyelv segítségével (Internet Protocol) kommunikációt teremt.

Napjainkban az élet minden területén hallhatunk az Internetről. Egyre nagyobb tért hódít magának az üzleti életben, kereskedelemben, intézményekben, iskolákban. Magyarországon sokáig csak nagy cégek engedhették meg maguknak, hogy Internet-elérésük legyen, később az ország felsőoktatási intézményei következtek, mára már egy-két középiskola is csatlakozott a világhálóra. 1998-ban minden középiskola megkapja az Internet-elérést és az ehhez szükséges eszközöket, ill. szoftvereket. Ez a könyv azokhoz szól, akiket nem érdekelnek a különféle protokollok, a száraz hálózatelmélet stb, pusztán mint érdeklődők akarnak barangolni az Interneten: leveleket küldözgetni, fájlokat töltögetni, keresgetni a szebbnél szebb WEB oldalak között.

Annak ajánlom, akinek szűk a pénztárcája ahhoz, hogy megvegyen egy drága Internetes könyvet, amiből ráadásul nem sok minden érdeklő. Ajánlom továbbá azoknak az általános- és középiskolai tanároknak, akik csak most kezdenek ismerkedni az Internettel vagy a közeljövőben lesz rá módjuk, amikor a Művelődési és Közoktatási Minisztérium beváltja ígéretét, miszerint a világhálóra csatlakozás hamarosan minden iskolában létrejön. Remélem addigra sikerül olyan szolgáltatót találni, amely a közbeszerzési törvény előírásainak és a távközlési szolgáltatásoknak egyaránt megfelelőnek bizonyul.

A könyvben található szakkifejezések, amelyek magyarázatra szorulnak, a könyv végén található **Szótár**-ban kikereshetőek.

A szerző

1. Az elektronikus levelezés

1.1 Az elektronikus levelezésről általában

Az elektronikus levél (*Electronic Mail*; ejtsd:ímél) ugyanolyan szövegfájl, mint egy általunk eddig megszokott. A levelet egy levelezőprogram segítségével begépeljük és elküldjük (lásd 1.5.1). A begépelte levélhez más fájlt is csatolhatunk (tipikusan képet vagy hangot tartalmazót). Ebben az Internetes levelezésben az a jó, hogy (ellentétben a telefonnal) a címzettnek nem kell abban az időben a számítógépénél tartózkodnia, amikor mi a levelet elküldjük neki. Ő ezt (feltéve, ha nem „pattant” vissza hozzánk) bármikor elolvashatja, ha azt ideje engedi, nem szükséges az on-line kapcsolat fenntartása a levelezéshez. Sőt ez nem is jellemző erre a szolgáltatásra, ellentétben az IRC-vel vagy az FTP-vel (lásd később). Ezzel az egyszerű kiszolgáltatással a világ bármely pontjára el tudjuk küldeni üzeneteinket vagy éppen a mellettünk ülő munkatársunknak is tudunk fontos üzenetet hagyni. Nagy előnye, hogy több embernek is tudunk egyszerre üzeni és egyiknek sem kell a helyén tartózkodnia a küldés idejében. Az egyetlen fontos dolog, hogy a címzett leveleit fogadó számítógép be legyen kapcsolva.

1.2 Levelezőprogramok

Sokféle levelezőprogram jelent meg a piacon, mióta az Internet ilyen nagy népszerűségnek örvend. Különböző platformokon láttak napvilágot az újabb programok:

- Pine (Dos, Unix, Windows)
- Pegasus Mail (Dos, Windows, Mac)
- Minuet (Dos)
- Eudora (Windows)

A különböző *WEB Browser* programok saját levelezőrendszere:

- NCSA Mosaic (Windows)
- Netscape Navigator (Windows, Mac)
- Microsoft Internet Explorer (Win95/NT)
- Opera (Windows)
- Silicon Graphics Browser (Win95/NT)
- InterNetwork
- Arachne (Dos)

1.3 Hogyan épül fel egy e-mail cím?

Manapság egyre több reklámban és hirdetésben hallhatjuk és lát-hatjuk:

További információt az ilyen és olyan e-mail címen kaphatunk.

Egy internetes e-mail cím általában így néz ki:

felhasználónév@szervernév.intézménynév.domainnév

Például az én e-mail címem így néz ki:

pimpa@gemini.ektf.hu

A **pimpa** azt jelenti, hogy én ilyen felhasználói néven vagyok nyilvántartva a főiskolai Internet-használók között.

A **gemini** a szerver számítógép neve.

Az **ektf** a munkahelyem (Eszterházy Károly Tanárképző Főiskola) neve.

A **hu** Magyarország ún. domain neve.

1.4 Az elektronikus levél részei

1.4.1 Fejrész (header)

Received:

Ez a rész tartalmazza azoknak a szervereknek a nevét, amelyeken a levelünk áthaladt addig, amíg hozzánk eljutott.

Received: from egyetem.hu foiskola.hu bolt.hu szolgáltato.hu cimzettgep.hu

From:

Ez a rész tartalmazza a levelet küldő e-mail címét (ha lehetséges megjelenik a teljes név is).

From: Kovács István <kovacs@pluto.ektf.hu>

Date:

Ez a rész tartalmazza a levél feladásának időpontját. A levelező-program automatikusan hozzáilleszti ezt a levelünkhöz.

Date: Tue, 26 Nov 96 20:47

To:

Ez a rész tartalmazza a címzett e-mail címét.

To: Nagy Tibor <pimpa@gemini.ektf.hu>

Subject:

Ez a rész tartalmazza a levél tárgyát. Ezt a mezőt a levél küldésénél nem kötelező kitölteni, de illik, ugyanis ha ügyelünk a helyes kitöltésre, akkor sokkal áttekinthetőbb lesz a címzett postaládája. Ha válaszolni szeretnénk egy levélre, akkor a tárgybeírás elé a „Re:”

szócskát (Response) automatikusan odateszi a levelezőprogramunk, ami azt jelenti, hogy a küldött levél témájában adjuk a válaszunkat.

Subject: Re: Mi a véleményed a közös barátunkról ?

Reply-to:

Ez a rész tartalmazza a levelet küldő értesítési címét. Felmerülhet a kérdés, hogy mi szükség erre, hiszen ott volt a **from** mező. Előfordulhat azonban, hogy amikor levelet küldünk valahonnan, akkor ott nekünk csak egy ideiglenes címünk van (pl. vendégek vagyunk ott két napig) és a választ eredeti címünkre kérjük, amit ebben a mezőben írunk le.

Reply-to: Kovács István <kovacs_istvan@mail.datanet.hu>

Cc:

Ez a rész tartalmazza azoknak a címét, ahová még el szeretnénk küldeni a levelet a **To:** mezőn kívül. Az itt felsorolt e-mail címek tulajdonosai egyenként tudni fogják, hogy rajtuk kívül ki kapja még ugyanezt a levelet.

Cc: Kiss Antal <kisa@mail.mata.v.hu>

Bcc:

Hasonlít a Cc-hez, de a To: és a Cc: mezőben felsorolt e-mail címtulajdonosok nem fogják tudni, hogy ki kapott még a levélből másolatot.

1.4.2 Törzs

Ez a rész tartalmazza a címzettnek küldendő szöveget. Ide gépeljük be (vagy illesztjük be a már előre megírt) levelet. Sok probléma adódhat abból, ha ragaszkodunk a magyar ékezetes betűkhöz levélírás közben. Nagyon sok gép (melyeken keresztül a levél a feladótól a címzettig eljut) nem képes ékezetes betűk normális átvitelére. Ez abból ered, hogy amikor az e-mail kialakult, csak csak angol nyelven le-

veleztek az emberek. Az angol ábécé betűi 7 biten ábrázolhatóak. Az alap Internet levelezési szabvány (SMTP) ebből eredően csak 7 bit átvitelét írja elő. A magyar ékezetes karakterek ábrázolásához 8 bitre lenne szükség, ezért a régi rendszerben íródott levelezőprogramok nem képesek az ékezetes szöveg átvitelére. Ezért inkább használjunk olyan jelrendszert, amit a másik (levelet kapó) fél is megért: például az á betű helyett használjunk a' jeleket, vagy ö betű helyett o: jeleket. Ha ezt nem tudjuk megszokni, akkor olyan levelezőprogramot használjunk, amely képes a fent említett problémát megoldani (Eudora Light, Microsoft Mail stb)

1.4.3 Aláírás (signature)

Ez egy olyan fájl, amelyet bizonyos beállítások után levelezőprogramunk automatikusan minden elküldött levelünk végéhez hozzácsatol. Ez a rész tartalmazhatja az e-mail-, lakáscímünket, nevünket, munkahelyünk címét, telefonszámunkat, (túl sok adatot nem érdemes elárulnunk magunkról).

Pl.:

Nagy Tibor

E-mail: pimpa@geocities.com

Cím: Budapest. 1195. Kiss Károly út 19. Tel.: 11221-395

Munkahely: Eszterházy Károly Tanárképző Főiskola

Eger, Eszterházy tér 1. 3301 Tel.: (36) 213-465

1.5 Levelezzünk Netscape Navigatorral

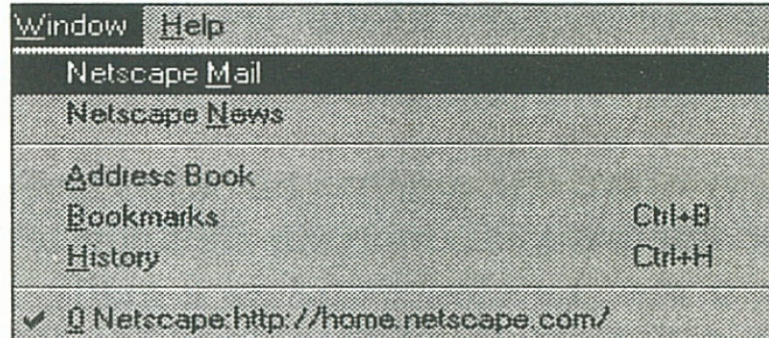
A továbbiakban a Netscape Mail programon keresztül ismerkedünk meg az Internetes levelezéssel.

1.5.1 Küldjünk levelet a Netscape Navigatorral

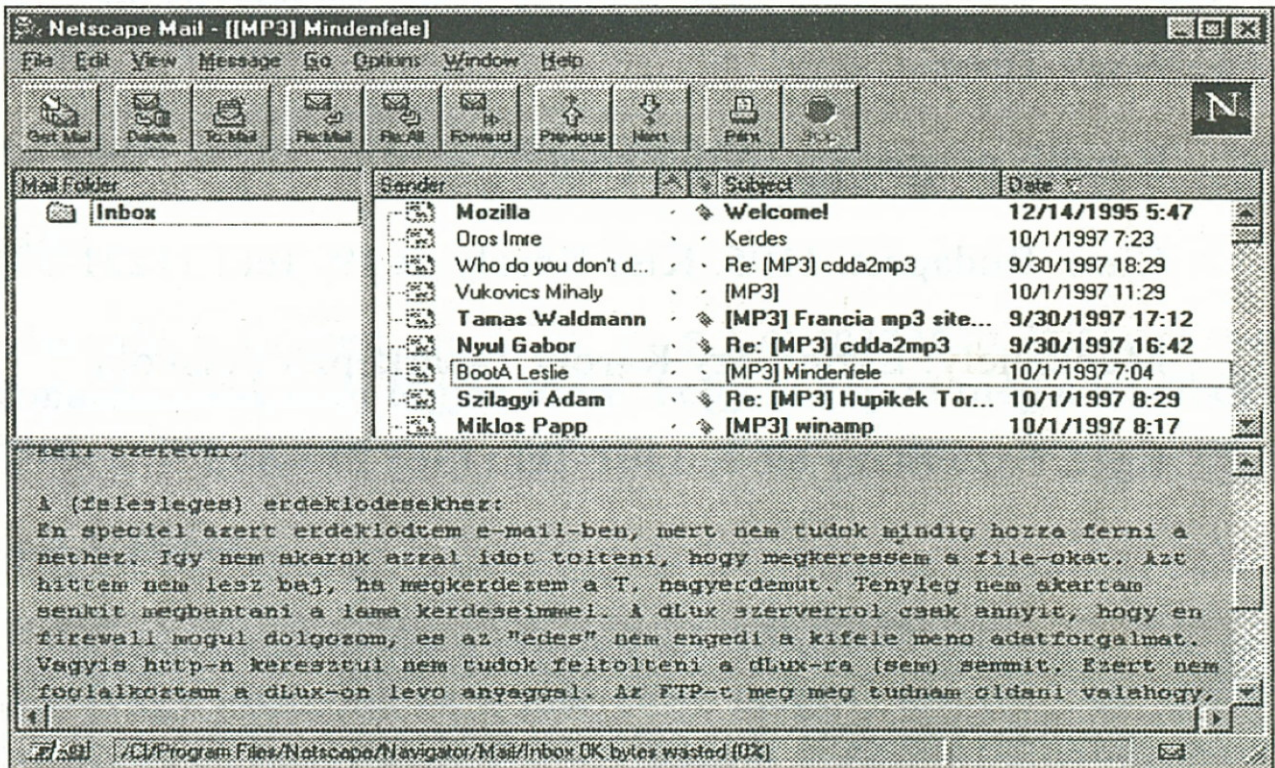
- Indítsuk el a Netscape Navigatort

- Indítsuk el a levelezést,

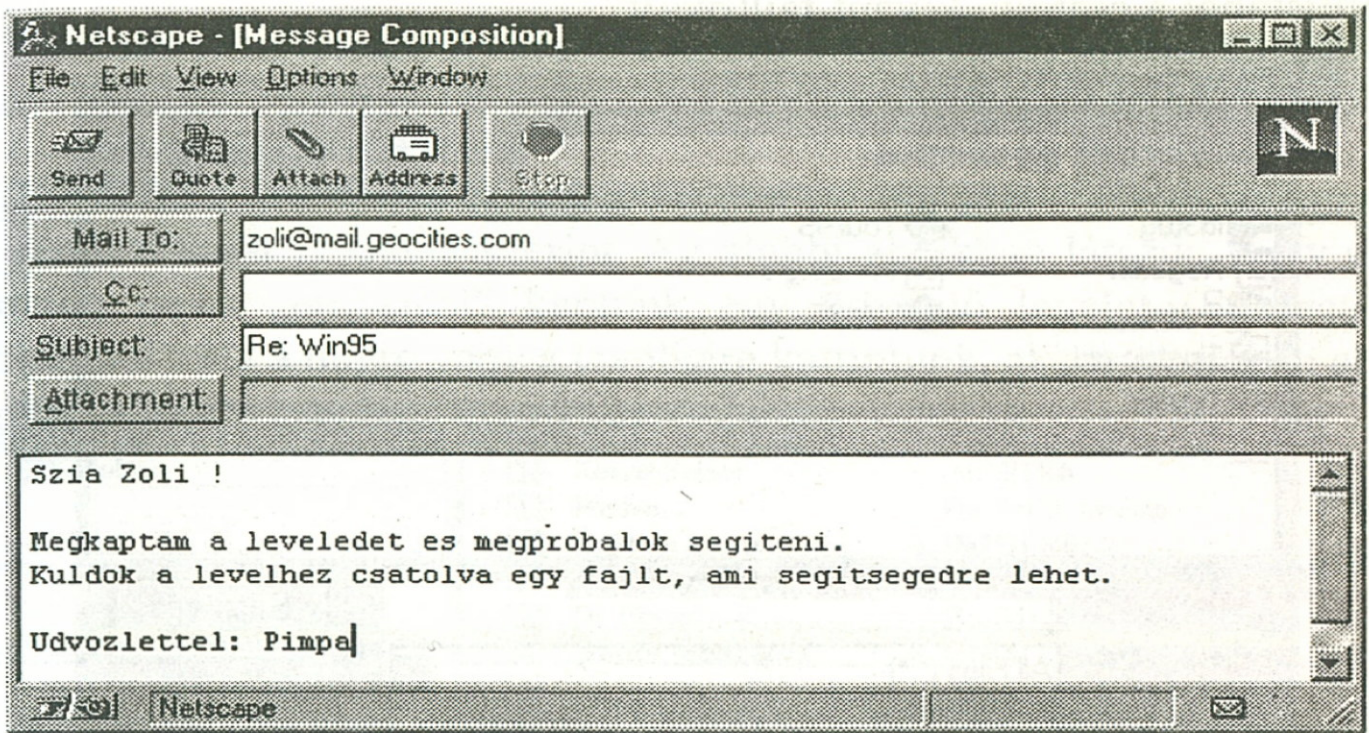
amelynek hatására a következő ablakot kapjuk,

és végül kattintsunk a *To Mail* gombra.

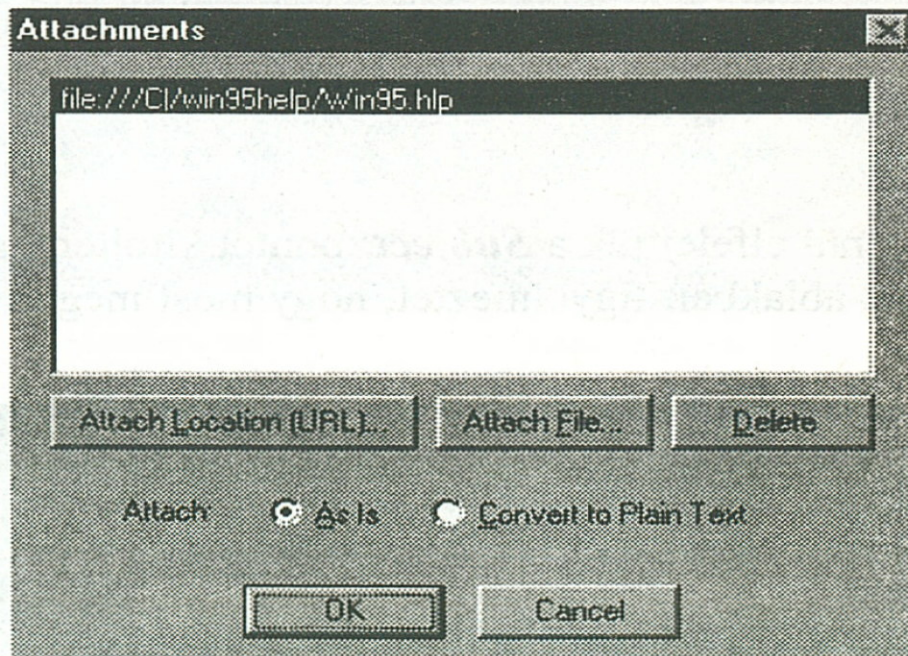

Ezzel elértünk első levelünk elküldéséhez.

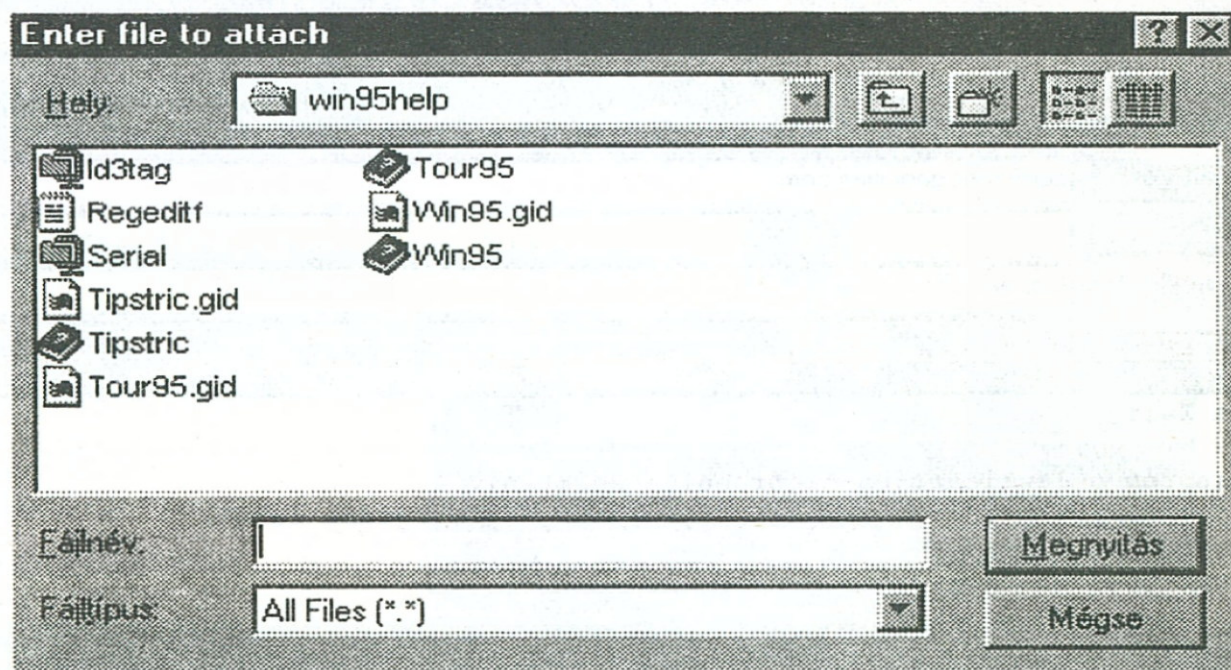

Kattintsunk a *Mail To* gomb utáni sorba, és írjuk be a címzett e-mail címét. Ha másolatot is akarunk küldeni valakinek, akkor a *Cc:* sorába írjuk be a címe(ke)t. A *Subject* sorba írjuk be levelünk tárgyát, hogy a címzett tudja, milyen témában írunk neki.

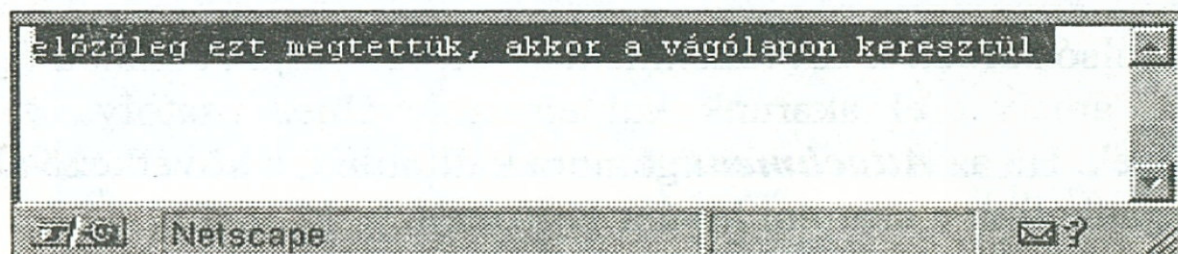
Az utolsó sorban lévő Attachment sorba beírhatjuk annak a fájlnek a nevét, amelyet el akarunk küldeni a levélhez csatolva a címzett(ek)nek. Ha az *Attachment* gombra kattintunk, a következő ablakban megadhatjuk a csatolni kívánt fájl(oka)t.

Kattintsunk az *Attach file...* gombra és ezután válasszuk ki a fájllistából a csatolni kívánt fájl(oka)t.

Ha a fájljelölésekkel is készen vagyunk, akkor ezek után nincs más dolgunk, mint megírni a levelünket. A levelet begépelhetjük vagy ha már előzőleg ezt más szövegszerkesztővel megtettük, akkor a vágólapon keresztül a levélablakba betöltjük.

A levél átolvasása után a *Send* gombra kattintva a levelet elküldhetjük.

Ha véletlenül elfelejtjük a *Subject:* pontot kitölteni, akkor a program az alábbi ablakban figyelmeztet, hogy most még kitölthetjük, ha szeretnénk.

1.5.2 Olvassuk el leveleinket

Ha már elindítottuk levelezőprogramunkat (1.5.1), akkor annyi a dolgunk, hogy a **Get Mail** gombra kattintunk.

Ha új levelünk érkezett, akkor az(oka)t programunk letölti és sorba rendezi saját ízlésünk szerint. Az alábbi ablakban látszik, hogy a Mozilla nevű „embertől” kaptunk egy üdvözlő levelet (Subject: Welcome!). Ha a névre vagy a levélkére kattintunk, akkor nyomban el

Mail Folder	Sender	Subject
Inbox	Keszei Balazs	[MP3] Hofi
	Medve	Re: [MP3] winamp
	Bala'zs Csaba'	[MP3] NFS2
	aua - PAHOCSA La...	Re: [MP3] Hofi & Best of Co...
	Dr. Pintye Imre	Re: [MP3] winamp
	Gabor Meszaros	[MP3] Chemical Brothers

is olvashatjuk azt. (Ha több levelünk érkezik egyszerre, akkor a program ez elsőt automatikusan betölti a levélolvasó képernyőrészbe.

Subject: Re: [MP3] Hofi & Best of Communism
Date: Sat, 3 Oct 1997 14:47:28 +0000
From: "aua - PAHOCSA Laszlo" <AUA@novell.budaors.rubin.hu>
Reply-To: mp3@dlux.sch.bme.hu
To: mp3@dlux.sch.bme.hu

> Lehet hogy hulyeséget kerek, de valaki nem tudja az új
> CD-t (Pusszanatas...) atrakni mp3-ba???? Vagy ez már túl nagy
Engem is érdekelne...

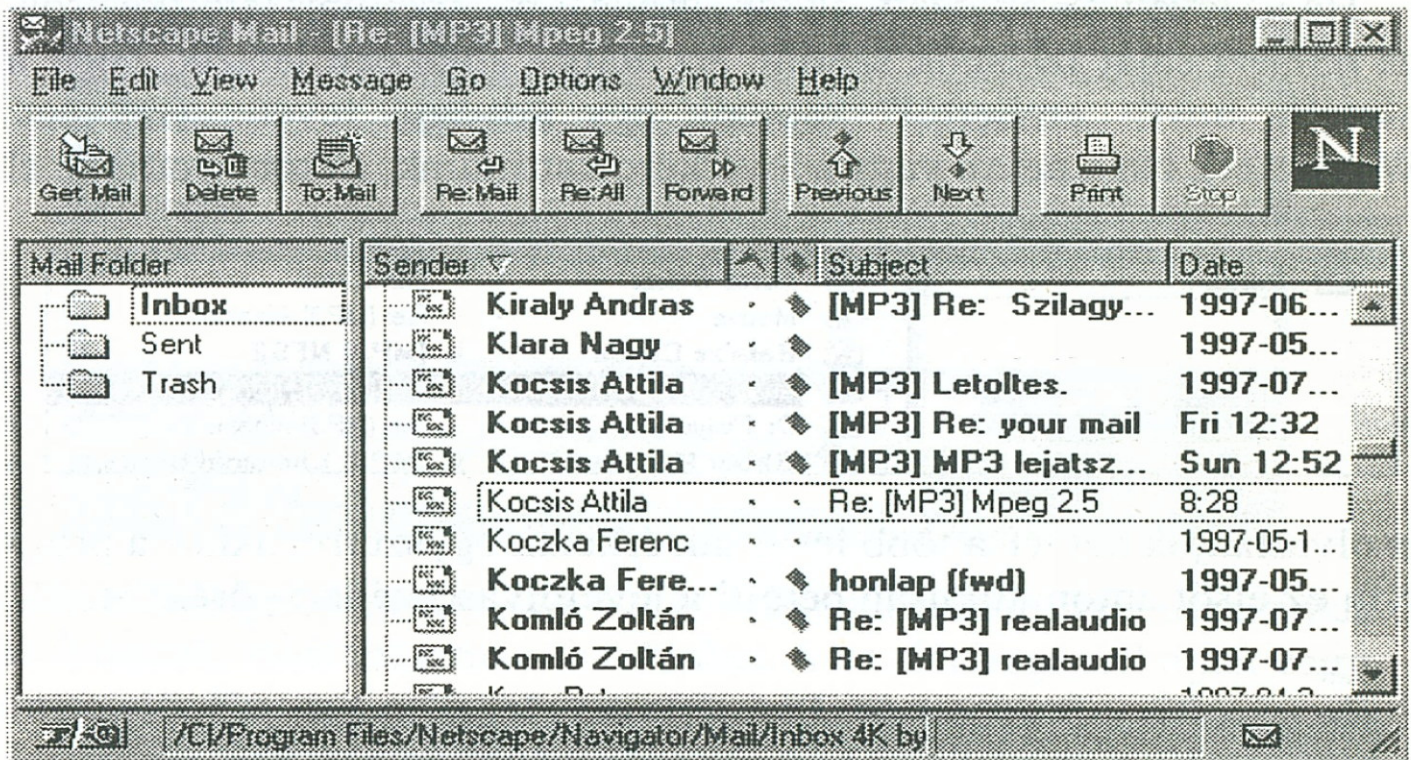
> Senki se jatta valahol a Best of Communism-ot???

Ígyeg ezt acsolom...

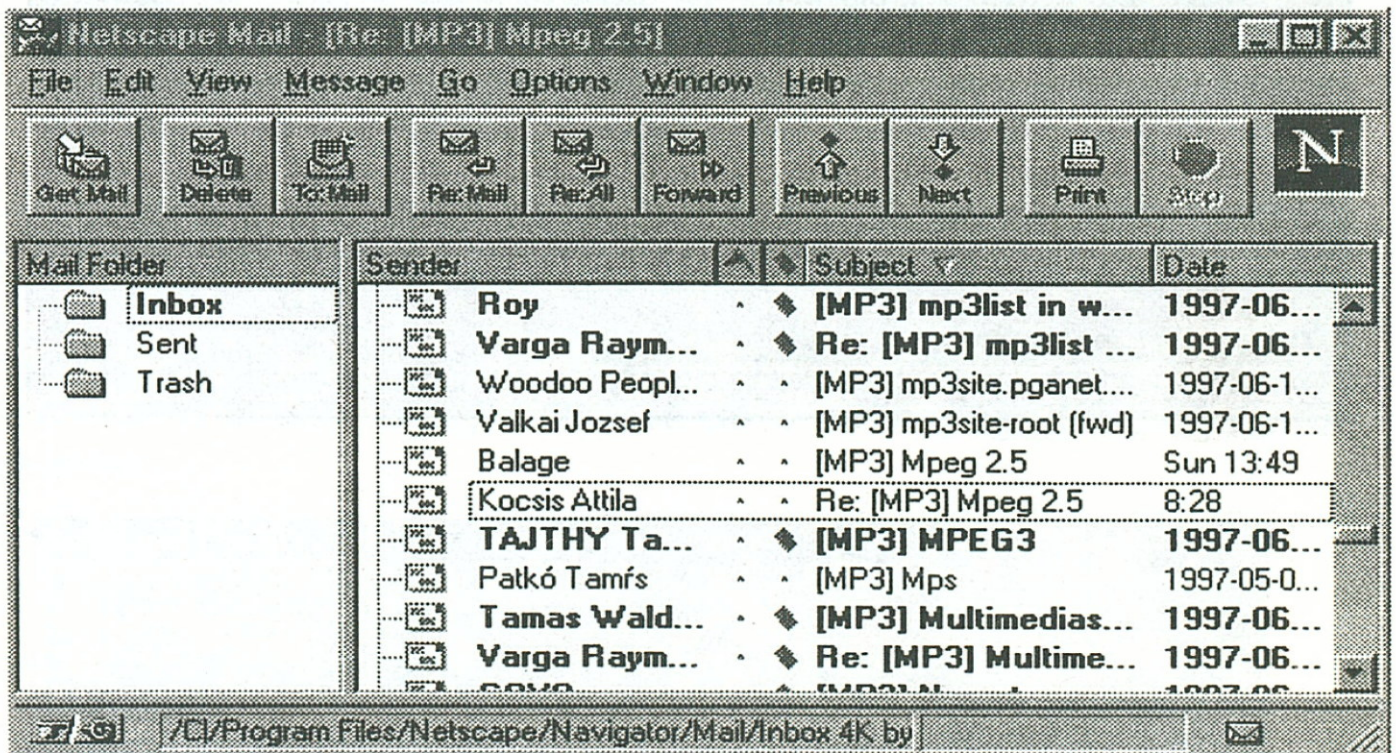
/C:/Program Files/Netscape/Navigator/Mail/Inbox OK bytes wasted (0%)

1.5.3 A kapott levelek rendszerezése

A kapott leveleket név, tartalom vagy dátum szerint rendezhetjük. Csupán a megfelelő helyre kattintunk (Sender, Subject, Date) és máris kész a rendezés:

Név szerinti rendezettséghez kattintsunk az ablakban a *Sender*, tartalom szerinti rendezettséghez a *Subject* dátum szerinti rendezettséghez a *Date* mezőkre.

1.5.4 Válaszoljunk a levélre

Nyomjuk meg az ikonok közül a **Re:Mail** gombot, ha csak az éppen olvasott levélre szeretnénk válaszolni.

A **Re:All** gombra kattintva az összes kapott levélre tudunk választ adni.

A válaszadó képernyő nagyon hasonlít arra, amelyikben a levelet küldjük.

Mail To:	Szabo Gyorgy <genius@gemini.ektf.hu>
Cc:	
Subject:	Re: Hoztam a cd-eket
Attachment:	

Szabo Gyorgy wrote:
> Szeva Pimpa!
> Amint azt a cimbol is lathatod: hoztam neked valamit! Tetelesen a CD-eket!
> Ha erdekel irjal!

A **Mail To:** és **Subject:** sorokat a program automatikusan kitölti. A levélíró részbe idézetet emel kapott levelünkből, amelyet azzal jelez, hogy a sorok elé „>” jeleket tesz. Az idézett sorok után írhatjuk le saját válaszunkat, majd a **Send** gombra kattintva a levelet elküldhetjük.

1.5.5 Levelek továbbítása

Ha valaki másnak is el szeretnénk küldeni egy kapott levelet, akkor kattintsunk a levél olvasásakor a **Forward** gombra, melynek hatására egy új (a válaszadóhoz hasonló) ablak jelenik meg.

A különbség a válaszadáshoz képest az, hogy itt a **Mail To:** sort nekünk kell kitölteni, és a levelet nem idézve kapjuk meg, hanem teljes egészében automatikusan csatolt fájlként fogja kezelni programunk. A **Subject:** sorba a „Fwd:” szócskát (Forward) teszi a program, ami azt jelzi, hogy olyan levelet küldünk csatolt fájlként, amit mi is

kaptunk. A levélrészbe írhatunk a csatolt fájlra vonatkozó információt, hogy címzettünk tudja, mit küldtünk neki.

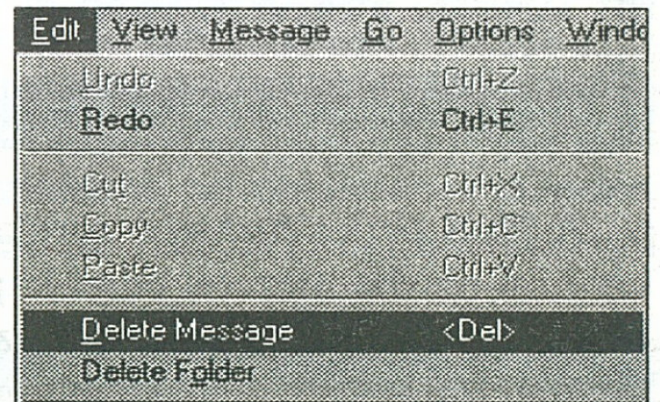
Mail To:	barat@szerver.valahol.hu
Cc:	
Subject:	[Fwd: Welcome!]
Attachment:	"Welcome!"

Kedves Barátom!
Tegnap Mozillától kaptam egy levelet, amelyet csatolva Neked is elküldök.
Udv.: Pimpa

1.5.6 Levelek törlése

Ha felhalmozódtak régi leveleink és már nincs szükségünk rájuk, akkor töröljük le őket!

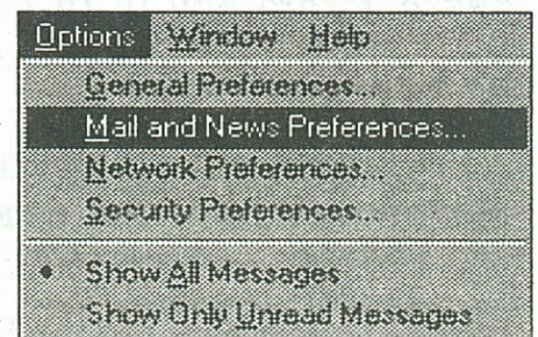
Álljunk a törölni kívánt levélre és nyomjuk meg a **DEL** gombot. Ennek hatására a kijelölt üzenet a **Trash** nevezetű gyűjtőbe kerül. A törlést elvégezhetjük menüből is.

Ha a teljes postafiókot szeretnénk törölni, akkor álljunk rá az **Inbox** könyvtárra a **Mail folder** ablakban és a menüből a **Delete Folder** pontot válasszuk ki. Ha küldött leveleinkből szeretnénk törölni, akkor a fentiekhez hasonlóan járjunk el, csak a **Sent** könyvtárban végezzük a művelete(ke)t.

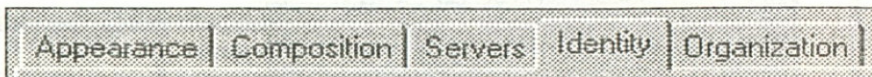
1.5.7 Beállítások

Ahhoz, hogy problémamentes legyen levelezésünk, néhány beállítást el kell végeznünk a programban. A különböző szerverek nevét szükséges beállítani, hogy a program minden egyes levél elküldésekor ne figyelmeztessen bennünket, hogy ezt vagy azt nem találja.

Célszerű beállítani a nevünket, e-mail címünket, az értesítési címet, ha ez nem egyezik az e-mail címünkkel. Ezeket a beállításokat célszerű még a Netscape első elindítása után megtennünk.

Ha az előző képen látható menüpontot kiválasztjuk, egy *Preferences* nevű ablakot kapunk, ahol először válasszuk ki az *Identity*-t!

Ha ezt a lapot megnézzük, akkor megfigyelhetjük, hogy itt személyünkre vonatkozó beállításokat végezhetünk el. Az első mezőbe saját nevünket írjuk. A másodikba az e-mail címünket vagy azt a címet, ahonnan a levelet küldjük. A következő mezőbe azt az e-mail címet írjuk, ahová a válaszokat várjuk. Az utolsó előtti mezőbe cégünk nevét (ha van).

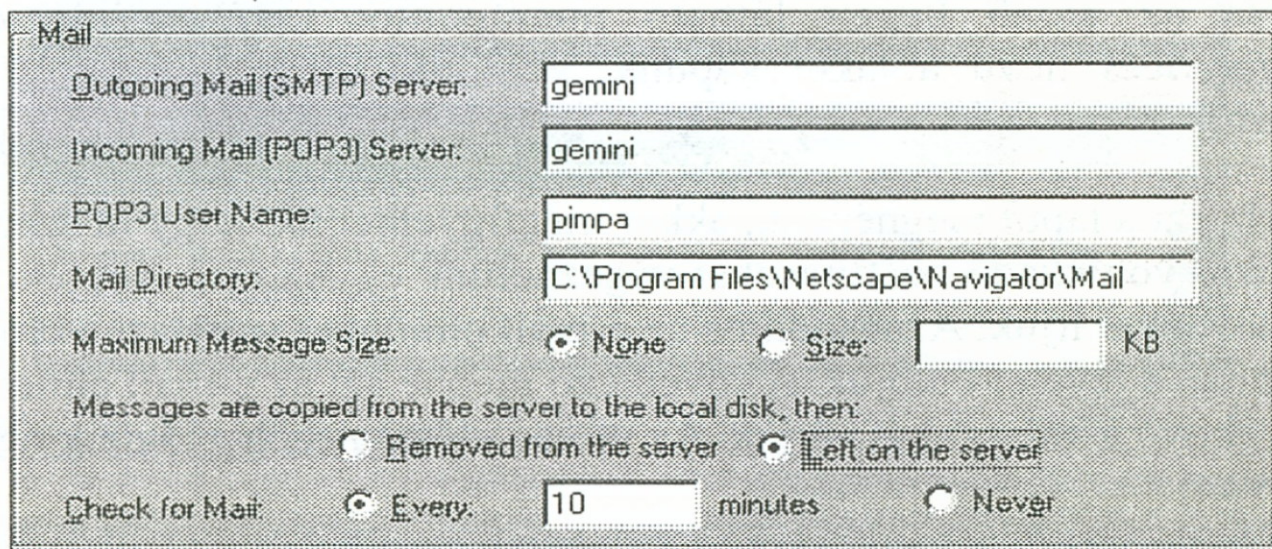
A screenshot of the 'Tell us about yourself' dialog box in Netscape. The text reads: 'Tell us about yourself. This information is used to identify you in email messages, and news articles.' Below this are several input fields: 'Your Name' with 'Nagy Tibor', 'Your Email' with 'pimpa@gemini.ektf.hu', 'Reply-to Address' with 'pimpa@gemini.ektf.hu', and 'Your Organization' with 'EKTF.'. At the bottom, there is a section for 'Your Signature File will be appended to the end of Mail and News messages' with a 'Signature File' field and a 'Browse...' button.

A lap legutolsó mezőjébe azt a fájlnevet írjuk vagy töltjük (*Browse* gombbal), amely tartalmazza az aláírásunkat. Ha ilyen nincs, akkor hagyjuk üresen, ha van, akkor az ebben a fájlban lévő szöveg minden egyes elküldött levelünk utolsó sora után íródik.

Ügyeljünk az e-mail címek kitöltésére, hogy levelező partnerünk is el tudja juttatni hozzánk nekünk írt leveleit. Egy rossz helyre írt „@” vagy „.” vagy betű elrontja teljes címünket.

A screenshot of the Netscape Preferences dialog box. The 'Servers' tab is selected and highlighted. Other tabs visible are 'Appearance', 'Composition', 'Identity', and 'Organization'.
A *Servers*-re kattintva fontos beállításokat tehetünk. Az első két mezőben meg kell adnunk a levelezésünket lebonyolító szerverek nevét.

Ha nem tudjuk fejből, kérdezzük meg a szolgáltatóunktól! A harmadik mezőben a felhasználói nevünket adjuk meg, ami rendszerint az e-mail címünk „@” előtti része. A negyedik mezőben adjuk meg azt az elérési utat, ahol tárolni kívánjuk a leveleinket!

The screenshot shows the 'Mail' configuration dialog box. It contains the following fields and options:

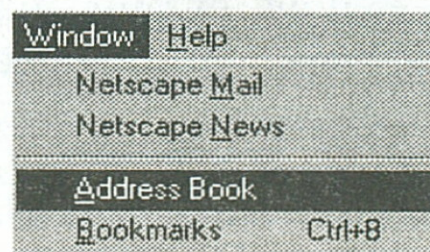
- Outgoing Mail (SMTP) Server: gemini
- Incoming Mail (POP3) Server: gemini
- POP3 User Name: pimpa
- Mail Directory: C:\Program Files\Netscape\Navigator\Mail
- Maximum Message Size: None Size: KB
- Messages are copied from the server to the local disk, then:
 - Removed from the server
 - Left on the server
- Check for Mail: Every: minutes Never

Az érkező üzeneteket méretük szerint limitálhatjuk (*Maximum Message Size*), fontos beállítanunk, ha nem akarjuk, hogy nagy levelekkel bombázzák postafiókunkat.

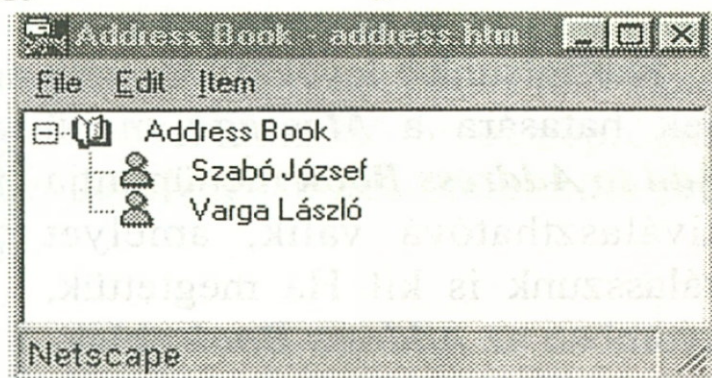
A következő sor azok számára fontos, akik más levelező programot is használnak. Előfordul, hogy egy idegen gépen nézzük meg leveleinket, amelyekből bennünket csak egy bizonyos érdekel, de a program mindet letölti. Ha nem tudjuk a helyszínen elolvasni a többi levelet, akkor célszerű a levelek olvasása előtt (*Get Mail*) beállítani úgy a programot, hogy üzeneteink fennmaradjanak a szerveren. Ennek érdekében a *Left on server* gombot tegyük aktívvá. Ha nem akarjuk, hogy fennmaradjon, akkor a *Removed from the server* gombot kapcsoljuk be. A lap utolsó sorában beállíthatjuk, hogy levelezőprogramunk milyen időközönként ellenőrizze, hogy kaptunk-e új üzenetet.

1.5.8 E-mail címek egy helyen

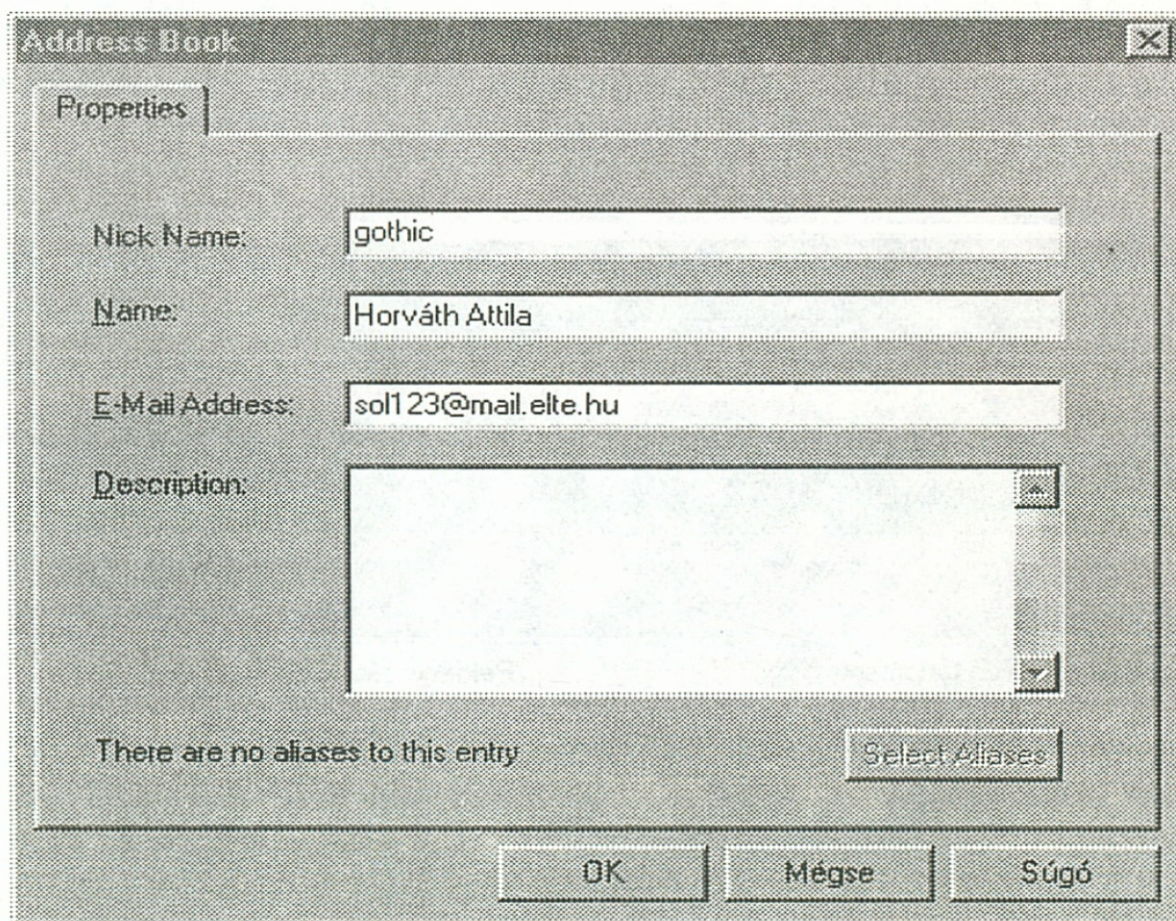
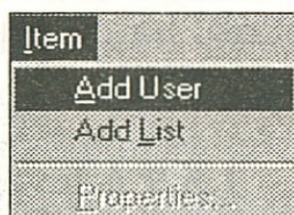
Ha összegyűlt már néhány papírra felírt e-mail címünk, célszerű azokat az erre a célra fenntartott címjegyzékben tárolni. A címjegyzék az ábrán látható menüpontokkal hívható elő.

A címjegyzékbe felvehetünk új címeket, törölhetjük, ill. módosíthatjuk azokat. Használatával felgyorsul mindennapi levelezésünk. Nem kell mindig címeket előkeresni különböző névjegykártyákról. Ha egyszer rászánjuk az időt, hogy feltöltjük a címjegyzéket, később csak kiválasztjuk a címek közül a címzettet és automatikusan töltődik levelezőprogramunk, meggyorsítva ezzel a levél címzését.

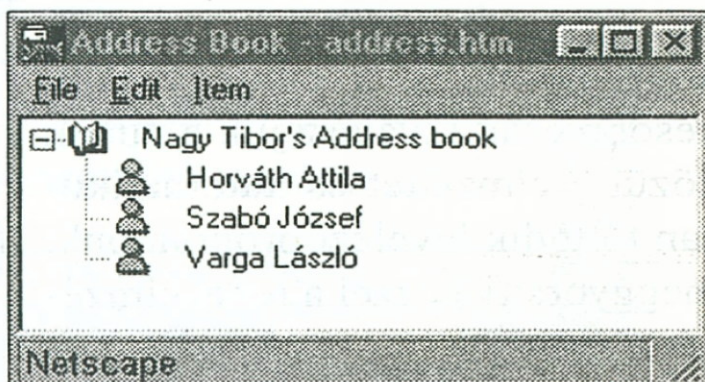

Új címet az **Add User** menüpontban vihetünk fel. A **Nick Name** mezőbe levelező partnerünk becenevét írhatjuk. Alatta a nevet (**Name**) és az e-mail (**E-Mail Address**) címet adjuk meg. Ha valami megjegyzésünk van, azt a **Description** ablakba írjuk be. Ha készen vagyunk a felvitellel, akkor az **Ok** gombbal érvényesítjük azt!

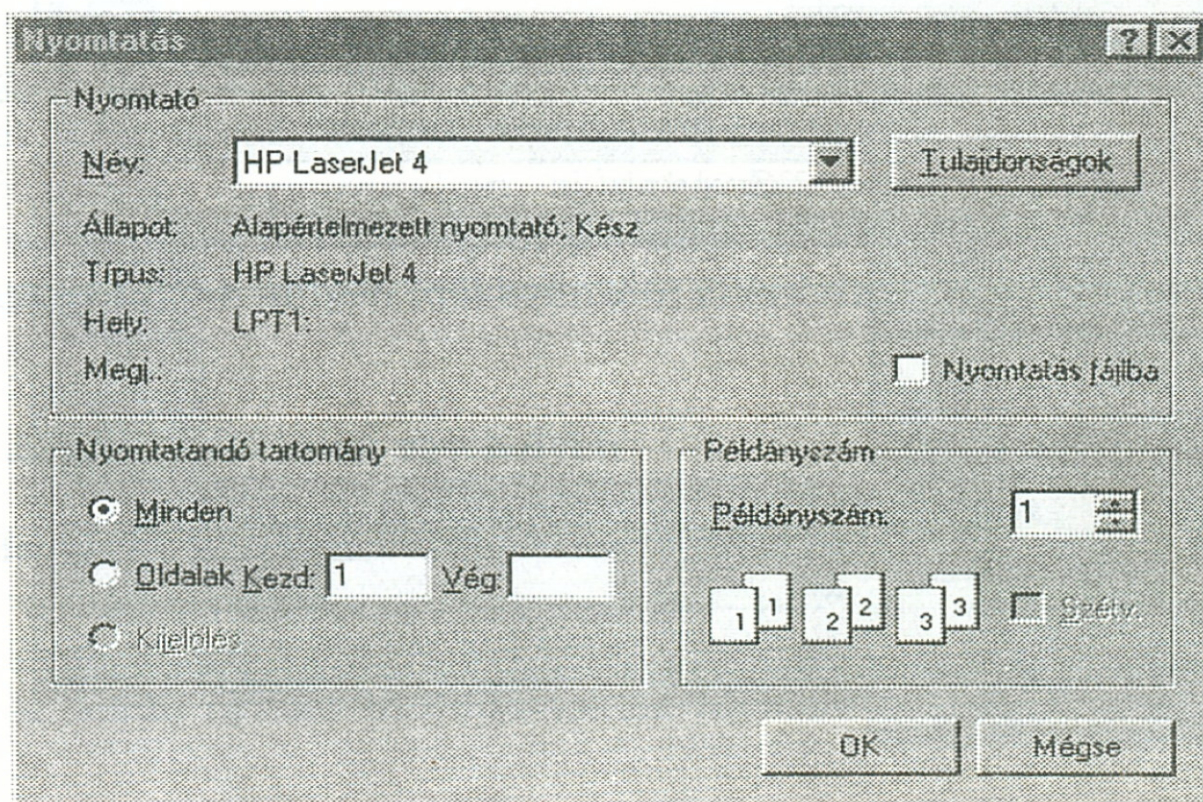
Az új név máris bekerült a névsor szerinti helyére. Létezik egy másik módja is, hogy valakit a címjegyzékbe felveszünk:

Kattintsunk a levél küldőjének nevére a levélolvasó ablakban. Ennek hatására a *Message* menü *Add to Address Book* menüpontja kiválaszthatóvá válik, amelyet válasszunk is ki! Ha megtettük, nyomban az *Address Book* ablakban találjuk magunkat (előző oldal) és csak a becenév és megjegyzés rovatokat kell kitöltenünk, ha akarjuk. Ezek után az új címet már megtalálhatjuk a címjegyzékben.

1.5.9 A levelek nyomtatása

Az érkezett és küldeni kívánt üzeneteinket bármikor ki is nyomtathatjuk (na persze csak akkor, ha rendelkezünk egy nyomtatóval), amihez nem kell más egyebet tennünk, minthogy rákattintunk a nyomtatás ikonra vagy kiválasztjuk a *File* menü *Print* menüpontját. A megjelenő ablakban állíthatjuk be nyomtatónk típusát, a nyomtatás irányát (nyomtatóra vagy fájlba), a példányok számát és a lapok sorrendjét.

1.6 A Pine levelező program

A Pine Unix/Linux/VMS/Ms-Dos felhasználóknak íródott levelezőprogram, a neve (**PINE**) a **Program for Internet News and Email**-szavakból ered. Karakteres képernyővel dolgozó levelezőprogram, amellyel megoldható az Internetes levelezés minden felmerülő problémája.

1.6.1 A Pine indítása

A Pine-t Unix alól a `pine` szó beírásával indítsuk. Ha először indítjuk, akkor néhány pillanatot igénybe vesz, amíg elkészíti a számára fontos állományokat és foldereket a home könyvtárunkban. A folderek olyan fájlok, amelyek különböző típusú leveleinket tartalmazzák. A Pine automatikusan három darab e-mail-állományt (folder) hoz létre, amelyekről a későbbiekben lesz szó.

```
PINE 3.95      MAIN MENU                               Folder: (CLOSED)  0 Messages

?      HELP          - Get help using Pine
C      COMPOSE MESSAGE - Compose and send a message
I      FOLDER INDEX  - View messages in current folder
L    FOLDER LIST   - Select a folder to view
A      ADDRESS BOOK  - Update address book
S      SETUP         - Configure or update Pine
Q      QUIT          - Exit the Pine program

Copyright 1989-1996.  PINE is a trademark of the University of Washington.
Move current "sent-mail" to "sent-mail-jun-1997"?
? Help      Y Yes
            N [No]
```

A fenti kép a Pine kezdőképernyőjét mutatja. A választható menüpontok között a kurzormozgató-nyilakkal vagy az *N* (*Next command*) és *P* (*Previous command*) gombokkal mozoghatunk.

Az első menüpontban a Pine súgóját indíthatjuk, ami nagyon részletes felvilágosítást nyújt a program használatával kapcsolatban.

A második menüpont a levelek írására, a fájlok levélhez való csatolására szolgál. A harmadik és negyedik menüpontban leveleket fogadhatunk, menthetünk le. Az ötödik menüpontban az e-mail címjegyzékünket bővíthetjük újabb címekkel, nevekkal. A hatodikban a Pine konfigurálására hivatott menüpontot találjuk, és az utolsó pont kiválasztásával léphetünk ki a levelező programból.

1.6.2 Levélküldés Pine-nal

Ha a programunk elindult, próbáljuk meg első levelünket megírni és elküldeni vele. Válasszuk ki a *Compose Message* menüpontot és nyomjunk *ENTER*-t. Ekkor egy újabb képernyőn találjuk magunkat, ahol a következő mezőket kell kitöltenünk:

```
PINE 3.95  COMPOSE MESSAGE                               Folder: sent-mail  0 Messages
-----
To       : Bliszko Viktor <bvsoft@gemini.ektf.hu>
Cc       :
Attchmnt:
Subject  : Nyari munka
----- Message Text -----
Redves Viktor ?

Csak a megbeszelt nyari munka miatt irok Neked.
A kerdesem csak annyi, hogy mikorra menjek es kb. meddig fog tartani a
munka.
Kerlek mielobb valaszolj !
Udv.: Pimpa

Cimen: Nagy Tibor
      Kisujszallas
      Apaffi ut 19 5310
Email: pimpa@gemini.ektf.hu
      pimpa@taurus.ektf.hu

^G Get Help  ^X Send      ^R Read File  ^V Prev Pg   ^K Cut Text   ^O Postpone
^C Cancel    ^J Justify   ^W Where is  ^U Next Pg   ^U UnCut Text ^T To Spell
```

A *To:* sorába írjuk be a címzett e-mail címét.

A *Cc:* sorába beírhatjuk azok e-mail címét, akiknek még szeretnénk a levélből másolatot küldeni.

Az *Attachment:* sorába a levélhez csatolni kívánt fájl(oka)t adhatjuk meg (lásd később).

A *Subject:* sorába írjuk a levél tárgyát.

A *Message Text* sor alá írhatjuk levelünket. Ha már készítettünk aláírást (lásd később), akkor ennek a tartalma automatikusan a levél végére másolódik.

```
Cimem: Nagy Tibor
       Kisujszallas
       Apaffi ut 19 5310
Email: pimpa@gemini.ektf.hu
       pimpa@taurus.ektf.hu
```

Ha megírtuk levelünket (valamint a címben és a subjectben sincs hiba), akkor elküldhetjük azt. A képernyő alján látható „forró billentyűk” közül nyomjuk meg a **CTRL+X** billentyűket az elküldéshez. Ha mégis úgy döntenénk, hogy nem akarjuk elküldeni a levelet, akkor nyomjuk le a **CTRL+C** billentyű kombinációt és egy **Y (Yes)** után a Pine kilép a levélküldés üzemmódból. Segítségkéréshez nyomjuk le a **CTRL+G** billentyűket.

Ha az elküldést választottuk, akkor a Pine megpróbálja a címzettnek elküldeni a levelet és másolatot is készít belőle.

1.6.3 A Pine folderei

Mint már korábban említettük a program első elindításakor különböző állományokat hoz létre, amelyek közül három ún. folder, a különböző levelek tárolását szolgálja.

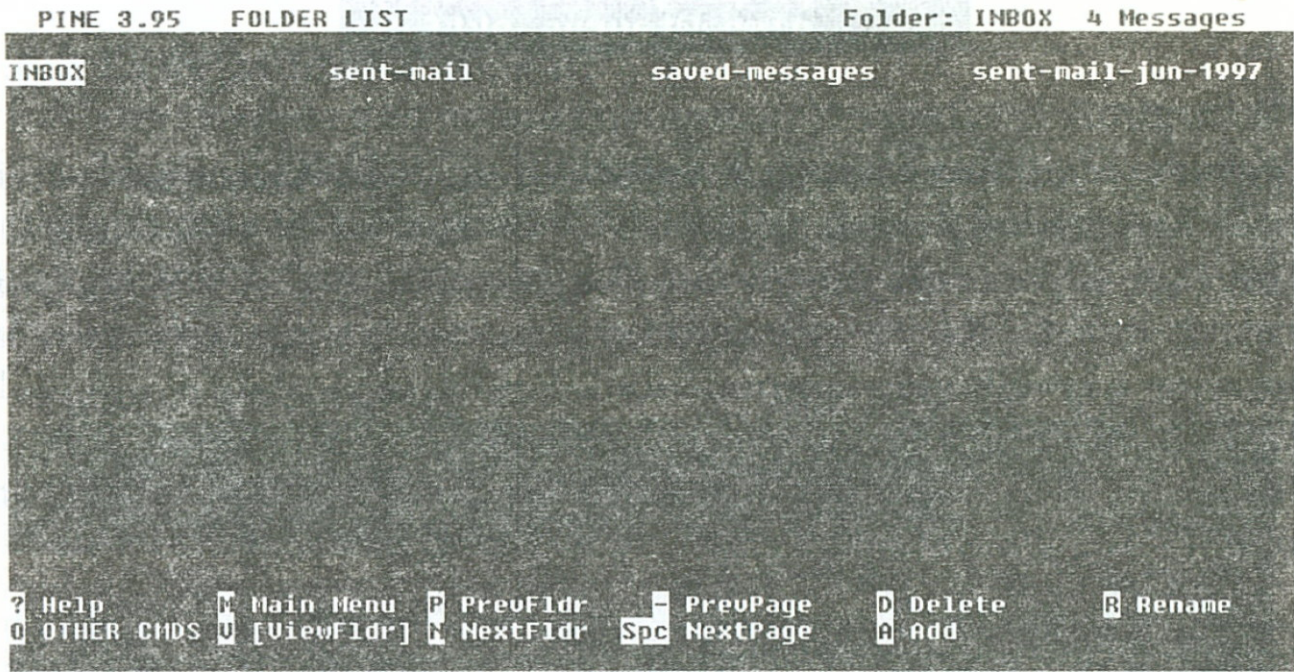
Az egyik ilyen folder az **INBOX** nevezetű, amelyben a kapott leveleink tárolódnak. Ez nem a saját home könyvtárunkban van, hanem egy központi lemezen, amelybe minden szerverre érkező levél befut, de mi csak a nekünk címzetteket látjuk belőle. Mivel nem a mi lemezterületünkön van, ezért ha sok levelünk halmozódott fel, akkor célszerű ezeket kiválogatni, a fontosakat saját lemezre lementeni és a foldert ezután törölni (lásd később).

A második folder a **sent-mail**, amelybe a Pine az általunk elküldött leveleket másolja.

A harmadik folder a **saved-message**, amely a levelek elmentésére szolgál. Ide tudjuk alapértelmezésként elmenteni az **INBOX**-ból a számunkra fontos, megőrzésre szánt leveleket.

1.6.4 A levelek olvasása Pine-nal

Ha meg szeretnénk nézni, hogy kaptunk-e levelet és el szeretnénk azokat olvasni, akkor a Pine kezdőképernyőjén a *Folder List* menüpontot kiválasztva (**L**) belépünk a folder ablakba.

Ebben az ablakban lehetőségünk van új foldert létrehozni: **CTRL+A**, foldert átnevezni: **CTRL+R**, szükségtelen foldert törölni: **CTRL+D**, a folderek között váltani: **P** (*Previous Folder*) előző, **N** (*Next Folder*) következő.

Ha a képernyő jobb felső részére pillantunk, akkor láthatjuk, hogy az *INBOX* folderben 4 üzenetünk (4 Messages) van. Ha tehát el szeretnénk ezeket olvasni, akkor az *INBOX* folderen állva nyomjunk **ENTER**-t és belépünk levélolvasó üzemmódba.

Ekkor az ablakunkban megjelennek leveleink, amelyek között a kurzormozgató nyilakkal választhatunk. Minden levélből egy ún. fejrészt (header) kapunk, amely 6 részből áll:

1. oszlop: A levelek állapotát jelzi az *INBOX*-ban:

N – new (még nem olvasott levél)

üres – már olvasott levél

+ – közvetlenül nekünk küldött levél

A – answered (általunk megválaszolt levél)

D – deleted (a Pine lezárása után törölni kívánjuk).

A törlést kétféleképpen végezhetjük el: vagy a **D** leütésével, vagy a levél folderbe történő elmentésével: **S**.

2. oszlop: A levél sorszáma a folderben.

3. oszlop: A levél feladásának dátuma.

4. oszlop: A levél feladójának neve.

5. oszlop: A levél mérete bájtokban.

6. oszlop: A levél Subject-je.

A levelek között a fel, le kurzormozgató nyilakkal mozoghatunk, elolvasásukhoz az **ENTER**-t üssük le!

```
PINE 3.95  FOLDER INDEX                               Folder: INBOX  Message 2 of 4
 1 Jul 21 Sponga Tamas          (2,033) Re: [MP3] dlux gyujtemeny
 2 Jul 22 Pal Gabor            (2,225) [MP3] Republica?
+ 3 Jul 21 HIX JATEK           (21,876) *** JATEK *** #451
 4 Jul 22 Kocsis Attila        (1,707) [MP3] E-mail

? Help      M Main Menu  P PrevMsg    - PrevPage  D Delete    R Reply
0 OTHER CMDS U [ViewMsg]  N NextMsg   Spc NextPage  U Undelete  F Forward
```

Ha kiválasztottunk egy levelet, akkor máris olvashatjuk.

```
PINE 3.95 MESSAGE TEXT Folder: INBOX Message 3 of 4 18%
=====
Felado : nyirib2@lihunnt1.light.ge.com [United States]
Temakor: Civilization 2, XCOM3 kerestetik ( 13 sor )
Idopont: Mon Jul 21 11:10:09 EDT 1997 JATEK #451
-----

Hello MINDENKI

A multkor kisebb hibát vetettem es a Colonisation 2-t probaltam meg
keresni, de szerencsere hamar ismertettek velem, hogy ilyen valoszinuleg
nem letezik, bar kozben mar valaki mas is keresni kezdte (lehet, hogy uj
orulet indul be?). Koszonm, hogy korrigaltatok a tevedesemet.
Kozben eszembe jutott, hogy igazabol a
Civilization 2-t keresem
Tovabba meg szivesen latnam az XCOM3 programot is.

Koszonom es CSA

Bruti

? Help      M Main Menu  P PrevMsg    - PrevPage  D Delete    R Reply
O OTHER CMDS U ViewAttch  N NextMsg   Spc NextPage  U Undelete  F Forward
```

A levél lapozásához használjuk a fel és le kurzormozgató nyilakat, vagy a – (*Previous Page*) és *Space* (*Next Page*) gombokat az oldalankénti lapozáshoz.

Az olvasásra megnyitott levél elején különböző mezőket láthatunk:

- **Date:** a levél feladásának időpontja
- **From:** a levél feladója
- **To:** a levél címzettje vagy címzettjei
- **Subject:** a levél rövid tartalma
- **Attachments:** a levélhez csatolt fájlok leírása.

A mezők után jön a levél törzse – maga a levél.

Ha a kijelölt levelet elolvastuk, akkor a *P (Previous Message)*, *N (Next Message)* billentyűkkel az előző és következő levelet tölthetjük be olvasásra.

```
PINE 3.95 MESSAGE TEXT Folder: INBOX Message 2 of 4 54%
Date: Tue, 22 Jul 1997 03:31:32 +0200 (MET DST)
From: Pál Gabor <pege@eik.bme.hu>
Reply-To: mp3@d1ux.sch.bme.hu
To: mp3@d1ux.sch.bme.hu
Subject: [MP3] Republica!

Sziasztok!
Eddig meg nem igazan jött válasz, de továbbra is keresem a következőket:
Sneaker Pimpms
Republica(az egész Album kene)
Oasis(az új albumuk full-osan)
THE VERVE

Kb ennyi!

Elöre is kösz!

? Help      M Main Menu  P PrevMsg    - PrevPage  D Delete    R Reply
O OTHER CMDS U ViewAttch  N NextMsg   SPC NextPage  U Undelete  F Forward
```

1.6.5 A levelek mentése Pine-nal

Ha összes levelünket elolvastuk, akkor ideje lementeni vagy törölni belőlük. A *Save* parancs kiadásakor az alábbi üzenetet kapjuk:

```
SAVE to folder [saved-messages]:pimpa_level
```

Ahol megadhatjuk a folder nevét, ahova a levelet menteni akarjuk. Ha olyan folder-nevet írunk, ami még nem létezik, a következő kérdést kapjuk:

```
Folder „pimpa_level” doesn't exist. Create?
```

amelyre háromféleképpen válaszolhatunk:

– *Y [Yes]* (létrehozza a „pimpa_level” nevű foldert és ide elmenti a levelet)

– *N [No]* (nem hozza létre a foldert és ismét kéri a folder nevet)

– *^C Cancel (CTRL+C* - kilép a parancsból)

Ha csak *ENTER*-t nyomunk, a levelünk *saved-messages* folderbe kerül. *Save* esetében a levél *D* jelölést kap, vagyis a Pine-ből való kilépéskor a levél az *INBOX*-ból törlődik. Kilépéskor a pine még egy lehetőséget ad arra, hogy eldöntsük, törölni kívánjuk-e az *INBOX*-ból a levelet, vagy nem.

Expunge the 1 deleted message from „INBOX”?

– *Y [Yes]* (válasz esetén a levél törlődik az *INBOX*-ból.)

– *N [No]* (válasz esetén a levél megmarad az *INBOX*-ban is.)

Ha a folderünkben sok levél van és nem szeretnénk mindet átugrálni ahhoz, hogy pl. 20 vagy 30 sorszámmal magasabb vagy alacsonyabb számú levélre ugorjunk, akkor használjuk a *J (Jump)* parancsot, ahol megadhatjuk az olvasni kívánt levél sorszámát, amit a program azonnal betölt az ablakba.

1.6.6 A levélhez csatolt fájlok kezelése

Ha csatolt fájlok is érkeztek leveleinkkel, akkor a *V (ViewAttach)* paranccsal listát kaphatunk ezekről a fájlokról.

A *V* parancs kiadása után az alábbiakat láthatjuk:

```
ATTACHMENT INDEX Folder: INBOX Message 4 of 4
1 134 lines Text
2 31,402 lines Text, „winword 6.0”
```

```
3 3,191 lines Text, „bináris! uuencode -> uudecode!"
4 402 lines Text, „winword 6.0"
```

Itt kijelölhetjük a csatolt fájlokat, a *V (View)* paranccsal megnézhetjük és az *S (Save)* parancs kiadásával elmenthetjük őket home könyvtárunkba:

```
Copy attachment to file in home directory:
```

Ezután megadhatunk egy fájlnevet, de ez nem kötelező. Alapértelmezésben az lesz a fájl neve, ami a feladásakor volt.

AP (Previous Attachment) és *N (Next Attachment)* az *Attachment Indexben* az előző, illetve a következő index kijelölését végzi.

Az *E (Exit)* paranccsal léphetünk ki az *Attachment Index*-ből.

1.6.7 E-mail címek karbantartása

A Pine lehetőséget biztosít ismerőseink, levelezőpartnereink címeinek tárolására. A Pine nyitóoldalának *Address Book* menüjét választva felvehetjük *A (Add)*, törölhetjük *D (Delete)*, illetve módosíthatjuk *E (Edit)* levelezőpartnereink e-mail címét. Ha sok emberrel levelezünk, akkor ez a szolgáltatás egyszerűbbé és kényelmesebbé teszi levelezésünket.

Levelezőpartnereinket egy becenévvel tudjuk azonosítani. A levél megcímezésekor csak ezt a becenevet kell tudnunk és beírunk, amit a Pine az *Address Book*-ból előkeres, és beírja az illető teljes címét.

Válasszuk ki a főmenü *Address Book* menüjét, üssünk *ENTER*-t és a képernyőn, attól függően, hogy volt-e már cím az *Address Book*-ban a következő fog megjelenni:

```
[Empty]
```

```
[Now in addressbook.addressbook]
```

Ez azt jelenti, hogy a címjegyzékünk üres volt.

Ha itt már szerepel név, akkor javíthatjuk vagy törölhetjük azt a címjegyzékből. Az alábbi képen azt láthatjuk, hogy a jegyzékünkben már van egy cím.

```
Telnet - gemini.ektf.hu
Csatlakoztatás Szerkesztés Terminál Súgó
PINE 3.95 ADDRESS BOOK Folder: INBOX 4 Messages
Vikcsi Bliszko Viktor busoft@gemini.ektf.hu

[Now in addressbook .addressbook]
? Help      M Main Menu  P PrevEntry  - PrevPage  D Delete    C ComposeTo
O OTHER CMDS U [View/Edit] N NextEntry  Spc NextPage  A AddNew    W WhereIs
```

Ha az *A (Add New)* parancsot választjuk vagy létező cím esetén *ENTER*-t ütünk, akkor a következő képernyőt kapjuk:

```
Telnet - gemini.ektf.hu
Csatlakoztatás Szerkesztés Terminál Súgó
PINE 3.95 ADDRESS BOOK (Edit) Folder: INBOX 4 Messages
Nickname : Vikcsi
Fullname  : Bliszko Viktor
Fcc       :
Comment   :
Addresses : busoft@gemini.ektf.hu

Edit any of the fields, just like you would do in the composer.
Additional comma-separated addresses may be entered in the address field.
It is ok to leave fields blank. Press ^X to save the new entry.

^G Get Help  ^X eXit/Save ^R RichView  ^Y PrvPg/Top
^C Cancel    ^U NxtPg/End  ^T To AddrBk
```

Itt megadhatjuk/javíthatjuk levelezőpartnerünk becenevét (*Nickname*), teljes nevét (*Fullname*), és ami még fontos, az e-mail

címét (*Address*). Megjegyzést is fűzhetünk az illető személy neve mellé a *Comment* mezőben.

Ha végeztünk a felvitellel, akkor a **CTRL+X** billentyűkombinációval kimenthetjük az új címet, **CTRL+T** billentyűk lenyomására pedig visszaléphetünk mentés nélkül az *Address Book* főképernyőjére.

1.6.8 Az aláírás fájl elkészítése Pine-nal

Aki sokat levelezik, az tudja, hogy mennyiszer kell leírnia naponta a nevét, címét, telefonszámát, e-mail címét, WEB címét stb. Ezt elkerülvén hozunk létre egy ún. aláírás (Signature) állományt, amelybe mindezeket a ránk vonatkozó információkat egyszer begépeljük és a további levelezéseink során használjuk!

A Pine főmenüjéből válasszuk ki a *S (Setup)* menüt és ott a *Signature Editor*t, melynek hatására a következő szövegszerkesztőablakot kapjuk:

```
Telnnet - gemini.ektf.hu
Csatlakoztatás Szerkesztés Terminál Súgó
PINE 3.95 SIGNATURE EDITOR Folder: INBOX 4 Messages

Cinem: Nagy Tibor
      Kisujszallas
      Apaffi ut 19 5310
Email: pimpa@gemini.ektf.hu
      pimpa@taurus.ektf.hu

Tel.: (59) 321-099
      (36) 410-466
      (36) 412-472

^G Get Help  ^X Exit      ^R Read File ^Y Prev Pg   ^K Cut Text
^C Cancel    ^J Justify   ^W Where is ^U Next Pg   ^U UnCut Text ^T To Spell
```

Ide gépeljük be mindazokat az információkat, amelyeket minden levelünk végén szeretnénk látni, majd ennek befejeztével nyomjunk **CTRL+X** billentyűt a kimentéshez!

Ezek után ha új levelet küldünk valakinek, akkor az aláírásunk azonnal megjelenik a levél törzsrészének a végén.

1.6.9 A Pine konfigurálása

A Pine-t ízlésünk szerint konfigurálhatjuk a kezdőoldal *Setup* menüjéből. Ha kiválasztjuk a *S (Setup)*-ot és ott a *C (Config)* parancsot adjuk ki, akkor megjelennek a konfiguráláshoz szükséges paraméterek. Az egyes paraméterek szerepéről a *? (Help)* paranccsal kérhetünk bővebb információt.

Azokat a paramétereket, amelyek mellett pl. a `No Value Set: using „sent-mail”>` szerepel, a Pine alapértelmezés szerint állítja be. Ezekről a beállításoktól nem célszerű eltérni. A paraméterek között a *P (Previous Page)* ill. a *N (Next Page)* parancsokkal vagy a fel és le nyilakkal tudunk lapozni.

A Pine szolgáltatásait a *feature list*-ben felsoroltak ki-, bekapcsolásával bővíthetjük,

```
[ ] enable-alternate-editor-cmd
[ ] enable-alternate-editor-implicitly
[X] enable-bounce-cmd
[ ] enable-flag-cmd
[X] enable-full-header-cmd
[X] enable-incoming-folders
[ ] enable-jump-shortcut
[X] enable-mail-check-cue
[ ] enable-suspend
```

sával bővíthetjük, módosíthatjuk. Az egyes működési módokat az adott feature két lehetséges állapota közül választhatjuk ki. Ha a Pine

egy adott sajátosságát működtetni akarjuk, akkor az adott feature-t kijelöljük, és az *X (Set/Unset)* paranccsal x jelölést teszünk. Ha a beállítást meg akarjuk szüntetni, akkor a parancs ismételt kiadásával (lenyomjuk az X billentyűt még egyszer) az x-elést töröljük.

A konfigurálásból az *E (Exit Config)* paranccsal tudunk kilépni. Kilépésnél beállításaink elmentődnek.

2. Az FTP

2.1 Mi az az FTP?

Az *FTP* (File Transfer Protocol/Program) az Internet egyik legnépszerűbb szolgáltatása. Egymástól nagy távolságra lévő, különböző típusú számítógépek közötti összeköttetést, adatátvitelt biztosít. A különböző, ún. *FTP szervereken* tárolt állományok megosztását és elérését biztosítja ez a szolgáltatás. Létezik egy mindenki által elérhető *anonymous FTP* is, ami azt jelenti, hogy az adott szerverre mindenki bejelentkezhet, akinek van saját e-mail címe, tehát nem kell semmiféle bejelentkezési jelszót tudnia. Az FTP szerverek többsége éppen ilyen.

2.2 Mit tárolnak az FTP szervereken?

Az FTP azért jött létre, hogy mindenki, bárhol is legyen a világon el tudjon érni különböző –számára fontos– shareware (szabadon terjeszthető) programokat, képeket, hangokat, szövegeket stb. Ezért ilyen jellegű állományokkal tömnek tele bizonyos gépeket. Nagyon sok szoftver- és hardvergyártó cég rendelkezik FTP szerverrel, amit arra használ, hogy a különböző béta teszt programjait elérhetővé tegye a felhasználók számára, és hogy ezen az úton szabadon közzétegyen számos segédprogramot, hálózati-, hang-, videokártya meghajtó programot, amelyeket a programfejlesztés során elkészít.

2.3 Az FTP használata

2.3.1 Hogyan induljunk el?

Sokszor felmerül a kérdés: Mire jó ez az Internet, a WEB és FTP?

Létezik olyan ember, aki egész nap ül a számítógép előtt, megnézi ezt-azt, letölt mindent, amit csak lehet, klickel mindenhová, ahová csak lehet és a végén azt sem tudja, honnan került oda, ahol éppen van. Egyszóval növeli cége vagy saját telefonszámláját és végülis

semmi értelmeset nem csinál. Gazdagabb lesz egy csomó, számára használhatatlan fájlal.

Lehet így is használni, de nem így kell. Akinek korlátlan, ingyenes hozzáférése van, az megteheti ezt, de akinek drágán meg kell fizetnie minden egyes percet, és bájtot, amit letölt, annak el kell gondolkodnia, mit honnan és mikor akar letölteni. Először is el kell döntünk, hogy milyen állományokra lesz szükségünk, körülbelül mekkora a méretük és hogy egyáltalán megtalálható-e az Interneten. Azután szükségünk lesz egy programra, amivel le tudjuk bonyolítani a fájlok letöltését. Erre alkalmas szoftverek: Netscape Navigator, Microsoft Explorer, Windows FTP stb. És szükségünk lehet még egy e-mail címre is, hogy be tudjunk jelentkezni egy távoli gépre.

2.3.2 Az FTP-zés lépései:

- 1., Az *FTP kliens program* elindítása
- 2., Kapcsolat kiépítése a fájl(oka)t tartalmazó számítógéppel
- 3., Információkérés
- 4., Forrás/cél könyvtárak kijelölése
- 5., A fájl átviteli üzemmód beállítása
- 6., A tényleges átvitel elindítása
- 7., A kapcsolat lebontása
- 8., A letöltött fájlok ellenőrzése, esetleges letöltésismétlés.

A fentieket szem előtt tartva próbálkozzunk meg az FTP-parancsok megismerésével egy egyszerű példán keresztül:

Ha bejelentkeztünk a hálózatra a szolgáltatóunktól kapott jelszóval, akkor készen állunk arra, hogy megtegyük első látogatásunkat egy idegen helyen.

Először nézzünk meg egy bejelentkezési folyamatot egy anonymous FTP-szerverre, amelynek neve: *gemni.ektf.hu*.

Indítsuk el az FTP kliensprogramot az *ftp gemni.ektf.hu* sor beírásával. Ennek hatására az ftp programunk megpróbál kapcsolatot teremteni a nevezett számítógéppel:

```
ftp gemni.ektf.hu
```

```
Connected to gemni.ektf.hu
```

Ha sikerült a kapcsolatot felvenni, akkor az üzenet a következő:

```
220 gemni.ektf.hu FTP server ready.
```

```
login: anonymous
```

A Login után írjuk be az anonymous szót. Ha minden rendben ment, akkor a következő üzenetet kell, hogy kapjuk:

```
>>>User anonymous
```

```
331 Guest login ok, send e-mail as password
```

```
Password: *****
```

A Password után írjuk be e-mail címünket:

```
230 Guest login ok, access restriction apply.
```

```
Command:
```

Ezzel bejelentkeztünk az első távoli gépre. Ha esetleg azt az üzenetet kapjuk egy anonymous bejelentkezésnél, hogy:

```
User anonymous access denied.
```

akkor az azt jelenti, hogy az adott gépre nem lehet anonymous felhasználói névvel bejelentkezni. Ha csak elrontottuk az anonymous szó beírását, akkor a *user* parancs kiadásával megismételhető a bejelentkezés.

Ha bent vagyunk, akkor nézzünk szét, hogy mit látunk a számítógépen, ahová bejelentkeztünk. Ezt a *dir* paranccsal tehetjük meg.

```
dir
```

```
>>>Port 192,233,225,32
```

```
200 Port command succesful.
```

```
>>>List
```

```
150 ASCII data connection for /bin/ls (192.223.225.32,34554)
```

```
total 10
```

```
lrwxrwxrwx  1 0      3      7 Mar 12 11:23 bin-> usr/bin
drwxr-xr-x  2 0      3      512 Mar 12 11.13 dev
drwxr-xr-x  2 0      3      512 Mar 12 11.31 etc
drwxr-xr-x 12 0      3     1024 Mar 12 11.32 pub
drwxr-xr-x  2 0      3      512 Mar 12 11.33 usr
-rw-r--r--  1 0      4     2345 Mar 21 12.12 Udvozlet
```

```
226 ASCII Transfer complete.
```

```
Command:
```

A lista elég furcsa azok számára, akik nem járatosak UNIX környezetben. Az első oszlopban ha „d” betűt látunk, akkor a sor végén látható szó egy alkönyvtárnak a neve.

A következő betűk rwx, (r-x) a fájlokra és könyvtárakra vonatkozó jogosultságokat mutatják.

r – olvasási jog (read)

w – írási jog (write)

x – végrehajtási jog (execution)

A további oszlopok közül az utolsó hármat emelném ki: méret, létrehozási dátum, fájl/könyvtár neve.

A könyvtárak között a *cd* paranccsal közlekedhetünk.

```
cd pub
```

```
>>>CWD pub
```

```
250 CWD command successful.
```

```
Command: dir
```

```
>>>Port 192,233,225,32
```

```
200 Port command succesful.
```

```
>>>List
```

```
150 ASCII data connection for /bin/ls (192.223.225.32,34554)
```

```
drwxr-xr-x  2 0      3      512 Apr 21 11.13 games
```

```
drwxr-xr-x  2 0      3      512 Maj 12 11.31 win95
```

```
drwxr-xr-x  2 0      3      512 Maj 22 09.32 win31
```

```
drwxr-xr-x  2 0      3      512 Jul 23 01.33 tseng6000
```

```
-rw-r--r--  1 0      4     2345 Jul 24 02.12 file_list
```

```
226 ASCII Transfer complete.
```

A pub könyvtárba belépve *dir* után a fenti listát láthatjuk. A pub könyvtár az a hely, ahová a szerver üzemeltetői az érdekes programokat feltöltik. Ez egy íratlan szabály. (Pub = public, azaz nyilvános) Ezen belül már különböző könyvtárakat hoznak létre, ahová feltöltik a programfájlokat, képeket stb.

Léteznek olyan FTP szerverek is, ahol az üzemeltetők elkészítenek egy INCOMING alkönyvtárat, ami számunkra lehetőséget nyújt arra, hogy feltöltsük az adott szerverre terjesztésre szánt programjainkat.

A *dir* parancs helyett használhatjuk az *ls* parancsot is, ami nem ad olyan nagy részletezettséget a fájlokról és könyvtárakról. Ha nem a teljes fájllistára vagyunk kíváncsiak, akkor használjunk ún. univerzális karaktert, ami legtöbbször a „*”.

Pl:

`dir tseng6*.*` hatására csak a `tseng6`-al kezdődő fájlok fognak listázódni, bármilyen legyen is a fájlok kiterjesztése.

Sokszor több percet is igénybe vehet, amíg egy könyvtárban állva, a *dir* parancs kiadása után végre megkapjuk a fájllistát, ráadásul olyan gyorsan lefut előttünk, hogy kérhetjük újra, ami újabb több percet vehet igénybe. Ennek elkerülésére próbáljunk INDEX, FILE_LIST, FULL_LIST fájlokat letölteni, amelyek rendszerint tartalmazzák az adott alkönyvtár, esetleg az egész szerver alkönyvtárakra lebontott fájllistáját megjegyzésekkel tűzdelve.

2.3.3 A letöltés lépései

Ha már sikerült bejelentkeznünk a kívánt szerverszámítógépre, belépnünk számos alkönyvtárba és kiválasztanunk a letölteni kívánt fájlt, akkor eljött az ideje a tényleges letöltésnek.

Első kérdés, hogy a letöltésre váró fájl milyen típusú. Ha szöveges állománnyal van dolgunk (csak az angol ábécéből vett betűk), akkor minden a legnagyobb rendben, mivel az FTP kliens program alapértelmezésben erre van „állítva”. Ha magyar ékezetes karaktereket is tartalmazó szöveget akarunk letölteni, akkor át kell állítanunk az FTP alapértelmezett átviteli módját, ami *ascii*. Akkor is át kell állítanunk az átviteli módot, ha nem szöveges állományt töltünk, hanem bármilyen egyéb bináris fájlt.

A letöltendő fájlok nagyon sokfélék lehetnek, melyeknek típusára a fájlok kiterjesztése utal. A fájlok lehetnek:

- programok: forráskód vagy futtatható formában, sok esetben összetömörítve,

- dokumentumok: egyszerű *ascii* formátumban vagy különböző szövegszerkesztőkkel megszerkesztett formában,
- grafikus állományok: rengeteg féle formátumban,
- audio, video, multimédia állományok,
- különböző szabvány adatbázisok állományai.

Az FTP kliens tehát mindenféle állomány átvitelére képes, de a helyes átvitelhez tudnia kell, hogy milyen módban működjön, amit nekünk kell megadni. Ahhoz, hogy könnyen dönthessünk bináris vagy *ascii* átvitel között, álljon itt egy kis összefoglaló táblázat a különböző fájlkiterjesztésekről és átviteli módokról.

Fájl kiterjesztés	FTP mód	Fájltípus
.arc	bin	ARChive
.arj	bin	Arj-vel tömörített
.zip	bin	Pkzip-el tömörített
.gz	bin	GNU Zip-el tömörített
.lhz	bin	Lha-,Lharc-al tömörített
.uu	ascii	Uuencode/Uudecode
.gif	bin	Graphics Interchange Format
.ps	bin	Post Script
.tar	bin	Tape Archive
.hqx	ascii	Mac HexBin 4.0

Összegzésként elmondható, hogy néhány szöveges típusú állományon kívül mindig meg kell változtatnunk az átviteli módot letöltés előtt. Ha valamilyen kényelmesen kezelhető FTP programot használunk, ott nem kell ennyit körülményeskedni, a program elvégzi helyettünk ezeket a beállításokat (lásd később).

Ha tehát tudjuk, hogy a letöltendő fájl milyen típusú, akkor állítjuk be az átvitelt!

Például: ha egy képet szeretnénk letölteni, akkor a **bin** parancs beírása után programunk készen áll a bináris letöltésre.

Most már csak a letöltő parancsot kellene tudnunk. Ez a parancs a **get** és utána a letöltendő fájl neve. Ha több fájlt szeretnénk letölteni, akkor használjuk az **mget** FTP-parancsot, utána a fájlok neveivel vagy a „*” jelet alkalmazva.

Pl.:

bin

get elsekep.gif

vagy ha a többi gif képet is szeretnénk letölteni:

mget *.gif

Ha elindítunk egy letöltést, akkor az FTP programunk alapértelmezésben rákérdez, hogy ezt és ezt a fájlt szeretnénk letölteni. Ha ezt el szeretnénk kerülni, akkor a letöltés előtt gépeljük be a **prompt** parancsot, ami ezt a rákérdezést ki/be kapcsolja. Gondoljunk bele: hogy ha le akarunk tölteni mondjuk Ausztráliából 20 db fotót, és csak azt figyeljük, hogy mikorra jön le az első kép, azaz mikor kell nekünk (Y)es-t ütnünk ahhoz, hogy a második kép letöltése is elinduljon, lehet, hogy rámegy az egész napunk. De lehet, hogy nem is elég.

Ha a letöltés közben látni szeretnénk, hogy eddig mennyi adat jött le a gépünkre, akkor az **mget/get** kiadása előtt írjuk be a **hash** parancsot, ami beállítástól függően 1024/8192/... letöltött bájtunként egy hashmark (#) karaktert tesz ki, a **tick** parancs pedig a már letöltött bájtokat is mutatja.

Ha a letöltéssel végeztünk és nincs más dolgunk, akkor lépünk ki a szerverről a **close** paranccsal.

close

Good bye. Thx for using our free FTP site.

Connection closed.

Az FTP kliens programból a **quit** paranccsal tudunk kilépni.

2.3.4 Nagy fájlok letöltése

Felmerülhet a kérdés: hogyan tudunk letölteni pl. egy több megabájtos fájlt mondjuk Amerikából csúcsidőben, amikor pl. 223 Byte/Sec az átviteli sebesség, anélkül, hogy ne kellene ott ülnünk a bekapcsolt gép mellett napokig? Erre a válasz az, hogy az Internet-szolgáltatónk szerverére töltjük le először az anyagot és csak később a saját gépünkre. A szolgáltatónk szervere mindig be van kapcsolva, ott van fenntartva hely WEB-lapjaink (lásd később) és leveleink számára. Oda irányítjuk tehát először a letöltést és ha sikeresen befejeződött, csak akkor „hozzuk át” a fájlt saját számítógépünkre. Ezt az eljárást a következőképpen hajtjuk végre:

(Az egyszerűség kedvéért tegyük fel, hogy anonymous FTP helyről van szó a példában.)

– Először belépünk a szolgáltatóunktól kapott jelszóval a cég szerverére.

– Utána, ha még nem tudjuk a pontos címet, alkönyvtárrendszert és fájlnevet, akkor az előbbieken tárgyalt módszerrel (**ftp** cím,**cd,ls,dir** stb) keressük meg azokat, és jegyezzük fel mindent egy papírra. Hagyjuk el a távoli gépet (**close**) és lépünk ki az FTP kliensből is (**quit**). Ezután visszkapjuk a promptot.

– Vizsgáljuk meg, vagy kérdezzük meg szolgáltatóunktól, hogy hány Mbájt hely áll rendelkezésünkre a home könyvtárunkban, nehogy olyan nagy fájl letöltését indítsuk el, ami el sem fér a könyvtárunkban. Ha mégis van, akkor a következők szerint járjunk el:

A **nohup** parancsot használva írjuk a következőket:

```
nohup ftp <távoli számítógép neve>
```

```
anonymous
```

```
saját email címünk
```

```
prompt
```

```
bin
```

```
cd alkönyvtár1\alkönyvtár2\...alkönyvtárn
```

```
mget fájlnev1
```

Ha többféle fájlt akarunk letölteni:

```
mget fájlnev2*.kit
```

```
mget fájlnev3*.*
```

és a **CTRL+D** billentyűket megnyomva hagyjuk el a **nohup**-ot. Most ha minden rendben ment, akkor elindítottuk a letöltést és már ki is léphetnénk szolgáltatónk szerveréről, de előtte nézzük meg, hogy működik-e a folyamat! Úgy tudunk róla meggyőződni, hogy kiadunk egy **dir** vagy egy **dir** fájlnev1 vagy **dir** fájlnev2*.kit parancsot és ha megjelent a home könyvtárunkban a letöltésre szánt fájl (persze sokkal kisebb méretben), akkor, ha nem kapcsolják közben le a távoli számítógépet, biztosak lehetünk benne, hogy a fájl egy idő múlva teljes egészében megjelenik majd a home könyvtárunkban. Ha egyik fájlnevet sem találjuk a listán, akkor meg kell néznünk, hogy mi volt a hiba. Listázzuk ki a **nohup.out** fájlt, amelyben le van írva az összes parancs és válasz, amit az FTP-zés alatt hajtott végre a **nohup**. A listázásra használjuk a **cat** parancsot!

```
cat nohup.out
```

Ennek hatására a **nohup.out** fájl tartalma teljes egészében kiíródik a képernyőre. Vizsgáljuk meg mi lehet a hiba! Általában az **anonymous** FTP szerver korlátozza az **anonymous**ként bejelentkezők számát és a következő üzenettel lebontja a kapcsolatot:

Try later, too many anonymous user on server.

Good bye.

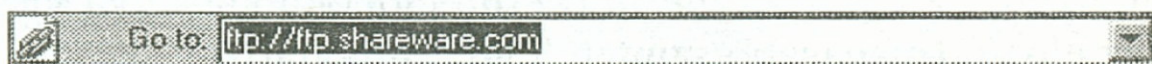
Connection closed.

Ha nem sikerült a letöltés, később ismételjük meg a folyamatot, ha sikerült, akkor már csak az a dolgunk, hogy szolgáltatónk gépéről letöltsük a fájlokat.

Mostanra érkezünk el oda, hogy kipróbáljuk, megnézzük, meghallgassuk, kicsomagoljuk a letöltött fájl(oka)t. Akinek ez zavarosnak és túl bonyolultnak tűnik, az ugorja át ezt a részt és tanulmányozza a következőt.

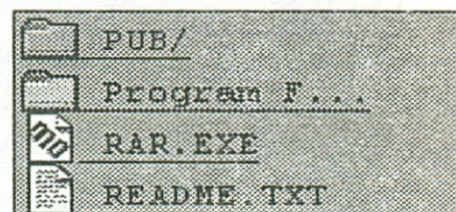
2.3.5 A Navigator, mint FTP kliens program

Az előzőekben tárgyalt módszereket a Netscape Navigatorral kényelmesen alkalmazhatjuk. Nem kell mást tennünk, mint megadni a programnak a távoli gép nevét vagy címét és (ha anonymous FTP-ről van szó) már böngészhetünk is a fájlok és alkönyvtárak között. A *Go to:* ablakot használjuk erre a célra.

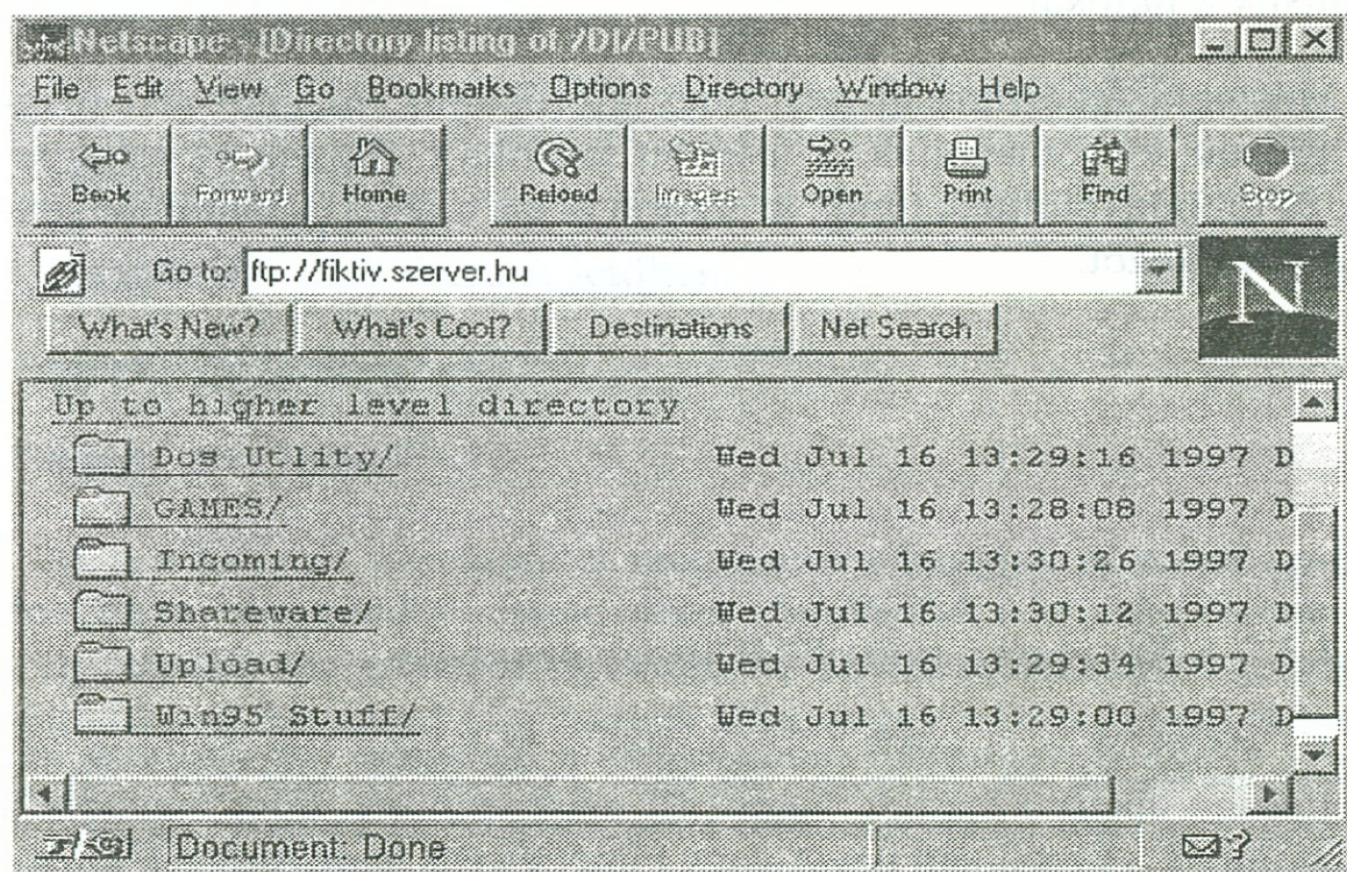

A Navigator ekkor megpróbálja felvenni a kapcsolatot a címben szereplő géppel, majd ha ez sikerül, akkor automatikusan anonymous nevű felhasználóként bejelentkezik.

Ezek után a Navigator képernyője „átalakul” egy fájlböngésző programmá. Könyvtár- és fájlneveket láthatunk. A könyvtárakban szabadon mozoghatunk, ha rákattintunk a nevükre vagy a mellettük lévő

kis ikonra, amikor az egérkurzor nyílból egy mutató kézzé átalakul. A könyvtárváltás néha több percet is igénybe vehet, de ilyenkor ne essünk kétségbe. Amíg a képernyő jobb felső részében látható Netscape ikonban „mozgást” látunk, az azt jelenti, hogy érkezik valamilyen adat, tehát várjunk türelmesen.

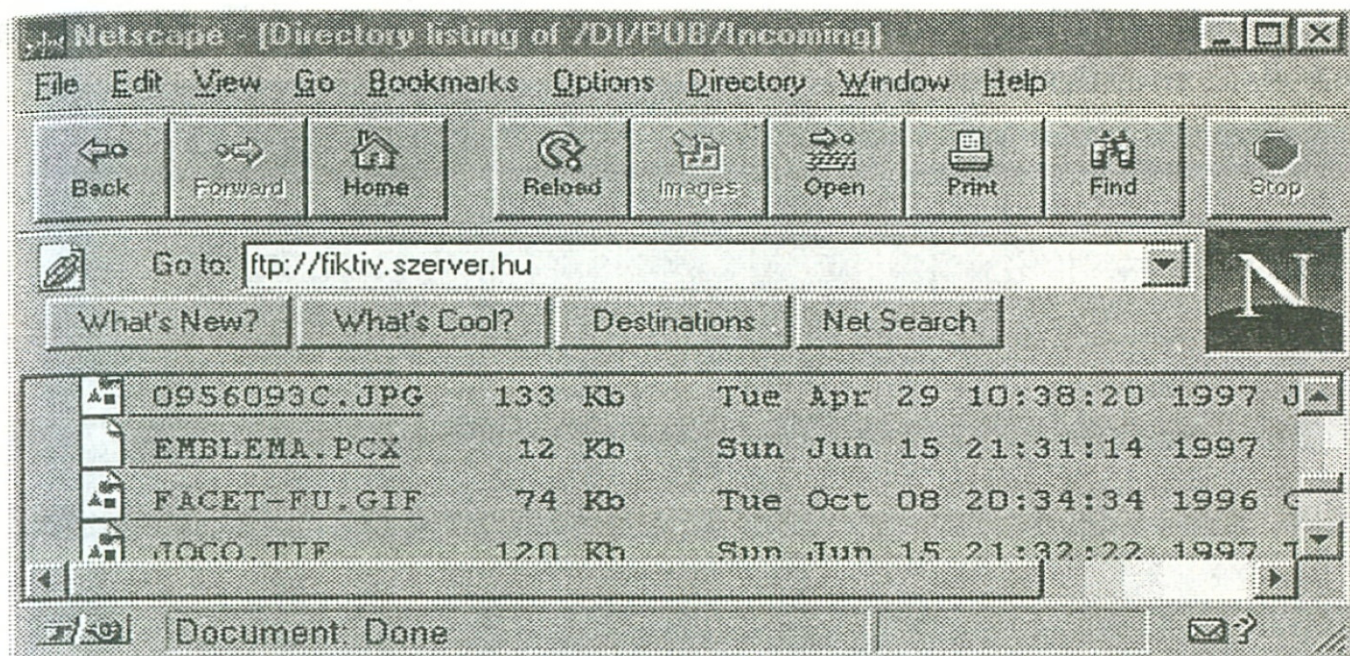

Ha egy könyvtárnévre kattintottunk és nem találtunk benne semmi fontosat, akkor az *Up to higher level directory*-ra kattintva visszakerülünk az előző (magasabb szinten lévő) könyvtárba.

Ezzel az előző részben (2.3.2) tárgyalt *cd* ill. *ls* parancsot helyettesítettük.

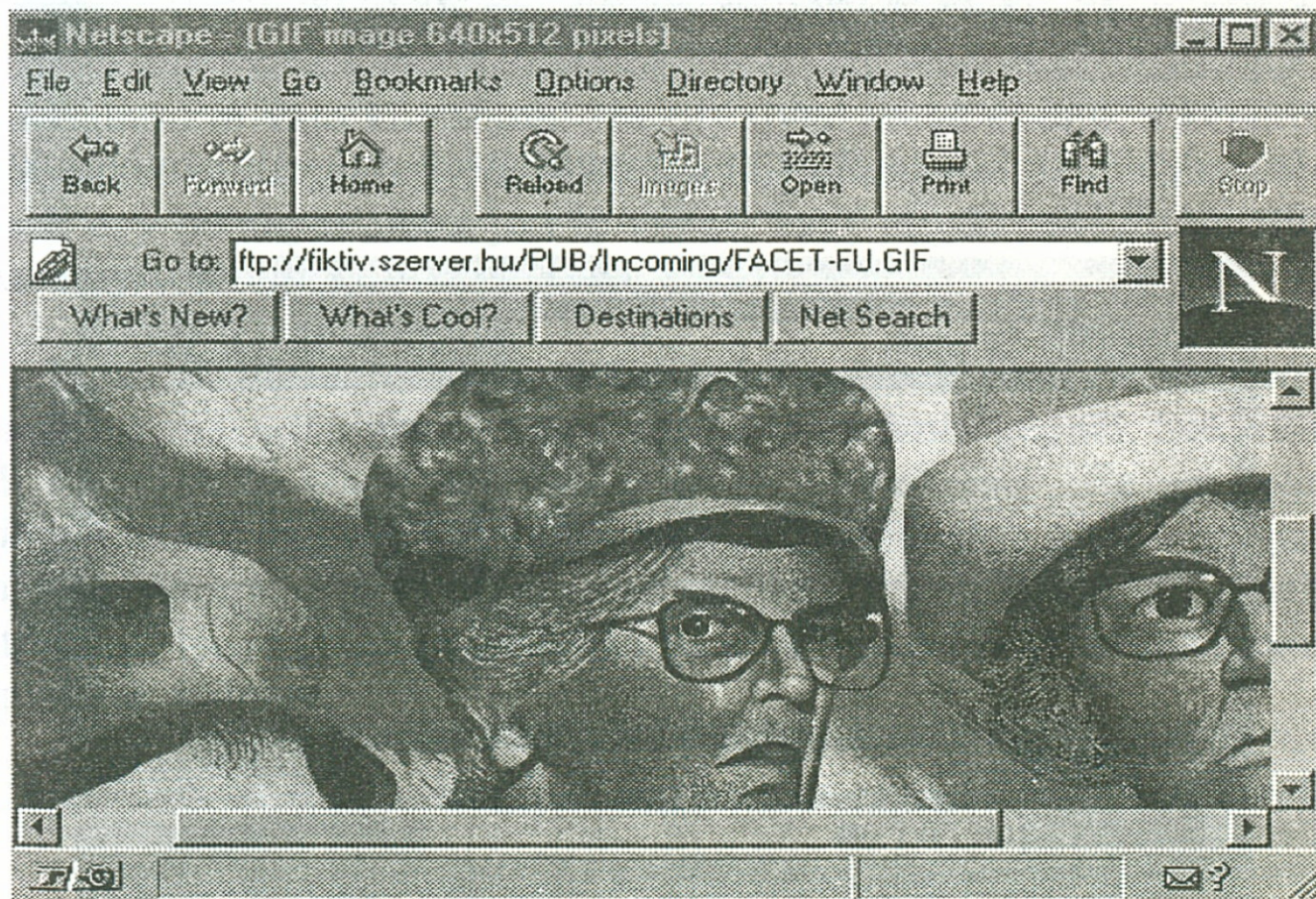
Próbáljunk meg most valamit letölteni! Ha a Navigator számára felismerhető formátumú állományt töltöttünk le és az adott fájlípus-hoz van valamilyen fájlmegjelenítő hozzárendelve (pl. avi kiterjesztésű videofájlhoz Video for Windows, vagy mp3 kiterjesztésű hangfájlhoz Winamp), akkor azt a Navigator az adott programon keresztül megjeleníti, lejátsza.

A képfájlok közül a gif és jpg formátumúakat a Navigator letöltés után nyomban megjeleníti. Tegyük erre egy próbát:

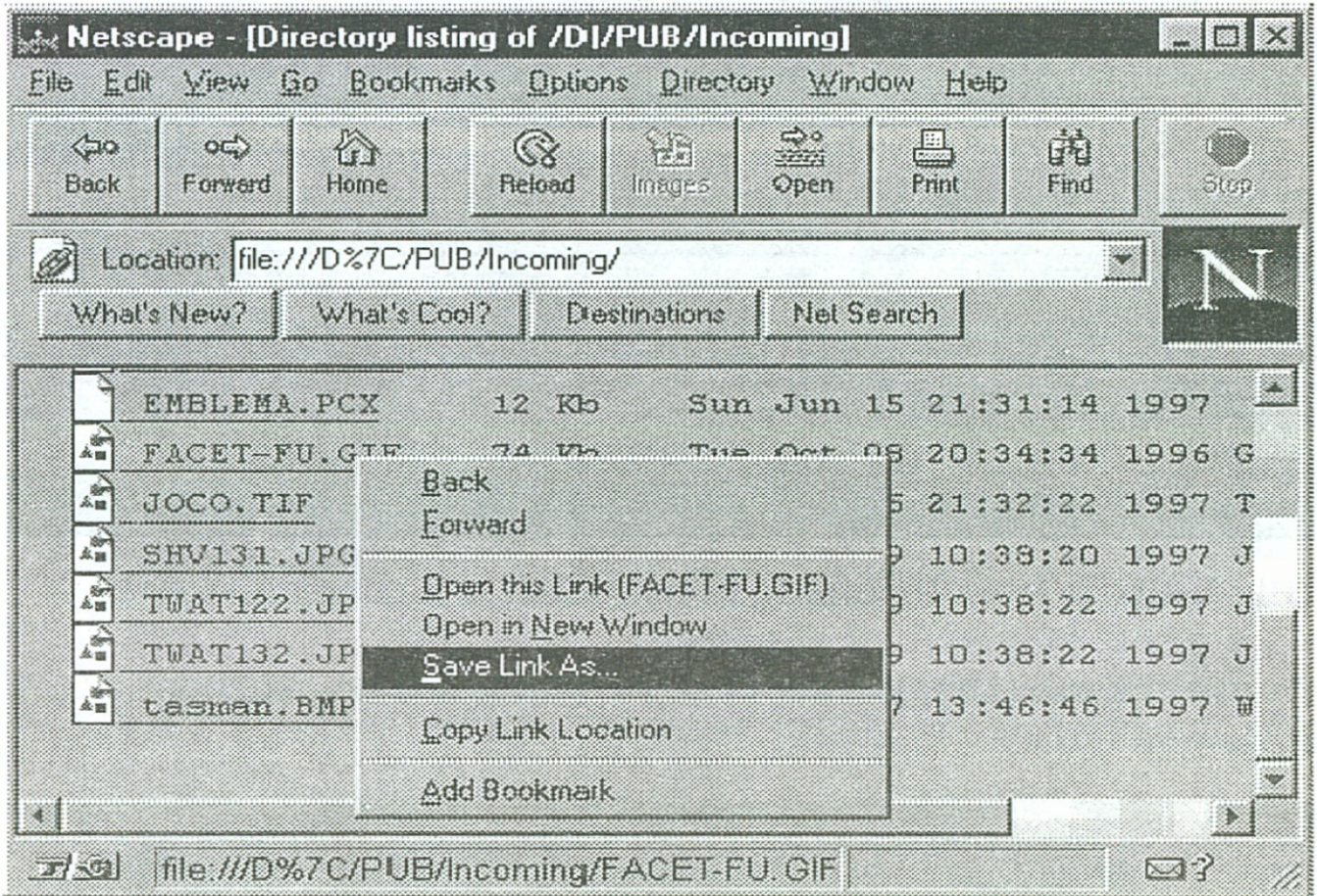

Pl.: Töltsük le az Incoming könyvtárból a facet-fu.gif képet.

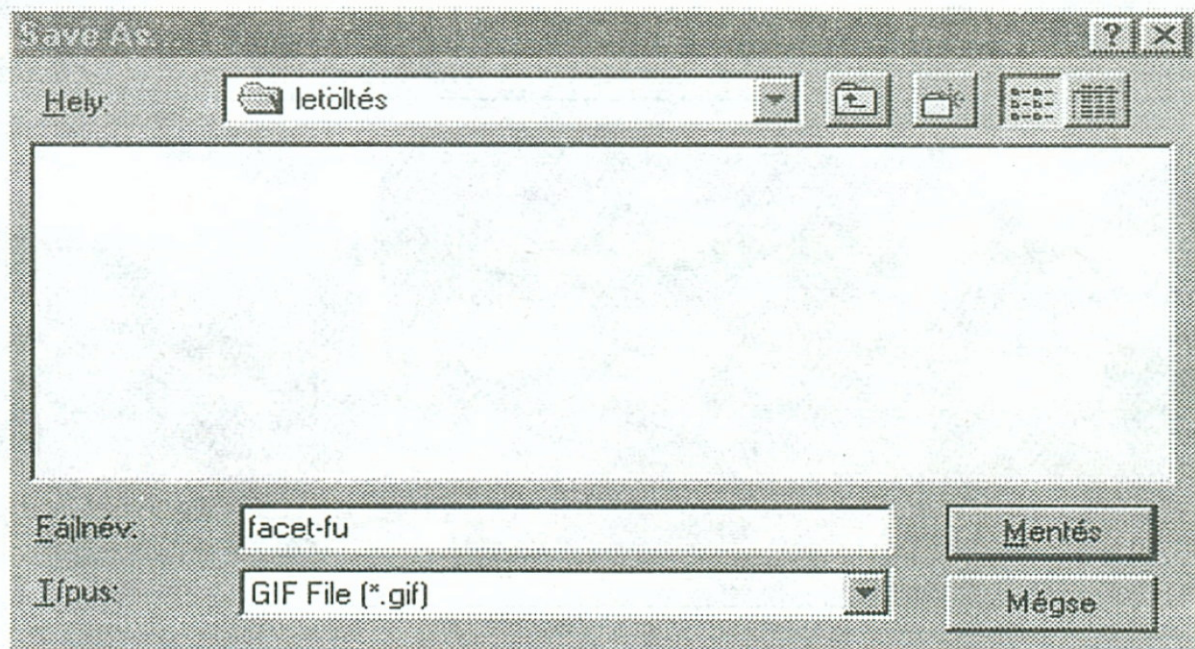
Figyeljük meg, hogy a képet a Navigator letöltés közben is folyamatosan mutatja.

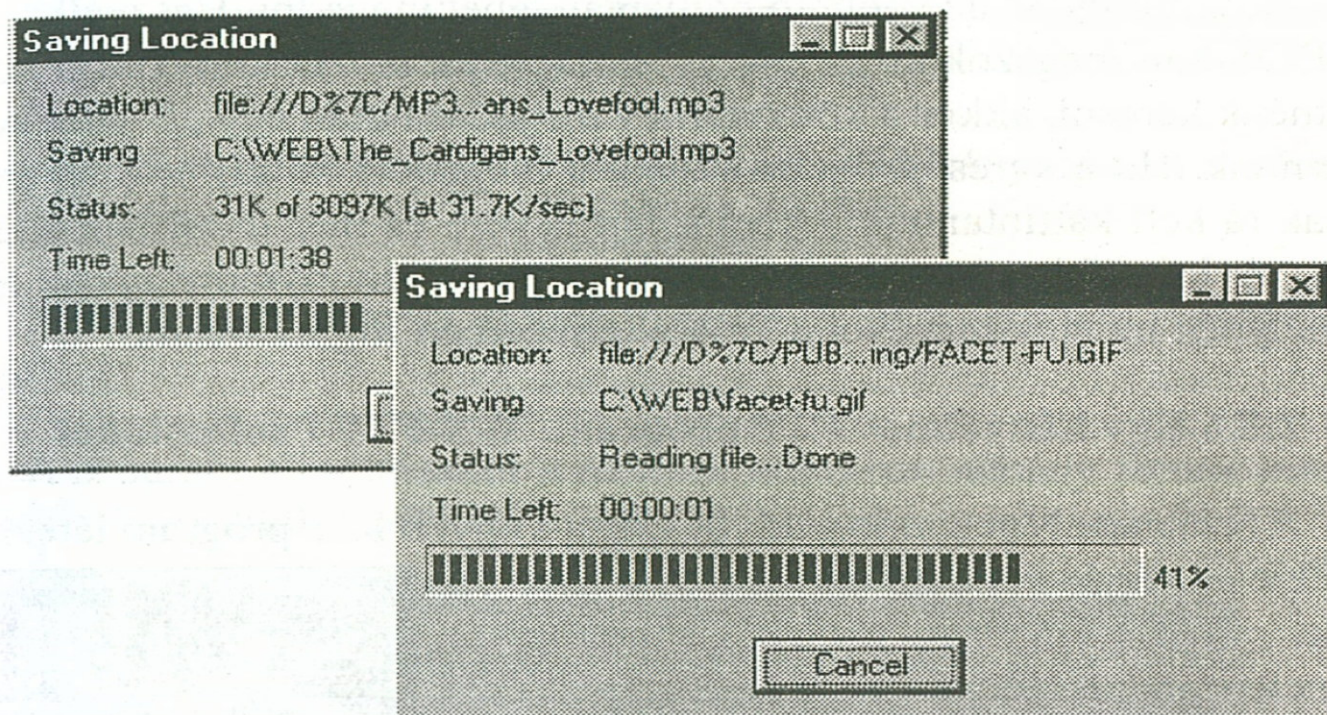
Ha nem vagyunk kíváncsiak azonnal a képekre, videókra és a különböző hozzárendelésekkel ellátott fájlokra, akkor a letöltés egy másik módját alkalmazzuk ezekre. Mégpedig ne a bal gombbal klikkeljünk a fájlra, hanem a jobb gombbal és válasszuk ki a *Save Link As...* menüpontot.

Itt megadhatjuk a letöltés célkönyvtárát és megváltoztathatjuk a letöltendő fájl nevét.

Minden elkezdett letöltésnek a Navigator külön ablakot nyit, amelyben nyomon lehet követni, hogy a fájlunk honnan jön, mekkora, hány Kbyte/Sec átviteli sebességgel jön, mennyi a hátralévő idő, ameddig a fájl megérkezik.

Ha minden letöltést elindítottunk, akkor használhatjuk a Navigator egyéb szolgáltatásait (E-mail, WEB, Gopher), vagy akár ki is léphetünk belőle. A *Saving Location* ablakok nem záródnak be a Netscape Navigatorból való kilépéssel. Ha egy ilyen ablak eltűnik a képernyőről, akkor az azt jelenti, hogy lejött a fájl a megadott könyvtárba, vagy csak egy bizonyos része jött le vonal- vagy egyéb hiba miatt. Ebben az esetben meg kell ismételnünk a letöltést.

Ha sorozatosan hibásan töltünk le bizonyos fájlokat, akkor próbálkozzunk más időpontban vagy más távoli számítógépnél. Sok külföldi szerverszámítógépnek létezik hazai „tükrözése”. Ez azt jelenti, hogy vannak magyar szerverüzemeltetők, akiknek a gépein megtalálhatóak bizonyos külföldi címeken elérhető fájlok. Ezekről a gépekről itthonról lényegesen gyorsabban és olcsóbban le tudunk tölteni magunknak fájlokat.

Hol vannak ezek a tükrözött magyar anonyim FTP-szerverek?

Erre a kérdésre ad választ a nemrég elkészült keresőprogram, amelynek segítségével rá tudunk keresni a letöltendő fájlra és ha az megtalálható egy magyar FTP-szerveren, akkor megadja nekünk annak a címét. A kereső-adatbázist kéthetente frissítik az üzemeltetők. A keresési mintát az üzemeltető honlapján lehet megadni. Használhatók a DOS-ban megszokott „*” és „?” karakterek is. Ha könyvtárra szeretnénk keresni, akkor a könyvtárnév megadása után egy „/” jelet kell tennünk. Ha a keresőprogram rátalál a megadott fájlra, nekünk már csak rá kell kattintanunk a kívánt fájl nevére és már indul is a letöltés. A keresőprogram honlapjának a címe: anonymous.njszki.hu, amelynek megtekintésével a WWW fejezetben foglalkozunk.

2.3.6 Egy kényelmes FTP program: WS-FTP Professional

A Netscape Navigatoron kívül számos egyéb FTP program létezik. E fejezet végén ismerkedjünk meg az Ipswitch Inc. WS-FTP Professional programjával, amely minden igényünket kielégíti!

A program kínálatából:

automatikus login (bejelentkezési azonosító és jelszó külön állományból történik),

gyakran használt FTP-szerverek nevének tárolása fájlban,

a kapcsolásig való újrarahívás lehetősége,

több letöltés indítása egymással párhuzamosan,

log készítés, csendesebb üzemmód: a felhasználót nem érdeklő üzenetek kikapcsolása,

az átvitel menetének kijelzése (lásd 40.o. *hash*),

hosszú fájlneveknél speciális karakterek használata (“*” “?”),

az utolsó könyvtár újra listázhatósága, abba való ismételt belépés nélkül,

colon mód támogatása, azaz FTP cím, fájl elérési út, fájlnev együttes megadása (pl.: ftp://fiktiv.szerver.hu/Pub/Incoming/facet-fu.gif),

és még rengeteg egyéb, a felhasználó kényelméért született szolgáltatás.

Nézzük meg, hogyan tudunk gyorsan fájlokat letölteni a programmal!

A program elindításakor a *Session* ablakban néhány fontos információt kér tőlünk, amelyek sorban egymás alatt a következők:

The image shows a screenshot of the 'Session - adatlapp' dialog box. It has a title bar with a question mark and a close button. Below the title bar are four tabs: 'General', 'Startup', 'Advanced', and 'Firewall'. The 'General' tab is selected. The dialog contains several input fields and buttons. The 'Profile Name' field contains 'Demor'. The 'Host Name/Address' field contains 'ftp.demon.co.uk'. The 'Host Type' dropdown menu is set to 'UNIX (standard)'. The 'User ID' field contains 'anonymous'. The 'Password' field contains 'guest@unknown'. There is an empty 'Account' field. A 'Comment' field is also present. On the right side, there are 'New' and 'Delete' buttons. There are also checkboxes for 'Anonymous' (checked) and 'Save Pwd' (unchecked). At the bottom of the dialog are four buttons: 'OK', 'Mégse', 'Alkalmaz', and 'Súgó'.

– A konfiguráció neve (*Profile Name*), amelyben a címekre vonatkozó beállításokat a program a WS_FTP.INI-be lementi.

– A távoli számítógép neve vagy címe (*Host Name*),

– A távoli számítógépen lévő rendszer típusa (*Host Type*),

– Bejelentkezési azonosító (*User ID*),

- Jelszó (*Password*),
- Az adott szerveren, ha rendelkezünk home könyvtárral, akkor az *Account* sorában kell megadnunk a felhasználói nevünket,
- A konfigurációra vonatkozó megjegyzés (*Comment*),
- Beállíthatjuk továbbá, hogy automatikusan anonymous felhasználóként szeretnénk-e belépni (*Anonymous*) a távoli számítógépre, és hogy mentse-e a jelszavunkat az azonosítónkhoz (*Save pwd*).

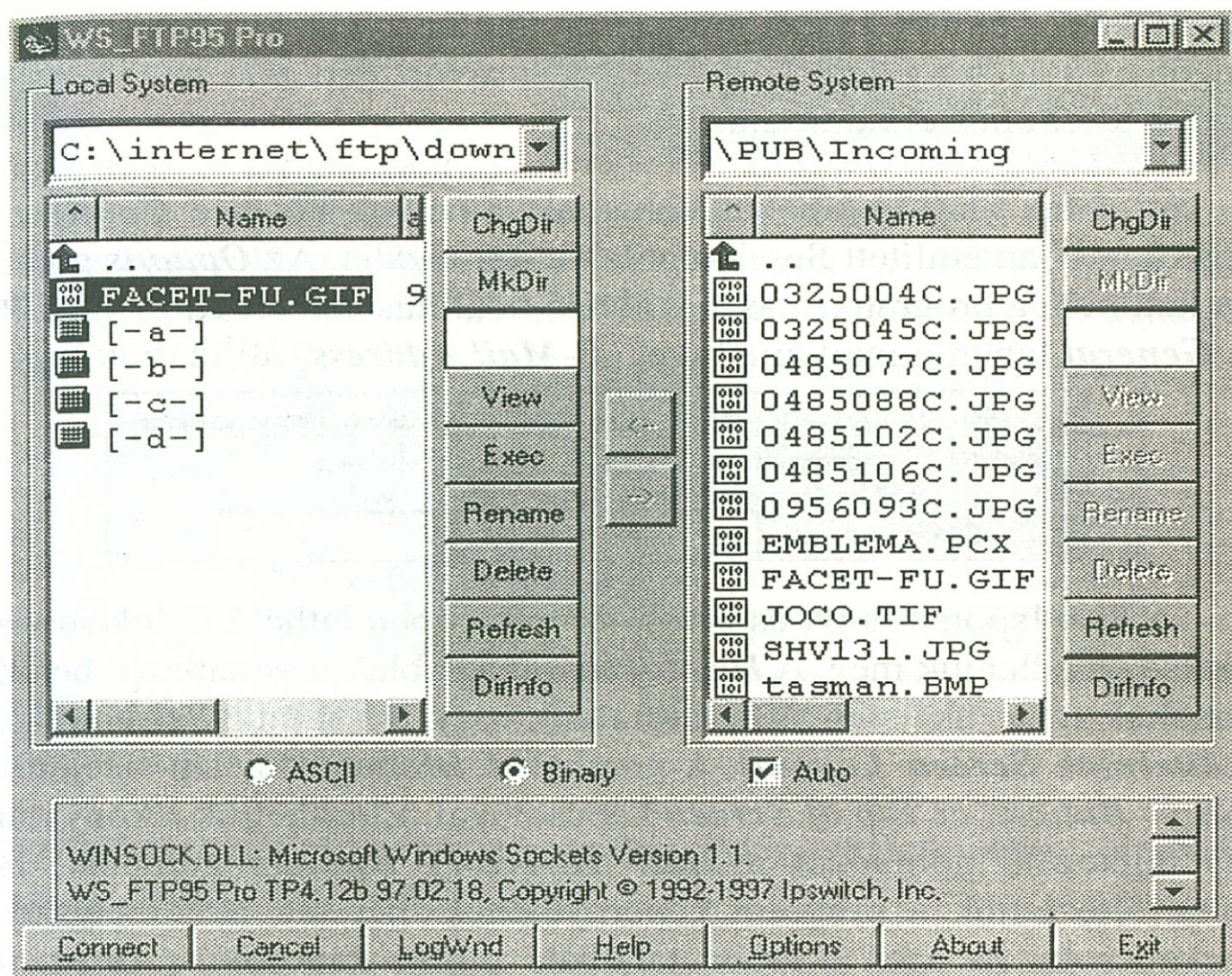
Ha itt mindent beállítottunk, akkor vessünk néhány pillantást a *Startup* lapra. Az első sorban azt a könyvtárnevet adhatjuk meg, ahová a program a sikeres kapcsolatfelvétel után a távoli számítógépen belép. A második sorban a saját számítógépünkön azt a könyvtárat adhatjuk meg, ahová a letöltött állományok kerülnek.

Initial Remote Host Directory:	<input type="text" value="/pub/"/>
Initial Local Directory:	<input type="text" value="/internet/ftp/download"/>

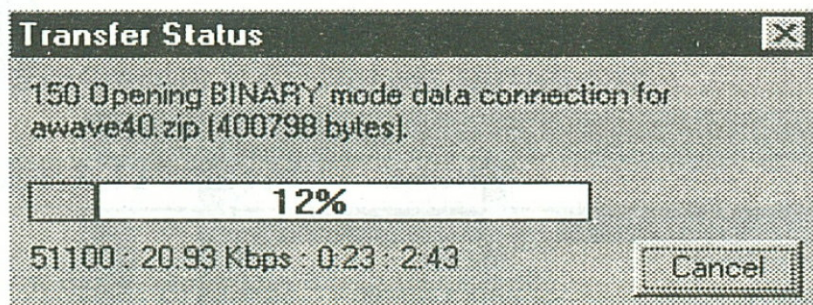
A *Session* ablak további két lapján lévő beállításokat fogadjuk el.

Ha minden beállítással végeztünk, az *OK* gombra kattintva elindíthatjuk a kapcsolatfelvételt a távoli számítógéppel.

A program képernyőjén két ablakot és különféle gombokat láthatunk. Beállítástól függően a jobb oldali (vagy felső) ablakban a saját számítógépünk könyvtárrendszerét látjuk, a bal oldaliban (vagy alsóban) a távoli számítógép, általában /pub könyvtárában (lásd fentebb) lévő fájlokat és könyvtárakat láthatjuk. Az ablakok mellett ún. directory gombokat láthatunk. Ezekkel tudunk könyvtárt váltani, újat létrehozni, szöveges fájlokat megtekinteni, futtatható fájlokat elindítani, fájlokat átnevezni, törölni, az aktuális könyvtárt frissíteni, a könyvtárról információs fájlt létrehozni. Az ablakok alatt 3 kapcsolót láthatunk. Itt állíthatjuk be az átviteli módot, amelyről a továbbiakban már volt szó (40. o.). A gombok alatt lévő ablakban az FTP program kiadott utasításait, üzeneteit láthatjuk. Ez egy ún. státusz ablak.

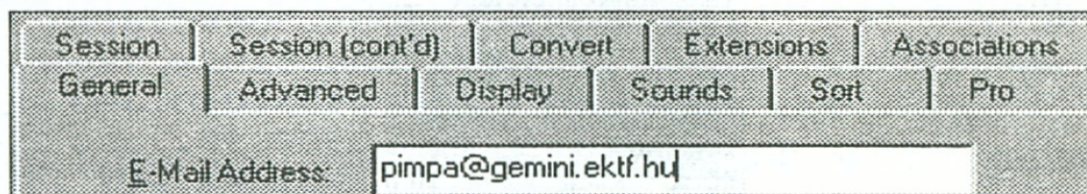
Az ablakok között két gombot láthatunk, amelyek a fájlok le- ill. feltöltését szolgálják. Ha fájlt akarunk a saját gépünkre letölteni, akkor a távoli gépen válasszuk ki a letöltésre szánt fájlt, a saját gépünkön a célalkönyvtárat, és nyomjuk meg a könyvtárunk felé mutató nyilat. Ekkor egy új ablak jelenik meg, amelyben láthatjuk, hogy elindult a letöltés.

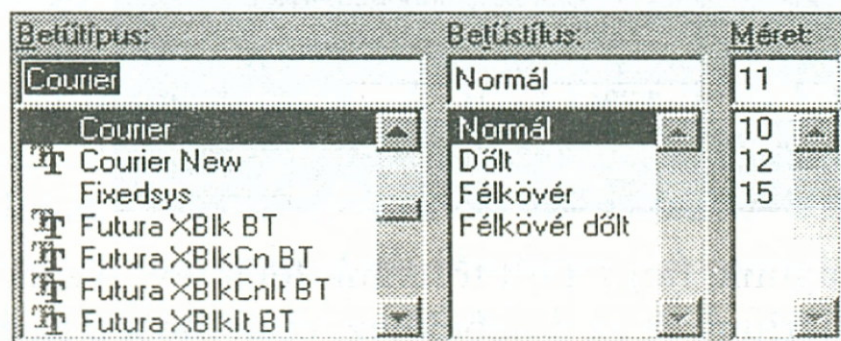
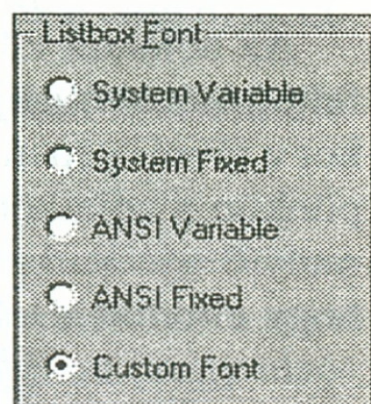
Ha van jogosultságunk, hogy fájlt töltsünk fel a távoli számítógépre, akkor hasonlóan járunk el az előzőekhez, csak most a saját számítógépre.

tógépünkön jelöljük ki a feltöltésre kiválasztott fájlt és a távoli számítógépen a célkönyvtárat! Használjuk a távoli gép felé mutató nyilat a feltöltés elindításához.

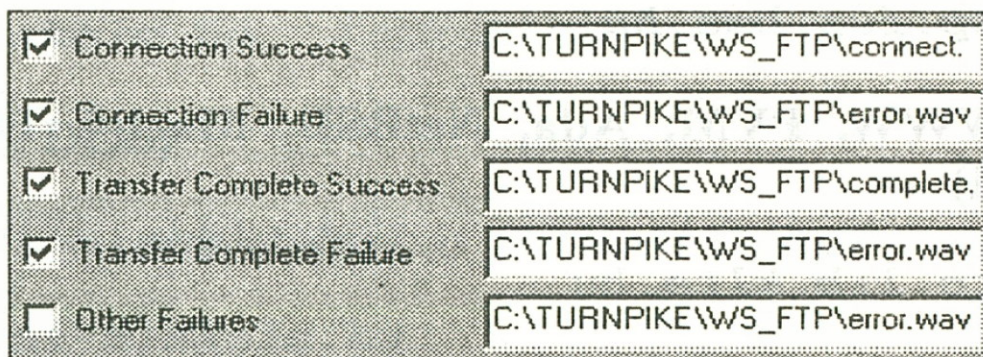
Az ablak alatt gombokat láthatunk, amelyek közül a **Connect** a már korábban említett Session ablakot aktivizálja. Az **Options** gombra kattintva a program futását szolgáló beállításokat tehetjük meg. Pl. a **General** lapon e-mail címünket (**E-Mail Address**) állíthatjuk be.

A **Sort** lapon a helyi és távoli számítógépen látható fájlok rendezettségét adhatjuk meg. A **Display** lapon az ablakra vonatkozó beállításokat tehetjük meg. Beállíthatunk egy vízszintes elrendezést (**Alternate Screen Layout**), a gombokat áttehetjük a lap tetejére a **Show Buttons at Top of Screen** kapcsolóval. Elrejtethetjük a könyvtár- és fájlkezelő gombokat a **Hide Directory Buttons** gombbal. Ha megváltoztatjuk a program képernyőjének méretét, akkor célszerű bekapcsolni az ezen a lapon található utolsó kapcsolót (**Autoscale Fonts**), amely az ablak átméretezésekor a fontok méretét az ablak méretéhez állítja. A **Listbox Font** ablakban a fájllista ablakokban látható könyvtárnevek, fájlnevek betűkészletének méretét, típusát adhatjuk meg. Célszerű a **Custom Font** kapcsolót választani, amellyel saját True Type betűtípusokat állíthatunk be.

A *Sounds* lapon megadhatjuk, hogy a program adjon-e ki hangokat a sikeres vagy sikertelen műveletvégzés vagy egyéb hibák után. A *Beeps* kapcsolót választva a program a PC hangszóróján keresztül ad ki hangokat, a *Wave* kapcsolót a hangkártyával rendelkezők használják, amelynek kiválasztásakor a különböző hiba-hangfájll hozzárendelések adhatók meg.

Pl.: Átviteli hibánál (*Transfer Complete Failure*) az error.wav fájlt játsza le a program.

A többi beállításról nem beszélek. Akit részletesebben érdekel, nézzen utána a súgó fájlban. (*F1*).

Azt hiszem, ezek után már mindenki rendelkezik annyi ismerettel a programmal kapcsolatban, hogy bármikor elkezdhet vele ftp-zni.

2.3.7. Néhány fontos FTP-szerver

Ha már tudunk ftp-zni, akkor már csak címekre lenne szükségünk, ahonnan számunkra érdekes fájlokat tudnánk letölteni. Ennek érdekében összeállítottam egy listát (a teljesség igénye nélkül), amely néhány fontos anonymous FTP helyet tartalmaz.

Magyarországi FTP helyek:

A címek elérhetőek a magyar honlapon :

(<http://fsz.bme.hu/hungary/homepage.html>)

ftp.sztaki.hu

ftp.elte.hu

ftp.bme.hu

ftp.kfki.hu

ftp.vein.hu

ftp.fsz.bme.hu

(WWW, PVM, Ada, NetBSD, Mach4, Lisp, LOTOS, VLSI)

ftp.lib.klte.hu

(Internet SW - WWW, Gopher, IRC, WAIS, stb)

ftp.math.bme.hu

(Sztereogram képek és segédprogramok, Linux)

ftp.inf.bme.hu

(Elkob, WWW, C64)

luna.aszi.sztaki.hu

(Novell, MS-Windows, Simtel, DOS)

xenia.sote.hu

(OS/2, McAfee vírus keresők, PMail, WWW segédprogramok, Linux dokumentumok)

net.sote.hu

ftp.sch.bme.hu

(Linux, network SW, játékok, dokumentumok)

ftp.jate.u-szeged.hu

(Linux, DOS, Windows)

sslx.orl.szote.u-szeged.hu

(Papa Winsock arhív tükrözése)

ftp.uni-miskolc.hu

(UNIX, VMS, DOS)

ftp.iit.uni-miskolc.hu

irix.vig.uni-miskolc.hu

(some multimedia stuff)

rmk530.rmki.kfki.hu

vera.inf.u-szeged.hu

agy.bgytf.hu

(Netscape)

ftp.iif.hu

ftp.icon.hu

(MEK, CICA, CTAN, Simtel, TeX, Tcl/Tk, Gnu)

augusta.elte.hu

ftp.math-inst.hu

ftp.szif.hu

simpson.csoma.elte.hu

www.ecol.klte.hu

hermes.bke.hu

(Linux, MSDOS, Windows)

ftp.tarki.hu

(Linux, UNIX, X11, TeX, SzSzA)

sunsite.math.klte.hu

(Linux, UNIX, Java, RFC, DOS, Windows)

ftp.edasz.hu

(Linux, WIN95, Win 3.1, OS/2)

ajk.jpte.hu

(Win, DOS, Linux, multimédia)

ftp.starkingnet.hu

(InfoMAC)

ftp-beer.bke.hu

ftp.pmmf.hu

ftp.phonetx.isys.hu

ftp.hnet.isys.hu

sophia.jpte.hu

iris.elte.hu

Geológia

(IRIX5.3, Unix)

ftp.intercom.hu

ftp.bajaobs.hu

(Asztronómiai adatbázis, képek)

iseb2.surgi.dote.hu

ftp.sominfo.hu

ftp.nap-szam.hu

Külföldi FTP helyek:

ftp.CICA.indiana.edu

ftp.funet.fi

ftp.westwood.com

ftp.cso.uiuc.edu

ftp.apple.com

ftp.microsoft.com

ftp.eff.org

ftp.kei.com

ftp.lu.se

ftp.interplay.com

ftp.epson.com

ftp.leo.org

ftp.microprose.com

3. Az IRC

3.1 Mi az IRC?

Az **IRC** (Internet Relay Chat) egy olyan program, amivel előben lehet „beszélgetéseket” folytatni a billentyűzeten keresztül a világ minden részén levő emberekkel. Nagyon hasonló a nemzetközi CB rádiózáshoz ráadásul itt is „csatornák” ("channels") vannak. Csak gépeljünk be valamit a számítógépünkön, és ez azonnal megjelenik az egész világon mindenkinek a képernyőjén, aki történetesen ugyanazon a csatornán van, mint mi. Csatlakozhatunk egy már folyó nyilvános beszélgetéshez vagy megindíthatjuk a sajátunkat. Még privát csatornát is nyithatunk magunk és egy-két más ember számára. És akárcsak a CB rádiónál, itt is adhatunk magunknak egy azonosítót vagy „becenevet”.

Az **IRC** rengeteg országban kapcsol össze kiszolgáló gépeket, Ausztráliától Hongkongon át Izraelig. Sajnos az IRC csak akkor használható, ha a szolgáltatónk rendelkezésünkre bocsátja a kliens programot, vagy mi magunk feltöltjük home könyvtárunkba. Ha a szolgáltatónk gépén rajta van, akkor sikeres bejelentkezés után írjuk be: **irc**,

majd **ENTER**-t ütünk és valami hasonlót láthatunk:

```
*** Connecting to port 6667 of server irc.bme.hu
*** Welcome to the Internet Relay Network pimpa!pimpa@taur
*** Your host is irc.bme.hu, running version 2.9.3b21p1
*** This server was created Fri Jul 18 1997 at 15: 03:23
*** umodes available oirw, channel modes available abiklm
*** There are 9871 users and 0 services on 88 servers
*** There are 98 operators online
*** 3 unknown connections
*** 4976 channels have been formed
*** This server has 48 clients, 0 services and 3 servers
*** pimpa (pimpa@taurus.ektf.hu) has joined channel #eger
*** Users on #eger: @pimpa
```

Ha az **ENTER** leütése után csak az üres képernyőt látjuk hosszú időn keresztül, akkor próbálkozzunk egy másik IRC szerverrel, mert

valószínű, hogy az alapértelmezésnek vett szerver nem elérhető. Gépeljük be (a „/” jel is fontos):

/server szervernév

Ezzel a paranccsal oldhatjuk meg a szerverváltást. Próbálkozzunk a szervernév helyén a következők egyikével:

irc.bme.hu

irc.elte.hu

irc.externet.hu

irc.funet.fi

Ha egyéb gond merülne fel, akkor a /admin parancs begépelése után információt kapunk az adott IRC szerver adminisztrátoráról, akitől pl. e-mailben segítséget kérhetünk.

Ha már rajta vagyunk a 0., vagyis „null” csatornán, akkor ezen különböző segítő állományokat találunk, de semmi mást. Az IRC elfoglalja az egész képernyőt. A képernyő tetején fognak az üzenetek megjelenni. Az utolsó sorba tudjuk beírni az IRC parancsokat, és saját üzeneteinket. Az összes IRC parancs egy „/” jellel kezdődik. Ez a jel mondja meg az IRC kliensnek, hogy egy parancsot akarunk beírni és nem egy üzenetet. Ha meg akarjuk nézni, hogy milyen csatornák állnak rendelkezésünkre, akkor írjuk be:

/list

Mivel az IRC nagyon sok csatornát tud kezelni, ezért a lista valószínűleg kiszalad a képernyőnkről. Figyeljük meg, hogy a csatornának nevük van és nem számuk. A csatornákat azonos érdeklődésű emberek csoportja hozza létre. Egy konkrét csatornára a /join paranccsal lehet rákapcsolódni:

/join #channel

ahol a „#channel” az illető csatorna neve. Egyes „publikus” csatornák esetében szükséges egy „meghívó” valakitől, aki már rajta van azon a csatornán. Ha egy ilyen meghívót szeretnénk kérni, akkor ezt írjuk be:

/who #channel

ahol a „#channel” az előbb említett csatorna neve. Majd kérdezzük meg valakitől e-mailben, akinek egy „@” jel van a neve mellett, hogy csatlakozhatunk-e! Fontos, hogy amikor egy csatorna nevét beírjuk, mindig írjunk elé egy „#” jelet. Egy olyan csatornát válasszunk, amelynek több használója is van, így működés közben tudjuk megtanulni az IRC-zést.

Ha ez egy forgalmas csatorna, akkor amint csatlakoztunk hozzá, a képernyőnk gyorsan megtelik üzenetekkel. Minden sor egy személy IRC becenevével kezdődik, s ezt követi az illető által küldött üzenet.

Első lépésként mi is válasszunk egy IRC-s becenevet magunknak a /nick paranccsal:

/nick becenév

Ezután mindenki így fog bennünket ismerni.

Az egész egy kicsit zavarosnak látszik az elején. Két vagy három különböző beszélgetés is folyhat egyidejűleg és az üzenetek olyan gyorsan jöhetnek, hogy azt sem tudjuk, hogyan olvassuk el mindet. Végül is előbb-utóbb ráhangolódunk a csatorna ritmusára és a dolgok kezdenek lassan érthetővé válni. Esetleg már mi is hozzá szeretnénk szólni (sőt, azon se lepődjünk meg, ha a belépés után azonnal megjelenik egy üzenet a számunkra; egyes csatornákon az újonnan érkezőket azonnal üdvözlik). Ha egy nyilvános üzenetet akarunk közzétenni, egyszerűen írjuk be a képernyőnkön az alsó sorba (a gép tudja, hogy ez egy üzenet, mert nem egy perjellel kezdtük) és üssük le az **ENTER**-t!

A nyilvános üzenetek küldőjének a neve zárójelek között jelenik meg. Például így:

<BvSoft> Sziasztok !

Ha egy privát üzenetet kapunk valakitől, akkor az ő neve csillagok között lesz. Így:

***BvSoft* Helló Pimpa !**

3.2 Az IRC parancsai

(Minden parancs után nyomjunk *ENTER*-t)

/away

Amikor IRC-zés közben el kell mennünk, hogy dolgainkat intézzük, adjuk ki ezt a parancsot, mert ez tudatja a többiekkel, hogy még nem akarunk kilépni a csatornáról, csak egy időre távol vagyunk a számítógéptől, ill. a termináltól és nemsokára visszatérünk. A

/help

ad egy listát azokról a parancsokról, melyekről lehet leírást kérni. Egy „topic:” prompt jelenik meg. Ide írjuk be azt a témát, ami érdekel bennünket, majd nyomjunk *ENTER*-t. Az online segítségből való kilépéshez csak az *ENTER*-t nyomjuk meg. Az

A */join* paranccsal lehet átváltani egy másik csatornára vagy indítani egy újat:

/join #eger

Ha létezik ilyen csatorna és az nem privát, akkor átkapcsolódunk arra. Egyébként csináltunk egy ilyen nevű csatornát. Fontos, hogy a név előtt a „#” karaktert beírjuk.

```
*** Connecting to port 6667 of server irc.bme.
*** Welcome to the Internet Relay Network pimp
*** Your host is irc.bme.hu, running version 2
*** This server was created Fri Jul 18 1997 at
*** umodes available oirw, channel modes avail
*** There are 9871 users and 0 services on 88
*** There are 98 operators online
*** 3 unknown connections
*** 4976 channels have been formed
*** This server has 48 clients, 0 services and
*** pimpa (pimpa@taurus.ektf.hu) has joined ch
*** Users on #eger: @pimpa
```

Itt láthatjuk, kik a csatorna résztvevői (User on #Eger:) és hogy mi a csatorna címe, topicja: The City of Grape And Wine! azaz A szőlő és bor városa. Az

/msg becenév üzenet

paranccsal magánüzenetet küldhetünk az adott nevű felhasználónak. A

/mode

paranccsal lehet beállítani, hogy arra a csatornára, amit mi indítottunk, kik tudnak belépni. Az alábbi parancs egy titkos csatornát indít:

/mode #channel +s

Ez pedig egy privát csatornát:

/mode #channel +p

A

/nick

paranccsal lehet megváltoztatni azt a nevet, amelyiken a többiek látnak minket. A /nick Joska parancs az aktuális kapcsolat idejére megváltoztatja a nevünket „Joska”-ra. A többiek a /whis paranccsal

továbbra is ki tudják deríteni e-mail címünket. Ha egy olyan csatornára próbálunk átlépni, amin már valaki használja ezt a becenevet, akkor az IRC program megkér bennünket, hogy válasszunk egy másik becenevet magunknak. A

/query

parancs elindít egy privát beszélgetést köztünk és egy másik IRC-felhasználó között. Ehhez írjuk be a következőt:

/query becenév

Most minden, amit begépelünk, az illető személyhez jut csak el. Ha ő is beírja a fenti parancsot a mi becenevünkkel, akkor egy magánbeszélgetést hoztunk létre. Ha ki akarunk lépni ebből az üzemmódból, akkor csak a /query parancsot adjuk ki. Ez olyan, mintha minden sor elé odaírnánk /msg becenév, hogy ne lássa senki más. A query módban mi és a másik személy továbbra is látjuk azokat a beszélgetéseket, amelyek a nyilvános csatornákon folynak és egyikünk sem tud ilyenkor válaszolni az ezekről érkező üzenetekre. A

/quit, /signoff, /exit, /bye

parancsok kiléptetnek az IRC-ből. Mindegyik parancs után írhatunk még egy utolsó üdvözlő sort is. Pl.:

/exit Szevasztok

melynek hatására a következő sor jelenik meg mindenkinél, aki a csatornán tartózkodik:

```
*** Signoff: Pimpa (Szevasztok)
```

Az

/invite

felszólít valakit, aki egy IRC-t szolgáltató gépen be van jelentkezve, hogy csatlakozzon hozzánk egy IRC beszélgetésre. Az illető teljes

e-mail címét kell ilyenkor használni. Az alábbi parancs egy üzenetet küld a „BvSoft” azonosítójú felhasználónak, hogy indítsa el az IRC-t:

```
/invite BvSoft@osiris.ektf.hu
```

Rendszerint nem jó ötlet csak úgy felszólítani az embereket, ha csak nem tudjuk róluk, hogy nincs ellenükre az ötlet; egyébként esetleg komolyan felbosszanthatjuk őket. Ez a parancs azonban nem minden gépen működik. A

```
/topic
```

paranccsal adhatunk a csatornának egy nevet, amelyből látszani fog, hogy miről is akarunk itt beszélgetni (lásd 62. o. The City of...).

Például a

```
/topic #Mp3
```

parancs közli a /list parancsot használó emberekkel, hogy a mi csatornánk az MP3 zenei fájlokkal kapcsolatos dolgok megtárgyalására szolgál. A

```
/who #magyar
```

```
#magyar ADRIENN H ~ADRIENN@firewall.matau.h
#magyar voxpop H ~pachmann@newsroom-01.neu
#magyar DaMAGE H ~damage@ze-cook.c3.hu (1
#magyar Gab007 HQ veressg@gizi.dote.hu (1 0
#magyar dmon2 H hrabo@193.225.1.174 (0 Dfom
#magyar Yoro H ~korognai@kornel.szif.hu
#magyar Bolbot HQ ^bolbot@falanx.dev.eurowe
#magyar GAgyi H ~kukkolda@szeged-17.diali
#magyar loszi H ~loszi@194.149.53.96 (0 l
#magyar TOMA G ^toma@falanx.dev.euroweb.
#magyar holex H szilagy@itpc15.iit.uni-mi
#magyar SbalazS H ~sbalazS@194.149.42.137 0
#magyar CyD HQ cyd@pride.telnet.hu (1 NB
#magyar Gab_Bot HQ ^veressg@makosteszta.sote
*** Nimfa has left channel #magyar
[1] pimpa on #magyar (+nt)
#magyar>
```

parancs kilistázza mindenkinek a címét, aki a „magyar” nevű csatornán van.

Az üres

/who

parancs, az IRC-n elérhető minden ember címét kiírja, de ezzel nagyon vigyáznunk kell, mivel könnyen kaphatunk egy több ezer címből álló listát is. A

/whois

parancs arra használható, hogy valami információt szerezzünk egy adott IRC használóról, vagy megnézzük, hogy online elérhető-e éppen.

A

/whois becenév

parancs megadja az adott becenevet használó személy e-mail címét. A

/whois *

pedig kilistáz mindenkit, minden csatornán. A

/whowas

Hasonlít a /whois-hoz, csak ez azokról ad információt, akik mostanában kapcsolódtak le az IRC-ről. A

/leave #channel

paranccsal tudjuk elhagyni azt a csatornát, amelyiken éppen tartózkodunk.

3.3 Néhány parancs haladóknak

Ha saját csatornát nyitottunk, vagy kaptunk op. jogot, ami azt jelenti, hogy az adott csatornán szabadon „garázdálkodhatunk”, akkor nevünk mellett, ha kérünk egy /who #channel listát, megjelenik egy „@” jel. Ha a 64. oldalon lévő képernyőképre tekintünk, találhatunk négy embert is, akiknek ez a jel van a neve mellett (Gab007, BolBot, Gab_Bot, Cyd). Ők a csatorna urai. Bármit megtehetnek bárkivel:

Adhatnak op. jogokat akárkinek, kidobhatnak valakit a csatornáról, vagy hosszabb időre ki is tilthatják onnan. A

/ban becenév

paranccsal az adott becenevű embert ki lehet tiltani a csatornáról. Az

/unban becenév

hatására újra beléphet az illető a csatornára. Az

/op becenév ill. /deop becenév

paranccsal adhatunk ill. elvehetünk op. jogot. Az

/kick

parancs véletlenszerűen kirúg valakit a csatornáról. A

/massdeop

parancs elveszi az op. jogokat mindenkitől. A

/resynch

parancs elvégzi a /massdeop-ot, kirúg mindenkit és csak nekünk ad op. jogot.

Az IRC-zés alatt felmerülhet az igény fájlok küldésére is. Szerencsére ezt is támogatja ez a szolgáltatás. A DCC (Direct Client Connection) funkció ezt a célt szolgálja. A fájlok küldésére a

/dcc send becenév fájlnev

parancs használható. Amely a „becenév” nevű illetőnek az aktuális könyvtárunkban található „fájlnev” nevű fájlt elküldi. A címzett felől ezt a fájlt fogadni is kell, mert ő csak így fogja megkapni. A

/dcc list -re

parancs kiadása után listázódik, hogy ki és mit akar küldeni nekünk. Ha szükségünk van ezek közül valamelyik fájlra, akkor a

/dcc get becenév

paranccsal elfogadjuk a küldött fájlt.

Pl.: Ha a BvSoft nevű ember küldeni akar nekünk egy „utils.arj” fájlt. Akkor a

/dcc get BvSoft

paranccsal elfogadjuk, melynek kiadása után a következő sornak kell hamarosan megjelennie, ha jó a vonalunk és nem szakadt meg pl. időtúllépés miatt (ez akkor lehet, ha későn írtuk a /dcc get-et):

***** DCC GET connection with BvSoft established**

Ha megkaptuk a fájlt, akkor ezt kell látnunk:

***** DCC GET utils.arj connection to BvSoft completed**

Ha nem kérjük a küldendő fájlt, akkor a

```
/dcc close [type] becenév [args],
```

ahol a *type* és *args* változókat a `/dcc list` segítségével tudhatjuk meg.

3.4 Az IRC szerepe

Az IRC mostanában egy olyan új eszközzé vált, amivel igazán lépést lehet tartani a világeseményekkel. 1993-ban, amikor az orosz törvényhozók elbarikádozták magukat a parlament épületében, néhány vállalkozó kedvű moszkvai és egy pár amerikai létrehozott egy „hírcsatornát” az IRC-n, hogy beszámolókat továbbítsanak első kézből, egyenesen Moszkvából. A csatornát úgy állították be, hogy folyamatosan továbbítsa az információkat, hasonlóan ahhoz, ahogy a csak híreket közlő rádióállomások periodikusan bemondják a nap híreit minden 20. percben. 1994-ben pl. Los Angeles néhány lakója egy hasonló csatornát hozott létre, hogy a Northridge-nél történt földrengésről küldjön tudósításokat. Mindkét esetben a csatornákon közzétett üzeneteket archiválták is valahol az Interneten azok számára, akik nem tudtak élőben „ráhangolódni” ezekre az adásokra.

Hogyan lehet ilyen csatornákra rátalálni? Használjuk a `/list` parancsot az elérhető csatornák átnézésére. Ha van köztük olyan, amelyiket egy bizonyos szenzációs esemény miatt hoztak létre, akkor valószínűleg fogunk találni egy rövid ismertetőt a csatorna neve mellett, s ebből kiderül, hogy ez az a hely, amire érdemes rákapcsolódni.

3.5 IRC-zés Windows alatt

Az előző részben a sokak számára lassan kezelhető, nehezen átlátható IRC kliens programról esett szó. Bár az igazi IRC-ek ezt használják, nekünk nem biztos, hogy a tanuláshoz ez lesz a legkényelmesebb. A továbbiakban a Windows felhasználóknak szeretnék egy ezen a platformon futó IRC kliens változatot bemutatni.

3.5.1 mIRC for Windows (3.1, W95/NT)

A program neve mIRC. Nagyon sok FTP-szerverről letölthetjük magunknak. A program 600 Kb-át hosszúságú, ha sikerült letöltenünk installáljuk és indítsuk el!

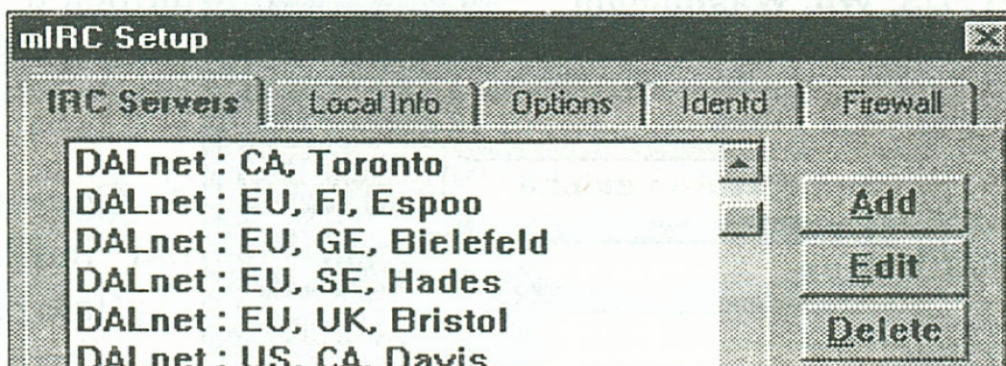

Ha az elindítás is sikeres volt, akkor a következő képernyővel fog bejelentkezni:

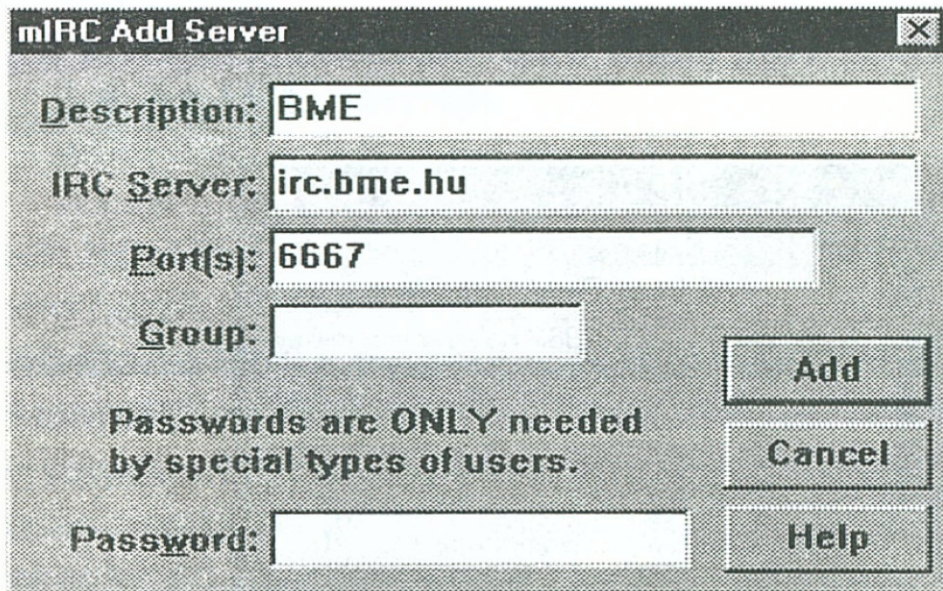
Ezen az ablakon keresztül regisztrálhatjuk magunknak a szoftvert, vagy kérhetünk további információt.

Az előző ablak bezárása után először azt az ablakot látjuk, amelyben kiválaszthatunk magunknak szervert, vihetünk fel újat vagy törölhetünk a meglévőekből. Először vigyünk fel egy újat az *Add* gombbal.

Ha ezt az ablakot megtekintjük, láthatjuk, hogy a program néhány információra kíváncsi a szerverrel kapcsolatban. Az ablak első sorában adjuk meg a szerverre vonatkozó megjegyzésünket!

Az ablak második sorába az IRC szerver nevét írjuk (lásd 59. o.).

mIRC Add Server

Description: BME

IRC Server: irc.bme.hu

Port(s): 6667

Group:

Passwords are ONLY needed by special types of users.

Password:

Add

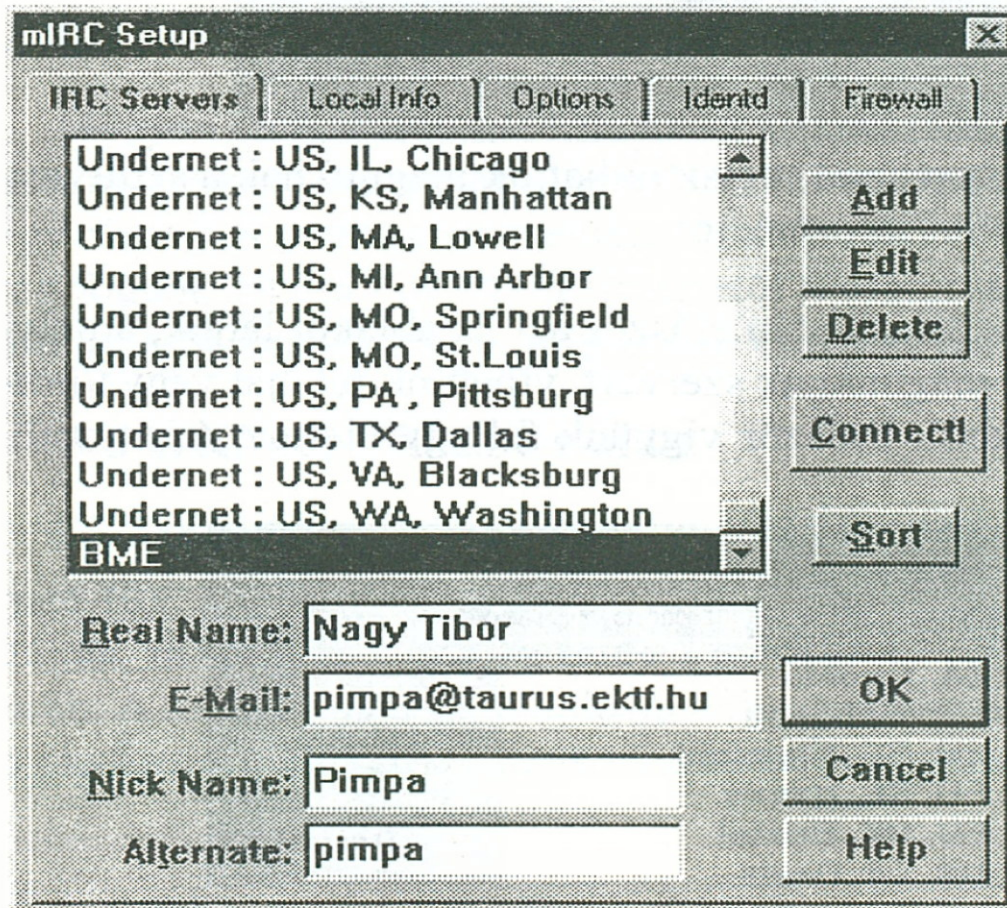
Cancel

Help

A harmadik sorban a portot adjuk meg, ami az IRC esetében általában 6667, 6665, vagy 6666.

Megadhatunk továbbá csoportot és jelszót, ha az adott szerverre csak így tudunk be lépni.

A beállításokat az *Add* gombbal fogadjuk el. Ezután visszatérünk a mIRC *Setup* ablakjába. Válasszuk ki a most felvitt BME szervert és töltsük ki az alsó mezőket, ahol a program kéri a nevünket, e-mail cí-

mIRC Setup

IRC Servers | Local Info | Options | Identd | Firewall

Undernet : US, IL, Chicago

Undernet : US, KS, Manhattan

Undernet : US, MA, Lowell

Undernet : US, MI, Ann Arbor

Undernet : US, MO, Springfield

Undernet : US, MO, St.Louis

Undernet : US, PA , Pittsburg

Undernet : US, TX, Dallas

Undernet : US, VA, Blacksburg

Undernet : US, WA, Washington

BME

Real Name: Nagy Tibor

E-Mail: pimpa@taurus.ektf.hu

Nick Name: Pimpa

Alternate: pimpa

Add

Edit

Delete

Connect!

Sort

OK

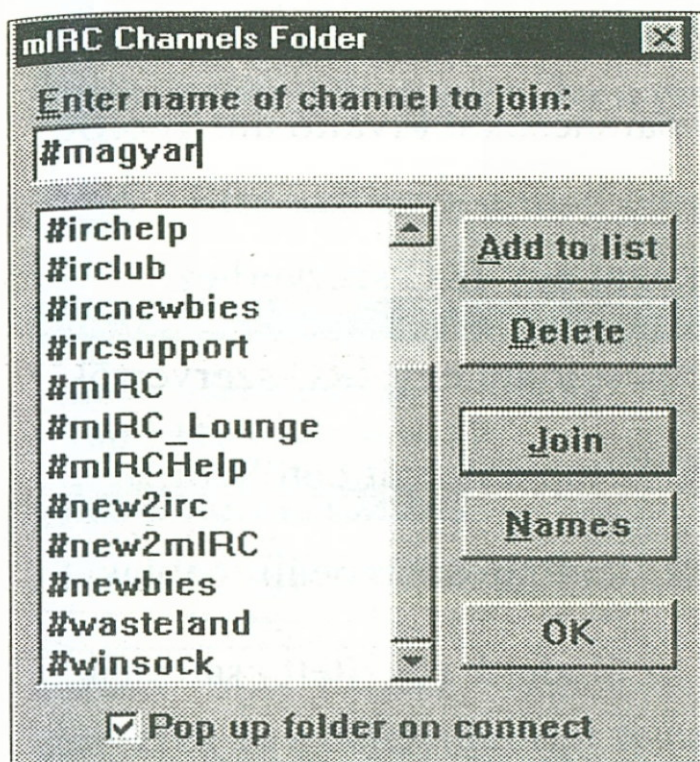
Cancel

Help

münket, becenevünket és azt a becenevet, amelyet akkor használ a program, ha már létezik olyan személy a csatornán (amelyre csatlakozni akarunk), akinek a becenevével egyezik a miénk.

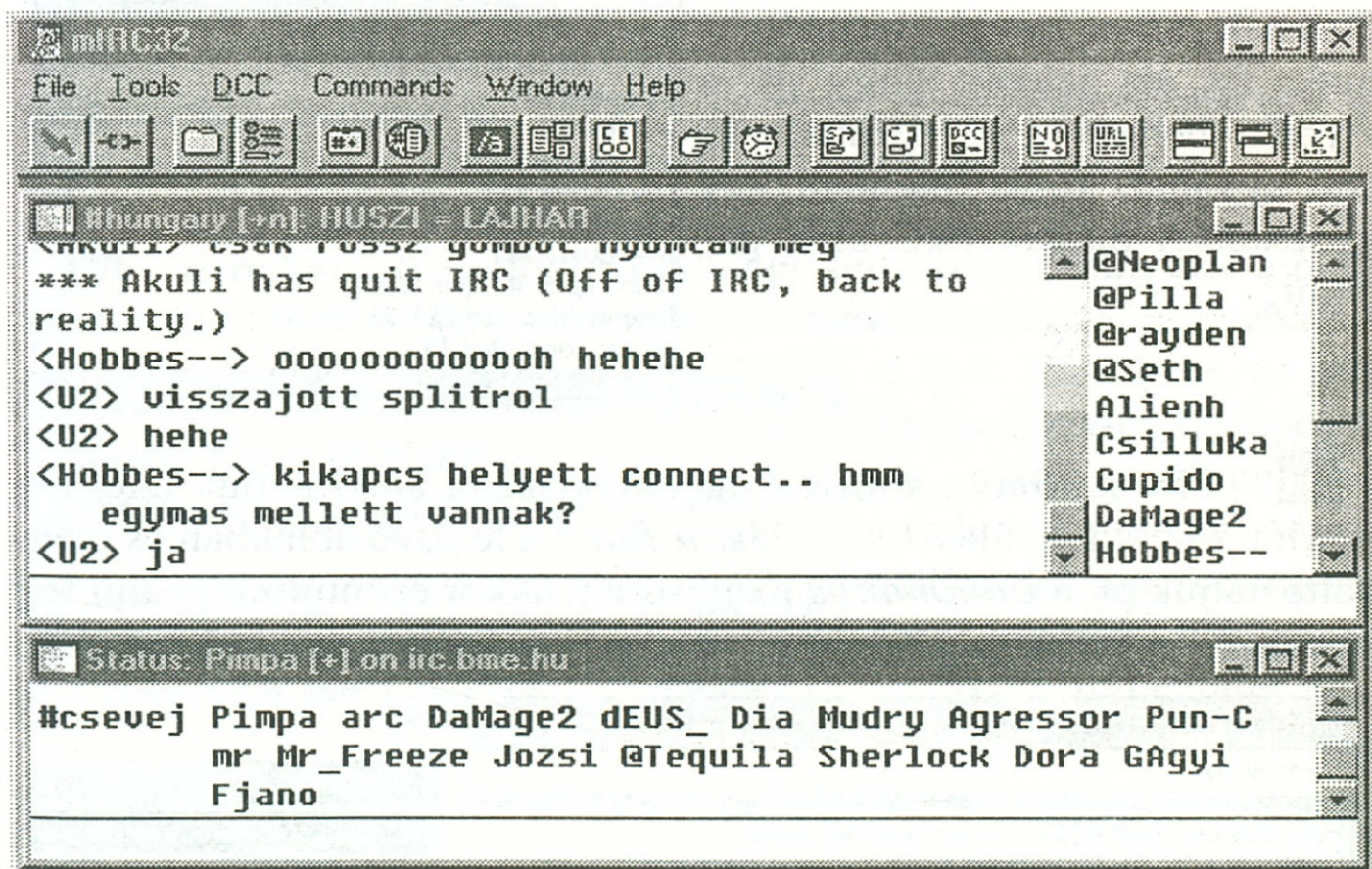
A *Connect* gombbal indítsuk el a csatlakozást a szerverre!

Ha sikerült elérnünk a kívánt szervert, akkor most a csatornaválasztás következik.

Itt is vihetünk fel új csatornaneveket és törölhetünk a régiekből, ha már pl. megszűntek. Gépeljük be az ablak felső sorába a „#magyar” csatorna nevét, majd az *Add to list* gombra kattintva vegyük fel a listára! Járjunk el ugyanígy a már korábban említett IRC szerverek nevével (59. o.) is! Ha ízlésünknek megfelelően kibővítettük a listát, akkor kiválasztva egyet a címek közül, a *Join* gombra kattintva rácsatlakozhatunk a csatornára.

Ha sikeres volt a csatlakozás, akkor végre a mIRC főképernyőjén találjuk magunkat.

A mIRC képernyője több részből áll. Felülről lefelé haladva nézzük meg, miket láthatunk itt!

A legfelső sor a menüsor. Itt válthatók ki a különböző IRC-, program-, ablakbeállító parancsok. Itt kérhetünk segítséget a program használatával és parancsaival kapcsolatban.

A következő sorban a különböző parancsokat kiváltó ún. ToolBox gombsort láthatjuk:

Erre kattintva tudunk csatlakozni egy IRC szerverhez.

Ezzel a gombbal tudunk lekapcsolódni egy IRC szerverről.

Erre kattintva tudjuk a mIRC Setup ablakját betölteni.

Ez a gomb aktivizálja a mIRC legfontosabb beállítóablakát.

Erre kattintva kilistázódnak az általunk rögzített csatornák.

Ez a gomb kilistázza az összes választható csatornát.

Erre kattintva a parancsoknak alias nevet definiálhatunk. Ez azt jelenti, hogy pl. a /join helyett /j-t definiálunk, ami ugyanazt fogja jelenteni, így gyorsabban tudunk IRC alatt gépelni.


```
Enter a separate alias on each line:
/op /mode # +ooo $$1 $2 $3
/dop /mode # -ooo $$1 $2 $3
/j /join #$$1
/p /part #
/n /names #$$1
/w /whois $$1
/k /kick # $$1
/q /query $$1
/hop /part # | /join #$$1
/send /dcc send $1 $2
/chat /dcc chat $1
/ping /ctcp $$1 ping
```


Erre kattintva a mIRC menürendszerét alakíthatjuk ízlésünk szerint. Pl.: Ha kiválasztjuk a **Menu Bar**-t a feljövő ablakban és megváltoztatjuk pl. a **Commands** menüsorait, akkor ezentúl magyarul fog hozzánk „beszélni” a program.

```
Enter each menu item on a separate line:
Commands
Kapcsolódjunk csatornára: /join #$$?="Adja meg a csatorna nevét:"
Part channel: /part #$$?="Enter channel name:"
Query user: /query $$?="Enter nickname and message:"
```

```
Commands Window Help
Kapcsolódjunk csatornára
Part channel
Query user
Send notice
```

 Van az IRC-n egy olyan lehetőség (feltéve ha, azt a másik fél engedi), hogy a másik fél gépén hajtsunk végre bizonyos utasításokat. Ezt CTCP-nek (Client TO Client Protocol) nevezték el. A CTCP beállításait tehetjük itt meg, ha a gombra kattintunk.

 Erre kattintva e-mail címekre kereshetünk a hálózaton.

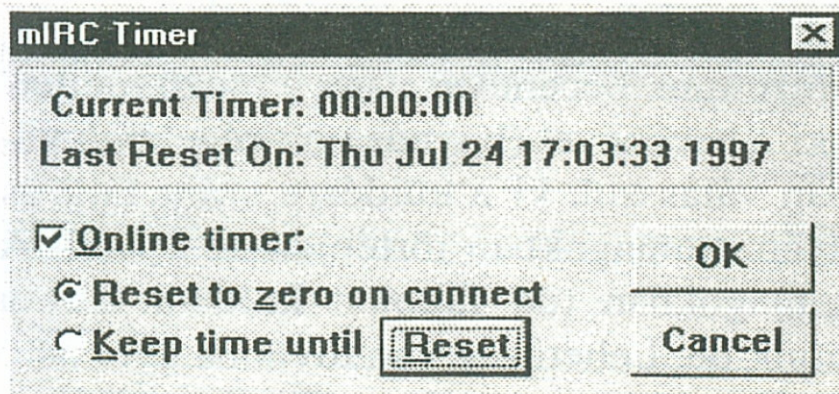

Az üres mezőbe gépeljük be a keresni kívánt e-mail címet és üssünk *ENTER*-t, vagy kattintsunk az *OK* gombra! Ha van már begépelve e-mail cím, akkor a sor melletti nyílra kattintva választhatunk a rendelkezésre álló listáról.

Ennek hatására a mIRC elkezd keresni a szerverek és a bejelentkezett felhasználók között. Ha rátalál a keresett e-mail címre, akkor megadja annak tulajdonosának nevét, utolsó bejelentkezésének idejét és még néhány információt. A mi példánkban a mIRC nem talált megadott nevű szervert.

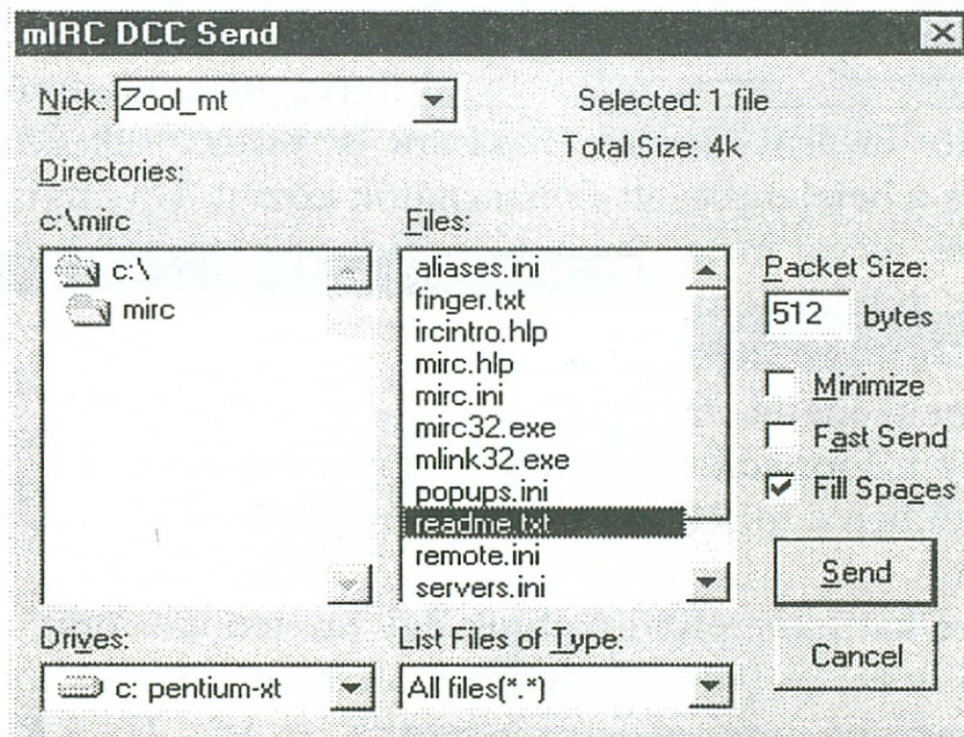
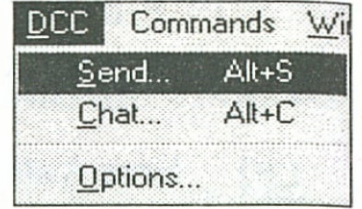

 Erre kattintva elindíthatunk egy ún. stopper órát, ami a bejelentkezéstől méri az IRC-zési időnket. A *Reset* gombbal nullázhatjuk az órát.

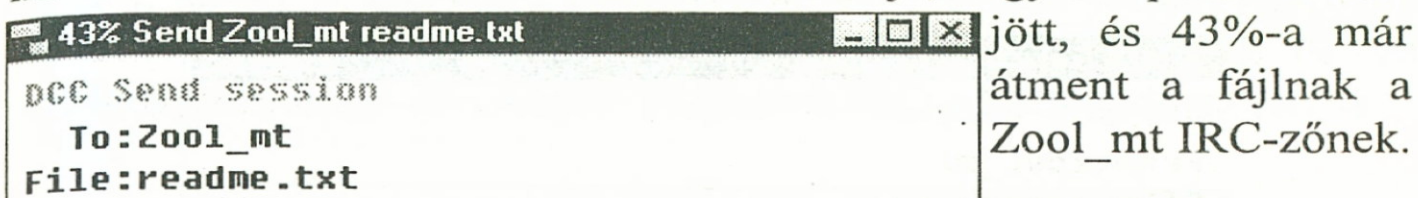
Ha a *Reset to zero on connect*-et bekapcsoljuk, akkor a stopperünk minden bejelentkezésnél nullázódni fog. Ha a *Keep time until* van bekapcsolva, akkor mindaddig méri az eltelt időt, amíg le nem nullázzuk, vagy át nem kapcsoljuk a *Reset to...*-ra.

Erre a gombra kattintva fájlokat küldhetünk más IRC felhasználóknak. Csak akkor működik, ha már rajta vagyunk egy csatornán rajtunk kívül legalább még egy emberrel. A már korábban említett `/dcc send` becenév kényelmesebb változata ez, amit természetesen menüből is el lehet érni. Ha rákattintottunk a gombra, vagy menüpontra, akkor a megjelenő ablakban meg kell adnunk néhány fontos dolgot a programnak, hogy el tudja végezni a fájl elküldését. Mindezek előtt írjunk a címzettnek legalább egy pár sort, hogy küldeni szeretnénk neki valamit, hogy ne érje meglepetés az önfeledt IRC-zés közben!

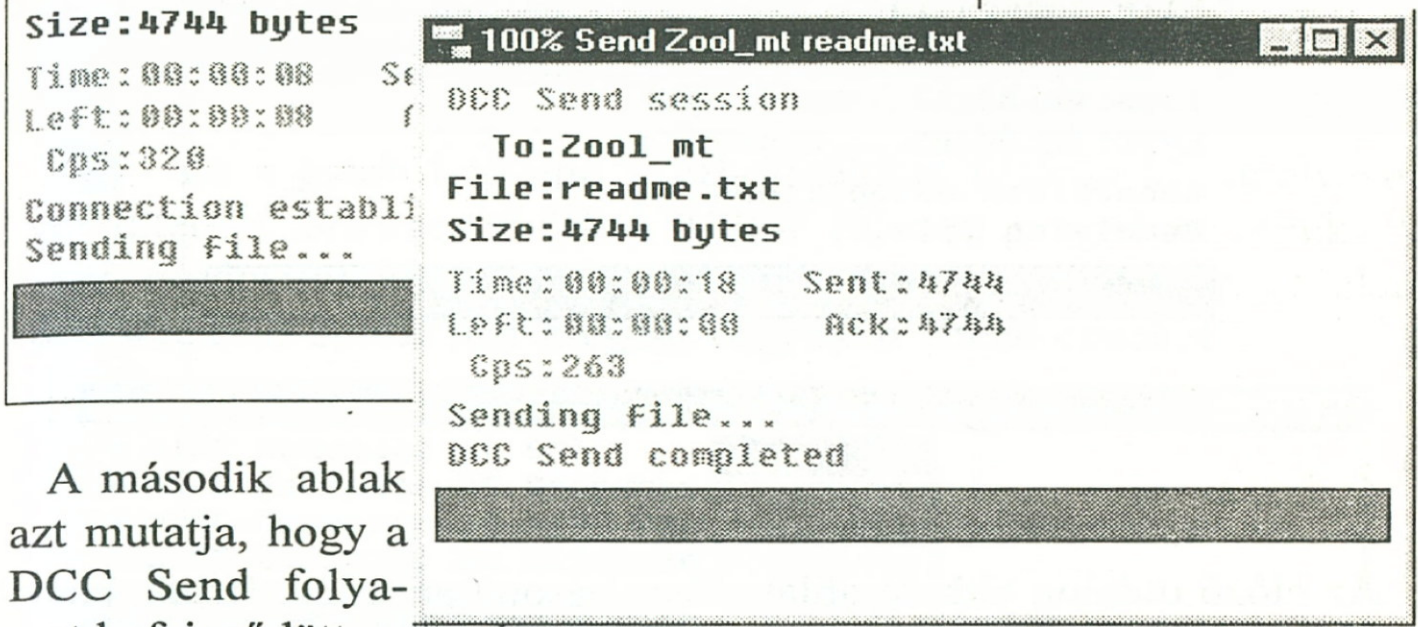

A **Nick** mezőbe írjuk be címzettünk becenevét vagy a mező melletti nyílra kattintva válasszuk ki a becenevet (ha már volt régebben valaki beírva)! A **Files** ablakban válasszuk ki a küldésre szánt fájlt és ezután állítsuk be, hogy milyen csomagokban történjen az átvitel! A mIRC 512–4096 bájtos csomagokban tud fájlokat küldeni. Ezt a **Packet Size** ablakban állíthatjuk be. Lehetőség van továbbá gyorsabb fájlküldés beállítására a **Fast Send** kapcsolóval. A **Fill Spaces** kapcsolót csak Windows 95 felhasználók élvezhetik, ezzel lehet engedélyezni a hosszú fájlnevek csonkítás nélküli átvitelét, azaz nem vágja le mIRC DOS formátumú (xxxxxxx.yyy) hosszúra a fájlt.

Ha mindent beállítottunk, akkor kattintsunk a *Send* gombra és a fájl küldése elkezdődik. Az első ablak azt mutatja, hogy a kapcsolat létre-

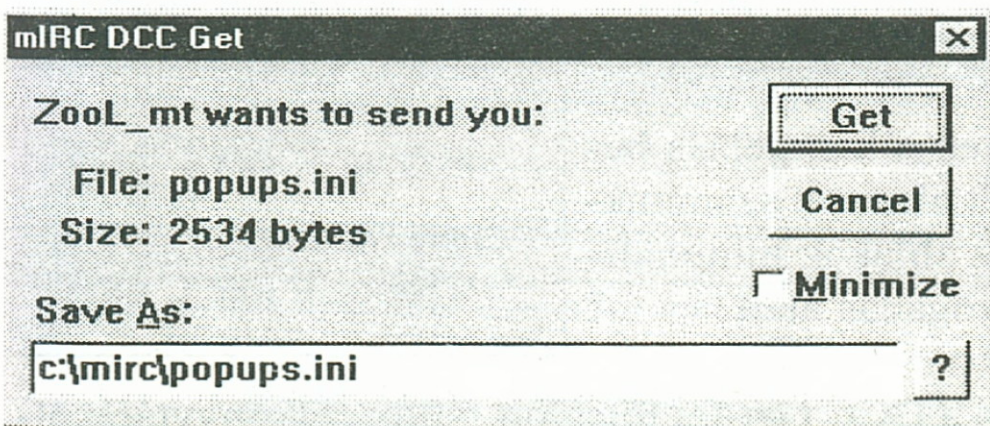
jött, és 43%-a már átment a fájlnak a Zool_mt IRC-zőnek.

A második ablak azt mutatja, hogy a DCC Send folyamat befejeződött.

Az elküldött fájlt a címzettnek fogadnia kell, hogy a fájlletöltés elkezdődjön.

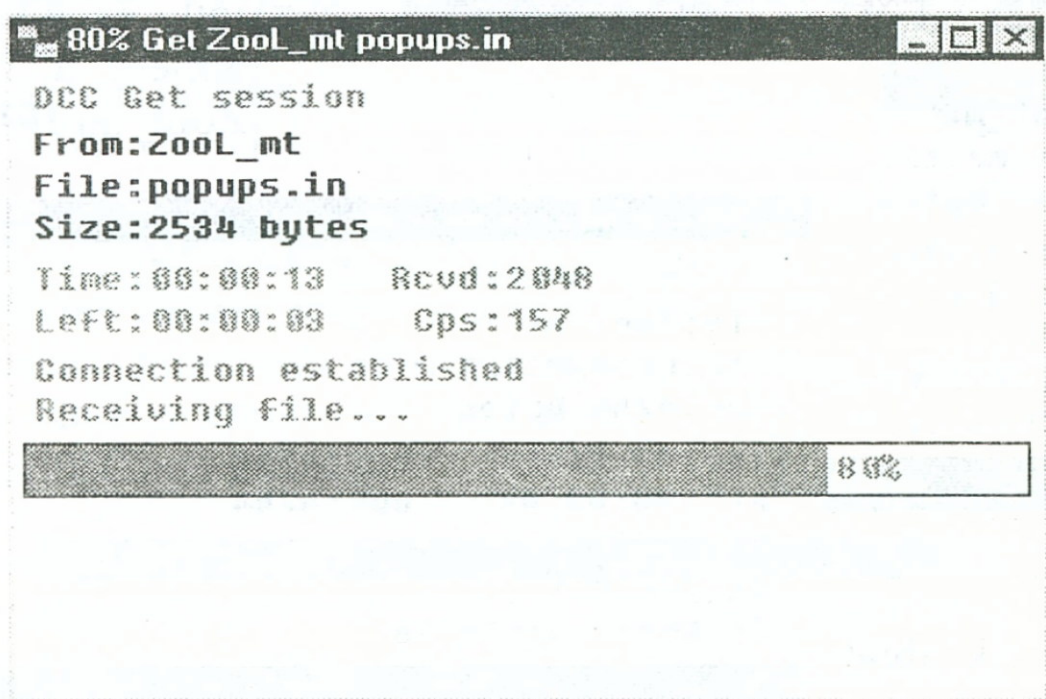
Erre a gombra kattintva fogadni tudjuk a nekünk küldött fájlokat. A fenti két ablak a küldő oldalon jelenik meg. Nézzük meg most, hogy mit látunk akkor, miközben mi fogadjuk a küldött fájlt!

Ebben az ablakban jelzi számunkra a mIRC, hogy a Zool_mt becenevű IRC-ző küldeni szeretne nekünk egy fájlt. Itt még lehetőségünk van a

fájlnév, célkönyvtár átírására, majd ezek után a *Get* gombra kattintva fogadjuk a fájlt. Ha a *Minimize*-t bekapcsoljuk, akkor a fájl fogadás

ablaka automatikusan minimálisra fog csökkenni és nem zavar bennünket az egyébként is zsúfolt képernyőn.

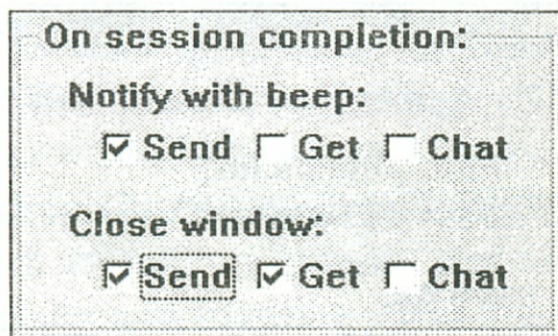
Az előző oldalon látható ablakokhoz hasonlóan itt azt látjuk, hogy már a küldött fájl 80%-a „átjött”. Ha a fájlfogadás befejeződik, akkor a célkönyvtárunkban, amit az előzőekben beállítottunk, meg fog jelenni a küldött fájl.

Ezek után az IRC-n az a szokás, hogy megköszönjük a küldőnek a kapott állomány(oka)t.

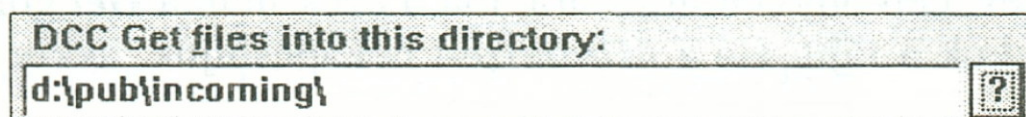

Erre kattintva a DCC beállításait tehetjük meg.

A megjelenő ablakban rengeteg DCC-vel kapcsolatos beállítási lehetőségünk adódik. Az egyik ilyen a hangjelzés bekapcsolása, ha pl. fájlt akarnak számunkra küldeni. A másik az ablakok minimalizálása fájlküldés és -fogadás alatt.

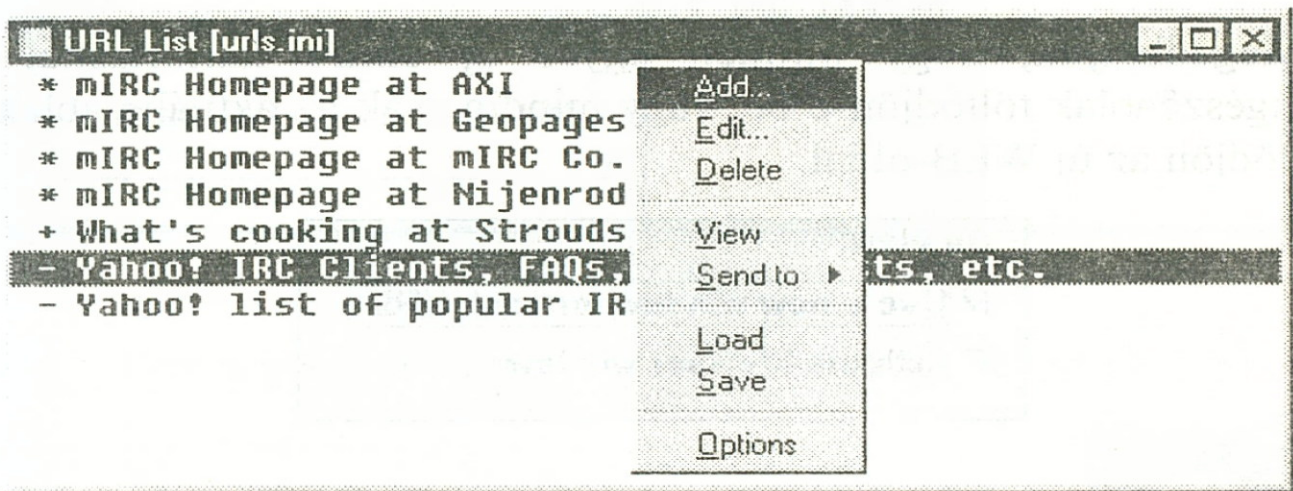
Egy másik ablakban a DCC Get-tel fogadott fájlok célkönyvtárát állíthatjuk be.

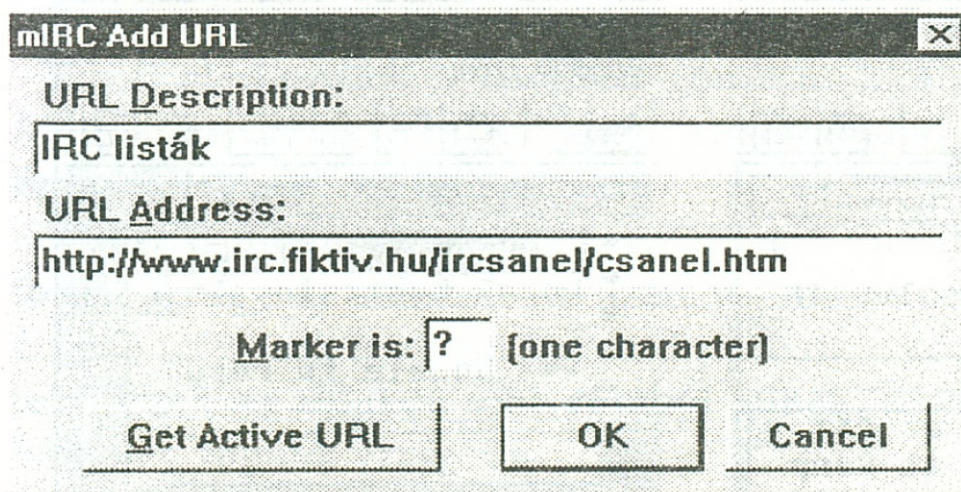
 Ezt a gombot megnyomva ki- vagy bekapcsolhatjuk azt az opciót, amely a szerverre csatlakozott vagy onnan kilépet IRC-zők nevét jeleníti meg. Ezt általában a *Status* ablakban láthatjuk. Pl.: Itt azt láthatjuk, hogy az „Akuli” becenevű IRC-ző elhagyja az IRC-t.

```
*** Akuli has quit IRC (OFF of IRC, back to reality.)
```

 Ez a gomb kedvenc WEB-címeinket listázza ki, amelyeket egy Internet Browserrel (lásd WWW fejezet) megtekinthetünk. A listát módosíthatjuk, adhatunk hozzá újabb címeket, vagy akár törölhetünk is belőle már megunt vagy nem létező címeket.

Ha a megjelenő ablakban a jobb egérgombra kattintunk (balkezes egéرنél természetesen a bal gombra), akkor egy kis menü fog megjelenni, ahol a fentebb említett tevékenységek elvégezhetőek. Mi most próbáljuk ki először az új cím felvitelét az *Add...* menüt választva.

Ha kiválasztottuk, akkor egy újabb ablakot nyit nekünk a mIRC, ahová beírhatunk új WEB címet megfelelő megjegyzésekkel ellátva. Az *Ok* gombbal felvehetjük a listára.

Ha az *Options* menüt választjuk a jobb (vagy bal) egérgombra feljövő menüből, akkor különböző beállításokat tehetünk a WEB-címekkel kapcsolatosan. Beállíthatjuk pl. WEB-böngészőnk elérési útját:

Location and name of Web Browser:
c:\program files\netscape\navigator\program\net

Beállíthatjuk továbbá, hogy ha a WEB-címre kettőt kattintunk, akkor a címszerkesztő vagy a böngésző töltődjön-e be:

On Double-click:
 Edit URL(s)
 View URL

Megadhatjuk, hogy minden egyes új címre kattintásnál új böngészőablak töltődjön-e be, vagy mindig csak az aktuális ablakba töltődjön az új WEB-oldal.

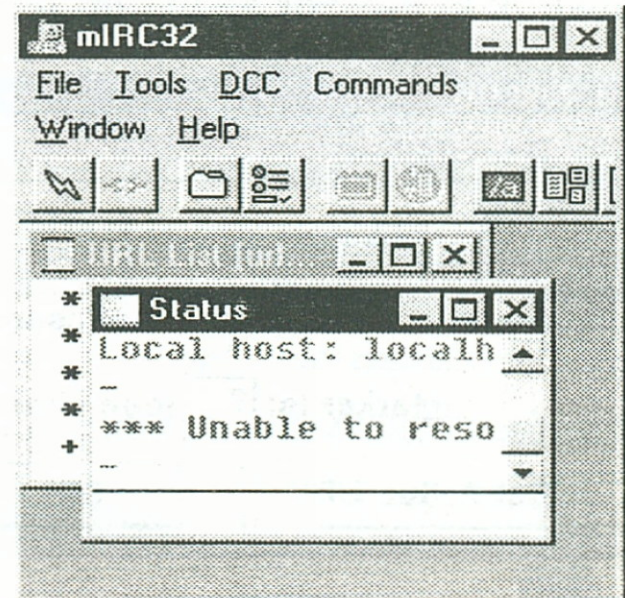
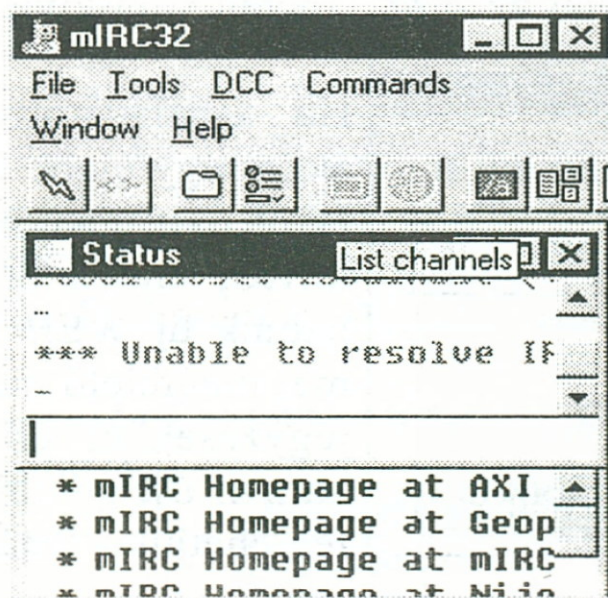
On view:
 Use a new window for each URL
 Activate browser window

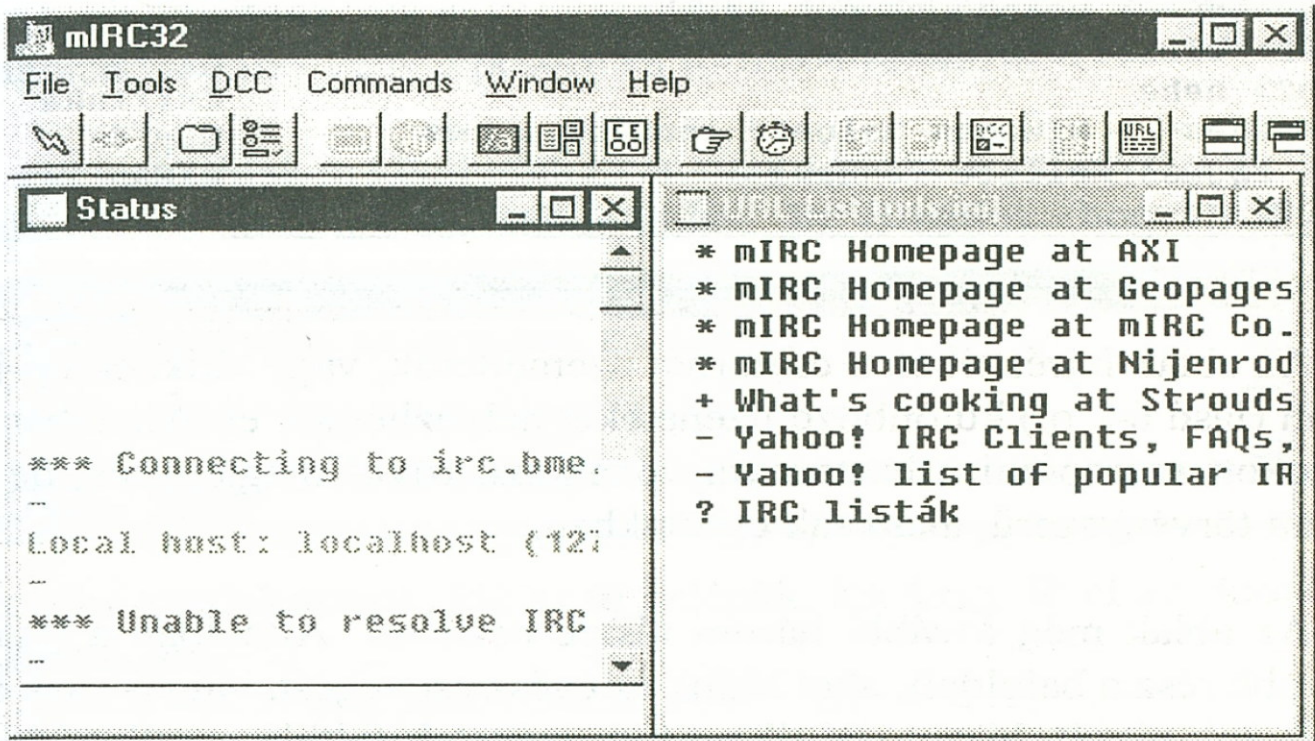
Ezzel a két gombbal tudunk váltani, az ablakok mozaik, vagy

lépcsőzetes elosztása között a mIRC főablakán belül:

Ha mozaikelrendezésre kattintunk és közben nyomva tartjuk a **SHIFT** billentyűt, akkor az ablakok nem egymás alatt, hanem egymás mellett fognak elhelyezkedni.

 Erre a gombra kattintva a mIRC súgófájlját tudjuk aktivizálni.

 Ezt a gombot lenyomva a mIRC bejelentkező képernyőjét kapjuk a program szerzőjének képével. (lásd 69. o.)

Ezzel elértünk a ToolBox gombsor kitárgyalásának a végéhez. Még hátravannak a mIRC azon belső ablakai, amelyekben folytatni tudjuk tényleges társalgásunkat.

A mIRC minden egyes csatornára való rácsatlakozáskor nyit a csatornának egy új ablakot. Ez azért jó, mert a különböző csatornákról érkező üzenetek így nem keverednek össze, könnyebb azokat áttekinteni. Ezek az ablakok több részből állnak, amelyeket most alaposabban meg fogunk vizsgálni.

The screenshot shows a window titled "IRC" with a chat log on the left and a user list on the right. The chat log contains the following text:

```

*** Akuli has quit IRC (OFF of IRC, back to
reality.)
<Hobbes--> ooooooooooooooh hehehe
<U2> visszajött splitrol
<U2> hehe
<Hobbes--> kikapcs helyett connect.. hmm
egymas mellett vannak?
<U2> ja

```

The user list on the right contains the following names:

- @Neoplan
- @Pilla
- @Rayden
- @Seth
- Alienh
- Csilluka
- Cupido
- DaMage2
- Hobbes--

Az ablak fejrészében a csatornát üzemeltetők, vagy akiknek op-juk van (lásd 64. o.) különböző üzeneteket helyezhetnek el. Általában itt szokott szerepelni a csatornára vonatkozó rövid megjegyzés, de ez nem törvényszerű, akárcsak esetünkben.

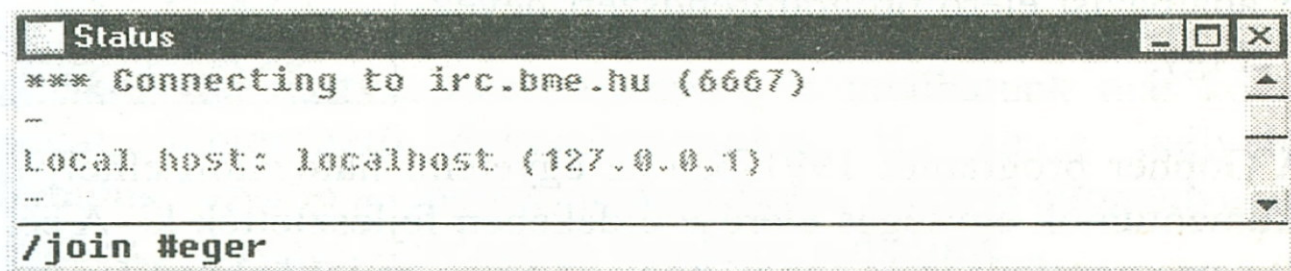
Az ablak még további három részre osztható. Általában a legnagyobb rész a baloldali, ahol látjuk az egész csevegést, vagyis csak annak egy részét, hiszen az elhangzott üzenetek felfelé scrollozódnak. Ha kíváncsiak vagyunk a régebben elhangzottakra, akkor a gördítő sáv nyilait használjuk.

Emellett az ablak mellett láthatjuk az adott csatornára csatlakozottak listáját, ami minden egyes ki- és belépésnél bővül, ill. szűkül. Nem csak azért jó, hogy lássuk ki van jelen, hanem azért is, hogy könnyen tudjunk egy bizonyos emberrel pl. /msg-zni, azaz négyszemközt beszélgetni a többiek kizárásával. (Megjegyzésként említeném, hogy ezt az IRC-s nagyközönség nem nagyon szereti. Sokszor látni olyan csatornákat, ahol kb. 10-en be vannak jelentkezve, de társalgás nem látható, bármilyen sokáig is várakozunk. Ilyenkor mindenki négyszemközt, vagy többen egymással beszélgetnek.) Tehát ha itt valakinek a nevére kattintunk, akkor kapunk egy új ablakot az illető nevével az ablak fejrészében, és amit ide gépelünk, azt csak az adott személy látja. Abban a pillanatban, amikor írtunk neki valamit és megnyomtuk az **ENTER**-t, akkor nála fel fog nyílni egy ablak. Az ablak fejrészében a mi nevünk fog állni, és megjelenik benne az üzenetünk. Ha most ő ide gépel valamit és ENTER-t nyom, akkor az nálunk abban az ablakban jelenik meg, amelyet a nevére kattintva nyitottunk.

Az ablak alsó sora maradt a végére, ahová a csatornán megjelenő üzeneteinket gépeljük be.

Ha több ablakunk van egyszerre nyitva, akkor célszerű az ablakokat mozaik- vagy lépcsőzetes formába rendezni.

A csevegésablakon kívül mindig van még egy ablak, amelyet nem tudunk bezárni. Ez az ún. státuszablak. Itt láthatjuk, hogy melyik


```
Status
*** Connecting to irc.bme.hu (6667)
Local host: localhost (127.0.0.1)
/join #eger
```

szerverre csatlakoztunk, kik az új belépők, kik hagyták el az aktuális csatornát, stb.

A mIRC további beállítási lehetőségeire nem térnek ki. Ez legyen mindenkinek a saját feladata.

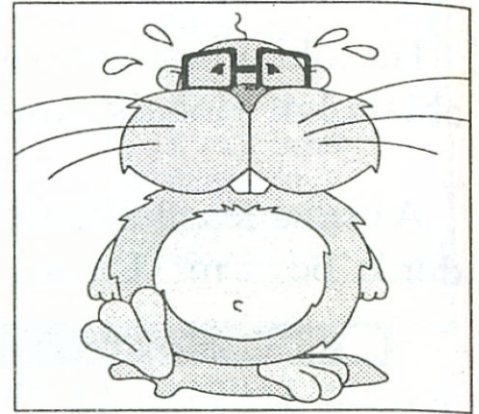
Mindent összegezve: a mIRC egy nagyon barátságos, könnyen kezelhető IRC kliens program. Kezelése könnyen elsajátítható, felülete nagyon rugalmasan változtatható, akár magyar nyelvűre is átírható minden nehézség és Windows-programozástudás nélkül (lásd 70. o. alul). Támogatja a manapság használatos hosszúfájlnéveket a DCC parancs esetében, azonnali Internetoldal-elérés is biztosított a programból. Minden IRC-ző vágyát kielégíti. Hátrányaként csak azt tudnám megemlíteni, hogy csak Windows alatt futtatható, így egy kisebb teljesítményű számítógépen (értem ezalatt az olyan számítógépeket, amelyek használhatók ilyen „munkára”, pl.: egy 286-os Hercules monitorral, 1Mb-ot rammal tökéletes IRC-zni, viszont azon elég nehézkesen fut a Windows.) nem használható.

Tehát egyszóval egy nagyon jó IRC kliens programmal lesz dolgunk, ha feltelepítjük, „ízlelgetjük” és megbarátkozunk vele.

4. Gopher

4.1 Mi az a Gopher?

Magyarul pockot jelent, egyébként pedig a minnesotai egyetem kabalaállatáról elnevezett adatbázist elérő programrendszert nevezték el így.

A Gopher programot 1991-ben az egyetemi hálózaton elhelyezett dokumentumok egységes elérése érdekében fejlesztették ki. A cél az volt a programfejlesztés során, hogy az egyetem különböző tanszékein, karain tárolt információkat egy egységes egészbe foglalják és az Internetet igénybe véve az egész egyetem felé eljuttassák. Mivel a Gopher programot széles körben terjesztették, így hamar kikerült az egyetemről. Először Amerikában, később az egész világon elterjedt, népszerű Internet szolgáltatássá vált. Bevezetésével könnyebben elérhetővé váltak a már ismert FTP szerverek is.

A Gopher is kliens/szerver alapú, akárcsak az FTP. A Gopher szervereken először csak szöveges állományokat helyeztek el, de később bináris állományokat, FTP szerver tükrözéseket is el lehetett vele érni. A mai Internetes világban a Gopherrel nagyon sokféle állományt el lehet érni a hangfájloktól a videóig, a képeken át a formázott Word szövegig.

A Gopher nagyon hamar a legnépszerűbb szolgáltatása lett az Internetnek. 1993-ra 4-5ezer Gopher szerver működött szerte a világon. Napjainkra közel 6000 szerver van erre a munkára „beállítva”. Mára a WWW rohamos fejlődésével népszerűsége egy kicsit csökkent, de sebessége miatt az Internetes szolgáltatások között még mindig az elsők között van.

4.2 A Gopher működése

A Gopher menük, almenük, újabb almenük és fájlok sokaságából áll. Az egészet úgy kell elképzelni, mint egy nagy könyvtári katalógust.

A Gopher szerverek legfelső szintjén nagy témakörök nevei szerepelnek, melyek menüpontokba vannak foglalva. Ezekből egyet választva egy alsóbb szintre kerülünk, ahol az adott témakör kisebb altémákra van osztva. Ezen a szinten is találhatunk már konkrét fájlokat, lementhető dokumentumokat. Ha egyre mélyebbre „merülünk” tovább a Gopher hierarchiájába, konkrét állományokhoz: képekhez, szöveges vagy egyéb fájlokhoz juthatunk.

A Gopher kliens programok a felhasználó elől elrejtik a különböző elérhető eszközök, szolgáltatások sokféleségét. Bármilyen helyen is járunk egy Gopher klienssel, legyen az egy FTP szerver vagy egy keresés eredménye, menüpontok formájában jelenik meg. Nekünk nem kell arra figyelni, hogy pl. egy FTP szerveren megtalált információ milyen címen, melyik könyvtárban, milyen fájlnevével érhető el. A Gopher kliens minden címet, elérési módot elment, ami a keresés során előkerül, hogy később az állományok lementésekor ezeket ne nekünk kelljen elvégezni. A Gopher klienssel így tényleg úgy bolyonghatunk a hálózat útvesztői és átjárói között, mint a pocok a föld alatt.

4.3 A Gopher elérése

Nagyon sok Gopher kliens közül választhatunk, többségük public domain, shareware szoftverként ingyenesen letölthető az Internetről. Ráadásul az időközben megjelent WWW kliensek is képesek a Gopher szerverekkel kommunikálni. Ha közvetlen Internet kapcsolattunk van, akkor használhatjuk a PC-n futó karakteres vagy grafikus klienseket (Minuet, Hgopher, WinGopher, Netscape Navigator, Mosaic, stb). Ha csak egy „account”-unk van, akkor meg kell elégednünk a Unix vagy VMS alatt futó egyszerűbb karakteres klienssel. Az

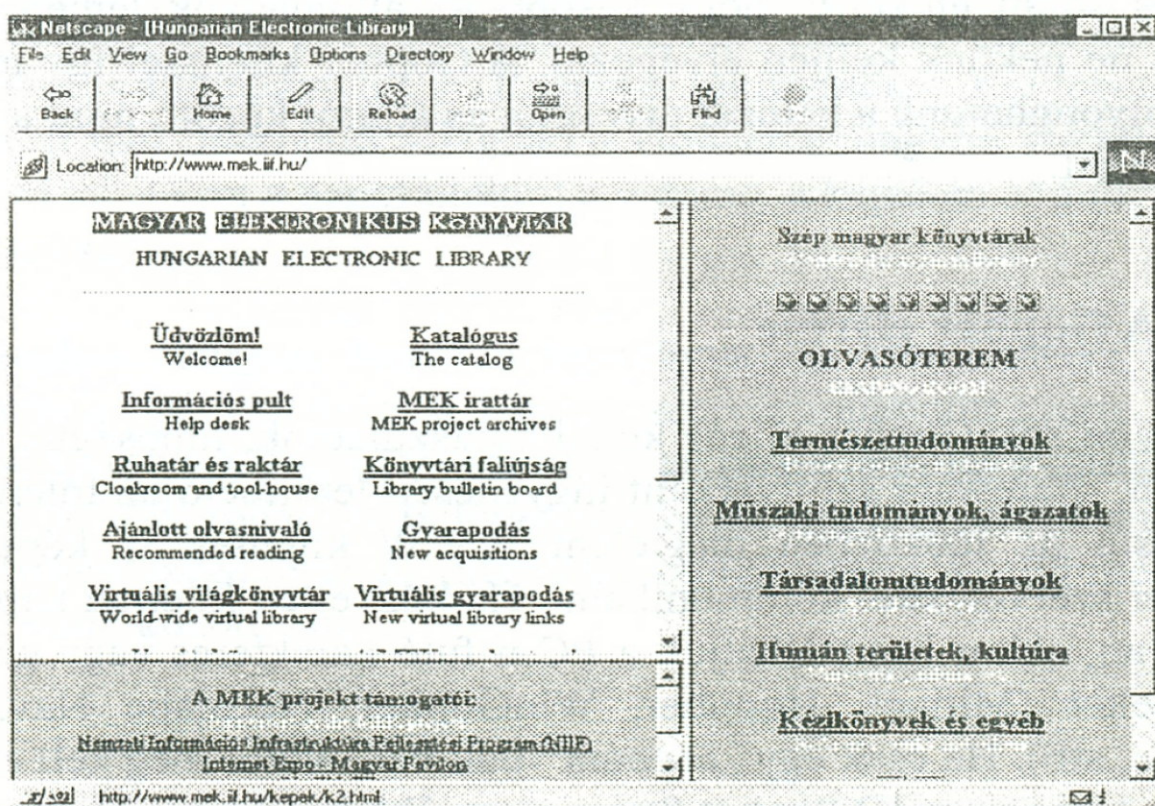
előbbieket kezelése pillanatok alatt megtanulható; szöveges állományok mellett a multimédia-anyagokat is meg tudják mutatni. A Unix-os *curses kliens* esetében a „?” megnyomásával kérhetünk egy listát a kiadható parancsokról és a nem szöveges fájlokat csak letölteni tudjuk, megjeleníteni nem.

4.3.1 Netscape Navigator, mint Gopher kliens

Az előző fejezetekben már találkozhattunk a címben említett programmal (levelezés, FTP). Most a Gopher szervereken való barangolásunkat fogja „szolgálni” ez a sokoldalú Internet-böngésző.

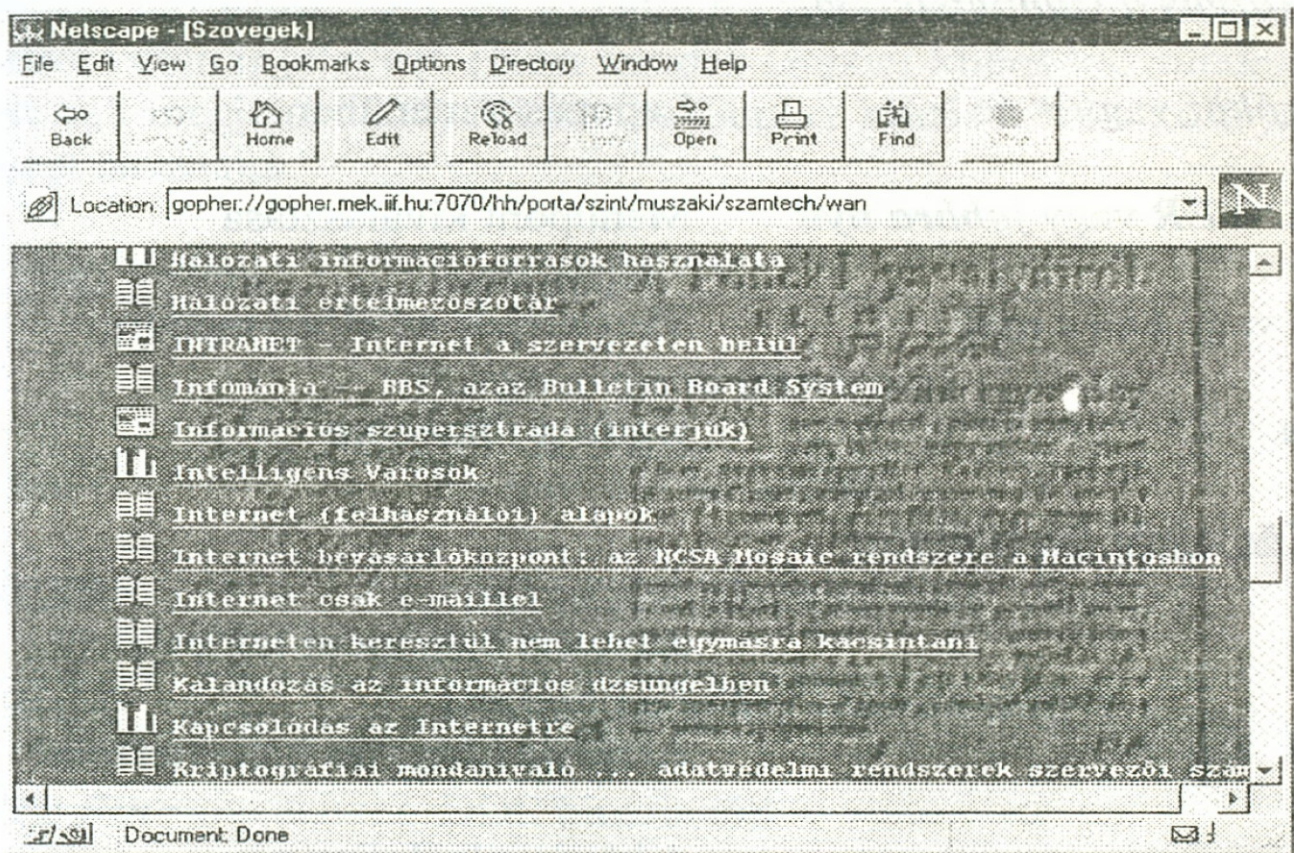
A Netscape Navigatorral egyszerűen közlekedhetünk a Gopher szerverek nyújtotta katalógusrengetegben. Könnyen, szinte azonnal olvashatjuk a mentésre szánt dokumentumokat. Azonnal megtekinthetjük, meghallgathatjuk a kép-, ill. hangállományokat, ha a Navigator megfelelően be van állítva. Nézzünk erre egy példát!

Az alábbi kép a Magyar Elektronikus Könyvtár Gopher szerverének főmenüjét mutatja (gopher.iif.hu, <http://www.mek.iif.hu>):

Ha az oldalt jól megnézzük, akkor láthatjuk, hogy több részre osztott. Minket főleg a képernyő jobb és bal oldali két nagy ablaka érdekel.

A jobb oldaliban láthatjuk a Magyar Elektronikus Könyvtár Olvasótermét. Itt választhatjuk ki, hogy minket milyen fő témacsoport érdekel. Válogathatunk a természettudományokkal, műszaki tudományokkal, társadalomtudományokkal ...stb foglalkozó írások, dokumentációk csoportja közül. Válasszuk ki pl. a **Műszaki tudományok, ágazatok** menüt! Ennek hatására a jobb oldali ablakban az ehhez tartozó almenürendszer jelenik meg. Ebből válasszunk ki pl. egy **számítástechnikával** foglalkozót! Ezen az almenün belül rengeteg fájlt találhatunk, melyek ugyancsak menüpontokba vannak szedve.

Ha ezek közül valamelyikre rákattintunk az egérrel, akkor azonnal betöltődik, és már olvashatjuk is. Ha el akarjuk vinni magunkkal későbbi olvasás céljából, akkor használjuk a **File** menü **Save as** menüjét vagy még betöltés előtt a fájl nevére jobb gombbal kattintva válasszuk ki a **Save link as...** menüpontot a dokumentum lementéséhez!

4.3.2 Gopher kliens Unix alatt

A Unix-os Gopher kliens programot szolgáltatónk gépéről futtathatjuk sikeres szerverre való bejelentkezés után. Indításához a

gopher <szervernév>

parancsot adjuk ki. A szervernév helyére írjuk be a Magyar Elektronikus Könyvtár címét (gopher.iif.hu)! Az **ENTER** leütése után nem sokkal már bent is vagyunk a szerveren, ahol az alábbi Gopher-parancsokat használhatjuk:

Mozgás a Gopher-térben:

<i>szóköz</i> vagy < és >	Lapozás a menüben
ENTER vagy <i>jobbra nyíl</i>	Menüpont kiválasztása
<i>u</i> vagy <i>balra nyíl</i>	Visszalépés az előző menüre
<i>m</i>	Ugrás a főmenüre

Könyvjelő használata:

<i>a</i>	Aktuális menüpont könyvjelzőbe
<i>A</i>	Aktuális könyvtár könyvjelzőbe
<i>v</i>	A könyvjelzők listázása
<i>d</i>	Törlés a könyvjelzők listájáról

Egyéb Gopher-parancsok:

<i>q</i> és ENTER	Kilépés a kliensből
CTRL+C	A letöltés megszakítása

CTRL+G	Úrlapkitöltés megszakítása
<i>s + fájlnev</i>	Az aktuális fájl elmentése
D	Az aktuális fájl letöltése
/	Keresés az aktuális fájlban
=	A fájl pontos helye és egyéb adatai.

A Gopher-menüknél az egyes tételek típusát az előbb említett „=” gombbal nézhetjük meg, de a legtöbb kliens valamilyen jellel vagy ikonnal külön is jelzi ezt. (Nem minden Gopher kliens tud minden típusú fájlt megjeleníteni.) A Unix-os Gopher kliens a következő jelöléseket használja:

. vagy semmi	Szövegfile
/	Gopher-menü (directory)
<bin>	Valamilyen bináris fájl
<CSO>	CSO telefonkönyv szerver
<HQX>	BinHex kódolású Macintosh fájl
<Pc Bin>	DOS bináris fájl
<?>	Kereshető index
<??>	Online kitölthető úrlap
<TEL>	Telnet kapcsolat
<)	Digitális hang

< <i>movie</i> >	Digitális video
< <i>3270</i> >	IBM (3270 terminál) Telnet kapcsolat
< <i>picture</i> >	Valamilyen képállomány
< <i>HTML</i> >	HTML (WWW) formátumú hipertext.

Ha kellőképpen tanulmányoztuk a parancsokat, akkor próbáljunk meg barangolni a Gopher-térben! Nézzünk be néhány helyre az alábbiak közül:

<u>Host név</u>	<u>IP cím</u>	<u>Login</u>	<u>Hely</u>
gopher.msu.edu	35.8.2.61	gopher	Amerika
gopher.sunet.se	192.36.125.2	gopher	Európa
panda.uiowa.edu	128.25.40.201	panda	Amerika
siam.mi.cnr.it	155.253.1.40	gopher	Olaszo.
gopher.brad.ac.uk	143.53.2.5	info	Anglia
finfo-tu.gray.ac.at	129.27.2.4	info	Ausztria

Ha a UNIX-os Gopher klienst nem találjuk túl barátságosnak, használjunk egyéb, a fejezet elején említett programot. A Dos-os felhasználóknak pl. a *Minuet* programot említeném, amely magában foglal egy levelező, FTP, Telnet és Gopher kliens programot egyaránt. Menüvezérelt, könnyen megszokható felület. Ha valakinek mégsem tetszik ez, akkor innen is indíthatja a UNIX-os verziót, ha a Minuet telnet programmal kíván bejelentkezni szolgáltatója gépére.

5. Telnet

5.1 Mi az a Telnet?

Amikor kezdtek kiépülni a nagy számítógépes hálózatok, felmerült az igény az otthonról elérhető munkahelyi, távoli szerverek iránt. Úgy akarták a távoli számítógépeket otthonról elérni, mintha annak egy termináljai lennének, akárcsak az irodában lévő terminálok. Ezzel otthonról lehetett használni a távoli gépek különböző egységeit, erőforrásait. Pl.: futtatni lehetett a munkahelyi nagyszámítógépen egy otthon megírt alkalmazást, ha a saját számítógép arra lassúnak bizonyult, nyomtatni lehetett otthonról az irodai nyomtatóval, ha azt bekapcsolva hagyták, stb.

Az Interneten ezt a távoli elérést a Telnet program szolgálja, amely egyben a helyi és távoli számítógép közötti párbeszédet meghatározó protokollnak a neve is.

5.2 Hogyan működik a Telnet?

A Telnet az Internet egyéb szolgáltatásaihoz hasonlóan kliens/szerver alapú. Az utasításainkat figyelve, a távoli számítógépen futó szerverprogram szolgál ki minket, mint klienseket.

A kliens program indítja a csatlakozás kérését a távoli számítógéppel, majd ha ez létrejött, biztosítja a folyamatos kapcsolatot a két gép között. A gépek rögzítik a kapcsolat fajtáját (7 vagy 8 bites), melyet mind a ketten használnak.

5.3 A Telnet használata

Ha már bejelentkeztünk szolgáltatónk gépére, akkor nagyon egyszerűen teremthetünk innen kapcsolatot egy távoli számítógéppel. Adjuk ki a telnet <szervernév vagy IP cím> parancsot és nyomjunk *ENTER*-t, melynek hatására gépünk megpróbál kapcsolatot teremteni

a címben szereplő távoli számítógéppel! Ha a kapcsolat létrejön, úgy dolgozhatunk a gépen, mintha a távoli gép egyik terminálja lenne a mienk. Jelentkezzünk be (login, password) és használjuk megszokott utasításainkat, mintha csak szolgáltatónk gépén barangolnánk, majd a

```
telnet taurus.ektf.hu
```

parancs beírására a következőket láthatjuk:

```
genini~>telnet taurus.ektf.hu
Trying 193.225.32.16...
Connected to taurus.ektf.hu.
Escape character is '^]'.

##  ## ##### ##  #####  #####  ##  ## #####  #####  #####
##  ## ##  ##  ##  ##  ##  ##  ##  ##  ##  ##  ##  ##  ##
##  ## #####  ##  ##  ##  ##  ##  ##  ##  ##  ##  ##  ##
## # ## ##  ##  ##  ##  ##  ##  ##  ##  ##  ##  ##  ##
### ### ##### #####  #####  #####  ##  ## #####  ##  #####

#####
#####
#####  #####  ##  ### ##  #####  ##  ###  #####
#####  ##  ##  ##  ##  #####  ##  ##  ##
#####  #####  ##  ##  ##  ##  ##  ##  ##  #####
##### ##  ##  ##  ##  ##  ##  ##  ##  ##
##### ##  ##  ##  ##  ##  ##  ##  ##  ##
#####  #####  #####  ##  #####  #####

Red Hat Linux release 4.0 (Colgate)
Kernel 2.0.18 on an i586
login: pimpa
```

Az első sor, a Trying 193.225.32.16... azt jelenti, hogy a gépünkön futó Telnet kliens próbálja felvenni a kapcsolatot a távoli géppel.

A Connected to taurus.ektf.hu már a kapcsolat létrejöttét jelenti. Megjelenik a bejelentkező képernyő.

Ezek után válaszoljunk a login, password kérdésekre!

```
login: pimpa
password:*****
```

Ha mindenre jól válaszoltunk, akkor a távoli gépen futó operációs rendszer „beenged” minket, ahol most már kedvünkre dolgozhatunk. Pl.: ha kiadunk egy **ls** parancsot, akkor a következőt láthatjuk:

```
00-index.txt      redneck.r05      redneck.r20
4F.CLUB-BALATON  redneck.r06      redneck.r21
DEADJOE          redneck.r07      redneck.r22
FILES-CD.TXT     redneck.r08      redneck.r23
FILES-HD.TXT     redneck.r09      redneck.r24
csab.txt         redneck.r10      redneck.r25
install.exe      redneck.r11      redneck.r26
mail             redneck.r12      redneck.r27
mir32.exe        redneck.r13      redneck.r28
nohup.out        redneck.r14      redneck.r29
redneck.r00      redneck.r15      redneck.r30
redneck.r01      redneck.r16      redneck.r31
redneck.r02      redneck.r17      redneck.r32
redneck.r03      redneck.r18      redneck.r33
redneck.r04      redneck.r19      redneck.r34
taurus~>_
```

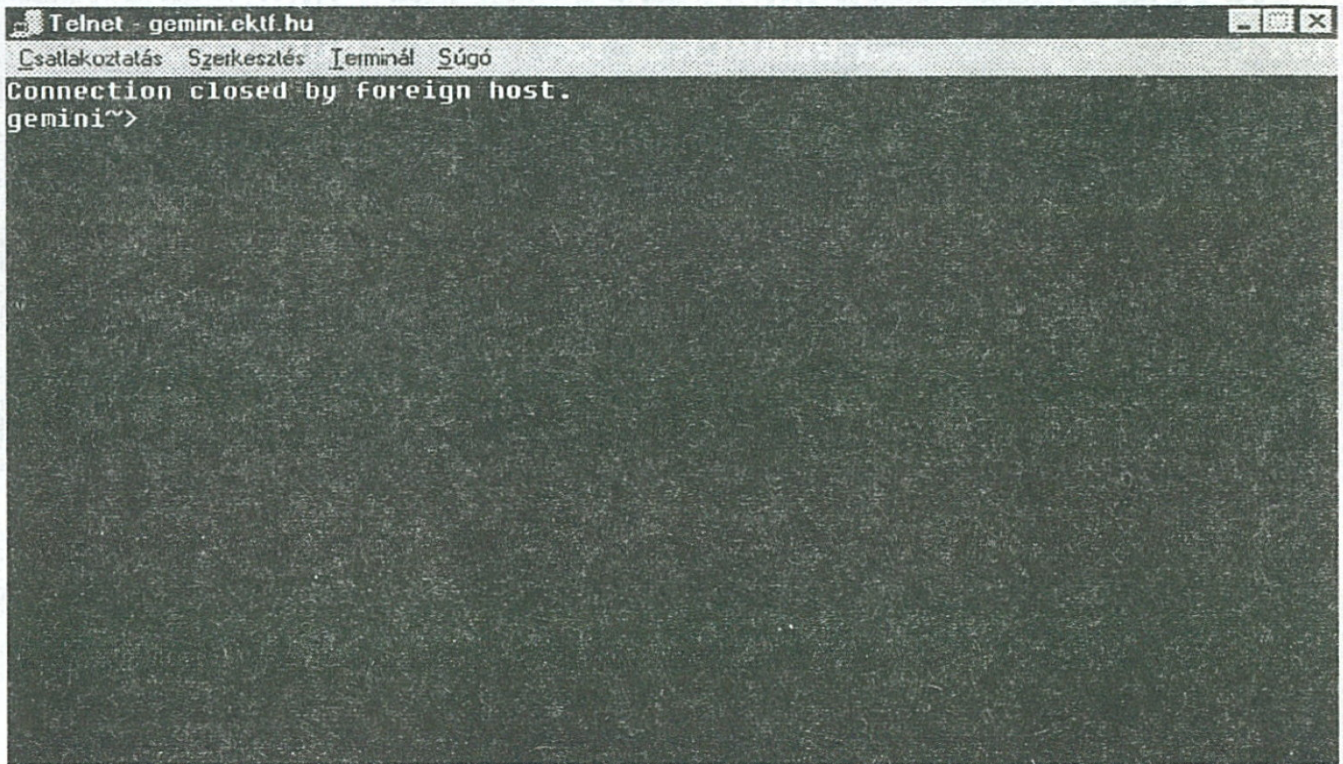
A képen a login-nak megfelelő könyvtárban található fájlokat láthatjuk. Most ún. parancs (*command*) módban vagyunk, amit átválthattunk beviteli (*input*) módra. A módok között – operációs rendszertől függően – az **F4**, **F10**, **ALT+F10**, **CTRL+J** billentyűkkel válthatunk.

5.4 A Telnet parancsai

open	Távoli géppel való kapcsolatfelvétel kérése
close	A kapcsolat lezárása
quit	Kilépés Telnetből
CTRL+Z	A Telnet futásának ideiglenes felfüggesztése
set	A Telnet működési paramétereinek megadása

<i>mode</i>	Input módban váltás a soronkénti vagy karakterenkénti továbbítás között
<i>z</i>	Ideiglenes kilépés a Telnetből
<i>?</i>	Segítség kérése.

Ha befejeztük a munkát, akkor a `quit` parancsot használva hagyjuk el a távoli számítógépet.

5.5 Telnet adatbázisok, könyvtári katalógusok

Az Interneten a Telnetet használva rengeteg adatbázist elérhetünk. Közöttük van sok korlátozott elérésű, de rengeteg az ingyenes is. Ilyenek a magyar egyetemi, főiskolai adatbázisok is. Pl.:

miko@193.6.10

Miskolci Egyetem Könyvtár

netfind@netfind.cs.elte.hu

Személyekre kereső szerver (ELTE)

6. WWW

6.1 Mi az a WWW?

A 90-es évek elejére az Internetes technológia olyan léptékű fejlődésnek indult, amelynek már nem lehetett határokat szabni. Az Internet felhasználói mára már nemcsak azok, akik számítástechnikával és hálózatokkal foglalkoznak, hanem hétköznapi állampolgárok a világ minden pontjáról, akik ugyan rendelkeznek számítógéppel, de nem Internetes szakemberek. A WWW (World Wide Web) Világméretű Hálózatechnológia bevezetésével ezeket az embereket próbálták közelebb csalogatni az új médiumhoz. Nyugodtan állíthatjuk a WWW-ről, hogy egy új médiummá tette az Internetet, hiszen az írott szövegtől (napilap, újság, folyóirat) a hangfájlokra át (rádió) a mozgóképekig (televízió) minden egyes médiumot alkotó elem megtalálható, elolvasható, meghallgatható, megtekinthető a WWW-technológia bevezetése óta az Interneten. Ha rendelkezünk egy viszonylag jobb számítógéppel, telefonvonallal és modemmel, akkor már csak a pénztárcánk szab határt Internetes *szörfözéseinknek*. A WWW sikere éppen abban rejlik, hogy mindenkihez naprakész információt tud eljuttatni gyorsan és színvonalas minőségben.

A WWW, vagy más néven WEB, mára az Internet legnépszerűbb szolgáltatásává vált, a Gophert maga mögé utasítva az élre tört. Számítógépünk multimédiás képességeit kihasználva jó minőségű képekkel, hangokkal, videóbetétekkel illusztrált oldalakon keresztül nyújt új információt az Interneten keresgélő, hirdető felhasználók számára.

A WEB magába integrálta az eddigi összes Internetes szolgáltatást, ezzel egyszerűbbé tette az információ elérését és továbbítását mások felé. Népszerűségét a látványon túl ez is nagymértékben növelte és egyre inkább növeli. Manapság az egyik legfontosabb hirdetési hely az Interneten a WEB. Minden nagyobb cég rendelkezik Internet-eléréssel és sokan közülük saját honlappal is, amelyen a cégről bővebb információt kaphat bárki. Ma már termékeket, szolgáltatásokat lehet a WEB-en keresztül rendelni.

6.2 HTML, LINK, HYPERTEXT???

A WEB-es technika megjelenésével különböző fogalmak láttak napvilágot. Tekintsük át ezeket!

A WEB-oldalak (ottlapok, honlapok, home page-ek) speciális hypertext dokumentumok, amelyek egy ún. HTML (Hypertext Markup Language) leírónyelven íródtak. Ezeket az oldalakat elkészíthetjük bármilyen szövegszerkesztővel, viszont a tényleges HTML oldalt így nem tudjuk megtekinteni, csak arra alkalmas szerkesztővel vagy egy WEB böngésző (browser) programmal. A HTML dokumentum ugyanis egy olyan szöveges fájl, amelyben mindenféle szerkesztőelem ugyancsak szöveges formában található meg. Az oldalak megjelenését francia-zárójelpárok < > közé tett szerkesztőutasításokkal alakíthatjuk.

Például ha egy WEB oldalon egy sort vastagított betűvel szeretnék megjeleníteni, arra van egy HTML utasításpár: , amely után ha szöveget írunk, az vastagítva, félkövéren (**bold**) jelenik meg. Az utasítás lezáró párja a , amely HTML nyelven azt jelenti, hogy vége a vastag betűs írásnak. Pl.:

 Ez most Félkövér szöveg. Ez már nem.

Ha WEB-böngészővel nézzük, így fest:

Ez most Félkövér szöveg. Ez már nem.

Mindenféle szövegszerkesztő-elem a fentihez hasonló módon adható meg.

Pl.:

Dőlt betűs írás:<i> szöveg</i>

szöveg

Középre rendezett szöveg:<center> középre</center>

középre

A HTML fájlok jellegzetessége továbbá, hogy olyan pontokat helyezhetünk el bennük, amelyekre olvasás, megtekintés során az egerrel kattintva a dokumentum egy másik pontjára, vagy akár egy másik dokumentumra, képre ugorhatunk anélkül, hogy annak a helyét mi előre tudtuk volna. Az ilyen elágazásokat *hyperlinkeknek* nevezzük. Ha például egy FTP szerverre szeretnénk a HTML oldalt olvasót ugratni, akkor azt a következő leírással adhatjuk meg:

Ha `ide` kattint, akkor hamarosan a *Veszprémi Egyetem* FTP szerverén találja magát.

Ez egy böngészővel megtekintve így fest:

Ha **ide** kattint, akkor hamarosan a *Veszprémi Egyetem* FTP szerverén találja magát.

Ha ezt a sort látjuk egy WEB-oldalon, akkor az aláhúzott szöveg általában azt jelenti, hogy ha egerünkkel oda kattintunk, akkor valami esemény fog történni. Vagy egy másik sorra ugrunk a lapon belül, vagy egy másik oldal fog betöltődni, vagy esetünkben egy anonymous FTP szerverre „visz” bennünket a böngésző.

Amint látjuk, a HTML nyelv nem bonyolult, de elég időigényes megírni így egy igényesen megszerkesztett oldalt. Erre fejlesztették ki a különböző szoftvergyártó cégek saját WEB-oldal készítő programjaikat, mint pl.: Ms. FrontPage, WebExpress, HotDog Pro, Netscape Navigator Gold, HTMLed stb, amelyekkel ezek a munkák lényegesen könnyebben elvégezhetőek. A nyelvet az idők során továbbfejlesztették, és mára próbálják szabványosítani, hogy a különböző Internetes böngészőprogramok azonos módon jelenítsék meg a HTML fájlban leírtakat. Jelenleg a HTML 2.0 verzió a legelterjedtebb, de vannak már HTML+, vagy más néven HTML 3.0 nyelven írt oldalak is szerte a hálózaton.

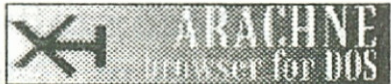
6.3 WEB böngészők

Az WEB technika népszerűsége sok szoftvergyártót arra készítetett, hogy különböző böngészőprogramot írjon, melyek segítségével a felhasználók kényelmesen, karosszékben ülve érhetik el az Internet kínálta összes szolgáltatást úgy, hogy minél kevesebb számítástechnikai ismeretet feltételezzen ezen programok használata. A piacon sok szoftver jelent meg. Ilyenek a Windows, X-Window, Macintosh rendszerek alatt futó *NCSA Mosaic*, *Comet*, *Netscape Navigator*, *InterNetwork*, *Miscrosoft Internet Explorer*, az Adobe és a Silicon Graphics által fejlesztett szoftverek, a Unix-os *Lynx* és a ma még egyedülálló DOS-os böngésző, az *Arachne*.

6.3.1 A DOSbarát Arachne

1997-re már a világ minden pontjáról elérhető a Világhálózat. De mi a helyzet az 1997-es számítógép-állománnyal? Minden számítógép-tulajdonosnál 166-os Intel Pentium dolgozik 32 Mb-ot RAM-mal és óriási háttértárral, drága videokártyával? Sajnos nem.

Vannak még jócskán 386/486-os, kisteljesítményű számítógépek a világon, amelyeken még a Windows 3.1 sem fut kielégítő sebességgel, nemhogy a Windows 95 vagy NT.

Ezekre az Internetes felhasználókra gondolt a cseh xChaos Software, amikor megírta DOS alatt futó böngészőjét, az Arachne-t. A program jelenleg az 1.1-es verzió- nál tart és a világon rengetegen tesztelik. Bár nem tökéletes, mégis figyelmet érdemel, hiszen szinte ez az egyetlen Dos alapú böngésző.

A program hardverigénye igen kicsi. Megelégszik egy 286-os számítógéppel, 450 Kb-ot szabad memóriával, szinte bármilyen videokártyával és 3 Mb-ot szabad merevlemez kapacitással. Telepítése rendkívül egyszerű, a csomagban található *setup.bat* állomány elindításával történik. Ha ezt megtettük, akkor itt meg kell adnunk a swap memória fajtáját és videokártyánk típusát, s a program máris elindul.

A program beszerezhető az alábbi címekről:

<http://www.naf.cz/arachne/english.html>

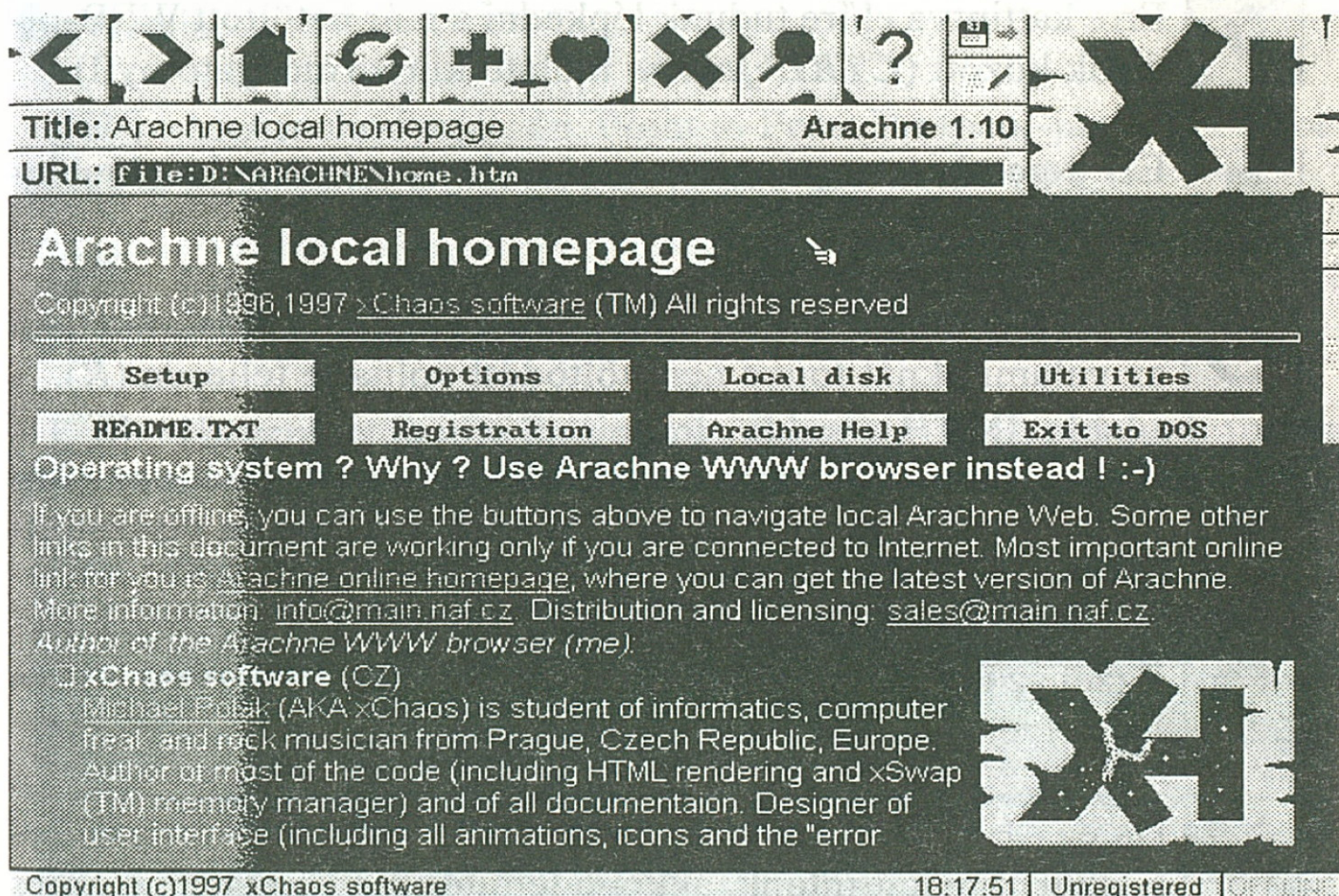
<http://warhawk.com/arachne>

<ftp.rhij.nl/arachne/>

<ftp.vse.cz/pub/msdos/Arachne>

<hotline.pvtnet.cz/pub/www/browser/arachne>

Ha sikerült beállítanunk mindent, akkor az Arachne egy nagyon tetszetős képernyővel jelentkezik:

A képernyő több részből áll. A legfelső sor vagy (ha F5-öt nyomva átváltunk a másik üzemmódra) a jobb szélső oszlop tartalmazza a böngészéshez szükséges ikonokat. Alatta a WEB-oldal címe látható. Ez alatt a sor alatt az aktuális oldal címe olvasható le, amely jelen esetben egy helyi meghajtón levő fájl. Ez alatt látható maga a WEB-

oldal, és a legalsó sorban egy ún. státuszsor látható, ami mutatja a hiperlinkek helyét, címét.

Először vegyük szemügyre a böngésző nagy ikonjait!

A legnagyobb ikonra kattintva az xChaos Software cég honlapján találjuk magunkat. Az ikonok kiválthatók bizonyos billentyűk lenyomásával, ezek zárójelben találhatóak.

Az első ikonra kattintva – a sorrendet jobbról balra tartva – visszaléphetünk az előzőleg betöltött HTML-oldalra (**CTRL+balra** mutató kurzormozgató nyíl).

Erre kattintva előre tudunk lépkedni a már betöltött WEB-oldalak között (**CTRL+jobbra** mutató kurzormozgató nyíl).

Ezt a gombot megnyomva az Arachne beállított kezdőoldalra ugorhatunk.

Ezzel a gombbal tudjuk újratölteni az aktuális oldalunkat, ha az valami oknál fogva nem töltődött volna le teljesen (**R**).

Erre az ikonra kattintva az aktuális oldalunk címét egy címlistára tudjuk felvenni, amelyről később könnyen visszatérhetjük (**A**).

Ezzel az ikonnal tudjuk a címlistát betölteni, amelyről előzőleg felvett címeket érhetünk el.

Ha egy HTML oldal, vagy valamilyen fájl töltődik le és erre az ikonra kattintunk, akkor a letöltés megszakad. Ha nincs folyamatos letöltés, akkor a programból való kilépésre szolgál (**ESC**).

Az aktuális oldalon keresést tudunk vele elindítani (**F7**).

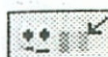
Az Arachne help képernyőjét tölti be merevlemezről (**F1**).

Ezzel az ikonnal tudunk fájlból HTML oldalakat betölteni (**F3**).

Erre az ikonra kattintva tudjuk az aktuális oldalunkat lementeni lemezre (**F2**).

Erre a gombra kattintva az oldalon látható képek betöltését engedélyezhetjük vagy tilthatjuk (**Ins**).

Ezzel a gombbal tudjuk törölni az Arachne cache könyvtárát, ahonnan a már korábban letöltött HTML oldalakat és azon levő képeket tárolja.

Az Arachne saját, ún. Point to Point Protocol-jának (PPP) beállítását indíthatjuk el, ha erre az ikonra kattintunk (**D**).

Erre a gombra kattintva az Arachne helyi merevlemezen lévő nyitóoldalára ugorhatunk (**F10**).

Ha erre az ikonra kattintunk, akkor a HTML oldalunk forráskódját (azaz a 94. oldalon említett nyers változatot) láthatjuk (**F6**).

```

URL: file:D:\ARACHNE\welcome.htm
<HTML>
<TITLE>Welcome to Arachne</TITLE>
<BODY BACKGROUND='PPP_BACK.GIF' TEXT=#FFFFFF BGCOLOR=BLACK>
<H3>Welcome to Arachne !</H3>
<FONT SIZE=-1>
Arachne is graphical WWW browser for DOS, which means that:
<LI>it can view hypertext documents with inlined images, writ
<LI>it can do TCP/IP connects to WWW servers using HTTP proto
<LI>it doesn't require any Windows, OS/2 or Unix to run
<BR>
But that's not the end ! Arachne can also:
<LI>edit local HTML pages
<LI>send and recieve Internet e-mails
<LI>call any DOS application as external plug-in

```


 Ha erre az ikonra kattintunk, akkor nem csak láthatjuk a HTML dokumentum forráskódját, hanem szerkeszthetjük is. A mentés csak helyi lemezre lehetséges (F4).

```

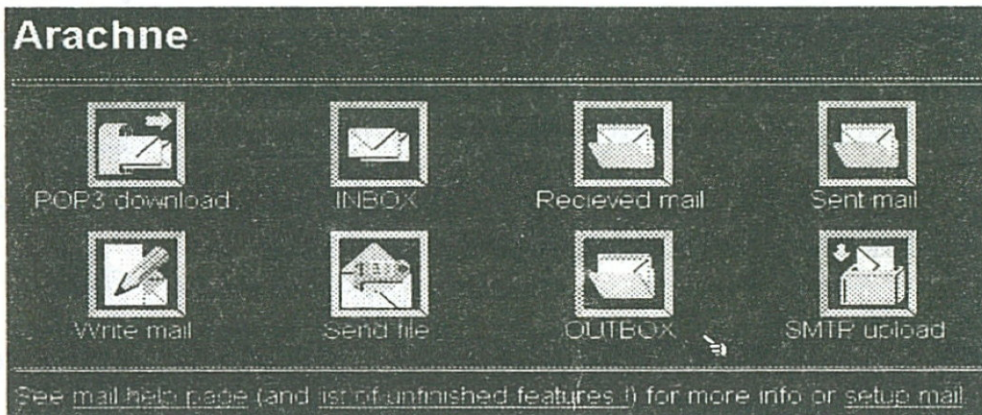
<INPUT TYPE=SUBMIT VALUE='Cancel'>
</FORM>
<TD>
<FORM ACTION='file:editor.htm'>
<INPUT TYPE=SUBMIT VALUE='Help'>
</FORM>
<TD>
<FONT COLOR=#888888 WHITE SIZE=-1>

```

Save & view Cancel Help

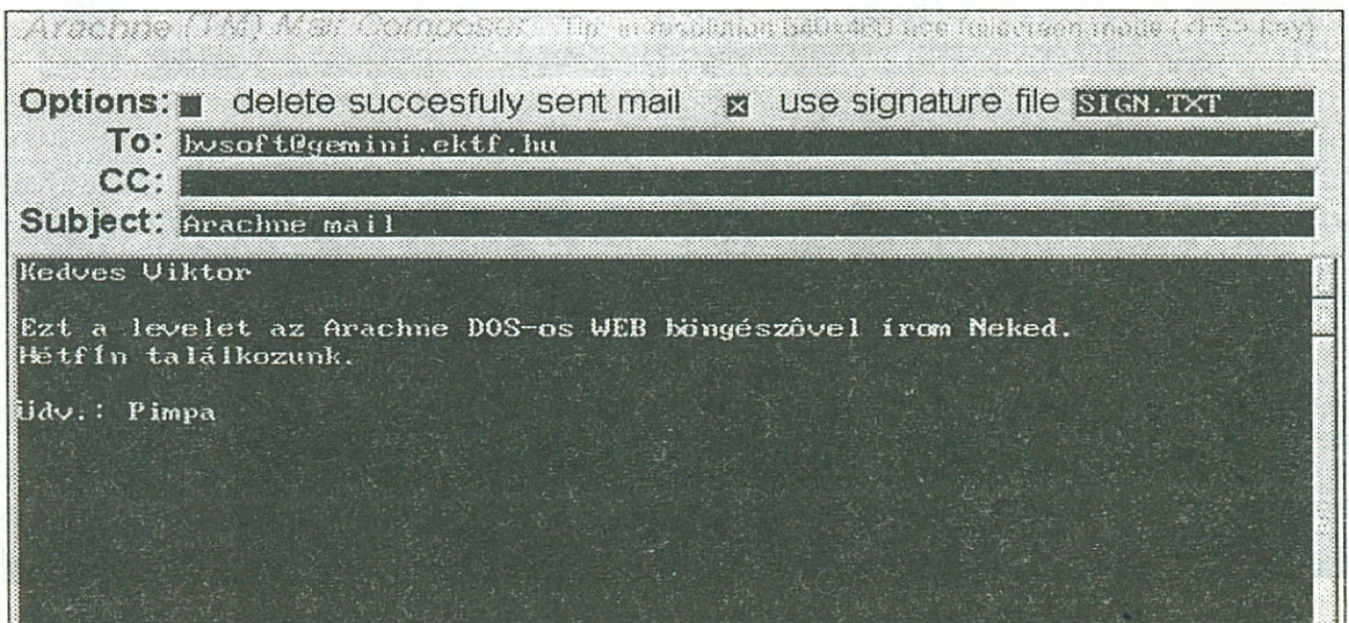
 Ezzel a gombbal tudjuk az ikonsort fentről jobbra, vagy jobbról fentre áthelyezni (F5).

 Erre kattintva az Arachne levelező kliensét indíthatjuk el. (M)

Ha a *Write Mail*-re kattintunk, akkor tudunk levelet küldeni. A *Send File*-al fájlokat is el tudunk küldeni.

A „*To:*” mezőbe a címzett e-mail címe kerül. A „*CC:*” mezőbe azoknak az e-mail címe, akiknek szeretnénk a levélből másolatot küldeni. A „*Subject:*” mezőbe pedig a levél tárgya néhány sorban.

Ha fájlt szeretnénk küldeni, akkor a címzésnél az előzőek szerint járunk el!

Be kell még állítanunk a fájlok kódolásának fajtáját úgy, hogy az előttük álló kis négyzetbe az egérrel egy jelölést teszünk. Ha ezzel is készen vagyunk, akkor a *1st file*, *2nd file* stb. sorokba írjuk be a fájl(ok) nevét, amelye(ke)t el szeretnénk küldeni a címzettnek!

Ha ezzel is készen vagyunk, akkor a *Send file NOW!* gombot lenyomva elindíthatjuk a fájlok küldését.

Arachne Electronic Pony Express (TM)

Select file transfer encoding: (depends on target system)

- UUENCODE (for Arachne, DOS PMail, NetTamer, DOS & Unix users ...)
- MIME (BASE64) (for Arachne, Netscape, MS Exchange, Eudora, Pine ...)
- BINHEX (for Macintosh users) Note: Not yet implemented, sorry

To:

CC:

Subject:

1st file: (local filename)

2nd file: (optional)

3rd file: (optional)

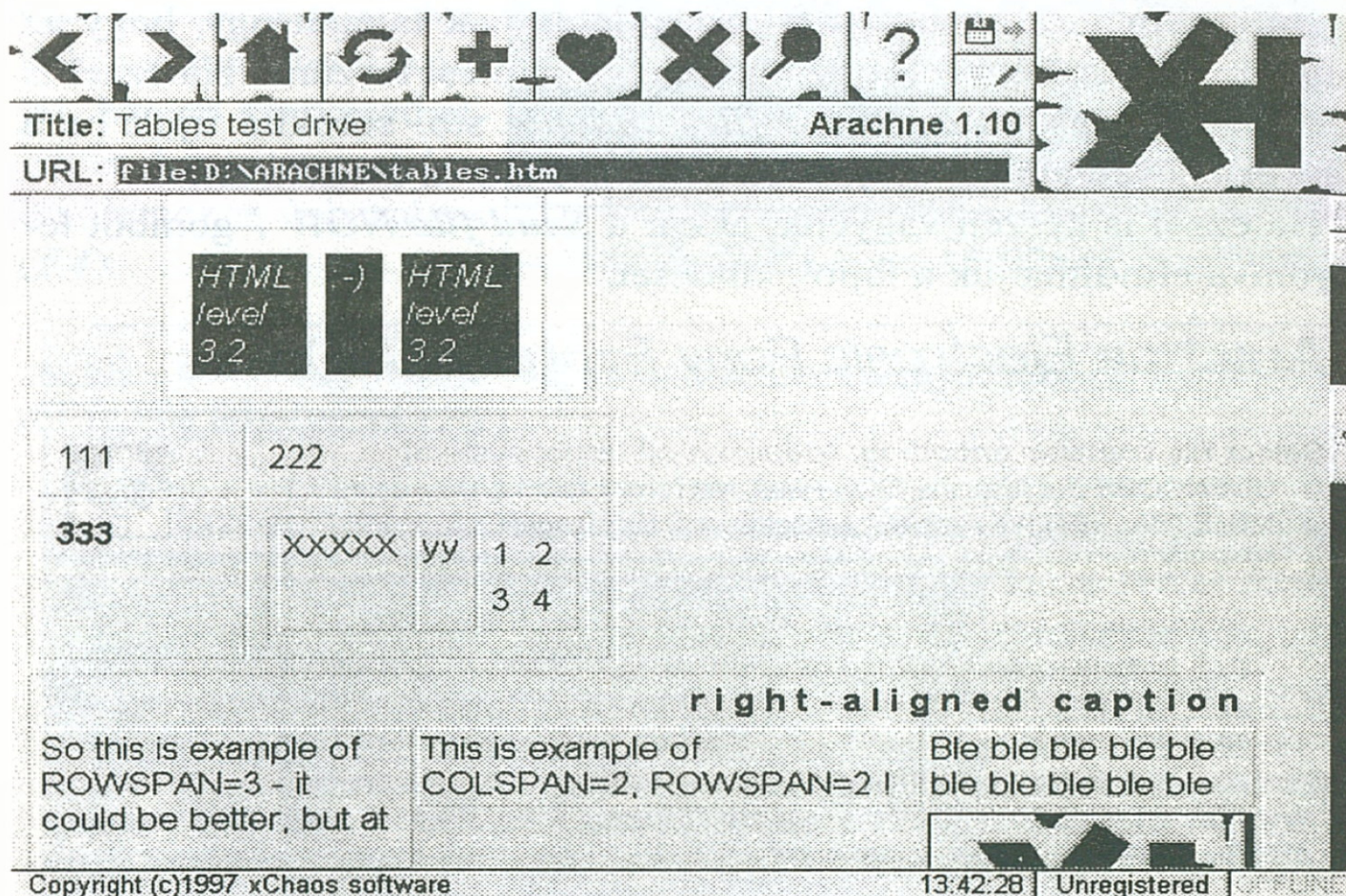
4th file: (optional)

Delete sent mail (not file)

Az Arachne számos kényelmi szolgáltatása miatt méltó ellenfele manapság nagyon népszerű (Windows platform alatt futó) vetélytársainak: Netscape Navigator, Microsoft Internet Explorer, Netscape Communicator, hiszen ezekbe is integráltak a levelezésen kívül egy külső FTP-, Gopher-, Telnet klienst és még sok egyebet. Képes MPEG videófájlok és WAV, AU, VOC, SND, IIF digitális hangfájlok lejátszására is. GIF, JPG, BMP és PNG képfájlok megjelenítésére is alkalmas.

Az Arachne ellen nem sok minden szól. Igaz, néha gondja van a videokártya-beállítással, nem kezel 256 színnél többet, a Windows 95-alatt sokszor „kifagy” (amit végül is nem tekinthetünk hibájának, hiszen kifejezetten DOS alá íródott), és sajnos a több frame-ből álló HTML oldalakat sem kezeli igazán jól. A programfejlesztők ezen hibák kiküszöbölését ígérik a következő verzió megjelenésére.

Az Arachne nagy erőssége a táblázatok kezelése. Még sok vetélytársa sem képes ilyen megjelenítésre, amelyet az alábbi kép is igazol.

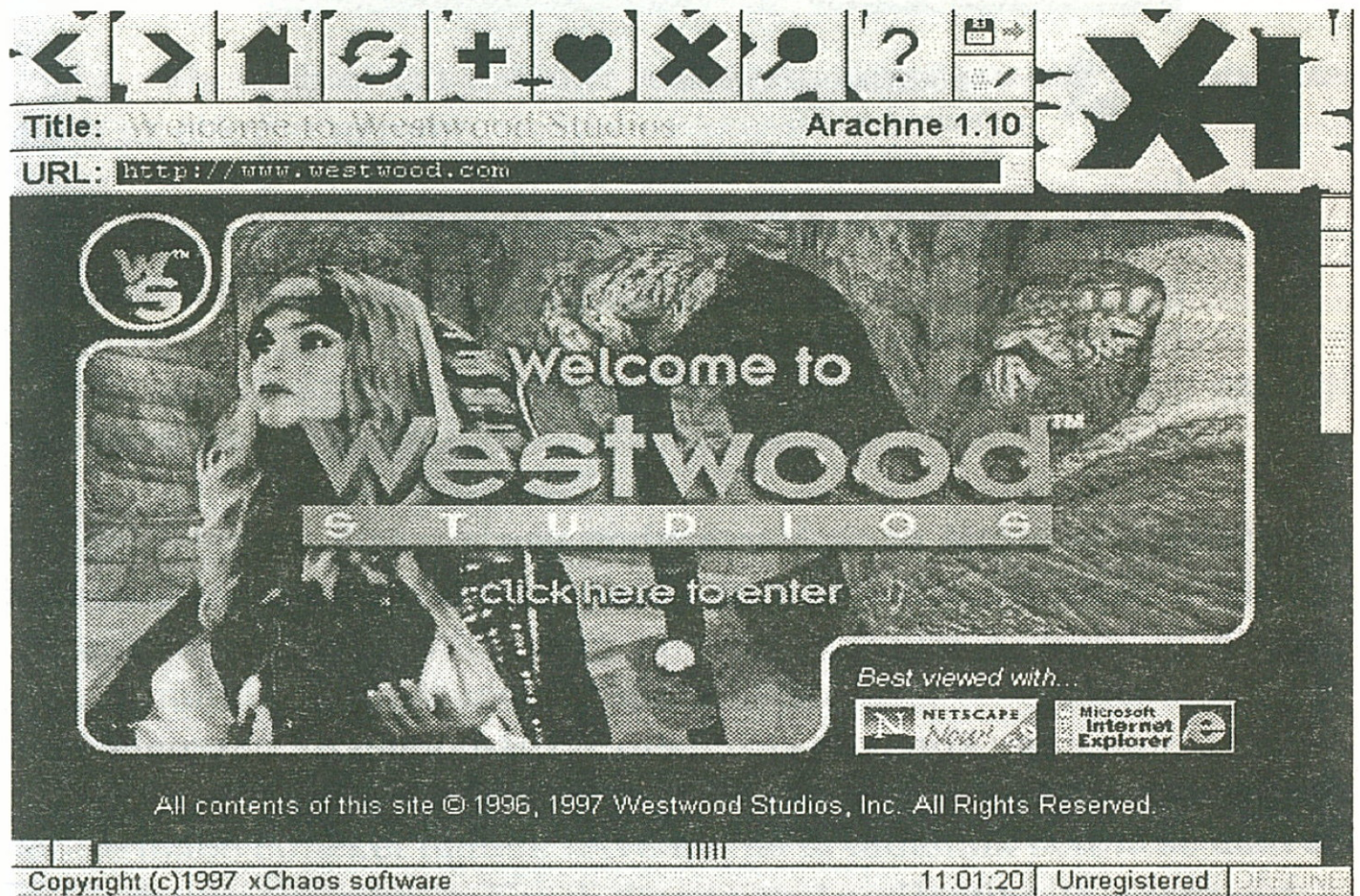
A fenti kép egy olyan HTML állományt mutat, amelyet az Arachne programcsomaghoz a szerzők mellékelnek. Ha ezt megpróbáljuk a Netscape Navigator 3.0-val betölteni, sajnos azt kell észrevennünk, hogy ezzel a táblázattal a Navigator nem boldogul.

Összegezve: az Arachne egy nagyon jól megtervezett, szolgáltatásokban gazdag WEB-böngésző, melynek kipróbálását ajánlom mindenkinek, még azoknak is, akik nem tudnak elszakadni a Windows-os környezettől. Mivel nem igényel egy „erőművet” az asztalunkon, ezért kisebb kapacitású géppel rendelkezők is nyugodtan tesztelgethetik.

Igaz, hogy a jelenlegi verzió még nem tud az 1024x768 (256 szín)-nél jobb üzemmódban futni, és nem kezeli jól a több ablakból álló oldalakat, de így is jó szolgálatot tehet számunkra. Jól jöhet olyankor, ha pl. gyorsan akarunk levelet küldeni valakinek, vagy egy fájl szel-

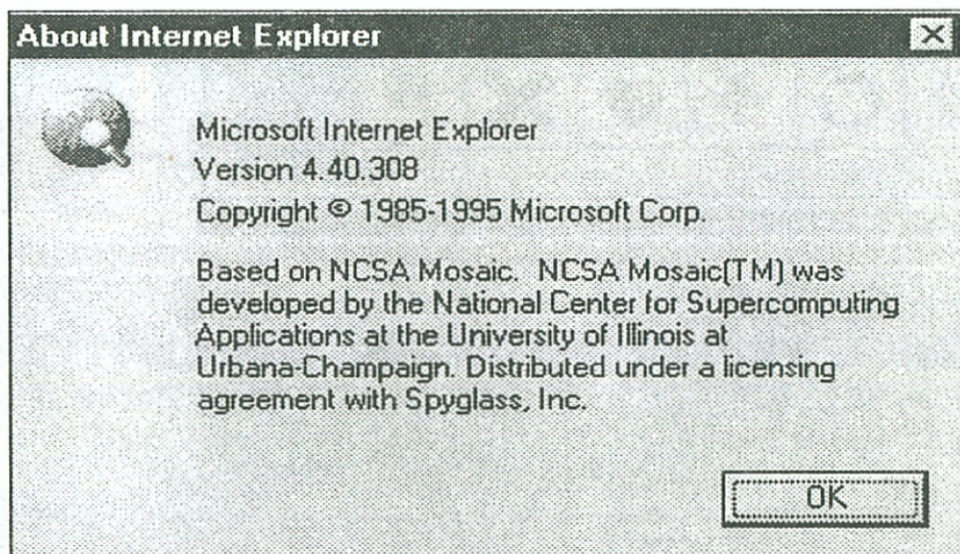
retnénk valahonnan letölteni anélkül, hogy a Windows-t el kelljen indítanunk.

Befejezésül álljon itt egy kép, mely azt mutatja, hogy 640x480-as felbontás mellett 256 színnel is szép képet kapunk az Arachne-vel, pl. a Westwood Studios honlapjáról.

6.3.2 Microsoft Internet Explorer

A Windows 95 megjelenésével egy időre tehető a Microsoft Internet Explorer elterjedése a piacon. A Win95 telepítések felinstallálható szoftver az NCSA Mosaic-on alapszik, ami már egy régebben megjelent WEB-böngészőszoftver.

Az Explorer a mai napig versenyben van a másik elterjedt böngészővel, a Netscape Navigatorral, amelyről a következő részben lesz szó.

Az Explorer egy könnyen kezelhető WEB-böngésző, használatának elsajátítása nagyon egyszerű.

A program elindításához kattintsunk ikonjára, vagy válasszuk ki a *Start* menüből!

Ha a program elindult, akkor egy tetszetős, egyszerű képernyővel jelentkeznek be. A képernyőn egy menüsört, egy ikonsort, egy címsort (amelyben az aktuális oldalunk címe található) és egy, a HTML oldal megjelenítésére hivatott ablakot látunk.

A menüpontokról csak néhány szót szólnék, mivel szinte minden egyes menüpontnak megfelel az alatta lévő sorban egy ikon.

Bővebben szólnék az ikonsor elemeiről, hiszen az Interneten folytatott böngészéseink során úgyszintén ezeket használjuk legtöbbször.

Az Explorer navigációs és fájlkezelő ikonjai a következők:

 Erre az ikonra kattintva tudunk az Explorerbe fájlból HTML oldalakat megjelenítésre betölteni.

 Erre kattintva az Explorerben beállított ún. Home Page-re (honlapra) ugorhatunk.

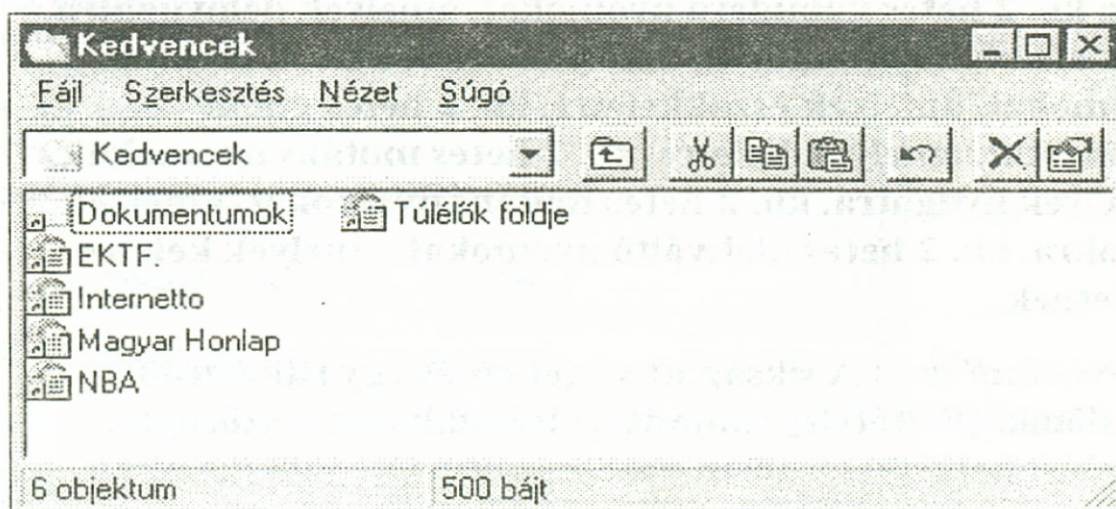
 Ha több oldalt néztünk már meg, akkor ezzel a gombbal tudunk az előzőre ugrani.

 Több oldal megtekintésekor ezzel a gombbal tudunk az oldalak között előre lapozni.

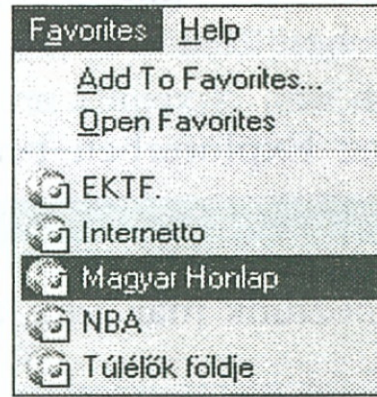
 Erre kattintva tudjuk az aktuális oldal betöltését, vagy egy fájl letöltését megszakítani.

 Ha erre a gombra kattintunk, akkor az aktuális oldalt tudjuk újra letölteni, ha az valami oknál fogva nem jött volna le. Erről úgy tudunk megbizonyosodni, hogy pl. nem látszanak az oldalon lévő képek, a mondatok nincsenek befejezve stb.

 A programban létezik egy *Kedvenceknek* nevezett címlista, amire újabb címeket tudunk felvenni, ha új oldalunk betöltése után erre az ikonra kattintunk.

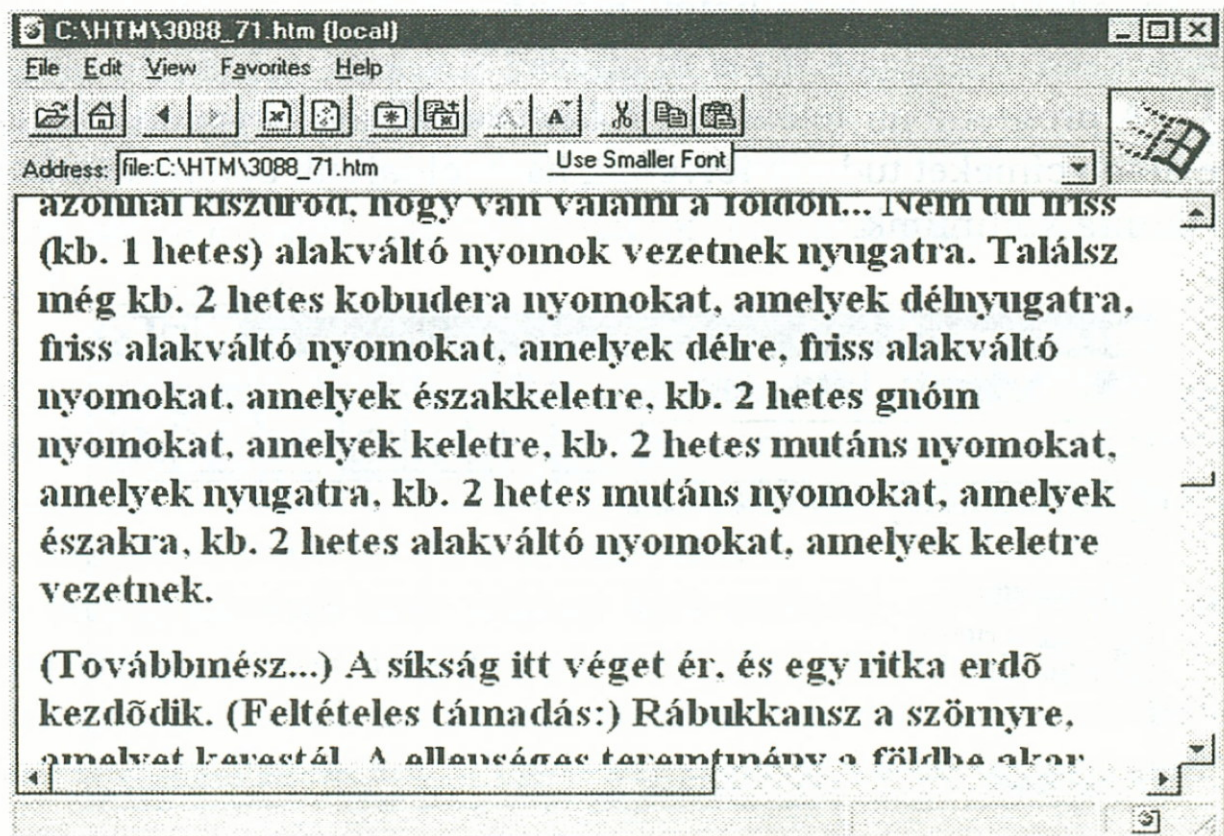
 Itt az előbb említett címlistáról tudunk kiválasztani egy nekünk tetsző WEB-oldalcímet. A menübeli megfelelője:

Ha a felsorolt listából kiválasztunk egy címet és arra kattintunk, akkor már tölti is nekünk az Explorer a címen található HTML oldalt.

 A betöltött WEB-oldalon lévő szöveg karaktereinek a méretét tudjuk ezzel az ikonnal növelni.

 A betöltött WEB-oldalon lévő szöveg karaktereinek a méretét tudjuk ezzel az ikonnal csökkenteni.

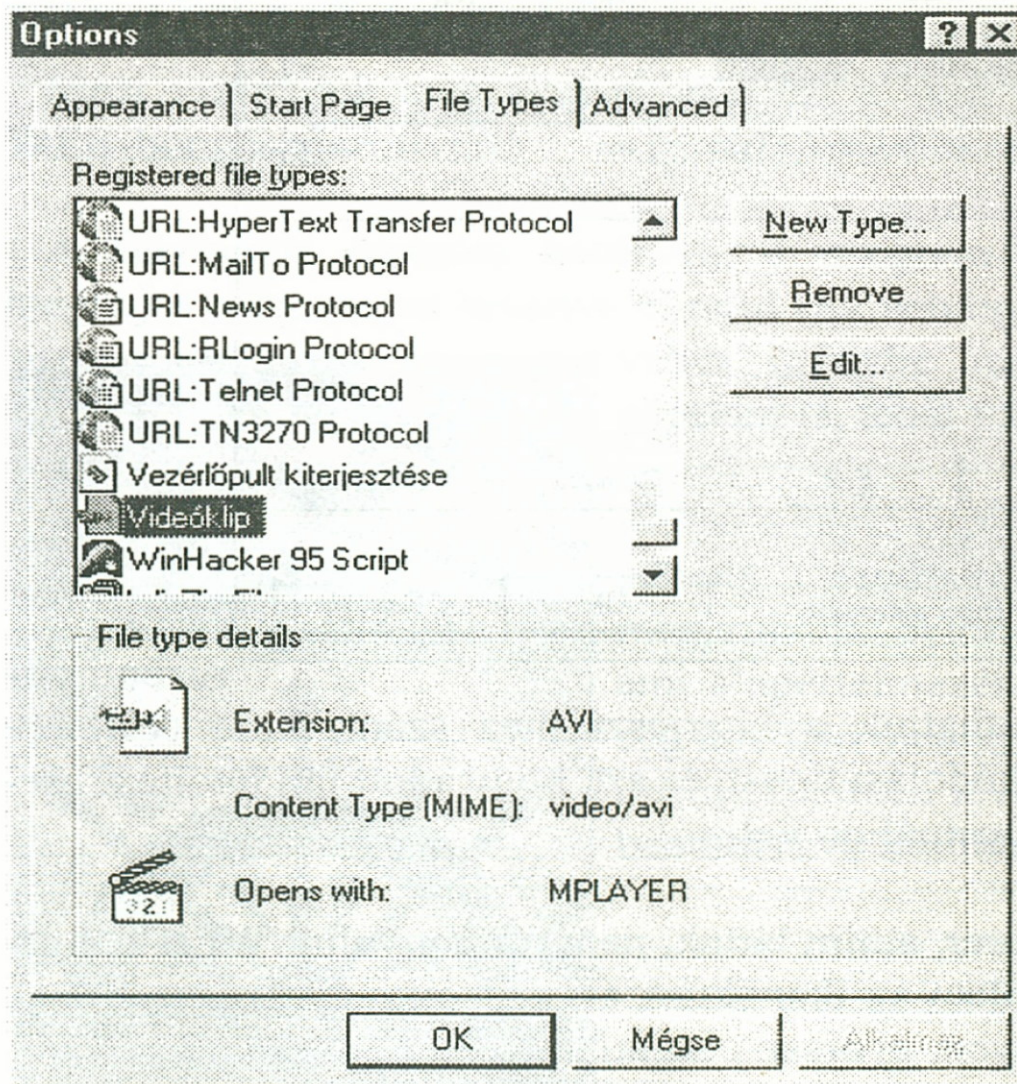

A betöltött oldalon ezzel az ikonnal lehet az egérrel (vagy a **SHIFT**+kurzormozgató nyilakkal) kijelölt szöveget a vágólapra kivágni. (Csak szerkeszthető oldal esetén működik.)

A betöltött oldalon ezzel az ikonnal lehet az egérrel (vagy a **SHIFT**+kurzormozgató nyilakkal) kijelölt szöveget a vágólapra másolni.

A betöltött oldalra, a kurzor pozíciójába a vágólap tartalmát tudjuk ezzel az ikonnal bemásolni. (Csak szerkeszthető oldal esetében működik.)

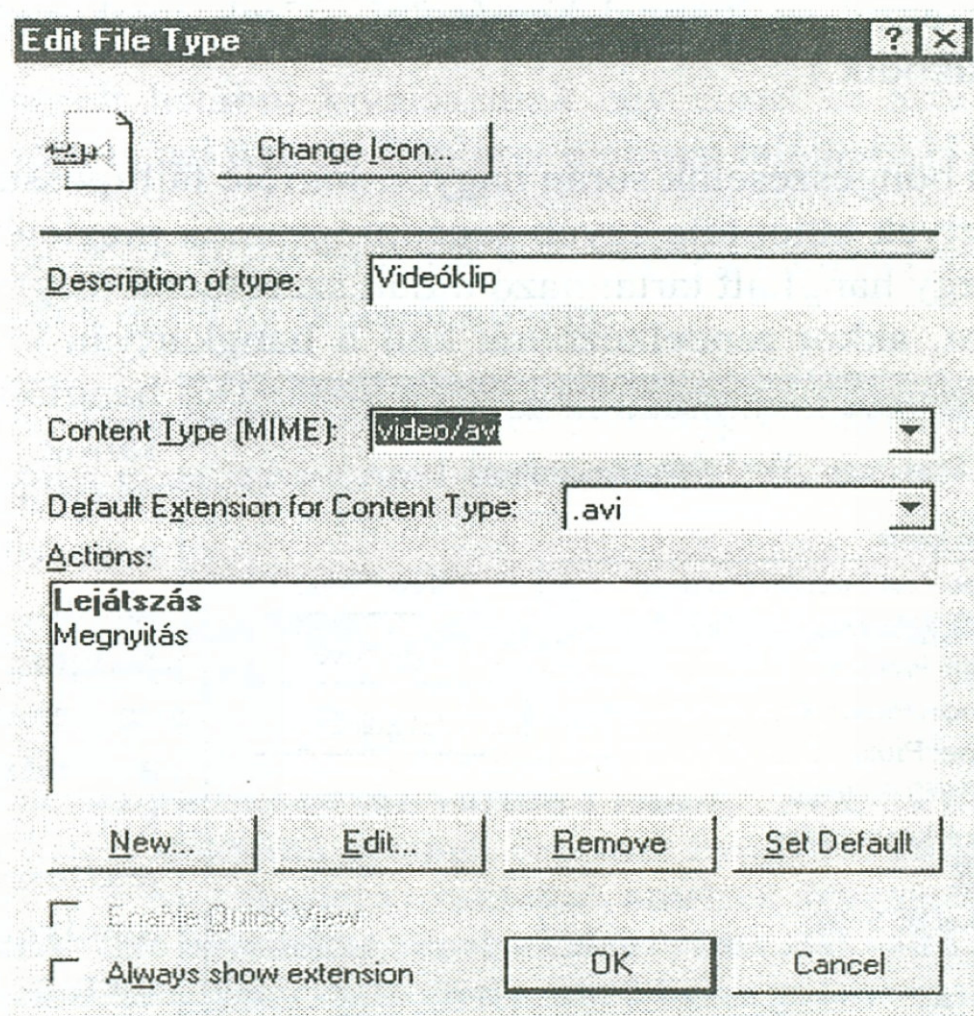
Internetes böngészéseink során nagyon sokféle fájlípussal találkozhatunk, amelyek különféle egyéb segédprogramok meglétét igénylik. Például ha egy hangfájlt tartalmazó oldalt szeretnénk megtekinteni és meghallgatni, akkor rendelkezünk kell a hangkártyán kívül egy, a

hangfájl lejátszásához szükséges programmal. Ezeket a különféle lejátszó, meghajtó programokat hozzá lehet rendelni a böngészőben különféle kiterjesztésekhez, amelyeket az *Edit* menü *Options...* menüjében adhatunk meg.

Ha az előző ablakban a *New Type* gombra kattintunk, akkor egy új fájlípushoz

rendelhetünk hozzá meghajtó, lejátszó, listázó stb. programot. Ha a **Remove** gombot választjuk, akkor az éppen kiválasztott fájlkiterjesztés-hozzárendelést tudjuk vele kitörölni. Ha pl. a képen látható esetben ezt a gombot megnyomnánk, akkor egy videofájl letöltése után nem történne semmi. Ha nem törölnénk, akkor a letöltés után a fájl típushoz rendelt lejátszó elindulna és lejátszaná a letöltött videofájlt. Ha az **Edit** gombra kattintunk, akkor az aktuális fájlkiterjesztés-hozzárendelést tudjuk megváltoztatni.

A fenti ablakban megváltoztathatjuk a kiterjesztéshez szánt ikont (**Change Icon**), a nevet, a dekódolási típust, és azt, hogy adott fájl letöltése esetén az Explorer mit csináljon vele.

Az Internet Explorer, amint láttuk, nem túl bonyolult WEB-böngészőprogram, használata az ikonoknak és a magyar nyelvű verzióknak köszönhetően könnyen, gyorsan elsajátítható.

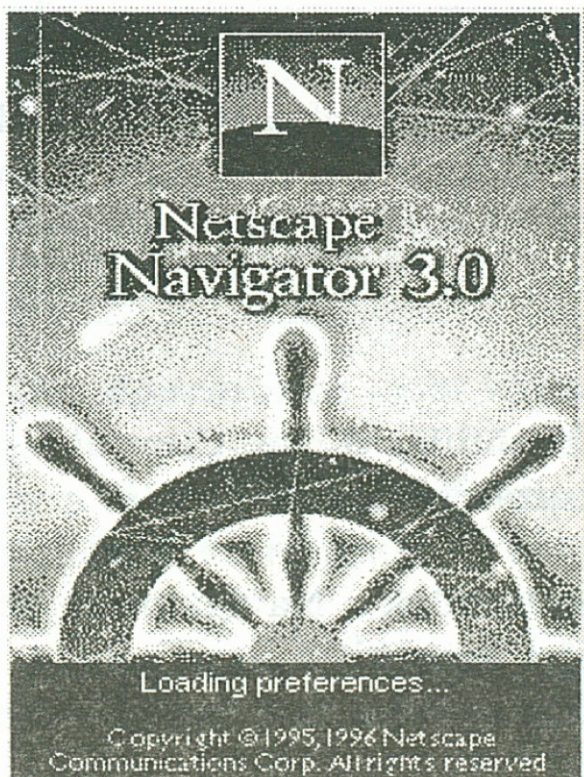
6.3.3 Netscape Navigator

A Netscape Navigator ma a világon az egyik legnépszerűbb WEB-böngészőprogram. A New York Times 1995-ös felmérése szerint a felhasználók 77%-a ezt a böngészőt használja Internetes szörfözései során. Amerikában csak az InterNetwork program előzi meg a Navigatorot a népszerűségi listán. Fontos szempont, hogy egy program milyen környezetben fut. A Navigatorot a programfejlesztők elkészítették a Windows, X-Window és Macintosh felhasználók számára egyaránt, népszerűségét talán éppen ennek köszönheti.

A Netscape Navigatornak létezik Windows 3.1-es és Windows 95/NT-s változata is. A fejlesztők elkészítettek egy olyan változatot is (Netscape Navigator Gold), amellyel HTML oldalakat mi magunk is szerkeszthetünk. A szerkesztés lehet szöveges (lásd Arachne) és lehet olyan formájú is, ahogy a HTML dokumentum letöltéskor kinéz.

Most vizsgáljuk meg alaposabban ezt a nem véletlenül népszerű WEB-böngészőszoftvert!

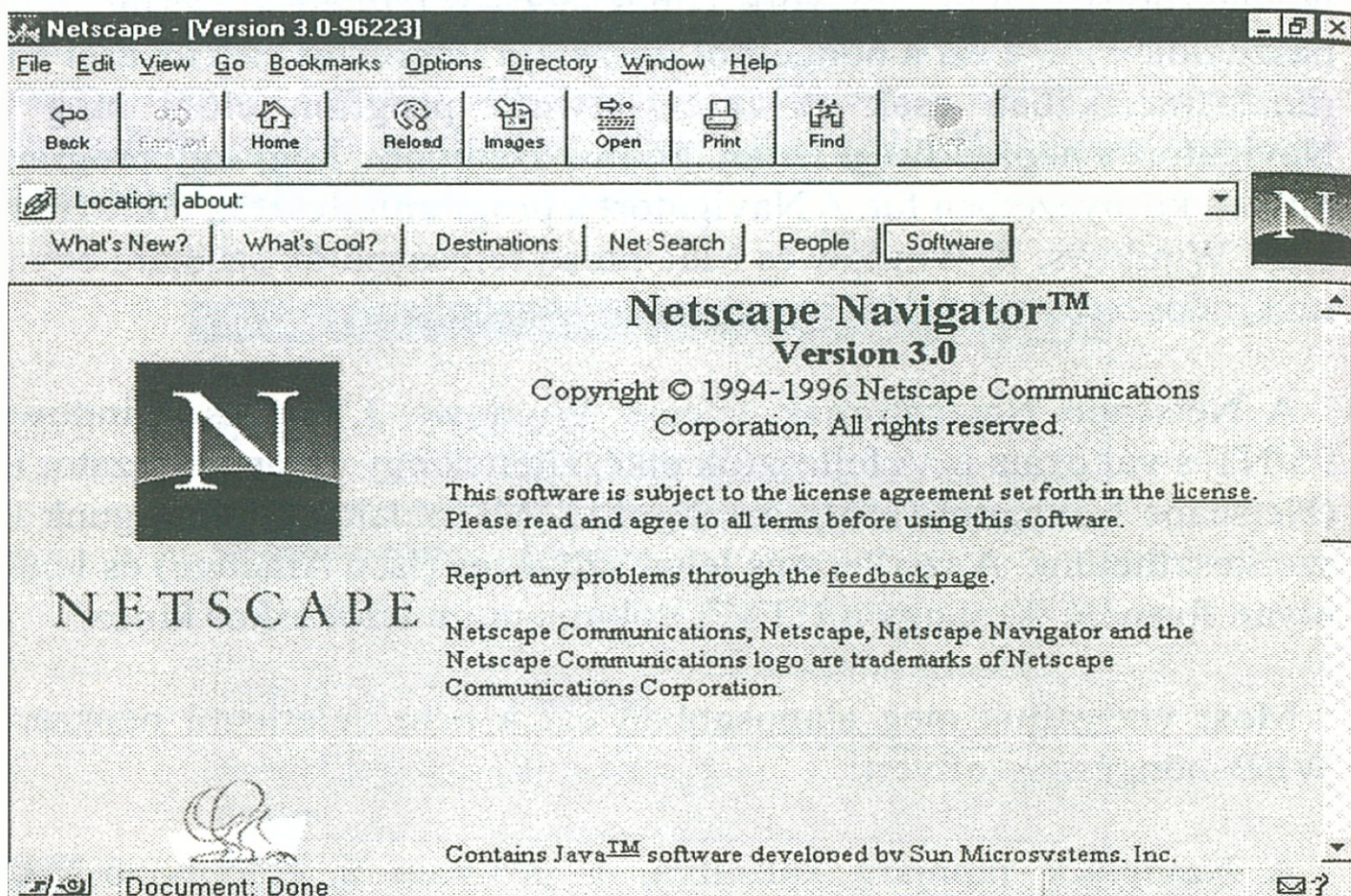
A Navigator ikonjára kattintva, a program a különböző meghajtó programjait betöltve elindul (Ez néhány másodpercet

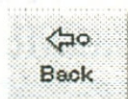
vehet igénybe még a leggyorsabb gépeken is, tehát várjunk türelmesen!).

Ha ezt a képet látjuk, akkor a Navigator néhány másodperc múlva elindul és megpróbálja betölteni a nyitó oldalt, ami alapértelmezés szerint a Netscape cég üdvözlő oldala, de lehet az általunk beállított címen lévő oldal is. (Ennek a beállításáról később lesz szó.)

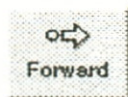
Ha a Navigator mindent betöltött, akkor az alábbi képernyővel jelentkeznek be.

Egy menüsört, két ikonsort és egy címsort láthatunk a HTML oldalt megjelenítő ablak felett. Vizsgáljuk meg először a menü alatti ikonsort!

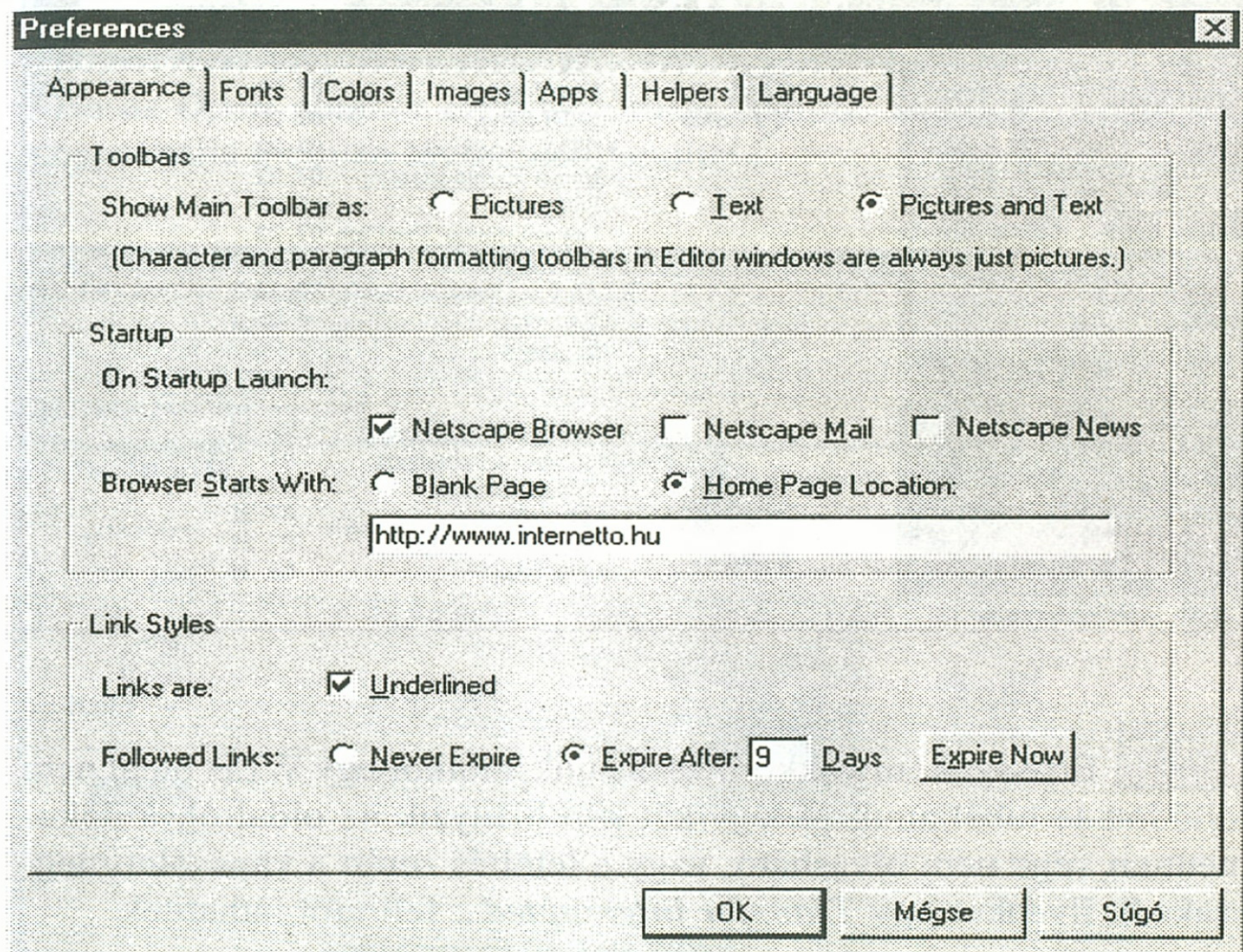
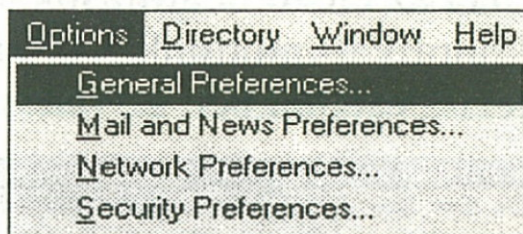
Ha már több WEB-oldalt is betöltöttünk a Navigatorral, akkor ezzel az ikonnal tudunk közöttük visszafelé lapozni.

Ha már több WEB-oldalt is betöltöttünk a Navigatorral, akkor ezzel az ikonnal tudunk közöttük előre lapozni.

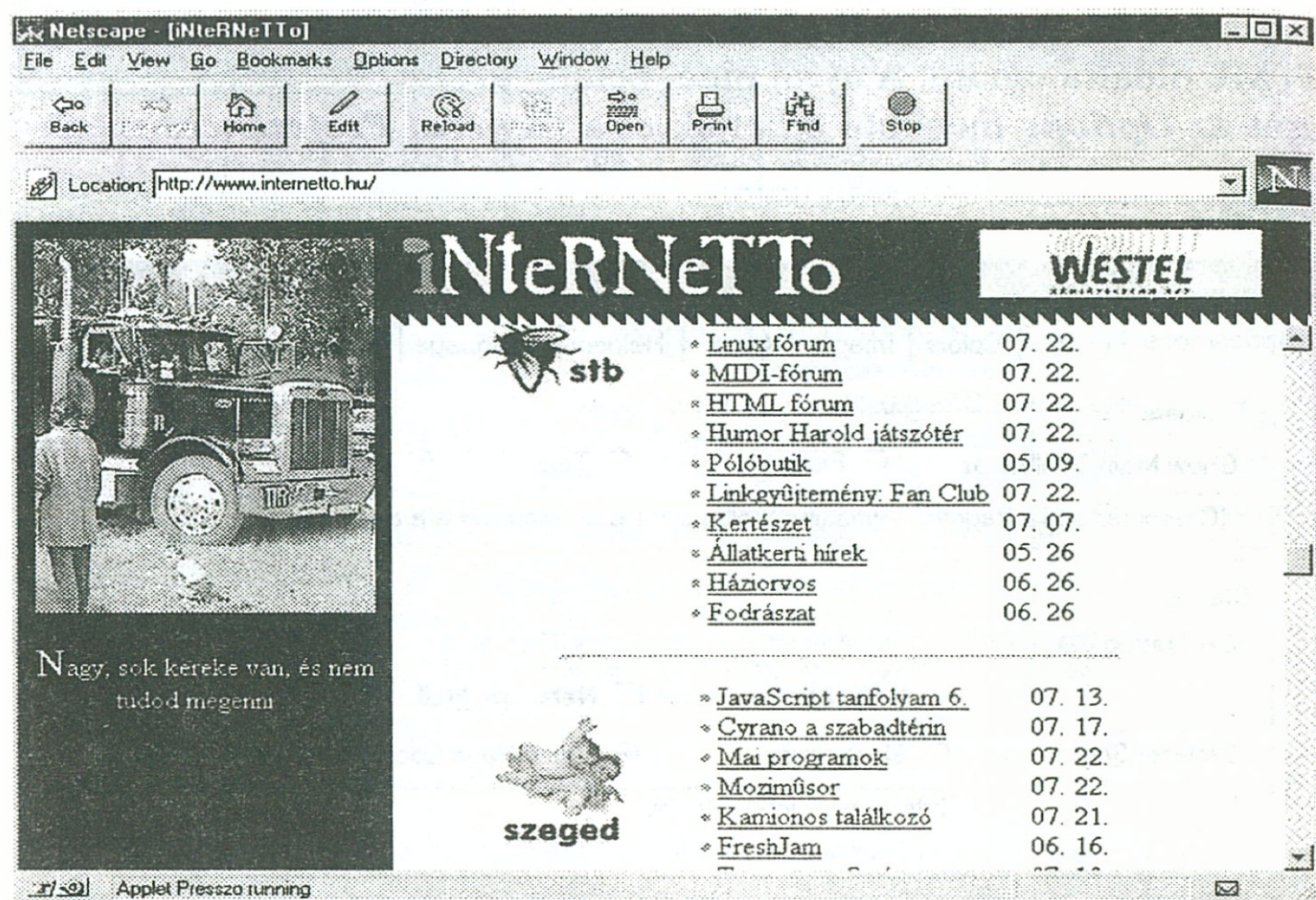
Erre az ikonra kattintva tudunk az alapértelmezésként, vagy az általunk beállított HTML oldalra ugrani. A nyitó oldal beállítását az *Options* menüből érhetjük el a *General Preferences* menüben.

Az *Appearance* lapot választva a *Browser Starts With* pontból válasszuk a *Home Page Location*-t és az alatta levő sorba gépeljük be azt a WWW címet (pl. <http://www.internetto.hu>), amelyről minden indításkor szeretnénk, ha betöltődne nyitóoldalunk!

Ezen a lapon állíthatjuk még be azt is, hogy a hiperlinkek alá legyenek-e húzva. Ezt a *Links are Underlined* kapcsolóval tehetjük meg.

Ha az előző beállításokat megtettük (**Ok**), és a kis házikót ábrázoló ikonra kattintottunk, akkor a már beállított nyitóoldal fog bejelentkezni, esetünkben az *Internetto*.

Erre az ikonra akkor kattintsunk, amikor egy WEB oldal nem töltődött le hibátlanul, pl. egy-két kép hiányzik az oldalról, a dokumentum vége nem olvasható, vagy a letöltés során a kapcsolat megszakadt. Ilyenkor egy *Transfer interrupted...* feliratot láthatunk.

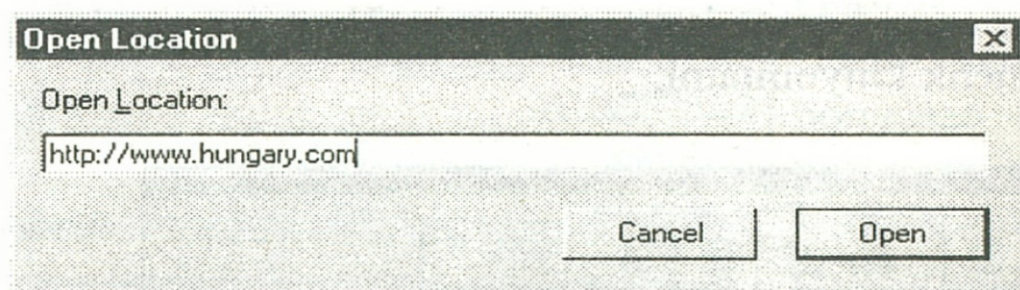

Ha erre a gombra kattintunk, akkor a HTML oldalon látható képek betöltését engedélyezhetjük vagy tilthatjuk.

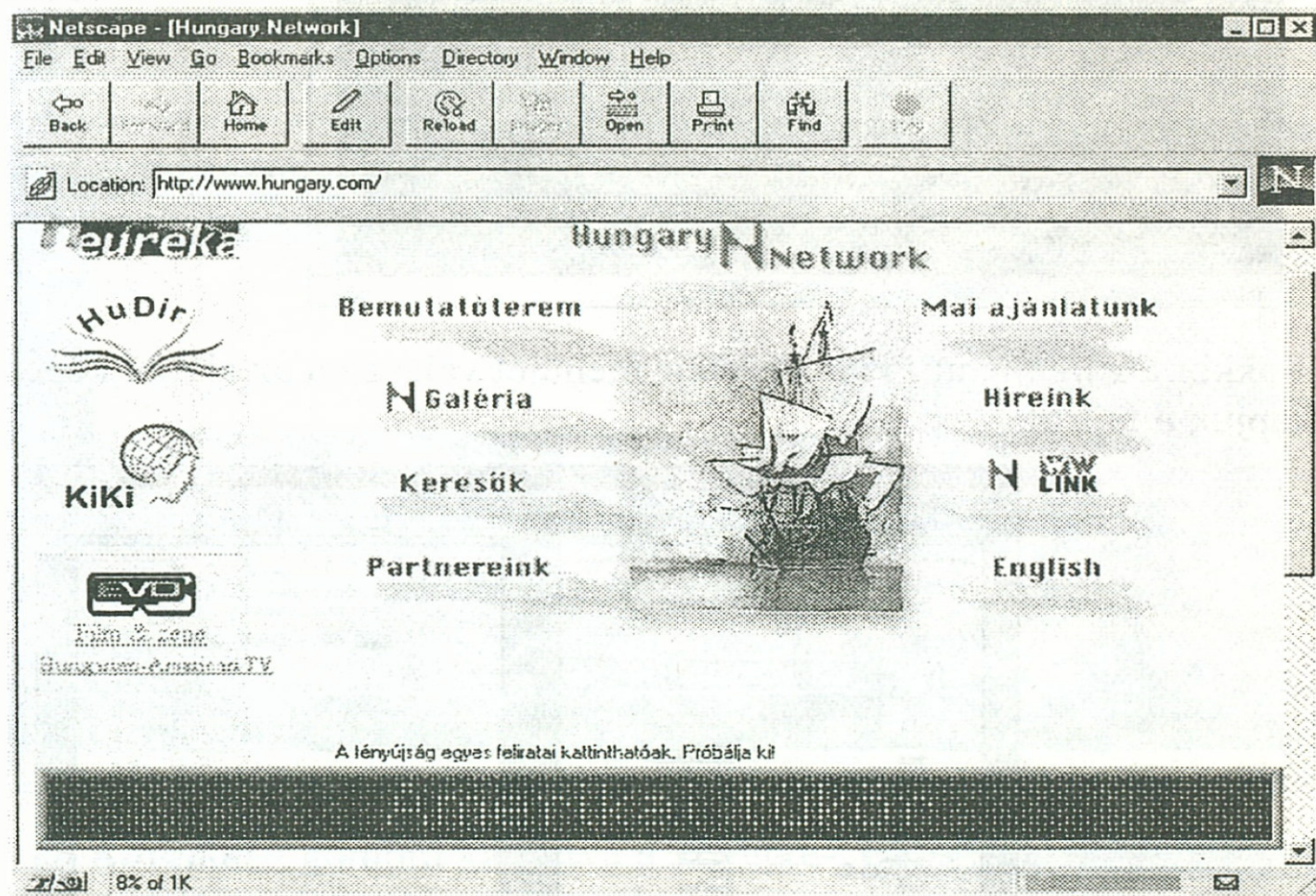

Erre a gombra kattintva tudunk egy WWW-címet, vagy egy fájlnevet adni a böngésző számára, amit majd betölt nekünk az ablakba. Ugyanezt a hatást érzük el, ha a *File* menü *Open location* menüjét választjuk.

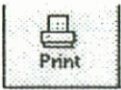
Ha ez előző ikont vagy menüt választjuk, akkor egy ablakot kapunk, melynek üres sorába gépeljük be a WWW-címet, amelyen lévő WEB-oldalt szeretnénk látni.

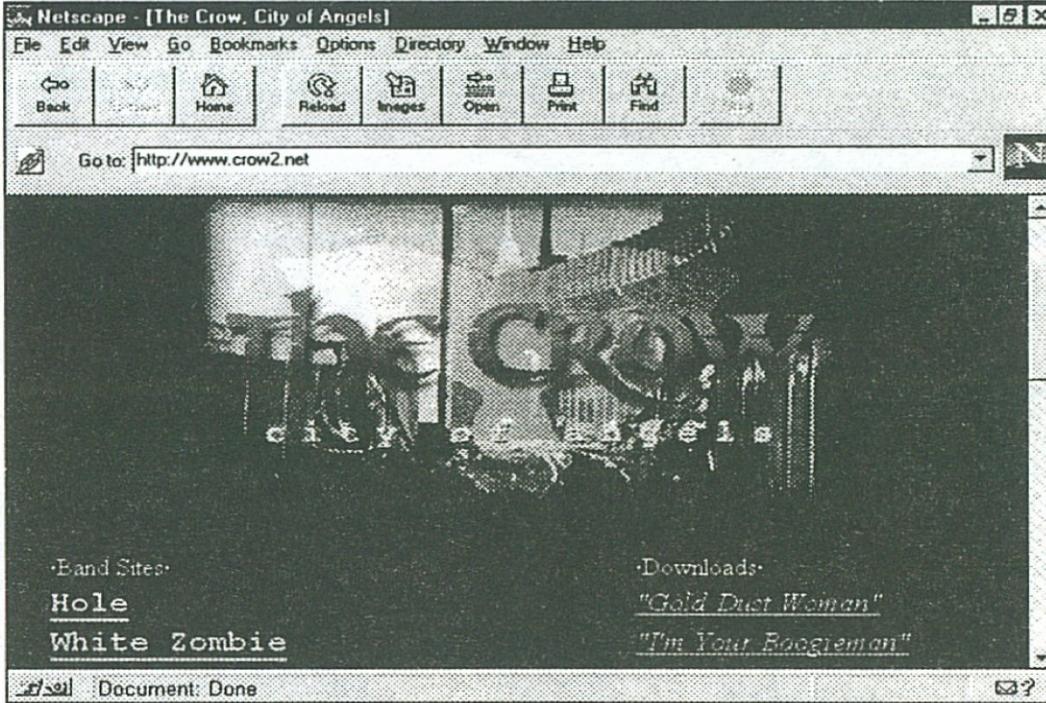
Ha az *Open* gombot ezek után megnyomjuk, akkor a böngészőnk megpróbálja a címen lévő oldalt betölteni.

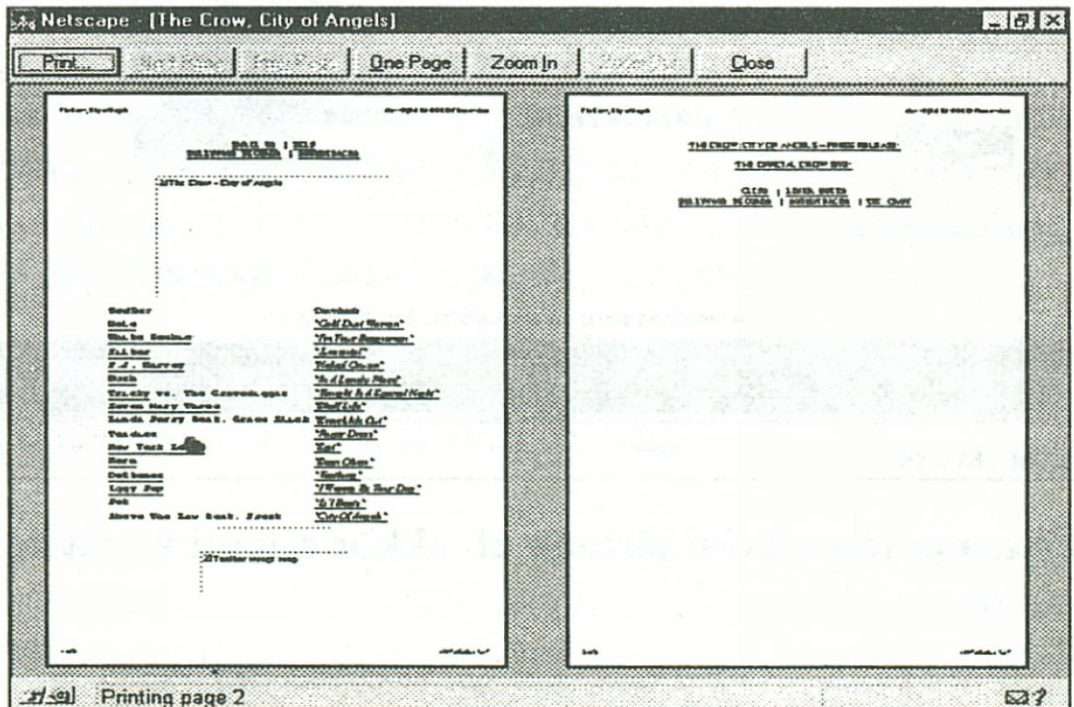
Ha a példa szerint jártunk el, akkor a fenti képet kell látnunk.

Erre az ikonra kattintva tudjuk az aktuális oldalunkat kinyomtatni. A nyomtatás megkezdése előtt célszerű egy előnézetet kérni, hogy ne érjen bennünket meglepetés. Ha például a következő oldalt szeretnénk kinyomtatni,

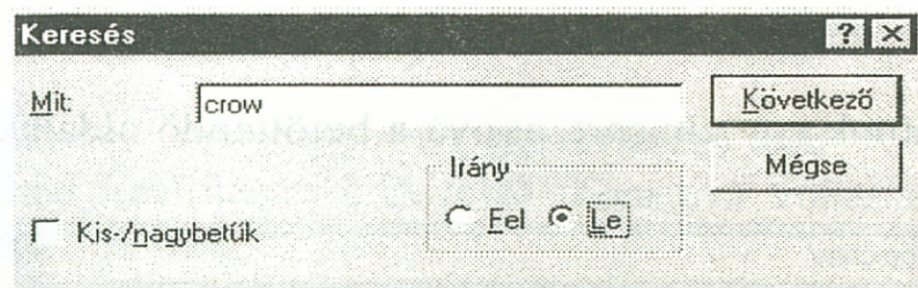

akkor a **File** menü **Print Preview** menüjét választva az alábbi képet kapjuk a fájlról.

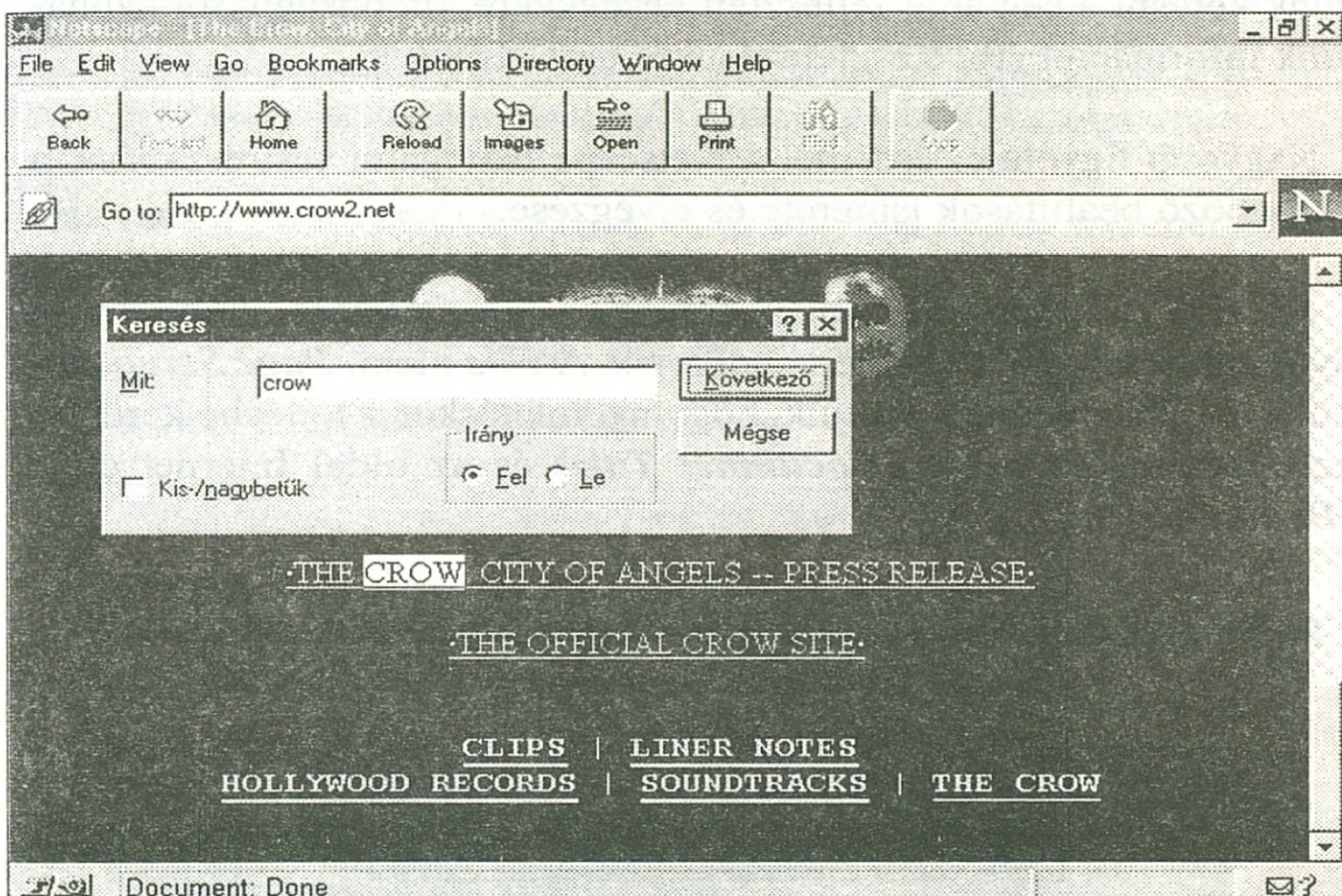

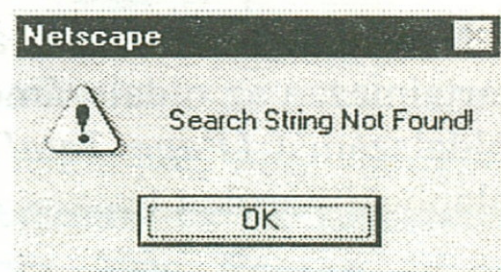
Erre az ikonra kattintva tudunk az aktuális oldalunkon szavakra, mondatokra keresést indítani. Ha az előző oldalon megadjuk a

keresés ablakban a „crow” szót, akkor a böngésző az *Irány*-nak megfelelően elkezdti ezt keresni az oldalon. Ha talál, akkor azt kiemeléssel jelzi (első találat a *Keresés* ablak alatt).

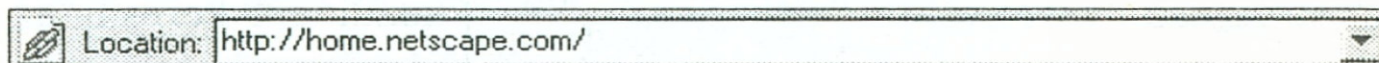
A *Következő* gombra kattintva a következő megtalált szóra ugrik (ha van ilyen), vagy pedig egy üzenetet küld: *Search String Not Found*, azaz nem talál már a keresésnél megadott sztringet a szövegben.

Ezt a gombot lenyomva tudjuk az oldalak letöltését megállítani. Erre akkor lehet szükség, ha már nem győzzük kivárni egy oldal letöltődését a megadott címről.

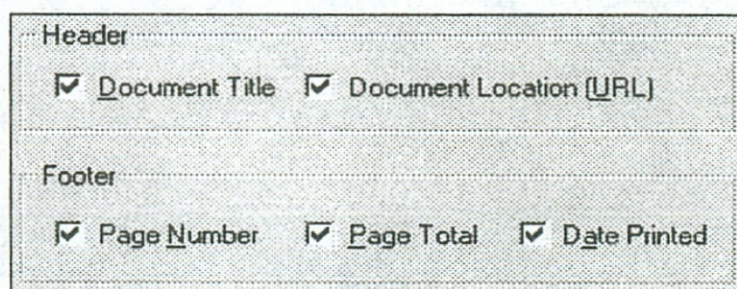
Az ikonsor alatt láthatunk egy címsort, ahová a betöltendő oldalak címét kell beírni.

A címsor alatt lévő ikonsor ún. könyvtárkezelő gomboknak nevezük. A Netscape saját oldalain használatos gombok, amelyekkel rá tudunk keresni a cég által fejlesztett termékekre, újdonságokról kaphatunk információt stb. Részletezésükre nem térünk ki.

Nagyobb figyelmet érdemel a Netscape Navigator testreszabása, a különböző beállítások ismerete és elvégzése.

Az első beállítás, amit megtehetünk, a lap méretére, margókra, a nyomtatott fej-, ill. láblécre vonatkozik. A **File** menü **Page Setup** menüjét kiválasztva beállíthatjuk, hogy nyomtatáskor a fejlécbe kerüljön az oldal megnevezése (**Document Title**) és az oldal Internet címe (**Document Location**).

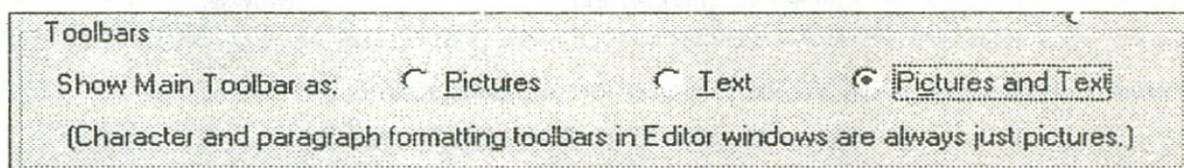
Megadhatjuk továbbá a lábléc tartalmát is, ami alapbeállításként tartalmazza az oldalszámozást (**Page Number**), a teljes dokumentum oldalszámát (**Page Total**), és a dátumot (**Date Printed**). Ezeket az alapbeállításokat tetszés szerint átállíthatjuk.

A Navigator legfontosabb beállításait az **Options** menüben tekinthetjük, és változtathatjuk meg.

Vizsgáljuk meg először a **General Preferences** menüt!

Ennek első lapjáról (**Appearance**) már volt szó a kezdő HTML oldal beállításánál. A felső ikonsorra vonatkozó beállításokat is itt tehetjük meg.

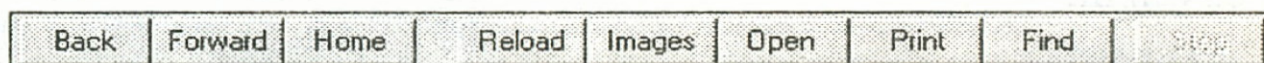
Ha a **Toolbars** ablakban a **Pictures and Text**-et választjuk ki (alapértelmezett), akkor az ikonokat az előző oldalakon bemutatott formában láthatjuk a képernyőn.

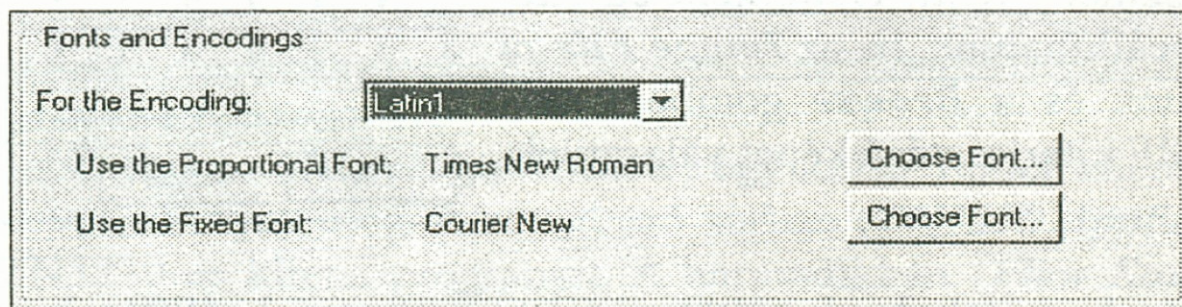
Ha csak a **Pictures**-t választjuk ki, akkor csak képek szerepelnek az ikonsoron.

Ha a **Text**-et, akkor pedig csak szöveg.

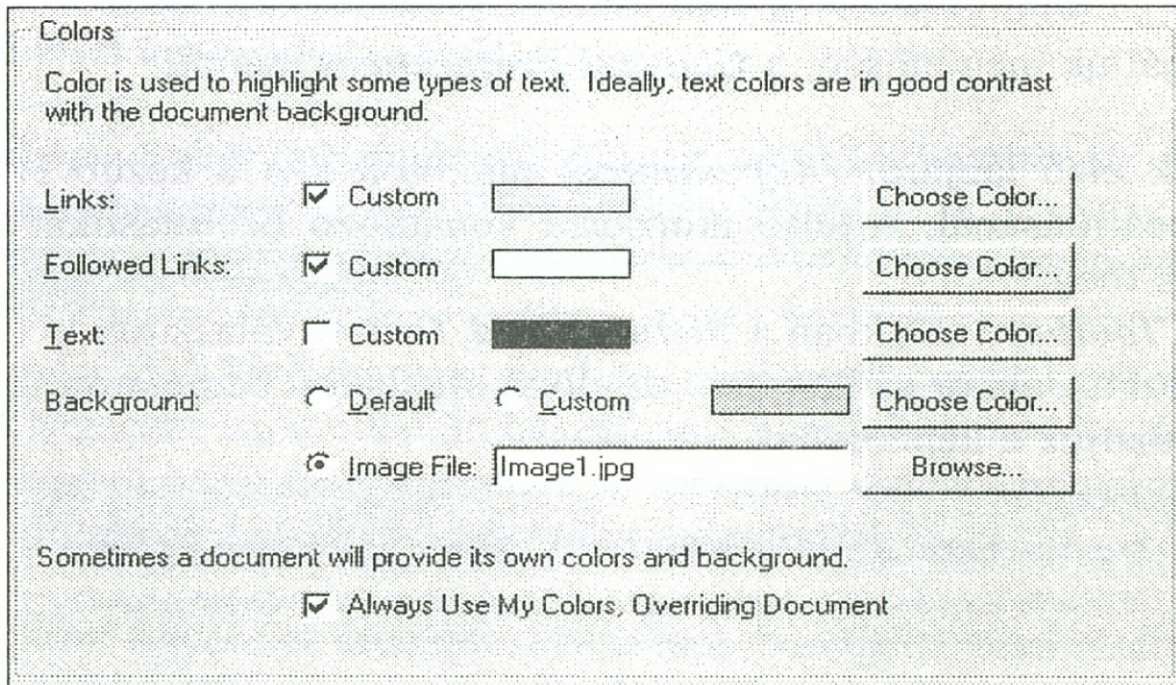

A beállítások következő lapján (**Fonts**) a HTML dokumentumok kódlapját adhatjuk meg. Mi a **Latin1** szabványt használjuk.

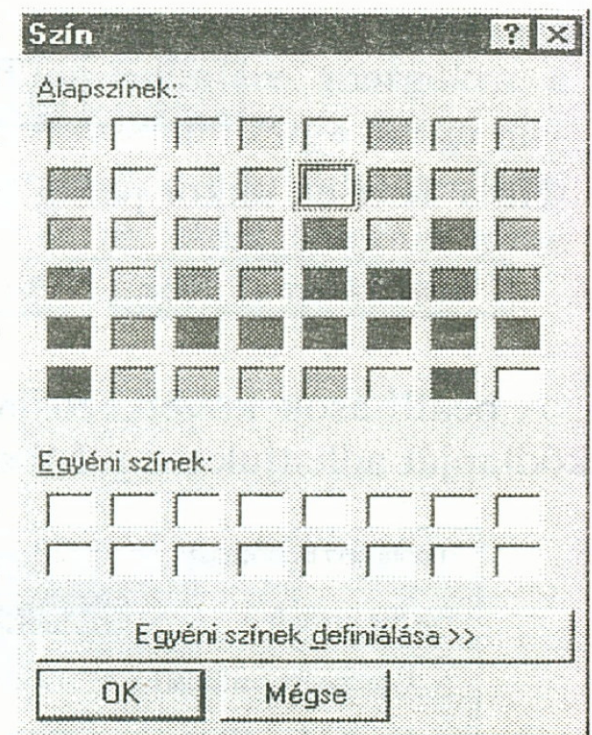
A **Choose Font** gombot megnyomva megadhatjuk, hogy böngészőnk ehhez a szabványhoz milyen proporcionális és fix karakterkészletet használjon. Alapbeállítás a **Times New Roman** és a **Courier New** karaktertípusok.

A *Preferences* következő lapján (*Colors*) a dokumentum színeit tudjuk beállítani.

Ahhoz, hogy egy másik színt tudjunk valamihez hozzárendelni, ki kell pipálnunk a mögötte lévő kis négyzetet, majd a *Choose Color* gombbal kiválaszhatunk egy színt.

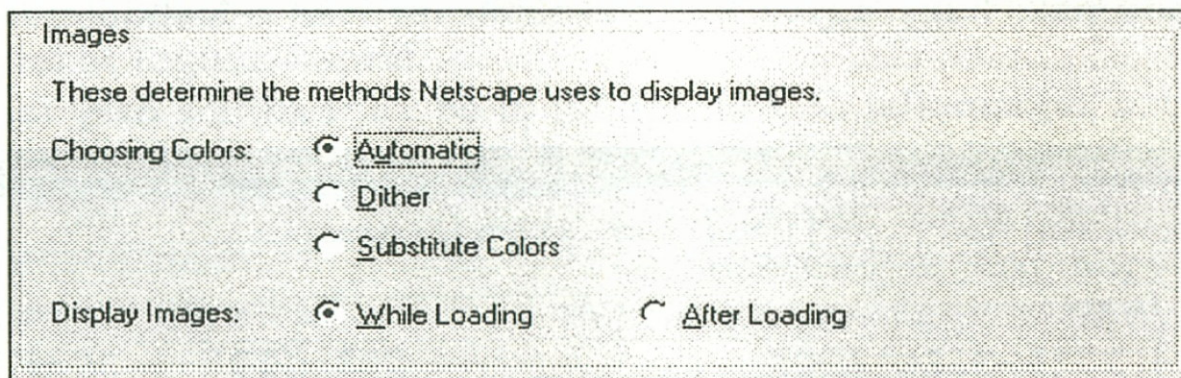
A *Links* a hyperlinkek, a *Followed Links* a már meglátogatott hyperlinkek, a *Text* a normál szöveg, a *Background* a háttér színét jelenti. Háttérként egy képet is beállíthatunk, ha az *Image File*-ra kattintunk és a *Browse* gombbal JPG vagy GIF kiterjesztésű képet választunk.

Ahhoz, hogy minden betöltött oldalra ezek a színbeállítások vonatkozzanak, ikszeljük be az *Always Use My Colors* előtti kis négyzetet.

Az új beállításokat, az *Options* menüt elhagyva, a Navigator azonnal alkalmazni fogja.

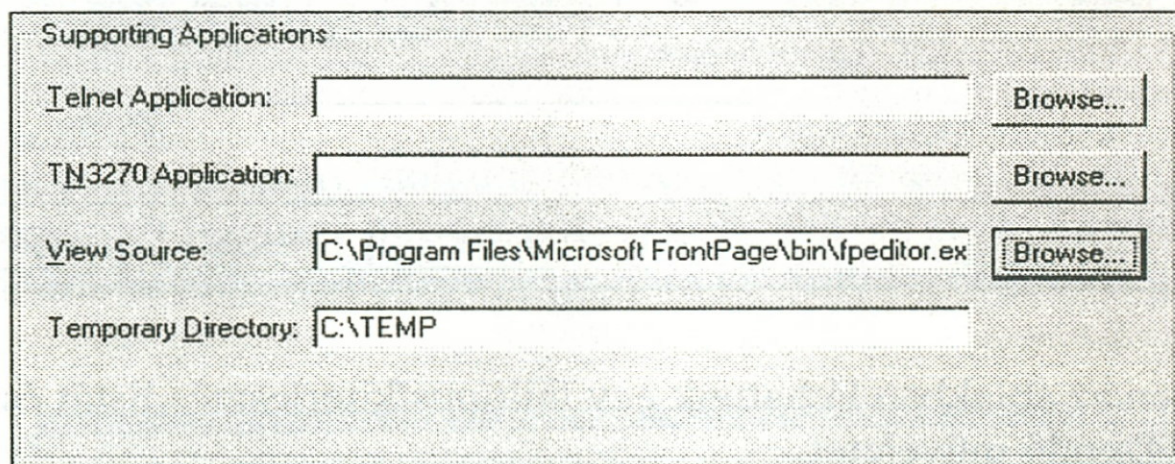
A következő lapon (*Images*) a WEB-oldalakon lévő képekre vonatkozó beállításokat tehetjük meg.

The screenshot shows the 'Images' settings dialog box. At the top, it says 'These determine the methods Netscape uses to display images.' Under 'Choosing Colors', there are three radio buttons: 'Automatic' (selected), 'Dither', and 'Substitute Colors'. Under 'Display Images', there are two radio buttons: 'While Loading' (selected) and 'After Loading'.

A *Choosing Colors*-zal a képek színeit állíthatjuk be. A *Display Images*-zel pedig azt állíthatjuk be, hogy a képek töltés közben folyamatosan, részleteiben jelenjenek-e meg (*While Loading*), vagy csak akkor, amikor már teljes egészében letöltődtek (*After Loading*).

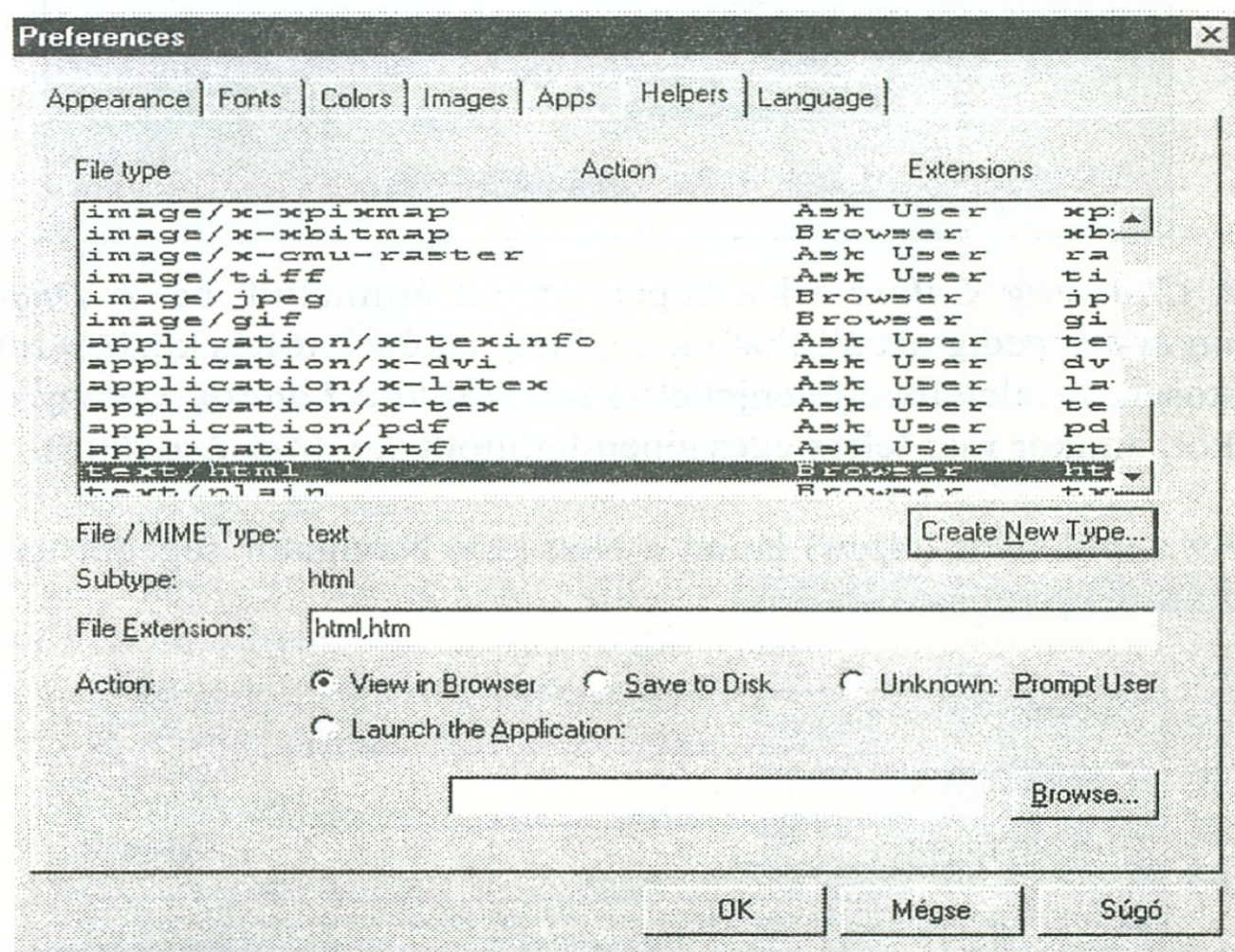
Az applikációs (*Apps*) lapon a Netscape Navigator segédprogramjait állíthatjuk be.

The screenshot shows the 'Supporting Applications' dialog box. It has four rows, each with a label, a text input field, and a 'Browse...' button. The first row is 'Telnet Application' with an empty field. The second row is 'TN3270 Application' with an empty field. The third row is 'View Source' with the field containing 'C:\Program Files\Microsoft FrontPage\bin\fpeditor.exe'. The fourth row is 'Temporary Directory' with the field containing 'C:\TEMP'.

Az első sorban (*Telnet Application*) egy külső Telnet kliens program nevét adhatjuk meg. A következő sorban (*TN3270 Application*) egy TN3270-es kliens programot. A harmadikban (*View Source*) a HTML forrásdokumentum megtekintéséhez tudunk hozzárendelni egy programot (jelen esetben a Frontpage Editort). Az utolsó sorban (*Temporary Directory*) az átmeneti fájlok tárolására szolgáló könyvtár nevét adhatjuk meg.

Talán az egyik legbonyolultabbnak tűnő lapot láthatjuk, amikor a *Helpers* címkére kattintunk. Itt tudjuk „megmondani” a Navigatornak, hogy egyes fájltypusokkal mi lesz a teendője letöltés után.

Ebben az ablakban láthatunk egy fájltypus/kiterjesztés listát és a velük végzendő műveletet.

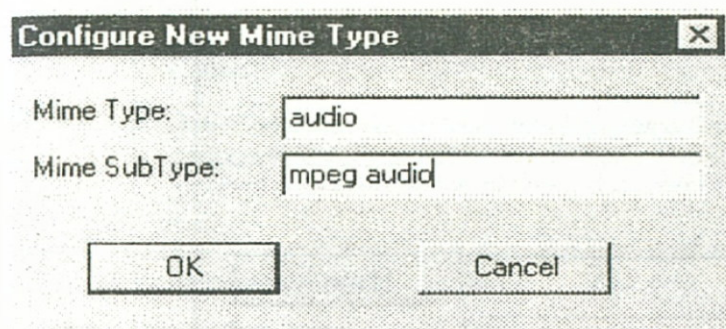
Az aktuális sorban a text/html-t látjuk és az *Action* részben láthatjuk, hogy ehhez a fájltypushoz a *View in Browser*, azaz a megjelenítés a böngészőn belül van kiválasztva.

Tehát itt tudjuk megadni, hogy egy bizonyos típusú fájlal milyen műveletet végezzen a böngésző. Jelenítse-e meg (*View in Browser*), mentse-e lemezre (*Save to disk*), kérdezze-e meg a felhasználót (*Prompt User*) a továbbiakról, vagy indítson-e el a fájltypushoz tartozó valamilyen segédprogramot (*Launch the Application*)?

Próbáljunk meg mi magunk egy új fájl típust megadni a Navigator-nak, amihez majd egy külső programot fogunk hozzárendelni!

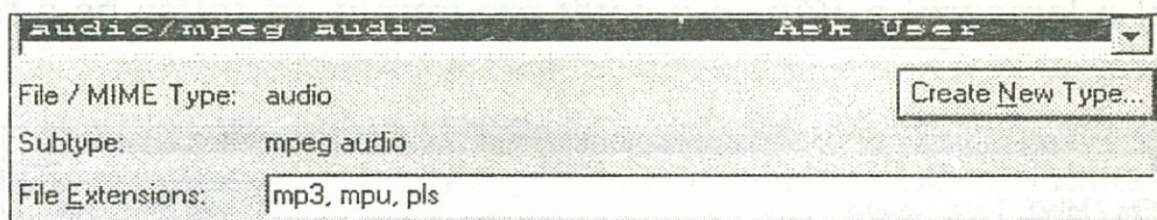
Nyomjuk meg a **Create New Type** gombot, melynek hatására egy kis ablakot fogunk kapni!

Ennek első sorába írjuk be új fájl típusunk fő jellemzőjét, azt, hogy

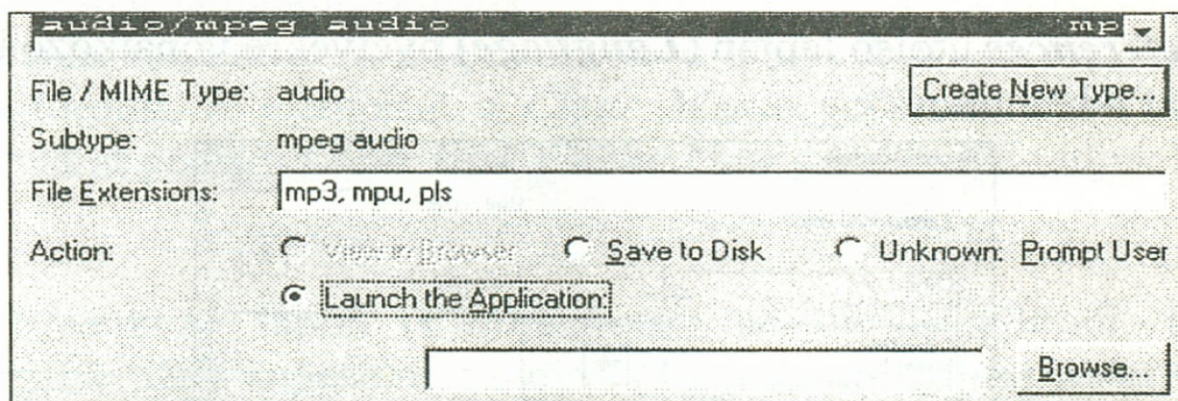

egy hang(**audio**)fájlról lesz szó! A második sorba pedig ennek altípusát adjuk meg, hogy tömörített (**mpeg**) fájl! Majd nyomjuk meg az **Ok** gombot!

Erre megjelenik a fájl listán a most beírt új típusunk, amihez most rendeljünk hozzá néhány kiterjesztést is. A **File Extensions** sorba írjuk be: mp3, mpu, pls.

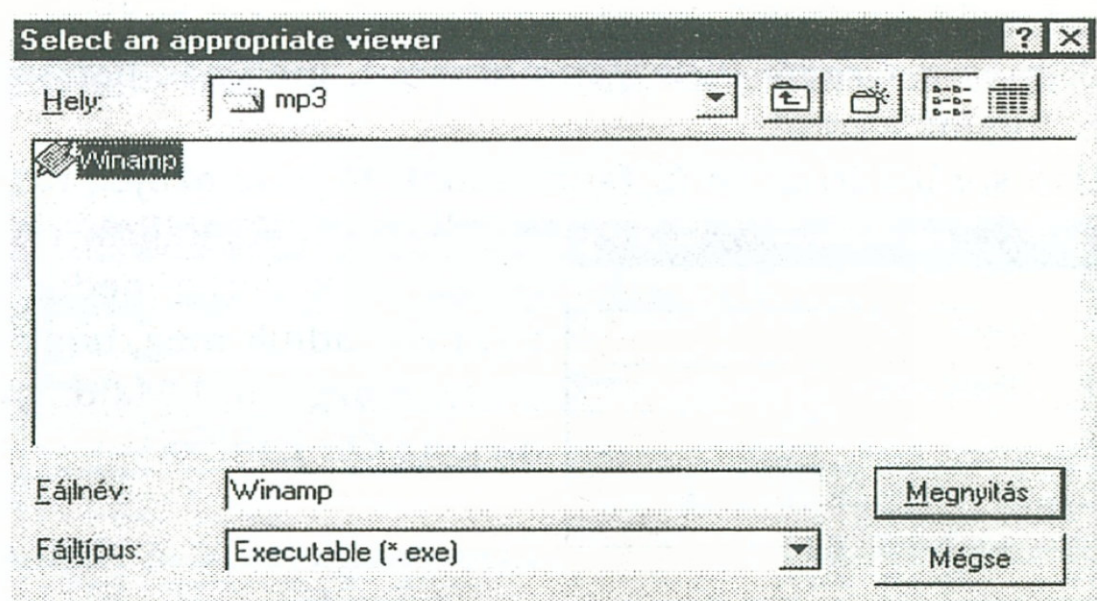

Most már csak annyi dolgunk maradt, hogy az általunk felvitt új típushoz egy lejátszó programot rendeljünk. Ezt a **Launch the Applications** alatt lévő **Browse** gombra kattintva tehetjük meg.

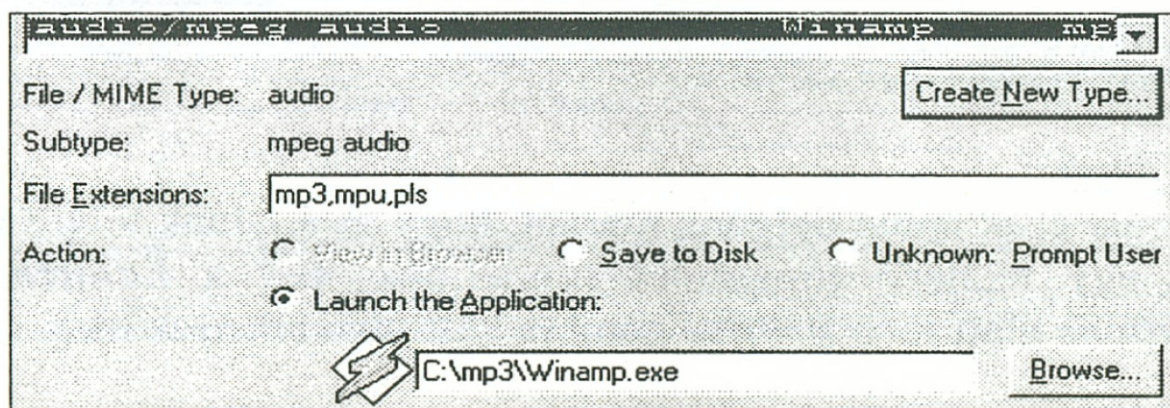

Ezután keressük meg saját gépünkön a lejátszó programot!

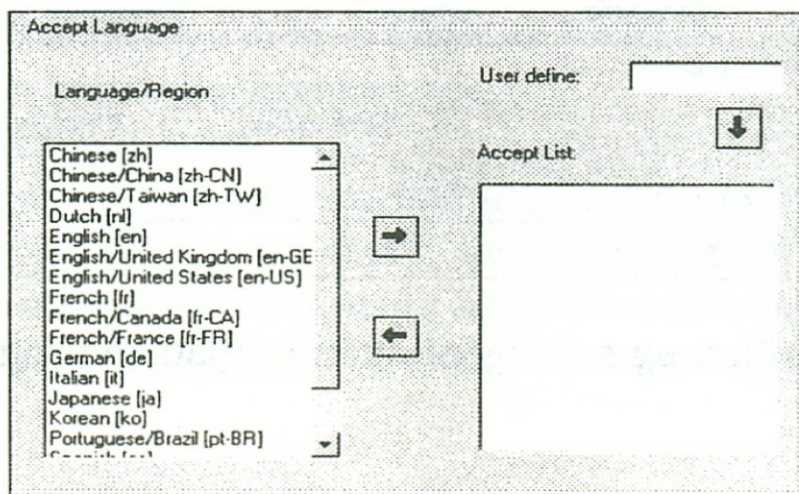
Ha megtaláltuk, akkor a **Megnyításra** kattintva fogadjuk el.

Ezzel megadtuk a Navigatornak, hogy ha egy mp3 vagy egy mpu kiterjesztésű fájlal találkozik letöltés során, akkor (ha azt letöltötte) indítsa el a lemezről a **Winamp** nevű programot, és töltsse be a fájlt lejátszásra.

A **Preferences** utolsó lapján (**Language**) nyelvekre vonatkozó beállításokat tehetünk meg.

Az **Options** menü következő pontját (**Mail and News Preferences**) már az e-mail fejezetben (16. o.) megvizsgáltuk. Nézzük helyette a **Network Preferences** menüt.

Ennek első lapján (**Cache**) a Navigator gyorsítására szolgáló beállításokat tehetünk meg.

Cache

The Cache is used to keep local copies of frequently accessed documents and thus reduce time connected to the network. The Reload button will always compare the cached document to the network document and show the most recent one.

Memory Cache: 4000 Kilobytes Clear Memory Cache Now

Disk Cache: 5000 Kilobytes Clear Disk Cache Now

Disk Cache Directory: c:\temp

Verify Documents: Once per Session Every Time Never

Allow Persistent Caching of Pages Retrieved through SSL

Megadhatjuk itt azt a memória- és lemezméretet, amelyet a Navigator arra használ, hogy a sűrűn látogatott WEB-oldalakat ezekből a tárákból töltsse be. A cache (ejtsd kes) könyvtárból (**Disk Cache Directory**) tölti azokat a HTML fájlokat, amelyeket már korábban a böngészővel letöltöttünk. Csak akkor tölt új fájlt ténylegesen az Internetről, ha annak tartalma már nem egyezik meg a cache könyvtárban lévővel. Ezt a **Verify Documents** pontban tudjuk beállítani. Ha ezt **Never**-re állítjuk, akkor mindig a cache könyvtárból töltődnek az egyszer már látogatott oldalak.

A cache memóriát és a lemezen lévő könyvtárat is lehet, és kell is néha törölni. A memóriát a **Clear Memory Cache Now**, a cache könyvtárat pedig a **Clear Disk Cache Now** gombokkal tudjuk kiüríteni.

A következő lapon (**Connections**) be tudjuk állítani, hogy a Navigator hány kapcsolatot tudjon (**Number of Connections**) párhuzamosan kezelni. Ez alapbeállítás szerint 4, de mi ennél többre is állíthatjuk. Minél többet állítunk be, annál lassabb lesz a böngészőnk, viszont több helyet nézhetünk egyszerre.

Ezen a lapon állíthatjuk be a bufferméretet, amely a letöltendő fájlokat befolyásolja. Minél nagyobbra állítjuk, annál több adatot tudunk letölteni egyszerre (pl. 32 Kbájtos csomagokban), viszont ez kihatással van számítógépünk foglaltságára is.

Network Connections

Netscape can open more than one connection at a time to an internet server. This allows it to simultaneously bring in text and images. More connections mean more simultaneous files, but can also slow down the speed of each individual connection.

Number of Connections:

The network buffer size determines the amount of data that can be received in a network data transmission. Larger buffers mean more data, but can also saturate the computer.

Network Buffer Size: Kilobytes

A *Network Preferences* következő lapján (*Proxies*) különböző szerverek közötti kommunikációt tudunk beállítani. Ez esetünkben azt jelenti, hogy beállítunk egy olyan szervert, amelyen a cache könyvtárhoz hasonlóan egy csomó előre letöltött HTML fájl van, amelyet gyorsabban elérünk, mintha az Interneten keresztül az eredeti helyükről töltenénk le.

Proxies

A network proxy is a conduit between your computer and the internet and is used to access the internet through a firewall. If you have a direct connection to the internet, you do not need to configure Proxies.

No Proxies

Manual Proxy Configuration

Automatic Proxy Configuration

Configuration Location (URL):

A proxy szervereken nagyon sok külföldi szerver tartalma lehet le-
töltve. Nekünk csak a szerver nevét kell tudnunk és a portjának a szá-
mát, amelyen keresztül hozzá tudunk csatlakozni.

Állítsunk be egy ilyen szerveret! Az előző oldalon látható *Manual
Proxy Configuration* melletti *View* gombra kattintva egy újabb abla-
kot kapunk, amelynek *HTTP Proxy* sorába beírhatjuk a következőket:

HTTP Proxy:	gemini.ektf.hu	Port:	8000
-------------	----------------	-------	------

Ezek után, ha pl. egy olyan HTML oldalt szeretnénk megtekinteni,
ami egy külföldi címen van, akkor az első esetben az onnan is fog
letöltődni. Ekkor feltöltődik automatikusan a HTTP Proxy szerverre
is, és ha legközelebb meg szeretné bárki nézni ezt az oldalt, akkor már
a proxy szerverről fog a gépünkre töltődni, ami sokkal gyorsabb lesz.
Vegyük észre, hogy a proxy és a cache szoros összefüggésben állnak
a HTML fájlok betöltése miatt. Ezért ha proxyt használunk, akkor a
lemez cache méretét állítsuk 0 Kb-átra, a memória cache méretét
pedig 3-400 Kb-átra.

A *Protocols* lapon beállíthatjuk, hogy bizonyos esetekben jelezzene
nekünk a Navigator, hogy baj lehet, ha bizonyos tevékenységet
folytatunk.

Az utolsó lapon (*Languages*) engedélyezhetjük vagy tilthatjuk a Ja-
va, ill. JavaScript alkalmazásokat.

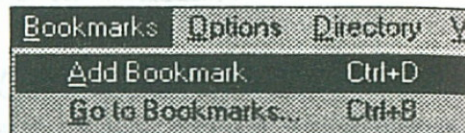
Java/JavaScript
☒ Enable Java
☒ Enable JavaScript

Az *Options* menü utolsó pontjában (*Security Preferences*) a
Navigator biztonsági beállításait tehetjük meg. A beállításokat fogad-
juk el úgy, ahogy vannak!

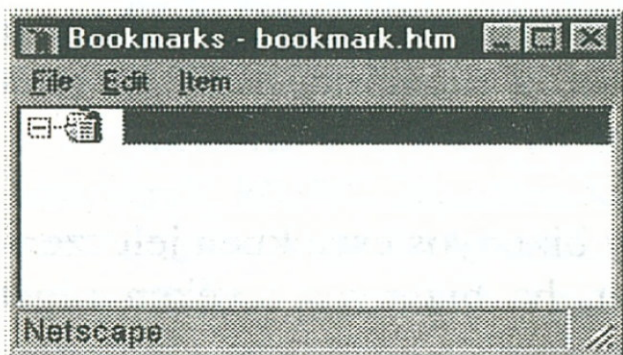
A beállítások megtárgyalása után ejtsünk néhány szót a Navigator könyvjelzőiről.

Internetes böngészéseink során sokszor eljutunk olyan WEB-oldalakra, amelyeknek nagyon nehéz lenne fejben tartani a címét és még papírra vetve sem biztos, hogy jól másolnánk le. Erre találták ki a program fejlesztői az ún. Bookmarkot (könyvjelzőt).

Egy letöltött oldal címének eltárolásához csak annyit kell tennünk, hogy megnyomjuk a **CTRL+D** billentyűkombinációt és az aktuális oldal címét máris eltároltuk. Erre a célra használhatjuk a Navigator menüjét is (**Add Bookmark**).

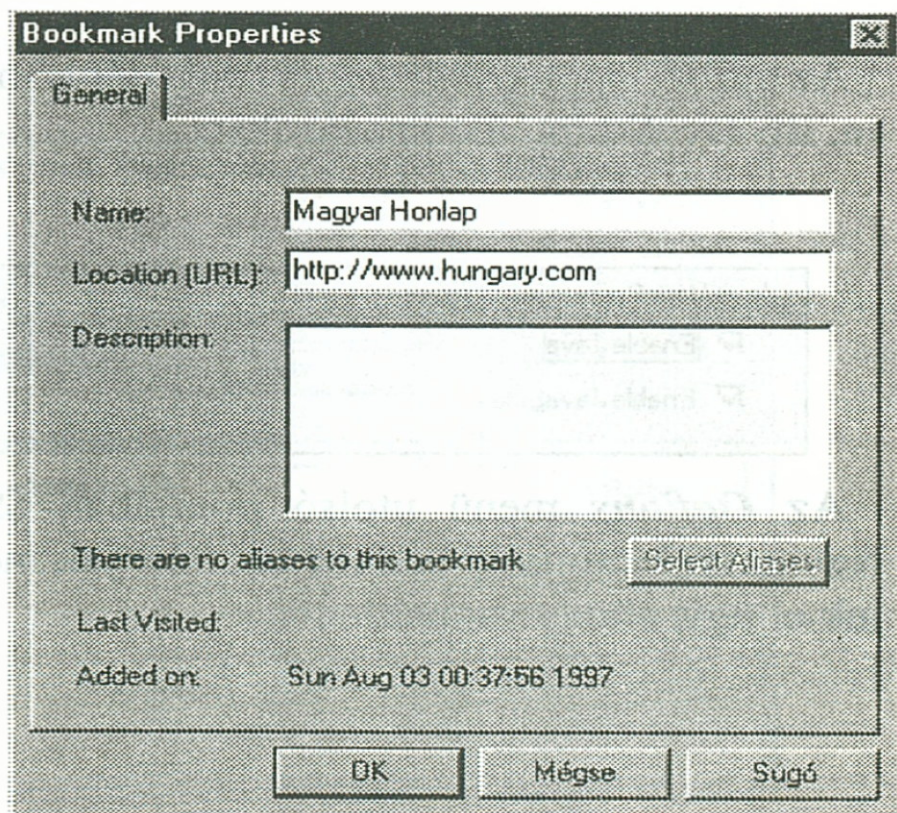

Ha a könyvjelzők közül szeretnénk válogatni, akkor ugorjunk a **CTRL+B** gombok megnyomásával a listára és válasszunk onnan egyet, ha már van! Ha nincs, akkor hozzunk létre egyet! Kattintsunk az **Item** menüre és azon belül a **Properties**-re! Erre kapunk egy új ablakot, amelyben megadhatjuk a könyvjelzőnk nevét. Ha ezzel készen vagyunk, akkor töltsük fel most címmel! Ugyancsak az **Item** menüt választva, de most az **Insert Bookmark** válasszuk.

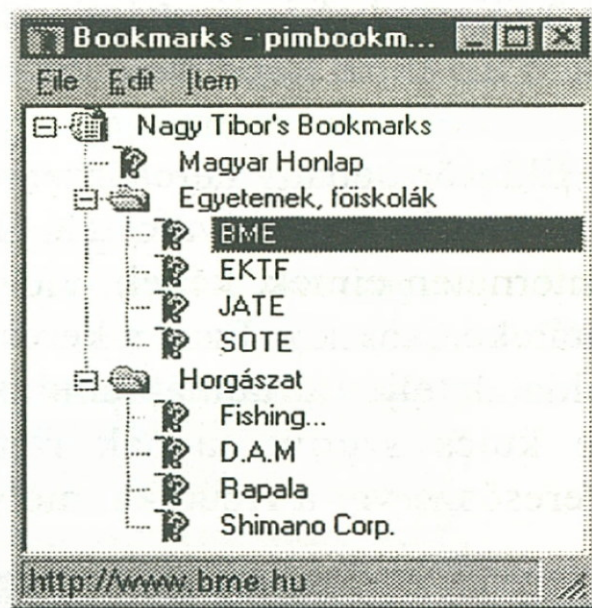

Itt megadhatjuk a könyvjelző nevét (**Name**) és a hozzá tartozó Internet-címet (**Location URL**). Megjegyzést is fűzhetünk a címhez a **Description** ablakba begépelve. Ha mindent rendben begépeztünk, az **Ok** gombbal fogadtassuk el!

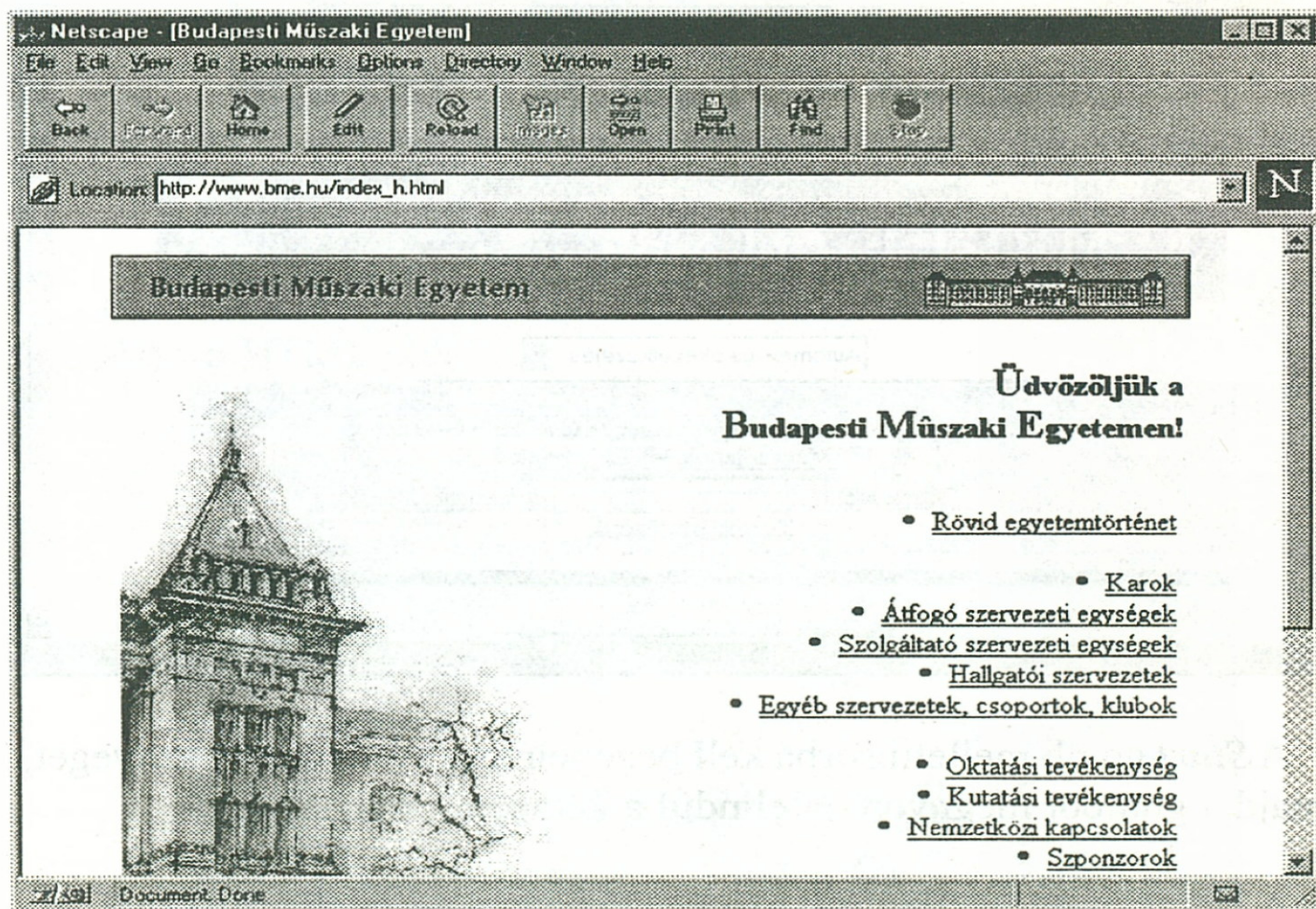
Hasonlóképpen járjunk el többi kedvenc címünkkel is!

Most, hogy már feltöltöttük a könyvjelzőinket tartalmazó listánkat, könnyebben böngészhetünk ismerős oldalaink között. Nem kell állandóan a hosszú címeket a *Location* sorba begépelni, egyszerűen a listáról kiválasztjuk valamelyiket és már töltődik is be a Navigator képernyőjére.

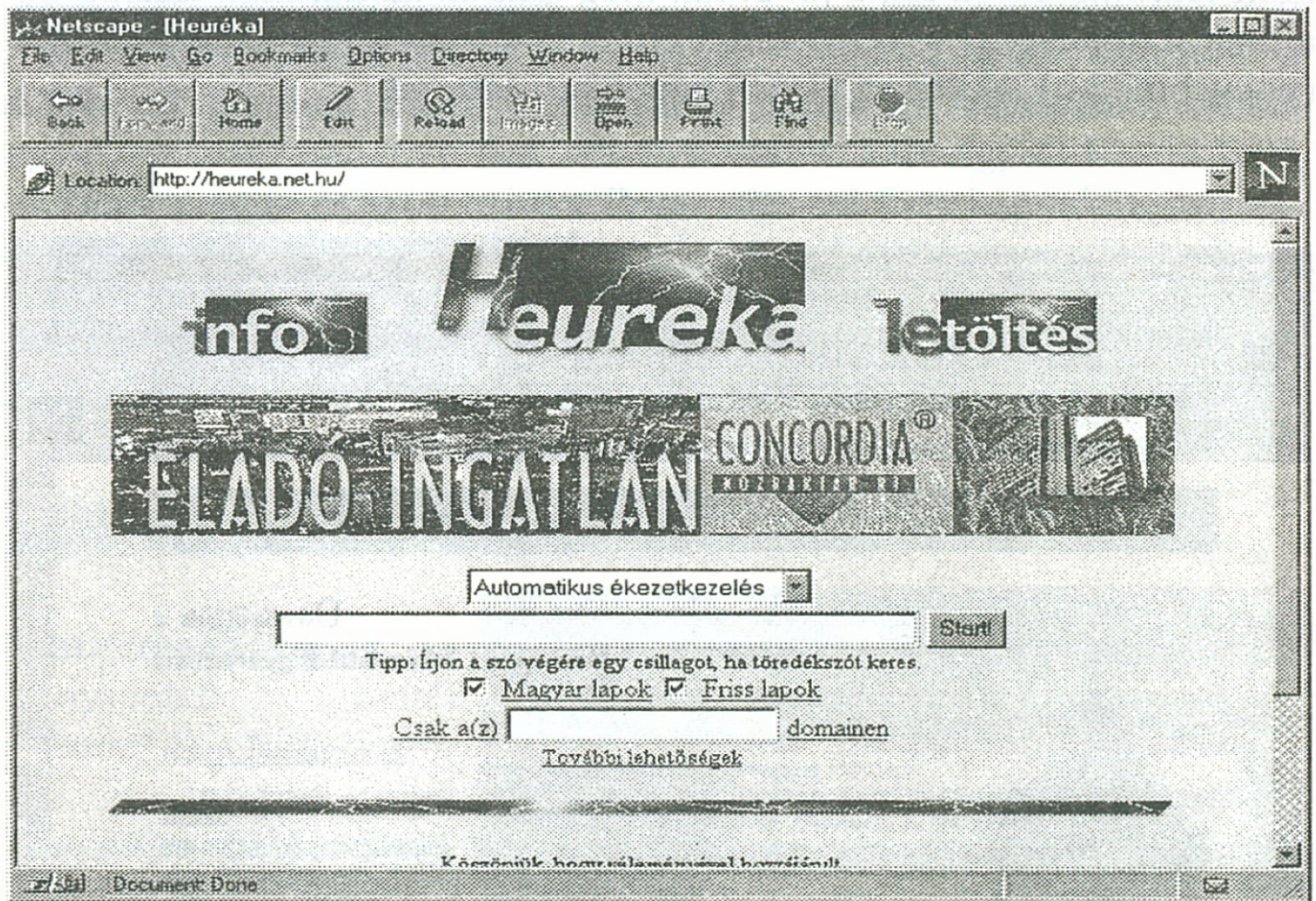

Próbáljuk ki pl. a BME címet a listánkon! Kattintsunk rá és ha jól adtuk meg a lista feltöltésénél a WEB oldal címét (www.bme.hu), akkor az alábbi képet kell látnunk.

A fejezet befejezéseképpen álljon itt most néhány magyar és külföldi WEB-oldal képe, bemutatván a WWW szépségét.

Először néhány keresőszerveret szeretnék bemutatni. Ezek a WEB-szerverek arra hivatottak, hogy információval szolgáljanak az Interneten címek, képek, videoállományok és egyéb dokumentumok után keresőknek. Ezek a keresőszerverek a világon bejegyzett HTML oldalak teljes tartalmát leindexelik (több millió oldal!!!) és mindenféle kulcs szerint tudnak rajtuk keresni. Az egyik ilyen magyar keresőszerver a Heureka, melynek oldala itt látható.

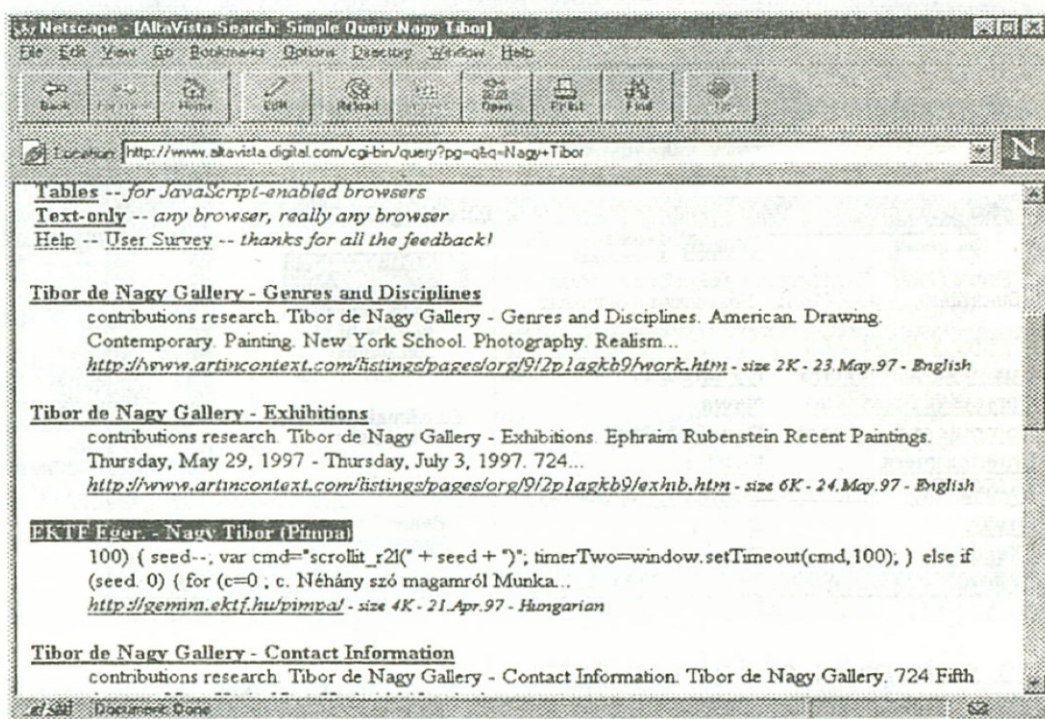
A **Start** gomb melletti sorba kell begépelnünk a keresendő szöveget, majd a gombot megnyomva elindul a keresés.

A Heureka gyors, de csak magyar szervereken található HTML állományokban keres.

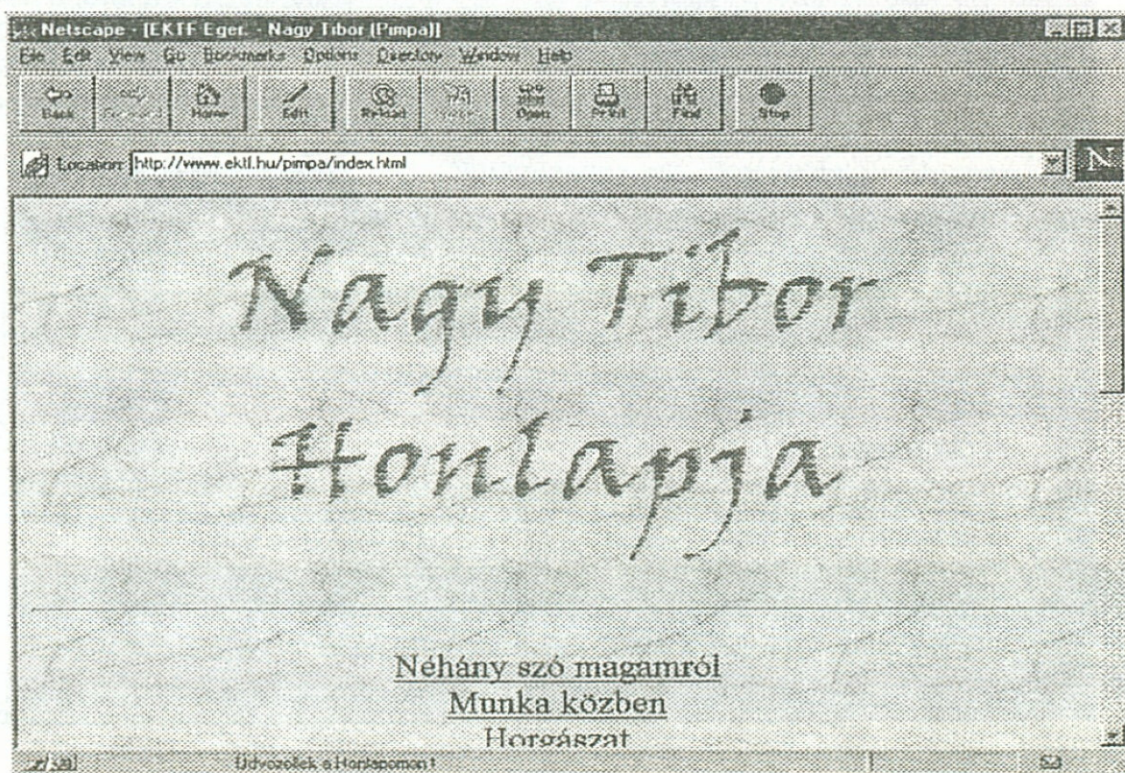
Egy másik keresőszerver, melyet a Digital üzemeltet, már jóval hatékonyabbnak bizonyul. Olyannyira, hogy a világon az elsők között áll a leindexelt oldalak számában és gyorsaságában egyaránt.

A szerver (Altavista) több, egymáshoz kapcsolt 64 bites Alpha processzor „hajtja”, melyek tényleg gyorsá teszik.

Tegyük egy példát! Begépelem a keresésnél a nevemet és néhány másodperc múlva meg is talál a szerver. (www.altavista.digital.hu)

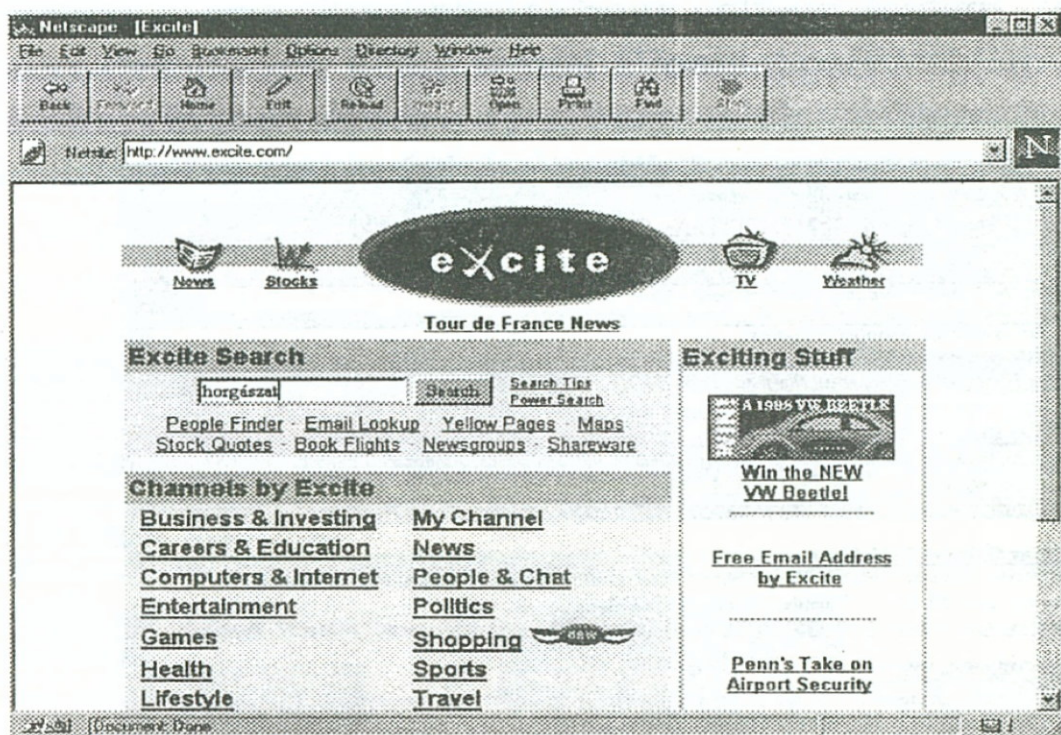

Ha most a kiemelt címre kattintok, akkor betöltődik a címen található HTML oldal.

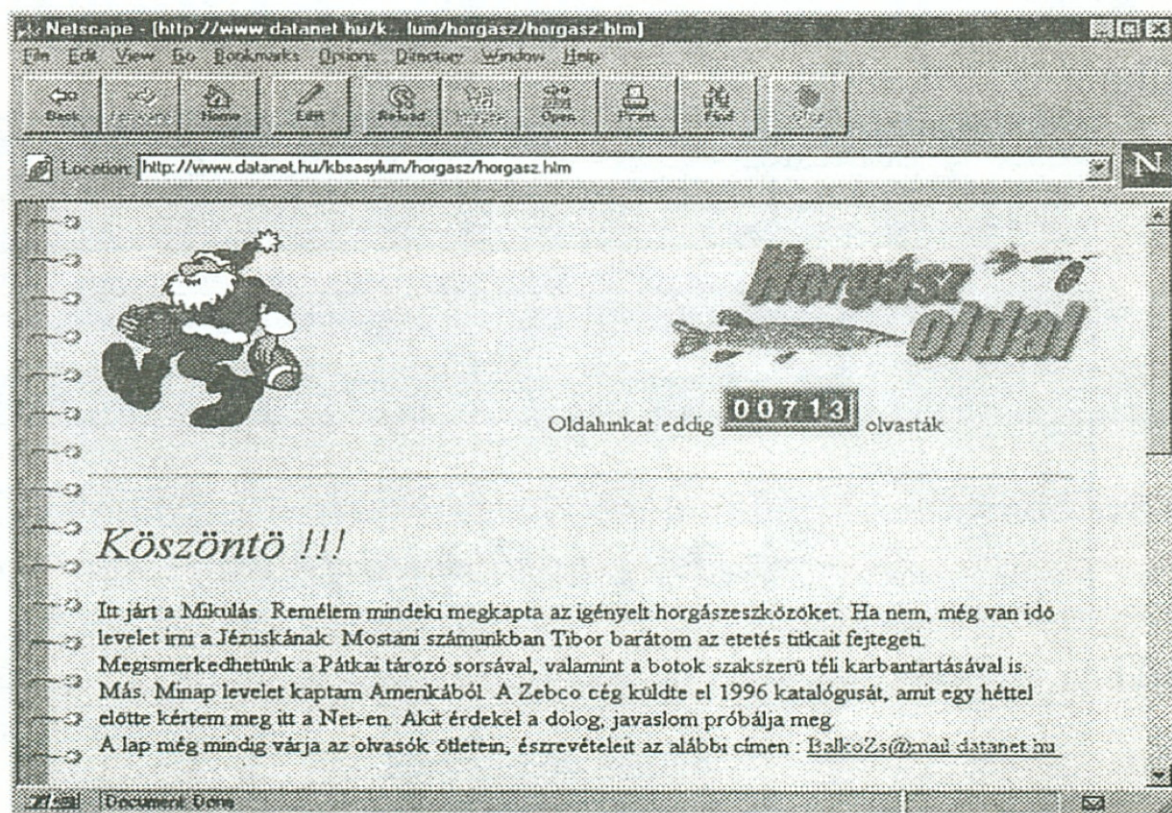

Nézzünk meg még néhány más keresőszervert is!

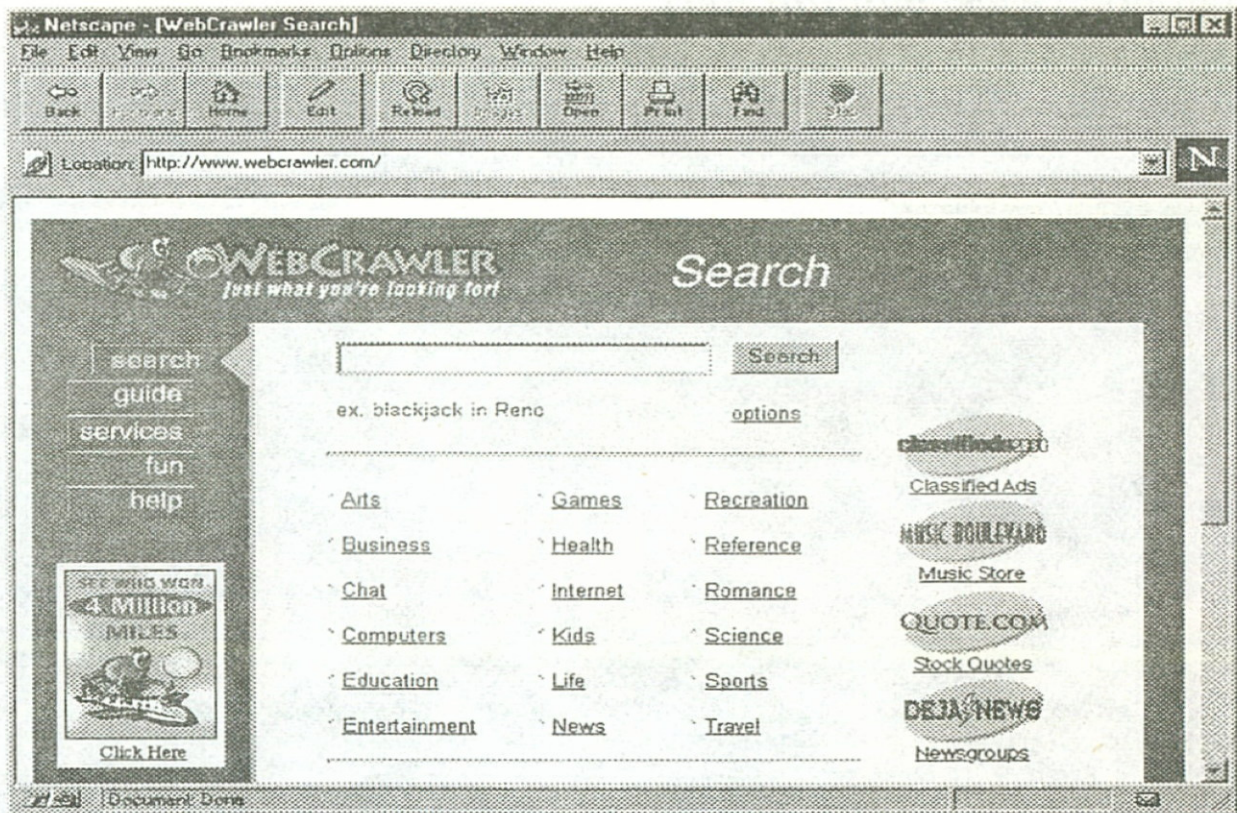
Az Excite az Altavista szerverhez hasonlóan nagyon gyors és rengeteg HTML oldalt tud elérni. Tegyük ezzel is egy próbát és gépeljük be a keresőnek a „horgászat”-ot! (www.excite.com)

Ezt találta sok más oldal mellett:

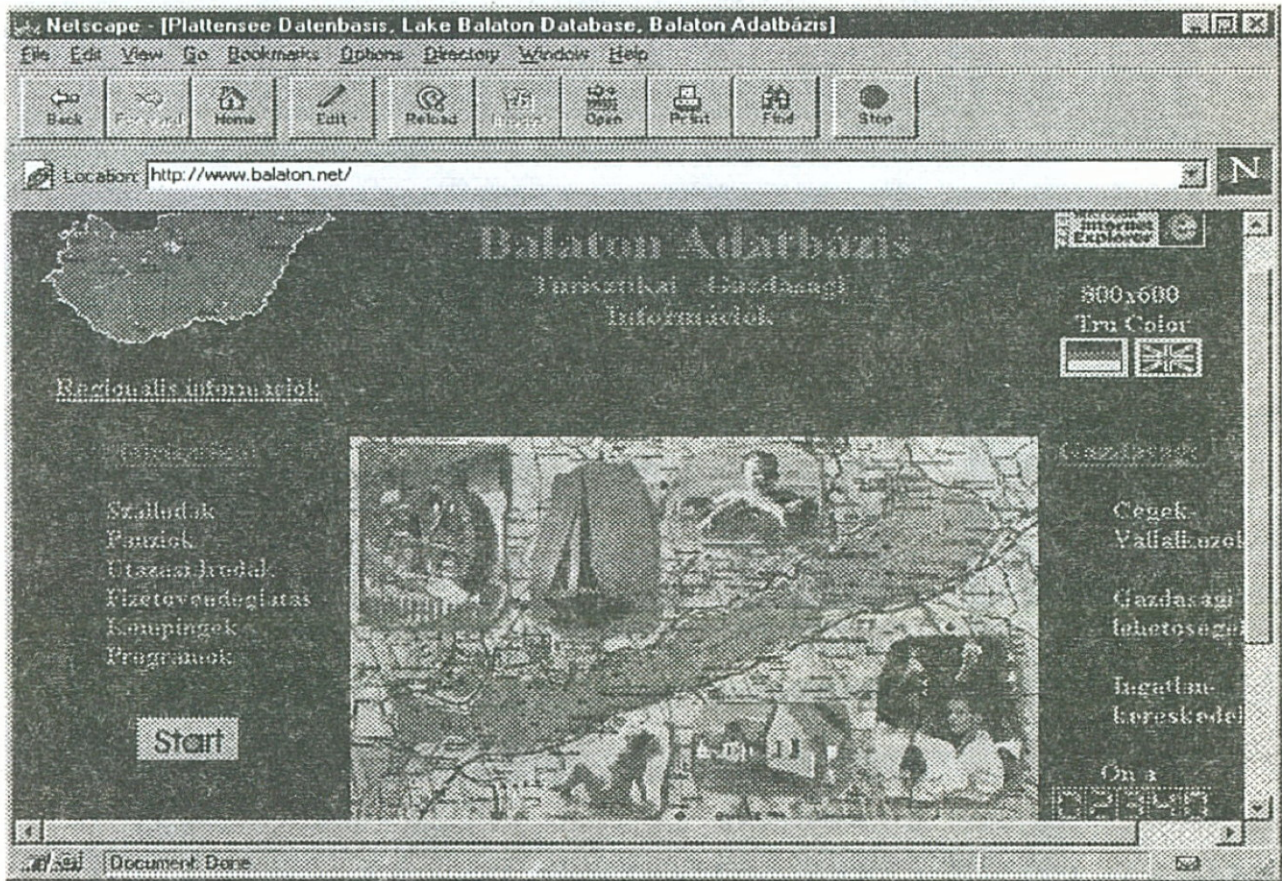
Egy másik külföldi kereső a Webcrawler. (www.webcrawler.com).

Még egy kereső a Magyar Honlapon (www.hungary.com).

Most pedig barangoljunk a Netscape Navigatorral ! Szétnézhetünk a Balatonon (www.balaton.net).

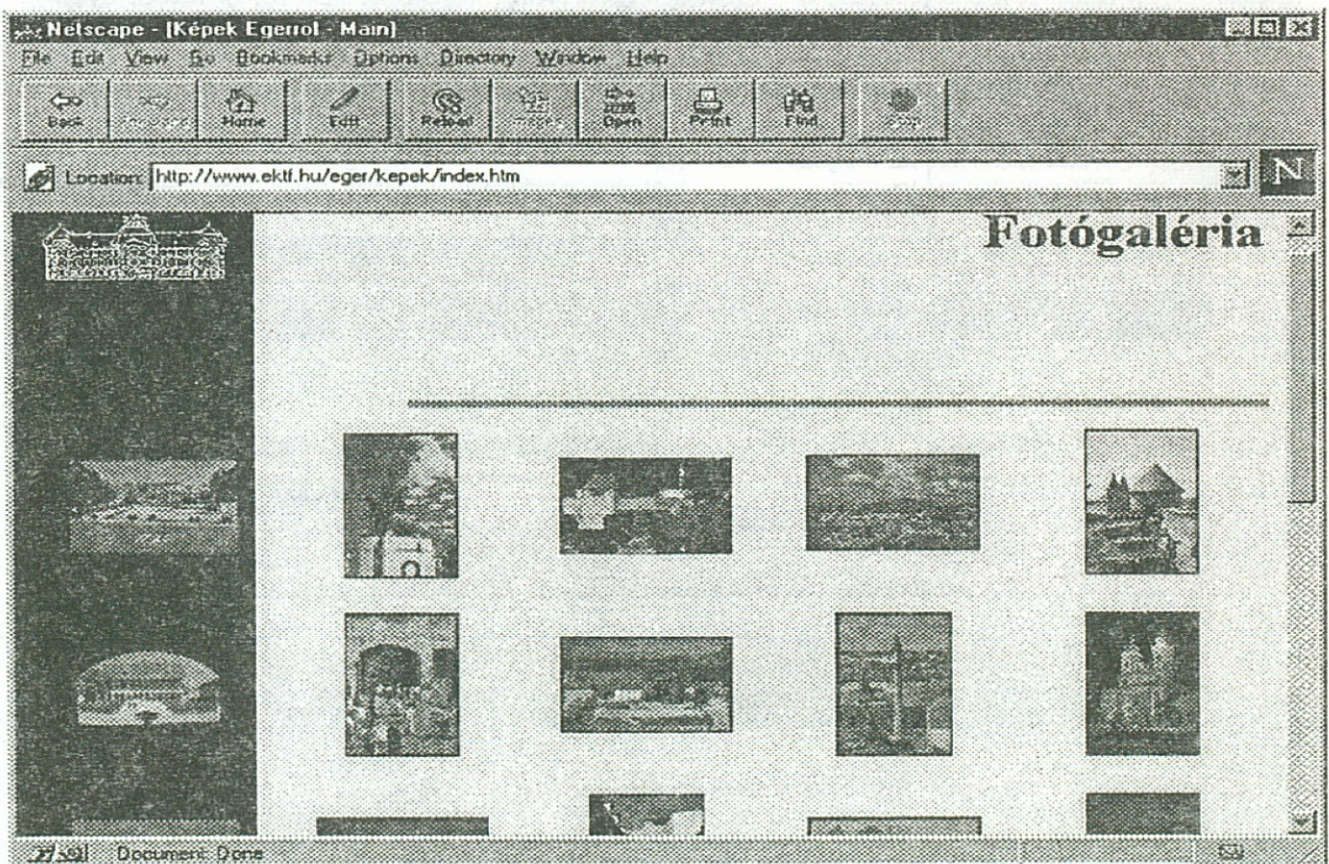
De ha repülni vágyunk strandolás helyett, akkor a Malév oldalait is megtekinthetjük (www.malev.hu).

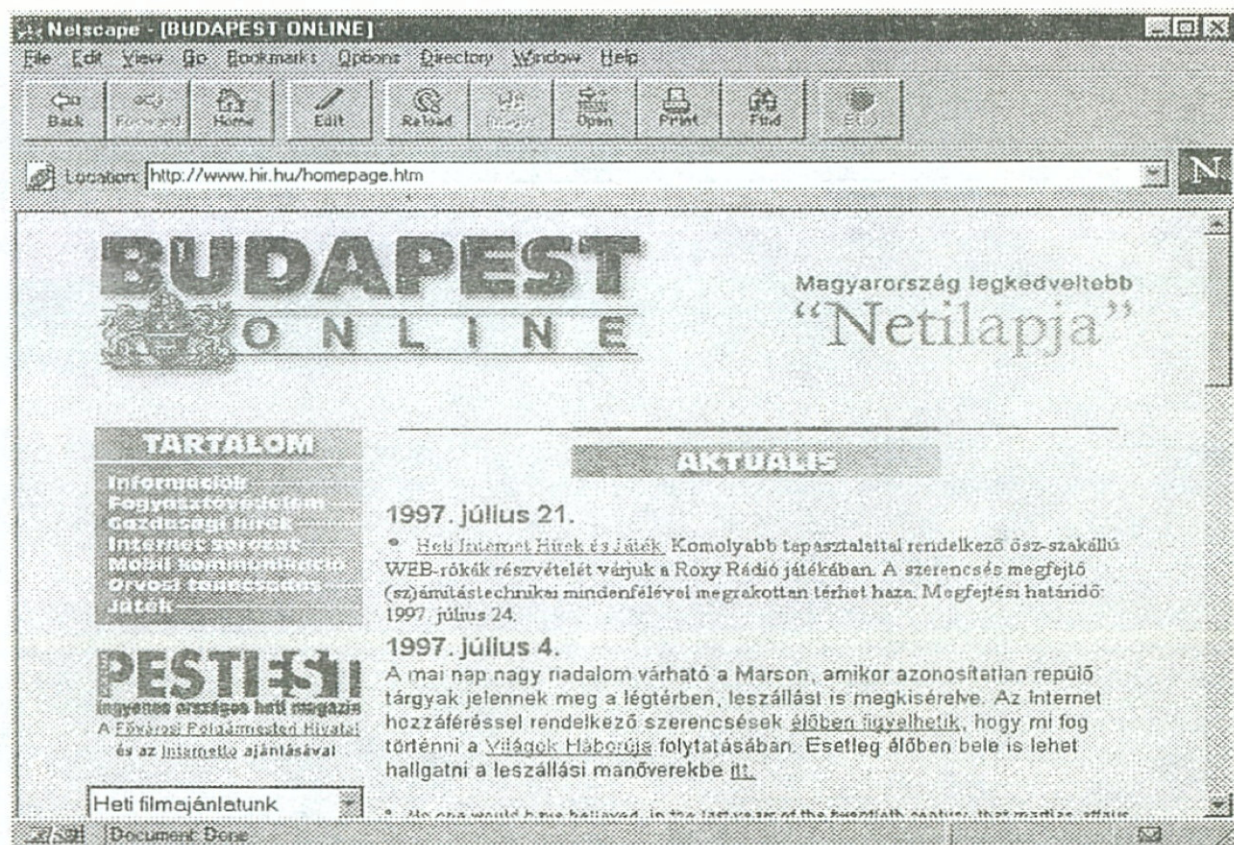
Elmehetünk túléelő táborba a Bükkbe (www.datanet.hu/tulelo).

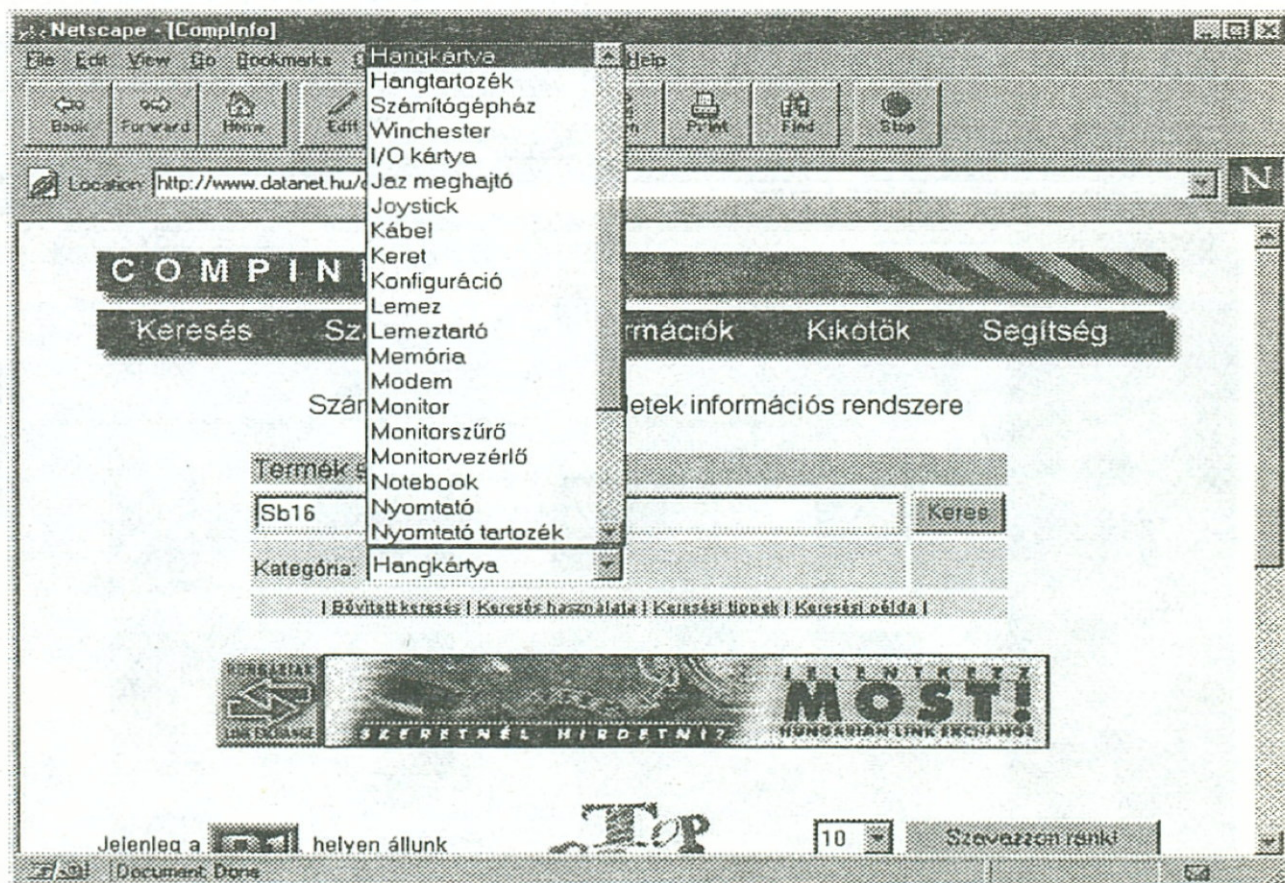
Innen már közel van Eger (www.ektf.hu/eger/kepek/index.html).

Olvashatjuk a legfrissebb híreket (www.hir.hu).

Kérhetünk információt számítástechnikai eszközökről (www.datanet.hu/compinfo).

Ételrecepteket szerezhethetünk a Tyúkkopasztlók konyhájából (www.gamf.hu/tyk/hszak105.htm).

Netscape - [Szójás marharagu]

File Edit View Go Bookmarks Options Directory Window Help

Location: <http://www.gamf.hu/tyk/hszak105.htm>

Üdvözl a Tyúkkopasztlók Konyhájában

Szójás marharagu (Indonéz étel)

Hozzávalók:

- 2 fej hagyma
- 3 gerezd fokhagyma
- 2 kiskanál őrölt gyömbér
- 1 kiskanál reszelt szerecsendió
- olaj
- 50 dkg marhahús
- 5 evőkanál édes szójaszósz

Elkészítés módja:

1. Az apróra vágott hagymát, az őrszuszított fokhagymát, a gyömbért és a szerecsendiót kevés olajon pirítsd meg
2. Add hozzá a kockákra vágott

Filmajánlót tekinthetünk meg a www.szokes.hungary.net címen.

Netscape - [Szökés]

File Edit View Go Bookmarks Options Directory Window Help

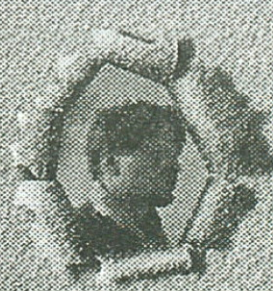
Location: <http://www.szokes.hungary.net/>

SZÖKÉS

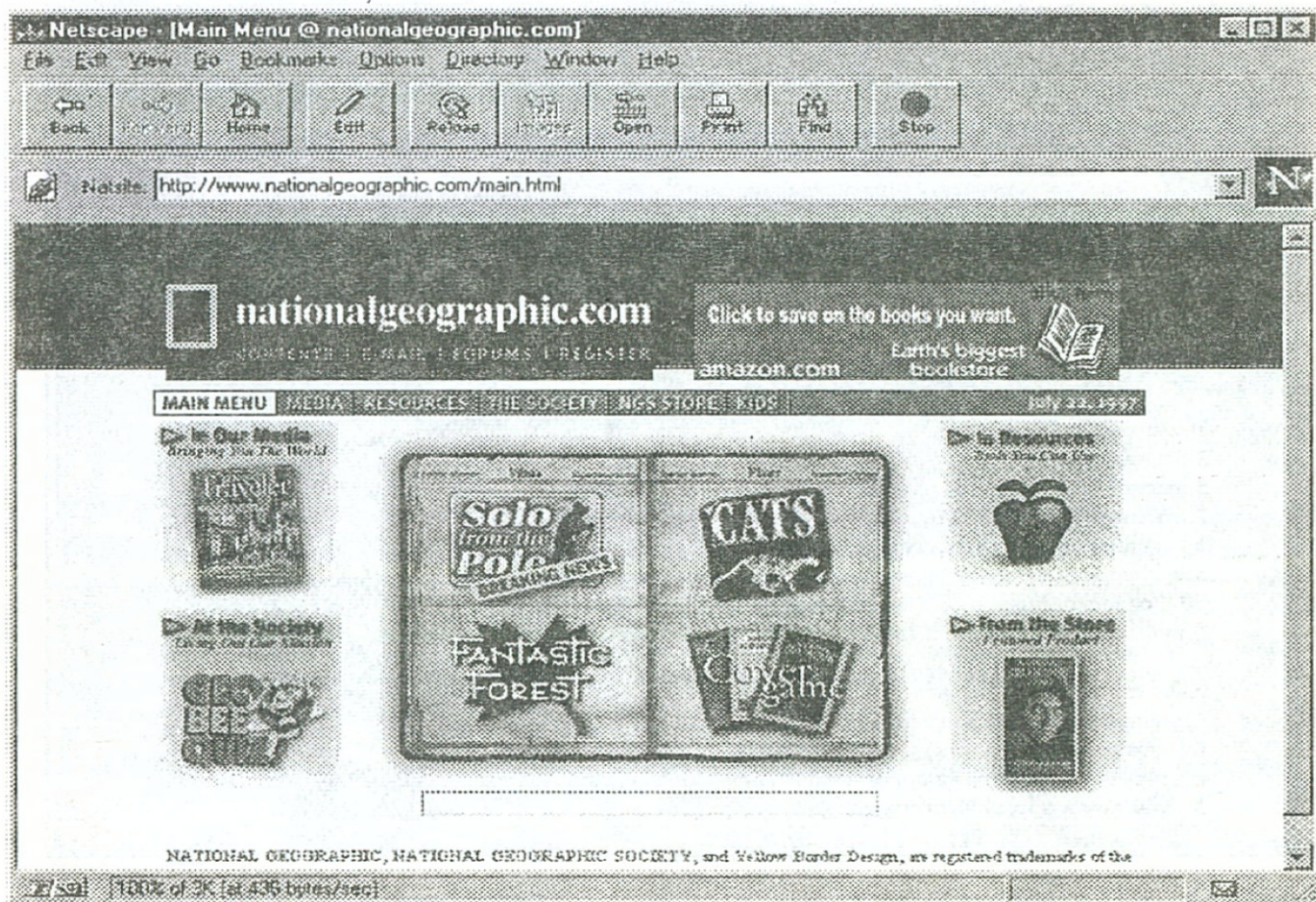
Gyarmathy Livia filmje

903 FILM Kft.

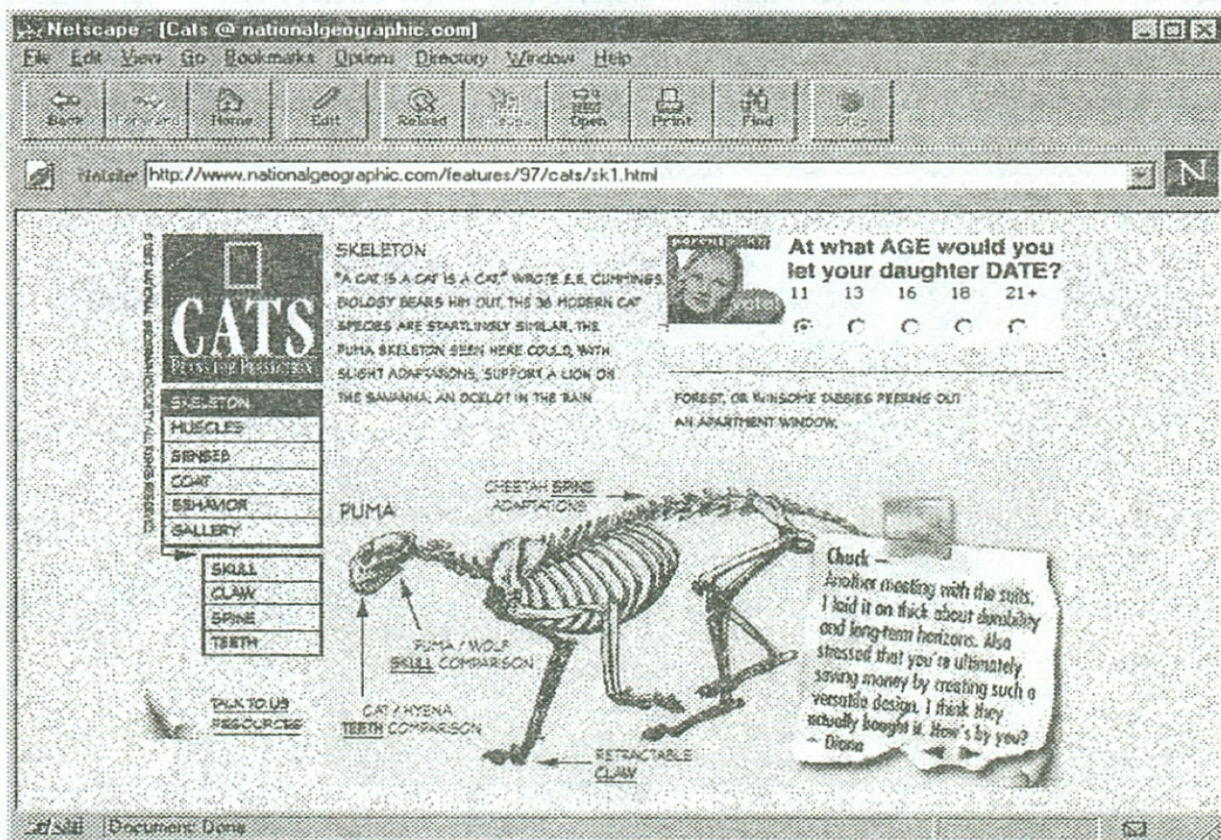
- Életregepek
- Színház az ivóvizben
- Az író meggyőzéses műve
- Fotó
- Részletek a filmből
- Munka fotó

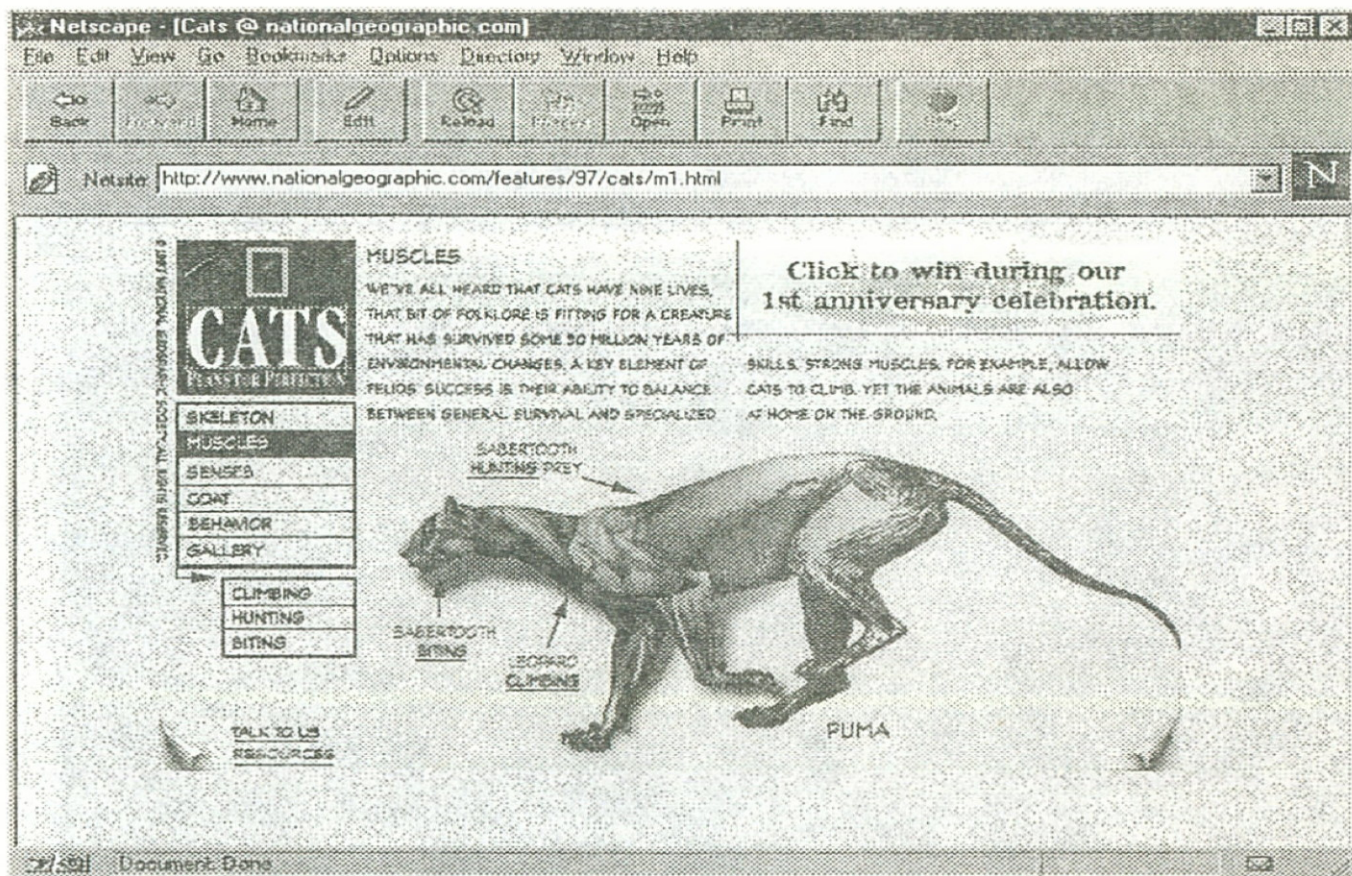

Egy varázslatos utazást tehetünk az állatok világában a National Geographic-nál (www.nationalgeographic.com).

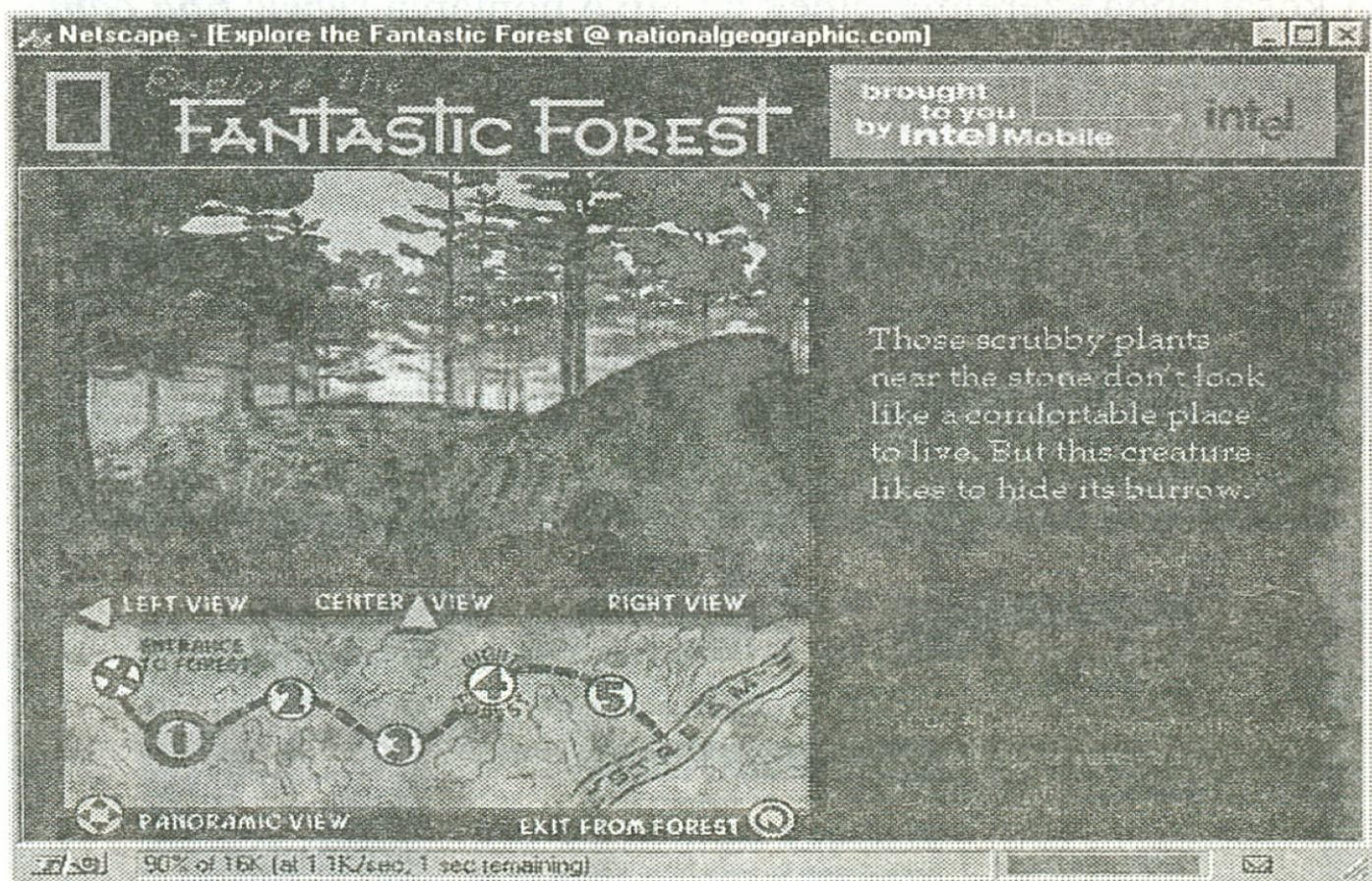

Pl. a nagymacskák birodalmában,

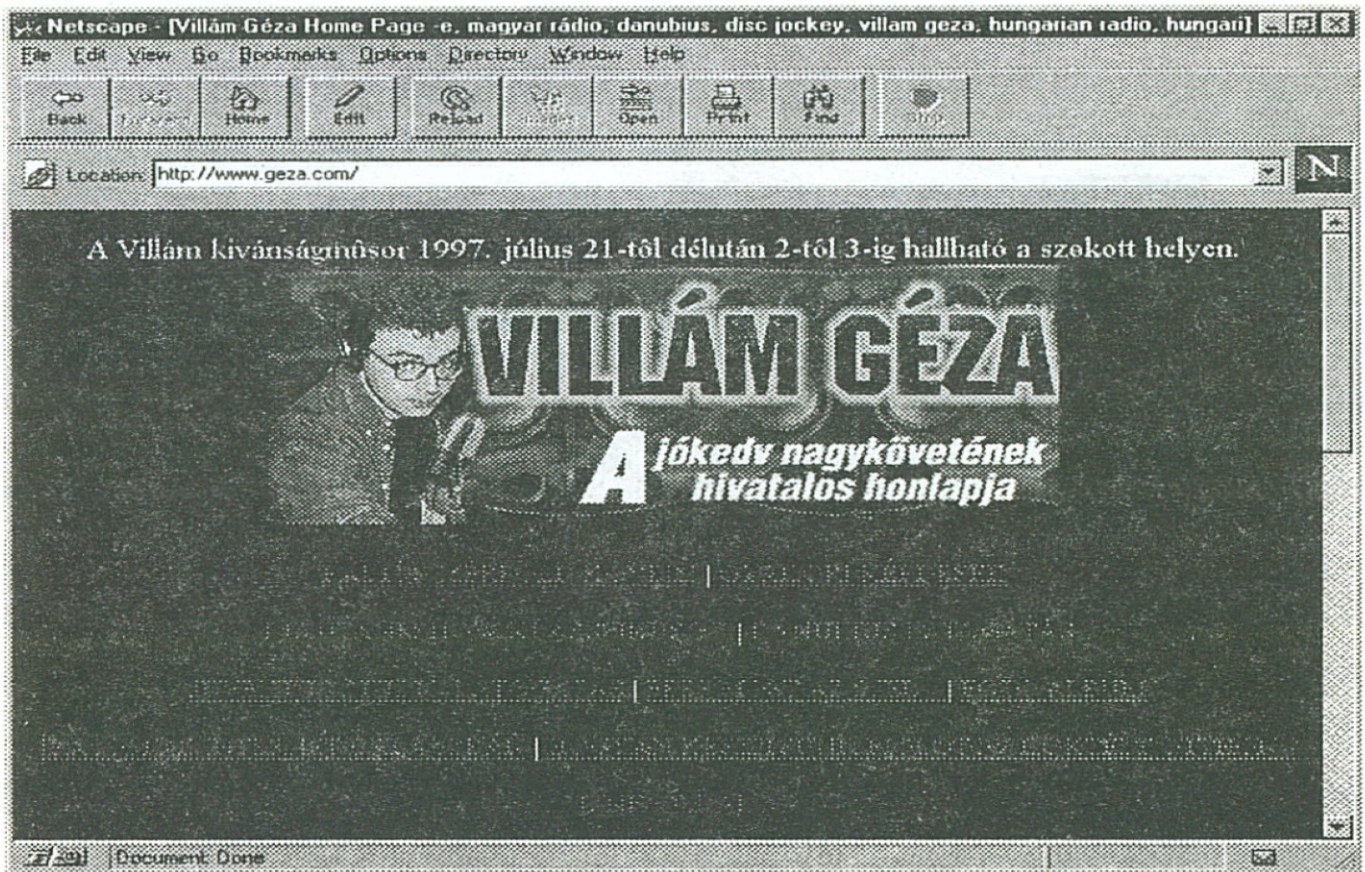

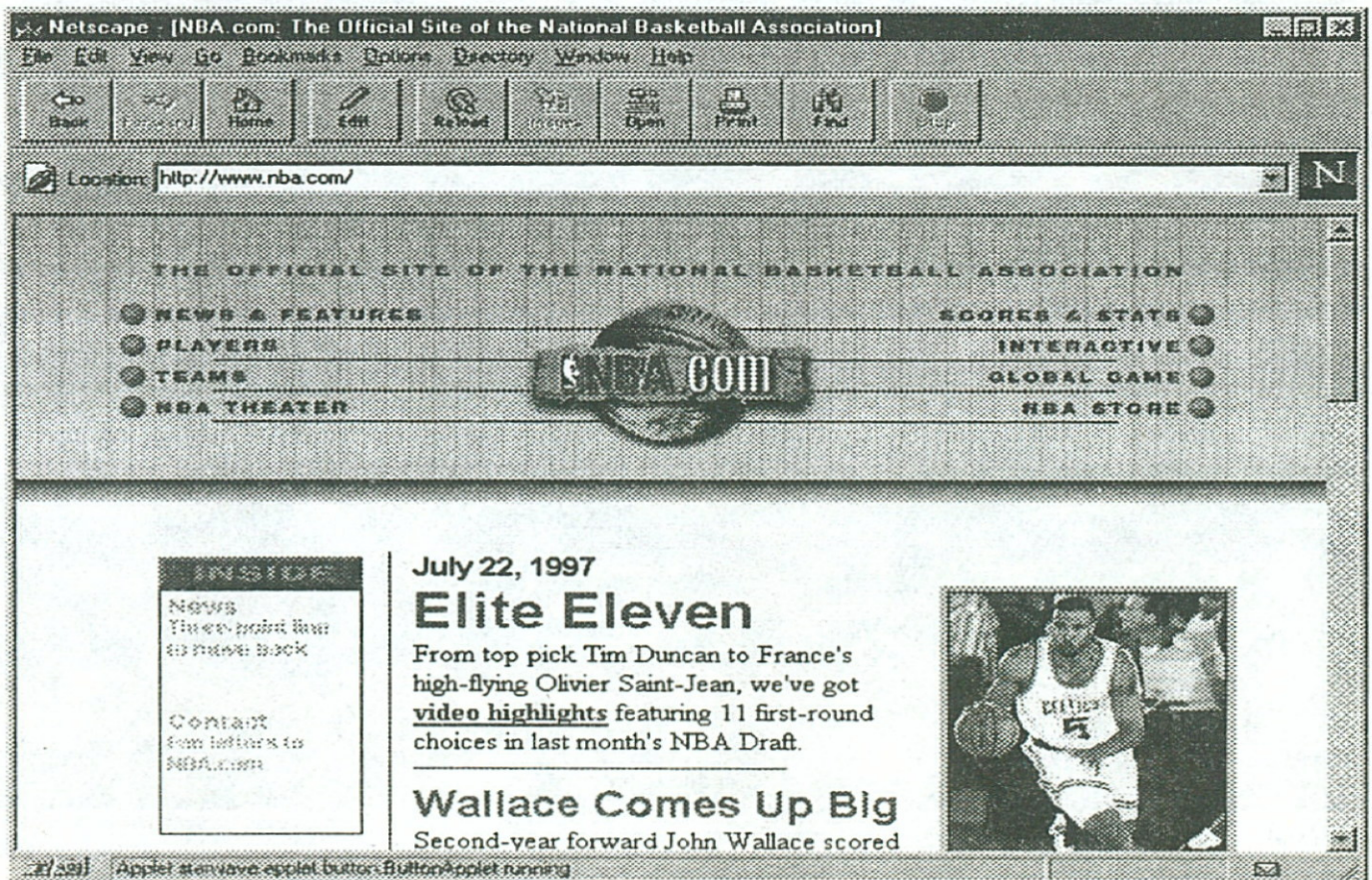
vagy barangolhatunk egy fantasztikus erdőben.

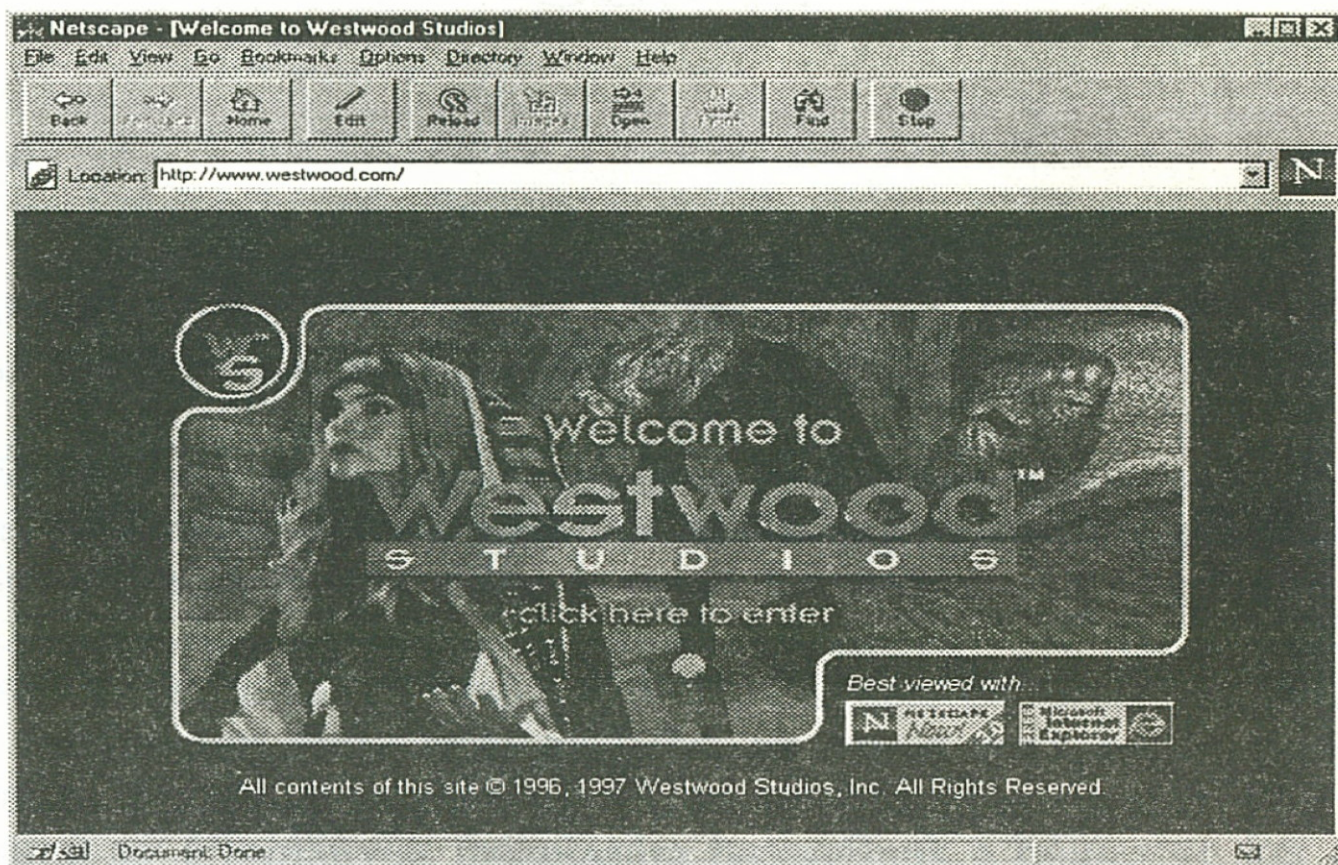
A zene kedvelőinek Villám Géza oldalai (www.geza.com).

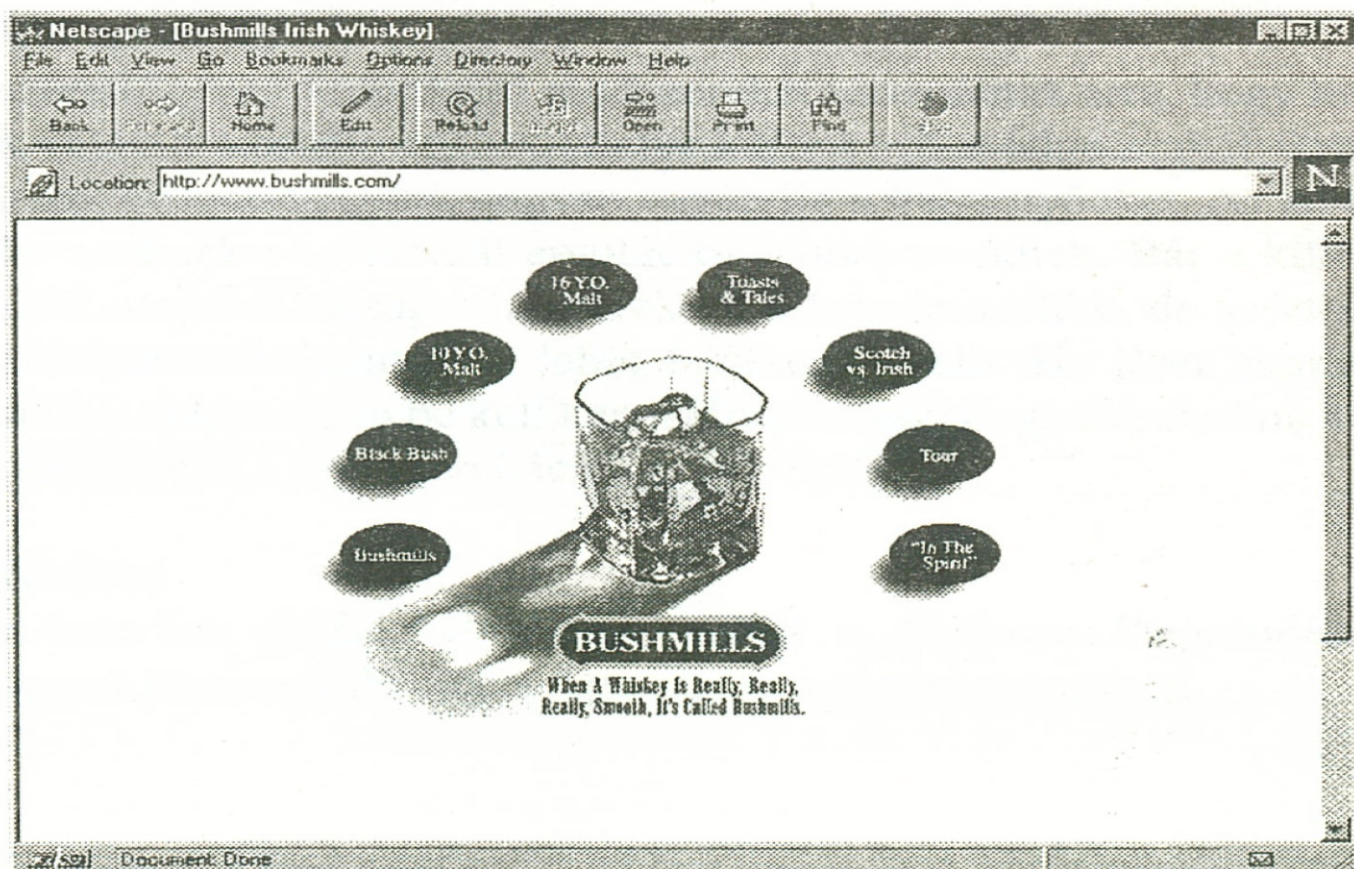
A kosárlabda szerelmeseinek az NBA honlapja (www.nba.com).

Végül pedig a játék szerelmeseinek (www.westwood.com),

és a finom whiskyket kedvelőknek (www.bushmills.com).

Szótár

AFAIK

"As Far As I Know" (amennyire én tudom).

ASCII

Két értelemben is használják. Az ASCII egy univerzális számítógépes kódtábla az angol betűkre és egyéb karakterekre. A számítógépek minden információt bináris számokkal tartanak nyilván. Az ASCII szabvány szerint az „A” betű a 01000001 kóddal tárolódik minden gépen, függetlenül attól, hogy az IBM, az Apple vagy a Commodore gyártotta. Az ASCII továbbá egy olyan módszert vagy protokollt is jelöl, amit az állományok másolására használnak a hálózaton két gép között, de aminél egyik számítógép sem ellenőrzi közben, hogy nem történt-e valami hiba a hálózati zajok vagy egyéb okok miatt.

ANSI terminal

A számítógépek különböző módszereket használnak arra, hogy kiírjanak valamit a monitorunkra, illetve különböző módon szabályozzák azt, hogy billentyűzetünk hogyan vezérelje a képernyőnket. Az ANSI egyike ezeknek a „terminál emulációs” módszereknek. Bár a különböző PC-alapú faliújság-rendszereknél a legnépszerűbb, de azért néhány helyen a hálózaton is lehet találkozni vele. Ha ilyet akarunk használni, akkor előbb be kell kapcsolnunk, vagy engedélyeznünk kell ezt a protokollt a kommunikációs szoftvernél.

ARPANet

Az Internet elődje. 1969-ben indult a Defense Department's Advanced Research Projects Agency anyagi támogatásával.

backbone (gerinchálózat)

Több nagy teljesítményű számítógépet összekötő, igen gyors hálózat. Az USA-ban gyakran az NSFNet rendszert tekintik az Internet gerinchálózatának, ami a kormányzat által finanszírozott kapcsolat az ország néhány szuperszámítógép-üzemeltetője között.

baud

A modemmel átküldött adatok sebességének mértékegysége. Egy baud egy bit átvitelét jelenti másodpercenként. Nyolc bit kell egy betűhöz vagy egyéb karakterhez. A modemek ritkán továbbítják pontosan a gyárilag megadott baudértékkel az adatokat a vonali zajok és más számítógépes zavarok miatt. A drágább modemek már olyan megoldásokat is használnak, mint a Microcom Network Protocol (MNP), amikkel képesek kijavítani ezeket a hibákat, vagy amelyek „tömöríteni” tudják az adatokat, hogy felgyorsítsák az átvitelt.

BITNet

Egy másik, akadémiai célú, nemzetközi számítógépes hálózat, ami másfajta szabálygyűjteményt használ az adatok továbbítására, mint az Internet. Az Internet-felhasználók egyszerűen el tudják érni e-mail útján. Nagy számban kínál elektronikus levelezőcsoportokat és adatbázisokat. A név a „Because It's Time” rövidítése.

bookmark page (könyvjelző gyűjtemény)

Egy Gopher vagy Web címlista fájl, amivel egyszerűen és gyorsan tudunk a benne szereplő szolgáltatásokhoz kapcsolódni.

bounce

Azt nevezik így, amikor egy elektronikus levél nem jut el a címzett-hez és „visszapattan” hozzánk – hacsak el nem tűnik az éterben örökre.

communication software (kommunikációs program)

Egy olyan program, ami előírja a modemnek, hogy az hogyan dolgozzon.

daemon

Egy egyébként ártalmatlan Unix-program, ami normális esetben a felhasználó szeme előtt elrejtve működik. Az Interneten a legvalószínűbb, hogy csak akkor találkozunk össze vele, amikor az e-mail üzeneteket nem sikerült eljuttatni a címzetthez. Ilyenkor visszakapjuk az eredeti levelet, plusz egy csúnya üzenetet egy bizonyos „mailer daemon” aláírással.

distribution (terjesztési kör)

Ezzel lehet korlátozni azt, hogy a Usenetre küldött üzeneteink milyen távolra jussanak el. Hasznos olyan dolgokhoz, mint az „eladó” típusú hirdetések vagy a helyi politikai ügyek megvitatása.

domain

Az Internet-címek utolsó szakasza, mint például .com, .net, .gov, .mil, .au, .jp, .hu. (lásd 6. oldal)

dot

Ha jó benyomást akarunk kelteni egy bulin a hálózati veteránok között, akkor mondjuk azt, hogy „dot” (”pötty”) a „period” (”pont”) helyett. Például: „My address is john at site dot domain dot com.”

dot file

Egy „rejtett” fájl egy nyilvános Unix gépen. Többek közt szabályozza azt, hogy hogyan tudunk a rendszerrel dolgozni. Pl. a .login nevű állományban különböző paraméterek vannak, melyek beállítják egyebek mellett a levelezéshez használható szövegszerkesztő típusát. Amikor kiadunk egy *ls* parancsot, akkor az ilyen fájlok nem jelennek meg a directory listájában; a kilistázásukhoz használjuk inkább az „ls -a” parancsot!

down

Azt az állapotot nevezik így, amikor egy nyilvános elérésű szolgáltató gépen valami technikai probléma van és ezért nem lehet hozzáférni.

download (letöltés)

Egy fájl átmásolása a szolgáltató gépéről saját számítógépünkre. Több különböző módszer ("protokoll") van állományok letöltésére. Többségüknél rendszeresen ellenőrzik közben, hogy az átvitel alatt nem sérül-e vagy módosul-e véletlenül a fájl. Némelyiknél, mint az XMODEM, egyszerre csak egy fájl tölthető le. Mások, mint például a batch-YMODEM és a ZMODEM megengedik, hogy több fájl nevét is beírjuk egymás után, amiket azután automatikusan letöltenek.

emacs

Egy szabványos Unix szövegszerkesztő, amit a Unix-típusú emberek kedvelnek, de a kezdők rendszerint gyűlölik.

e-mail

Elektronikus posta. Egy fontos módszer arra, hogy privát üzeneteket tudjunk küldeni valakinek a Hálózaton. Főnévként és igeként is szokták használni.

emoticon

Lásd smiley!

F2F

"Face to Face" (szemtől szembe). Azt az esetet jelenti, amikor teljesen találkozunk egy olyan emberrel, akivel levelezni vagy veszekedni szoktunk a Hálózaton.

FAQ (GYIK)

"Frequently Asked Questions" (gyakran ismételt kérdések). Válaszok gyűjteménye a leggyakrabban feltett kérdésekre. Sok Usenet hír-csoportnak van ilyen állománya, amit havi vagy valami más rendszerességgel közzétesznek a kezdők számára.

Film at 11

Egy gyakori reagálás egy túlzásba vitt vitára: „Imminent death of the Net predicted. Film at 11.” ("Az előrejelzések szerint a Hálózatnak rövidesen vége. A film 11-kor kezdődik.") [Utalás az amerikai tévében előforduló beugratásra, amikor egy katasztrófafilm címét, mint

valódi hírt jelentik be és csak utólag derül ki, hogy ez műsorismertetés volt.]

finger

Egy olyan Internet program, amivel valami információt tudunk szerezni egy másik felhasználóról, feltéve, hogy az illető előzőleg csinált magáról egy .plan nevű állományt.

flame

Online kiabálás és/vagy támadás valakivel szemben. Gyakran háborúsághoz vezet ("flame war"), ami időnként szent háborúvá ("holy war") válik (lásd ott!).

followup

Egy olyan Usenet levél, ami válasz egy korábbi üzenetünkre.

foo/foobar

Egyfajta pozíciójelző, „joker” az online világban. Például: „Ha tudni akarjuk, hogy egy szolgáltató gépet egy profitorientált cég üzemeltet-e, akkor nézzük meg, hogy ilyen formája van-e a címének: foo@foobar.com.”!

fortune cookie

Egy ostoba/szellemes/mélyértelmű mondás, amiből rengeteg van szanaszét a Hálózaton.

freeware

Olyan szoftver, ami nem kerül semmibe.

FTP

"File Transfer Protocol". Egy program az állományok átvitelére a Hálózaton.

Get a life! (Élj egy kicsit!)

Ezt szokták mondani annak, aki egy egészen kicsit túl sok időt tölt el a számítógépe előtt.

GIF

"Graphic Interchange Format" (grafikus adatcsere-formátum). Az 1980-as évek közepén a CompuServe által kifejlesztett formátum elsősorban fénykép jellegű grafikus állományokhoz. Ma már általánosan használják mindenhol az online világban.

GNU

"Gnu's Not Unix". A Free Software Foundation által indított egyik mozgalom, aminek az a célja, hogy egy szabadon terjeszthető változatot írjanak a Unix operációs rendszerből.

hacker

A hálózaton ez a szó nem egy „rossz ember”-t jelent, szemben a közvéleménnyel; ez egyszerűen csak egy olyan valaki, aki élvezi azt, hogy a hardver és a szoftver eszközöket teljesítményük legvégső határáig kihasználja, mert kíváncsi rá, hogy mit lehet kipróbálni a számítógépekből. Amit a legtöbb ember a „hacker” szó alatt ért, azt a Hálózat lakói „cracker”-nek nevezik.

handshake (kézfogás)

Ez az a folyamat, amikor két, egymással kapcsolatot kereső modem az elején „megegyezik” abban, hogy milyen módon fogják az adatokat továbbítani.

hang up

Amikor egy modem „leteszi a kagylót”.

holy war (szent háború)

Olyan viták, amelyekben bizonyos számban vakhiten alapuló, dogmatikus kijelentések is vannak, s ahol ezért az ember nem fejthet ki ellenvéleményt anélkül, hogy ezek közül valamelyiket fel ne rúgná. Például: „Az IBM PC-k eredendően magasabb rendűek, mint a Macintosh-ok.”

host system (kiszolgáló rendszer)

Egy nyilvános kiszolgáló gép. Hálózati hozzáférést nyújt a kutatói és kormányzati körökön kívüli emberek számára is.

hotlist

Ugyanaz, mint a „bookmark page" (lásd ott!).

HTML

HyperText Markup Language. A WEB-oldalak készítéséhez használatos kódolási rendszer, amivel hipertext kapcsolatok, beillesztett képek stb. definiálhatók.

HTTP

HyperText Transport Protocol. A World-Wide Web szolgáltatók egymáshoz és a felhasználókhöz való kapcsolásához használt rendszer, kommunikációs szabvány.

hyperlink (hipertext vagy hipermédia utaló)

Egy olyan megoldás, amivel két Internet információforrás összekapcsolható úgy, hogy a felhasználó csak rámutat egy szóra vagy képre és ezzel aktivizálja az utalást.

IMHO

"In My Humble Opinion" (szerény véleményem szerint).

Internet

Világméretű rendszer, ami kisebb hálózatokat köt össze egymással. Az Internet segítségével összekötött hálózatok mind egy TCP/IP nevű szabványt használnak a kommunikációhoz.

killfile

Egy olyan fájl, amivel bizonyos mértékig meg lehet szűrni a Usenet leveleket témájuk vagy a küldőjük szerint.

log on/log in

Bejelentkezés egy szolgáltatógépre vagy egy nyilvános hálózati el-látórendszerébe.

log off

Kilépés egy kiszolgálógépből.

lurking (ólálkodás)

Usenet hírcsoportok olvasása anélkül, hogy az ember valaha is hozzászólna.

mailing list (levelező lista)

Lényegében olyan elektronikus konferencia vagy levelezőcsoport, melynél az üzeneteket közvetlenül a postafiókba küldik, s nem pedig egy Usenet hírcsoportba. Feliratkozni úgy lehet, hogy egy levelet írunk egy bizonyos e-mail címre, ami gyakran egy számítógépé, mely automatikusan végzi az adminisztrációt.

MOTSS

"Members of the Same Sex" (azonos nem tagjai). Homoszexuálisok és leszbikusok online. A rövidítést eredetileg az 1980-as szövetségi népszámlálásnál használták.

net.god (hálózati.isten)

Olyan valaki, aki a kezdetektől ott van a Hálózaton; aki mindent tud és mindent ő csinált.

net.personality (hálózati.személyiség)

Valaki, aki kellőképpen fontoskodó, megszállott és rengeteg szabad ideje van ahhoz, hogy rendszeresen tucatnyi különböző Usenet hírcsoportba levelezzen, s akinek a létezéséről így több ezer ember tud.

net.police (hálózati.rendőrség)

Lenéző jelző olyan emberekre, akik a saját elveiket, erkölcsi szabályukat a Hálózat többi felhasználójára is rá akarják erőltetni. Gyakran használják szenvedélyes „flame war” közben (ilyenkor időnként „net.nazis” lesz belőle).

netiquette

A józan észre alapozott útmutatások gyűjteménye arról, hogy ne bosszantsunk másokat.

network (hálózat)

Két vagy több számítógépet összekötő kommunikációs rendszer. Lehet egyszerűen csak egy kábel, amit egymástól néhány méterre lévő két gép között húztak ki, de lehet olyan bonyolult is, hogy több százezer számítógépet kapcsol össze az egész világon száloptikai kábelekkkel, telefonvonalakkal és műholdakkal.

newbie

Hálózati újonc. Néha pejoratív értelemben használják egyes net.veteránok, akik elfelejtették azt, hogy egyszer ők is voltak újoncok és nem tudtak ösztönösen mindenről mindent. A „clueless newbie” (tanácstalan újonc) kifejezés mindig pejoratív.

newsgroup

Egy Usenet hírcsoport, elektronikus konferencia.

NIC

Network Information Center (hálózati információs központ). Ez áll a legközelebb ahhoz, amit központnak lehet nevezni egy Internet-típusú hálózatnál; itt rendszerint találunk bizonyos információkat egy adott részhálózatról.

NSA line eater ("nemzetbiztonsági sor-elnyelő")

A figyelmesebb/paranoiás hálózathasználók azt hiszik, hogy a National Security Agency rendelkezik egy olyan szupernagy teljesítményű számítógéppel, melynek az a feladata, hogy olvasson el mindent, ami a Hálózatra kerül. Ezek az emberek tréfásan (?) utalni szoktak erre a „sorzabáló”-ra a leveleikben. Ez a hiedelem még a Hálózat korai éveire nyúlik vissza, amikor a levelek utolsó sorai időnként minden látható ok nélkül eltűntek.

NSF

National Science Foundation (Országos Tudományos Alapítvány). Az NSFNet finanszírozója; ez a nagysebességű hálózat alkotta valamikor az USA-ban az Internet gerincét.

offline

Amikor a számítógépünk nincs hozzákapcsolódva a Hálózathoz, ill. egy szolgáltató géphez sem, akkor offline állapotban vagyunk.

online

Az az állapot, amikor a számítógépünk hozzá van kapcsolódva egy hálózati szolgáltatóhoz, faliújságrendszerhez vagy nyilvános hálózati ellátóhoz.

ping

Ez a program nyomon követi azt az utat, amit egy üzenet megtesz a mi rendszerünk és egy másik hálózati gép között.

.plan file

Ebbe a fájlba beírhatunk mindent, amit tudatni szeretnénk magunkról a Hálózat többi felhasználójával. A saját „home” alkönyvtárunkban kell elhelyeznünk a szolgáltatónk gépén. Ezután bárki, aki a finger paranccsal „megnéz” minket, elolvashatja ezt a fájlt.

post (postázás)

Egy üzenet megírása és elküldése egy Usenet hírcsoportnak, hogy mindenki el tudja olvasni.

postmaster (postamester)

Az a személy, akivel egy adott rendszernél fel lehet venni a kapcsolatot, ha kérdezni szeretnénk valamit a levelezőrendszerrel kapcsolatban, vagy panaszkodni akarunk valamelyik felhasználója viselkedése miatt.

protocol (protokoll)

Egy szabványos megoldás, amivel állományokat lehet átvinni a kiszolgáló gép és saját számítógépünk között. Különböző típusai vannak, mint például a Kermit, az YMODEM és a ZMODEM.

prompt

Egy felszólítás, amikor a kiszolgáló gép arra vár, hogy csináljunk valamit vagy válaszoljunk. Például: ha ezt látjuk „login:”, akkor ez azt jelenti, hogy meg kell adnunk a felhasználói azonosítónkat.

README file

Ftp archívumokban található fájl, ami elmagyarázza, hogy mi van egy adott alkönyvtárban, vagy valami más hasznos információt ad (például, hogyan használjuk az ftp-t).

Real Soon Now ("most már tényleg rövidesen")

Egy ködös időpont-meghatározás, amivel meg lehet adni, hogy valamilyen dolog ténylegesen mikorra várható.

RFC

"Request for Comments" (felhívás véleményezésre). Dokumentumsorozat az Internet különböző technikai ügyeinek leírására.

ROTFL

"Rolling on the Floor Laughing" (a földön hempergek a nevetéstől). Ezzel szoktak online válaszolni egy különösen humoros megjegyzésre.

ROT13

Egy egyszerű módszer, amivel a különösen rossz viccek, a film végét elmesélő mozifilm-ismertető, pornográf szövegek olvashatatlaná kódolhatók. A lényege az, hogy az üzenetben minden betűt az ábécében 13 hellyel utána következő betűvel helyettesítenek. Vannak online visszakódolók, amikkel ezek elolvashatók; pl. az nn és az rn programokba is beépítettek ilyet.

RTFM

"Read the f...cking Manual" (olvasd el azt a kib..., szóval azt a Kézikönyvet). Gyakran ajánlják szenvedélyes hangú levelekben azoknak, akik képesek feltenni olyan számítástechnikai témájú kérdéseket, amik a kézikönyv néhány perces tanulmányozásával könnyen megválaszolhatók lennének. Udvariasabb változata: RTM.

screen capture (képernyő elmentés)

A képernyő tartalmának lementése fájlba.

server

Olyan számítógép, mely információkat vagy teljes állományokat tud automatikusan elküldeni megfelelően szövegezett e-mail kérésekre válaszul.

shareware

A Hálózaton szabadon hozzáférhető szoftver. Ha megtetszik és használni akarjuk rendszeresen, akkor illik küldeni egy, a szerző által megszabott összeget arra a névre és címre, amit a szoftverrel együtt terjesztett fájlban találunk.

.sig file

Időnként .signature néven is szerepel. Ez egy olyan fájl, amit a hálózati ellátónk gépén levő saját, „home” alkönyvtárunkban kell elhelyeznünk és ezután minden egyes általunk küldött Usenet levél végéhez automatikusan hozzáíródik.

.sig quote

Egy mélyértelmű/szellemes/paradox/akármilyen idézet vagy mondas, amit a .sig fájlba szokás belerakni.

signal-to-noise ratio (jel/zaj arány)

Egy adott Usenet newsgroup anyagai közt található hasznos információ aránya. Gyakran pejoratív értelemben használják, például: „ebben a newsgroupban a jel/zaj arány nagyon alacsony”.

SIMTEL20

A White Sands Missile Range katonai rendszerén egy hatalmas gyűjteményt állítottak össze ingyenes vagy olcsó shareware szoftve-
rekből mindenféle témában, melyet „tükröztek” sok más ftp archí-
vumba is szerte a Hálózaton. 1993 őszén a Légierő úgy döntött, hogy
jobb dolga is van, mint egy ingyenes programkönyvtár fenntartása és
leállította az archívumot. De a gyűjtemény még most is fejlődik, egy
michigani cég gondozza.

SLIP

Serial Line Internet Protocol. Egy olyan szabvány, amivel a telefon-
vonalon át kapcsolódó otthoni számítógépek is Internet-gépekké tehe-
tők.

smiley (mosolygó)

Egy lehetséges módszer az érzelmek online kifejezésére. Nézzük
meg ezeket a rajzokat úgy, hogy a fejünket balra döntjük közben!

:-) :-(8-) ;-)

Több tucat smiley létezik, a rosszkedvűtől a kötekedőig.

spam (lönchús)

Számos Usenet hírcsoportnak elküldött üzenet, aminek semmi köze
az illető newsgroupok témájához (igeként is használják).

sysadmin

"**System administrator**" (rendszerfelügyelő). Az a személy, aki egy
nyilvános hálózati ellátó vagy egy szolgáltató gépet üzemeltet.

sysop

"**System operator**" (rendszergazda). Olyan ember, aki egy telefonos
BBS-t üzemeltet.

TANSTAAFL

"**There Ain't No Such Thing as a Free Lunch.**" ("Nincs olyan, hogy
ingyen ebéd." = mindennek ára van)

TCP/IP

"Transmission Control Protocol/Internet Protocol". Az a speciális szabvány, illetve rendszer, amely az Internet magját alkotó hálózaton az információk átvitelét előírja/végzi.

telnet

Ezzel a programmal tudunk az Interneten más számítógépekhez hozzákapcsolódni.

terminal emulation (terminál emuláció)

Több mód is van annak szabályozására, hogy a billentyűzetünk és a képernyőnk hogyan dolgozzon együtt a szolgáltató gépének operációs rendszerével. A legtöbb jobb kommunikációs program felkínál néhányat a lehetséges „emulációkból”, melyekkel utánozni lehet egy terminált úgy, mintha az közvetlenül hozzá lenne kötve a szolgáltató számítógéphez.

upload (feltöltés)

Egy fájl átmásolása a saját gépünkről a kiszolgáló gépre.

URL

Uniform Resource Locator. A World-Wide Web rendszernél használt címzés a hálózati információforrásokhoz.

user name (felhasználói azonosító)

A hálózati ellátó gépeken, amikor először belépünk a rendszerbe, akkor a gép megkér, hogy adjunk magunknak egy egyszavas nevet. Ez betűk és számok bármilyen kombinációja lehet.

VT100

Egy terminál emulációs szabvány. Nagyon sok kommunikációs program támogatja, ez a leggyakrabban használt megoldás a Hálózaton. Az új változatát VT102-nek hívják.

WWW

World-Wide Web, vagy csak Web (világméretű hálózat).

Jegyzet

Felhasznált irodalom

Lengyel Veronika: Az INTERNET világa

Miklósi Viktor: INTERNET MAGYARORSZÁGON

Christian Crumlish: Internet A rohanó embereknek

Fábián Zsolt, Kiss Bori: enter.net első lépések az interneten

Az Internet Kalauz bizonyos számai

A Magyar Elektronikus Könyvtár forrásanyagai (*Szótár*)

Arachne Documentation from xChaos Software

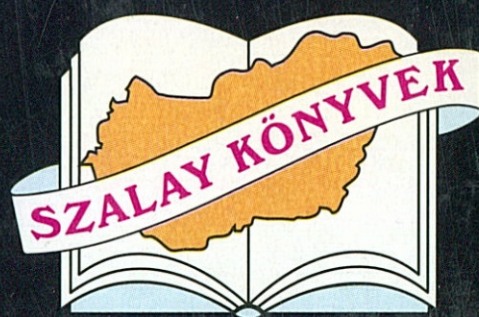
Tartalomjegyzék

Bevezetés	3
1. Az elektronikus levelezés	5
1.1 Az elektronikus levelezésről általában	5
1,2 Levelezőprogramok	5
1.3 Hogyan épül fel egy e-mail cím?	6
1.4 Az elektronikus levél részei	7
1.4.1 Fejrész (header)	7
1.4.2 Törzsrész	8
1.4.3 Aláírás (signature)	9
1.5 Levelezzünk a Netscape Navigátorral!	10
1.5.1 Küldjünk levelet a Netscape Navigátorral!	10
1.5.2 Fogadjunk levelet	13
1.5.3 A kapott levelek rendszerezése	14
1.5.4 Válaszoljunk a kapott levelekre!	15
1.5.5 A levelek továbbítása	15
1.5.6 A levelek törlése	16
1.5.7 Beállítások	16
1.5.8 E-mail címek egy helyen	18
1.5.9 A levelek nyomtatása	20

1.6 A Pine levelezőprogram	21
1.6.1 A Pine indítása, fő feladatai	21
1.6.2 Levélküldés Pine-nal	22
1.6.3 A Pine folderei	23
1.6.4 Levelek olvasása Pine-nal	24
1.6.5 Levelek mentése Pine-nal	27
1.6.6 A levélhez csatolt fájlok kezelése	28
1.6.7 E-mail címek karbantartása	29
1.6.8 Aláírás fájl készítése Pine-nal	31
1.6.9 A Pine konfigurálása	32
2. Az FTP	33
2.1 Mi az az FTP?	33
2.2 Mit tárolnak az FTP szerverek?	33
2.3 Az FTP használata	33
2.3.1 Hogyan induljunk el?	33
2.3.2 Az FTP-zés lépései	34
2.3.3 A letöltés lépései	38
2.3.4 Nagy fájlok letöltése	41
2.3.5 A Navigátor, mint FTP kliens program	43
2.3.6 Egy kényelmes FTP program	48
2.3.7 Néhány fontos FTP szerver	53

3 Az IRC	58
3.1 Mi az IRC?	58
3.2 Az IRC parancsai	61
3.3 Néhány parancs haladóknak	66
3.4 Az IRC szerepe	68
3.5 IRC Windows alatt	68
3.5.1 A mIRC for Windows (3.1,W95/NT)	69
4. Gopher	82
4.1 Mi az a Gopher?	82
4.2 A Gopher működése	83
4.3 A Gopher elérése	83
4.3.1 A Navigátor, mint Gopher kliens	84
4.3.2 Gopher kliens Unix alatt	86
5 Telnet	89
5.1 Mi az a Telnet?	89
5.2 Hogyan működik a Telnet?	89
5.3 A Telnet használata	89
5.4 A Telnet parancsai	91
5.5 Telneten alapuló adatbázisok, könyvtári katalógusok	92
6 WWW	93
6.1 Mi az A WWW?	93

6.2 HTML, LINK, HYPERTEXT ???	94
6.3 WEB böngészők	96
6.3.1 A DOSbarát Arachne	96
6.3.2 Microsoft Internet Explorer	104
6.3.3 Netscape Navigator	109
Szótár	141
Jegyzet	155
Felhasznált irodalom	156
Tartalomjegyzék	157

ISBN 963 9080 39 X

9 789639 080393